DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KÜLTÜREL MİRASI KORUMA BAĞLAMINDA "YAVAŞ ŞEHİR" (CITTASLOW) HAREKETİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Deniz ÇAKAR

Eylül, 2016
İZMİR

KÜLTÜREL MİRASI KORUMA BAĞLAMINDA "YAVAŞ ŞEHİR" (CITTASLOW) HAREKETİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı, Restorasyon Programı

Deniz ÇAKAR

Eylül, 2016
İZMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

DENİZ ÇAKAR, tarafından **DOÇ. DR. MÜJGAN KARATOSUN** yönetiminde hazırlanan **"KÜLTÜREL MİRASI KORUMA BAĞLAMINDA YAVAŞ ŞEHİR (CITTASLOW) HAREKETİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ"** başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

.....

Doç. Dr. Müjgan KARATOSUN

.....

Yönetici

Doç. Dr. İlknur T. Doğruson

Yrd. Doç. Dr. Yıldız Ayhan

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

Prof.Dr. Ayşe OKUR

Müdür

Fen Bilimleri Enstitüsü

TEŞEKKÜRLER

Tez çalışmam boyunca bilgi ve desteği ile yanımda olan, beni yönlendiren ve çalışmalarım konusunda beni her zaman cesaretlendiren Doç. Dr. Müjgan KARATOSUN'a…

Çalışmalarım ile ilgili yapıcı yorumlarda bulunan jüri üyeleri Doç. Dr. İlknur Türkseven Doğrusoy'a ve Yrd. Doç. Dr. Nağme Ebru Aydeniz'e...

Alan çalışmalarım sırasında bana elinden geldiğince bilgi aktarımında bulunan Bülent KÖSTEM'e , Candaş BALTA'ya, Mustafa TOPALAN'a, Şahin AKI'ya, Filiz ÖZCAN'a, F. Nurşen KUL'a, Oruç ÖZKAN'a, Ercan KAFAFÇI'ya, Şener YAMAK'a…

Hayatımda önemli yeri olan Deniz KUT'a, Sevinç GÖKÇE'ye, Gözde YILDIZ'a, Hayriye YALÇIN'a, İsmet Emre USTA'ya, tez yazdığım dönemde yanımda olan eski çalışma arkadaşlarım ve kader ortaklarım Müge CENGİZ'e, Çağla ERCANLI'ya, Merve ÖNER'e, Hasan Şahan AREL'e…

Bugünlere gelmemde çok büyük emeği geçen sevgi dolu ailem; annem Arzu YILMAZ'a, babam Uğur YILMAZ'a, gelecekte iyi yerlerde göreceğime emin olduğum kardeşim Müge YILMAZ'a ve sevimli köpeğim Pena'ya…

Çalışmalarım esnasında desteği ve sevgisiyle her zaman yanımda olan sevgili eşim Cem ÇAKAR'a…

Deniz ÇAKAR

KÜLTÜREL MİRASI KORUMA BAĞLAMINDA "YAVAŞ ŞEHİR" (CITTASLOW) HAREKETİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

ÖZ

Adını "Citta" (Şehir) ve "slow" (yavaş) kelimelerinin birleşmesinden alan Cittaslow uluslararası hareketi, küreselleşmenin kentlerde yarattığı olumsuz etkilere alternatif bakış açıları getirmek ve çözümler yaratmak amacıyla ortaya çıkmıştır. Cittaslow hareketi, temelini 20. yüzyıl sonunda ortaya çıkmaya başlayan ve endüstrileşmenin yarattığı hızlı yaşam tarzının daha insancıl hale getirilmesi gerektiğini savunan "yavaşlık" felsefesi üzerine kurmaktadır. Hareket, 21. yüzyılın başından itibaren farklı ülkelerde ve çok farklı kültürlerdeki toplumları bünyesinde barındırmaya ve yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu bakımdan Cittaslow birliği felsefesi, farklı kültürlere rehberlik eden ve toplumlar arasında bir ağ oluşturur niteliktedir. Cittaslow, 2009 yılı itibariyle Türkiye'de çeşitli kentleri bünyesine almış ve ekonomi, turizm, kentsel planlama, kültürel mirasın korunması gibi alanlarda yönetim ve halka yeni yaklaşımlar sunma yönünde faaliyet göstermiştir. Çalışmada Cittaslow'un Türkiye'deki kentlerde kültürel mirasın korunması politikaları üzerinde yarattığı doğrudan ve dolaylı etkiler incelenecektir.

Öncelikle araştırmada; alan çalışmasına temel oluşturması açısından kültürel miras kavramı, kültürel miras kavramının korunması bağlamında günümüzdeki yaklaşımların oluşum süreci, küreselleşme ve "hızlı yaşam" olgularının kültürel mirasın korunmasına etkileri incelenmiştir. Ardından çalışmanın ana konusu olan Cittaslow hareketinin ortaya çıkış süreci ve işleyiş biçimi incelenmiştir. Ayrıca uluslararası alanda hareketin koruma politikalarına etkilerinin gözlenebilmesi amacıyla, farklı ülkelerdeki Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik sonrası geliştirilen kültürel mirası koruma projeleri incelenmiştir.

Alan çalışması olarak belirlenen Türkiye'deki Cittaslow kentlerinde, üyelik sonrası geliştirilen koruma çalışmaları kapsamlı olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda, Türkiye'de birlik üyesi olan on bir tane kentte birliğe üyelik öncesi yönetimin

kültürel mirası koruma yaklaşımları incelenmiş, birliğe aday olma amaçları araştırılmış ve üyelik sonrası süreçte geliştirilen kültürel mirasın korunması kapsamındaki uygulamalar ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Somut kültürel miras ve somut olmayan kültürel mirasın korunması kapsamında ele alınan projelerin, yerleşimlerin yerel değerlerini korumaya yönelik politikalarına etkileri ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, Yavaş Kent, küreselleşme, yerel kimlik.

CITTASLOW MOVEMENT IN THE CONTEXT OF CONSERVATION OF CULTURAL HERITAGE: CASE OF TURKEY

ABSTRACT

Cittaslow movement that is comprised of the words “Citta” (city) and “slow” has arised as a stance against impacts of globalisation on communities. Cittaslow movement is based on the basis of the philosophy of “slowness” that has begun to be formed at the end of 20th century. The movement has started to embody communities from various countries and different cultures and became widespread all over the world as from the beginning of 21. Century. In this regard, the philosophy of Cittaslow movement has the qualification to guide different cultures and to create a network between communities. Cittaslow union has begun to integrate some settlement in its constitution since 2009 and has got into the act intended for presenting new approaches to the local administration and local people related to facts about economy, torism, urban planning, conservation of cultural heritage. In this research, impacts of Cittaslow movement to the conservation of cultural heritage in Turkey will be examined.

In this study, firstly the concept of cultural heritage and effects of the fact of globalisation and “fast living” on the conservation of cultural heritage are examined. After, the process of the occurence of Cittaslow Movement and its manner of working is determined as the main subject of the thesis. On the purpose of observing the effects of the movement on international fields, projects on the conservation of cultural heritage that are realised after the membership to Cittaslow are examined in different foreign countries.

Conservation based projects realised in Turkey after the membership to Cittaslow are discussed extensively as the main field survey. Firstly, approaches to conservation cultural hertage of eleven Cittaslow settlements of Turkey are examined, aims of membership of these settlement are analised and developped projects on conservation heritage are analised in depth. The effects of these projects

that are examined under the the classification of tangible and intangible cultural heritage to the politics of conservation of cultural heritage are determined .

Keywords: Cultural hertige, Cittaslow, globalisation, local identity.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU ii
TEŞEKKÜRLER iii
ÖZ iv
ABSTRACT vi
ŞEKİLLER LİSTESİ xii
TABLOLAR LİSTESİ xv

BÖLÜM BİR – GİRİŞ 1

1.1 Çalışmanın Amacı 2
1.2 Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi 3

BÖLÜM İKİ - KÜLTÜREL MİRAS KAVRAMI ve KÜRESELLEŞME 5

2.1 Kültürel Miras Kavramı 5
2.1.1 Somut Kültürel Miras Kavramı ve Gelişimi 7
2.1.2 Somut Olmayan Kültürel Miras Kavramı ve Gelişimi 8
2.2 Kültürel Miras ve Küreselleşme 14
2.2.1 Küreselleşme Kavramı 14
2.2.1.1 Küreselleşmenin Kültürel Miras Üzerine Etkileri 15
2.2.1.2 Küreselleşmenin Türkiye'de Kültürel Miras Üzerine Etkileri 17
2.3 "Hız" Karşıtı Toplumsal Hareketler 19

BÖLÜM ÜÇ – HIZLI YAŞAMA KARŞI "YAVAŞ" (SLOW) HAREKETİ 22

3.1 Hızlı Yaşam Tarzına Karşı "Yavaş" Hareketi 22
3.1.1 Slow Living (Yavaş Yaşam) Hareketi 23

3.1.2 Slow Food (Yavaş Yemek) Hareketi 24
3.2 Cittaslow (Slow City – Cittaslow) Hareketi 26
3.2.1 Cittaslow Hareketi'nin Ortaya Çıkışı 26
3.2.2 Cittaslow Hareketi'nin İşleyiş Biçimi 28
3.2.3 Cittaslow Hareketi'nin Kriterleri 29
3.3 Cittaslow Hareketinin Kültürel Mirası Koruma Üzerindeki Etkileri ve Uluslararası Örnekler 31
3.3.1 Cittaslow Kriterlerinin Kültürel Mirası Koruma Üzerindeki Etkileri 31
3.3.2 Cittaslow Hareketi Kapsamında Kültürel Mirası Korumaya Uluslararası Örnekler 32
3.3.2.1 Mirande (Fransa) 33
3.3.2.2 Loix (Fransa) 35
3.3.2.3 Sokndal (Norveç) 39
3.3.2.4 Hersbruck (Almanya) 44
3.3.3. Cittaslow Hareketinin Uluslararası Ölçekte Kültürel Mirası Koruma Politikalarına Etkilerinin Değerlendirilmesi 47

BÖLÜM DÖRT – TÜRKİYE'DE KÜLTÜREL MİRASI KORUNMAYA ALTERNATİF BİR YAKLAŞIM OLARAK CITTASLOW 49

4.1 Türkiye'de Cittaslow 49
4.1.1 Seferihisar (İzmir) 50
4.1.1.1 Seferihisar'da Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 52
4.1.1.2 Seferihisar'da Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 61
4.1.2 Taraklı (Sakarya) 64
4.1.2.1 Taraklı'da Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 67
4.1.2.2 Taraklı'da Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 72
4.1.3 Gökçeada (Çanakkale) 74

4.1.3.1 Gökçeada'da Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 77
4.1.3.2 Gökçeada'da Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 77
4.1.4 Akyaka (Muğla) 80
4.1.5 Yenipazar (Aydın) 83
4.1.5.1 Yenipazar'da Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 85
4.1.5.2 Yenipazar'da Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 87
4.1.6 Yalvaç (Isparta) 89
4.1.6.1 Yalvaç'ta Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 91
4.1.6.2 Yalvaç'ta Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 96
4.1.7 Vize (Kırklareli) 96
4.1.7.1 Vize'de Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 98
4.1.7.2 Vize'de Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 101
4.1.8 Perşembe (Ordu) 102
4.1.9 Halfeti (Şanlıurfa) 105
4.1.9.1 Halfeti'de Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 109
4.1.9.2 Halfeti'de Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar 114
4.1.10 Şavsat (Artvin) 116
4.1.11 Uzundere (Erzurum) 120
4.2 Türkiye'deki Sakin Şehirlerin Kültürel Mirası Koruma Bağlamında Değerlendirilmesi 121

BÖLÜM BEŞ - SONUÇ VE ÖNERİLER 137

KAYNAKLAR 143

EKLER..... 159

EK-1 Türkiye'deki Cittaslow Kentlerinin Alan Analiz Formları 159

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 3.1 Slow Food logosu 25
Şekil 3.2 Cittaslow hareketinin logosu 27
Şekil 3.3 Mirande kenti tarihi dokusu 33
Şekil 3.4 Restorasyonu gerçekleşecek olan Mirande Katedrali 34
Şekil 3.5 Mirande'de gelenekselleşen "Cittaslow Pazarı" 35
Şekil 3.6 Loix kentinin kuşbakışı görünümü 36
Şekil 3.7 Catherine Kilisesi 37
Şekil 3.8 Sokndal'da kıyı şeridi boyunca devam eden geleneksel ahşap konut ve balıkçı yapıları 40
Şekil 3.9 "Sogdalstrand Kulturhotell" için restore edilen yapıların bulunduğu sokaktan bir görünüm 42
Şekil 3.10 "Kjærlighedsvego" etkinliği 43
Şekil 3.11 Hersbruck kentinin korunmuş geleneksel dokusu 45
Şekil 4.1 Türkiye'deki Cittaslow kentleri 49
Şekil 4.2 Seferihisar, Sığacık tarihi dokusu 50
Şekil 4.3 "Kent Belleği Müzesi ve Anı Evi" olarak işlevlendirilen Zenşiye Güler Konağı, 2015 53
Şekil 4.4 Düzce Cami ve Medresesi planı 54
Şekil 4.5 Düzce Medresesi'nin müdahale bekleyen bölümü 55
Şekil 4.6 Teos Antik Kenti yerleşim planı 56
Şekil 4.7 Teos Ören Yeri'nde gerçekleşen belgeleme çalışmaları 57
Şekil 4.8 Teos kazı alanındaki müze ve depo yapısı 58
Şekil 4.9 Müdahale öncesi Kaleiçi sokaklarından bir görünüm 59
Şekil 4.10 Sığacık sokak sağlıklaştırma projesi uygulama aşaması 59
Şekil 4.11 Sokak sağlıklaştırma sonrası Sığacık Kaleiçi'nden bir görünüm 60
Şekil 4.12 Seferihisarlılar Buluşması etkinliğinin logosu 61
Şekil 4.13 Seferihisar 15. Mandalina şenliği 62
Şekil 4.14 Kaleiçi'nde düzenlenen "Üretici Pazarları" 63

Şekil 4.15 “Seferihisar’ın Geleneksel Mutfağı” projesi logosu ve proje kapsamında üretilen yerel ürünler 64
Şekil 4.16 Taraklı Tarihi Dokusu 65
Şekil 4.17 Hacı Atıf Hanı restorasyon öncesi ve uygulama sırasında avlunun bulunduğu cephenin görünümü 67
Şekil 4.18 Fenerli Evi restorasyon öncesi sokak cephesi görümünü 69
Şekil 4.19 Restorasyon uygulaması sonrası Fenerli evinin son durumu 70
Şekil 4.20 Tarihi Yunus Paşa Çarşısı ve Orhan Gazi Çarşısı Sokak Sağlıklaştırma Projesi kapsamında gerçekleşen bir yapının cephe iyileştirme uygulamasının önce ve sonraki durumu 71
Şekil 4.21 Taraklı Kent Meydanı Projesi 72
Şekil 4.22 Gökçeada yerleşimi genel görünümü 74
Şekil 4.23 Earth Markets (Yeryüzü pazarı) logosu 78
Şekil 4.24 Nail Çakırhan’a ait geleneksel Akyaka evi 81
Şekil 4.25 Yenipazar’da atıl durumda olan geleneksel konut yapısına bir örnek 84
Şekil 4.26 Çevre düzenlemesi gerçekleşen Yenipazar Yel Değirmeni 86
Şekil 4.27 Yenipazar’daki “Sakin Merdiven” 87
Şekil 4.28 Tarihi Çınaraltı Meydanı’ndan eski bir fotoğraf 92
Şekil 4.29 Yalvaç’ta “Keçe Evi” 93
Şekil 4.30 “Keçe Evi” üst katından bir görünüm 94
Şekil 4.31 Yalvaç Osmanlı Hamamı yapısının müdahale edilmeden önceki hali 95
Şekil 4.32 Kale Mahallesi’nde gerçekleşen sokak sağlıklaştırma proje taslağı 99
Şekil 4.33 Kale Mahallesi sokak sağlıklaştırma projesine ait uyulama sırasında ve sonrasından bir görünüm 100
Şekil 4.34 Perşembe ilçesinden genel bir görünüm 102
Şekil 4.35 Perşembe’de geleneksel bir konut örneği 103
Şekil 4.36 Halfeti’den bir görünüm 106
Şekil 4.37 Geleneksel Halfeti konut yapısı 107
Şekil 4.38 Halfeti’nin önceki ve sonraki durumu 108
Şekil 4.39 Halfeti Merkez Cami’nin suya batan iki cephesinin görünümü 110
Şekil 4.40 Halfeti Kentsel Sit Alanı Kıyı Şeridi İyileştirme Projesi’nin gerçekleştiği alan 111

Şekil 4.41 Eski Halfeti merkezde inşa edilen asma köprü 112
Şekil 4.42 Savaşan Köyü'nün nehirden görünümü 113
Şekil 4.43 Halfeti kentine girişte Cittaslow Birliğini tanıtıcı levhada kentin bir simgesi olarak "siyah gül" tasviri 115
Şekil 4.44 Geleneksel Şavşat Evi 116
Şekil 4.45 Şavşat kent merkezinde beton yapılaşma ve yerel mimariyle benzer şekilde tasarlanmış etkinlik merkezi 117
Şekil 4.46 "Şavşat Evi" olarak tasarlanan restoran ve kültür evi 119
Şekil 4.47 Şavşat merkezinde Cittaslow bilgilendirme noktası 120

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2.1 Kültürel miras kavramının uluslararası koruma belgeleri üzerinden gelişiminin kronolojik şeması 6
Tablo 4.1 Türkiye'de Cittaslow birliğine üye kentlerde kültürel mirasın korunmasıyla ilişkili birlik kriterlerinin değerlendirilmesi 123
Tablo 4.2 Türkiye'de Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik sonrası geliştirilen projelerin kültürel mirası koruma bağlamında değerlendirilmesi 127
Tablo 4.3 Türkiye'de Cittaslow kentlerinde geliştirilen projelerin somut ve somut olmayan kültürel miras kapsamında analizi 133
Tablo 4.4 Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik bağlamında geliştirilen projelerde finans kaynağı olarak rol alan kurum ve kuruluşlar 135
Tablo 5.1 Türkiye'de Cittaslow hareketinin kültürel mirası korumaya olumlu ve olumsuz etkileri 139

BÖLÜM BİR

GİRİŞ

Tarih boyunca sürekli bir değişim içerisinde olan kentler için, 19. yüzyıldan itibaren yaşanan endüstrileşme süreci kültürel, ekonomik, sosyal ve çevresel bakımdan önemli bir dönüm noktası olmuştur. 20. yüzyıla gelindiğinde, endüstrileşmenin bir sonucu olarak görülen küreselleşme olgusunun kentler üzerinde yansıması; hızlı yaşam tarzı, tüketim odaklı toplumsal yapı, aynılaşan ve kimliklerini yitiren mekanların oluşması şeklinde görülmüştür. Ahunbay'a göre, yenidünya düzeninde ve toplumun değişen yaşam koşullarında tarihi sürekliliğin sağlanmasında sorunlar oluşmaktadır. Çevre karakterine uyumsuz yapılaşmalar kimliksizleşen kentsel ve kırsal mekanlarda kimlik yitimine neden olmaktadır. Yaşanan göçlerle beraber kentler yerel halkı barındırmamaya başlamaktadır. Bunun sonucunda tarihi çevreler mekana aidiyet hissetmeyen yeni kullanıcılar tarafından koruma bilinciyle sahiplenilmemektedir. Bu durum, tarihi çevrenin korunmasında en büyük sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Ahunbay, 2009).

Küreselleşmenin en önemli etkisi; toplumların hızlı, rekabet içerisinde ve yüzeysel yaşamaya itilmesi, özgün alışkanlık ve mekanlarından koparılmaya başlaması olarak ifade edilmiştir. Bu duruma bir tepki olarak, küreselleşmenin yarattığı yenidünya düzenini daha insancıl hale getirmeye yönelik toplumsal hareketler oluşmaya başlamıştır. Özellikle 20. yüzyılın sonlarında ortaya çıkan bu hareketlerden biri "Yavaşlık" hareketidir. Bu toplumsal hareketlerin kentsel boyuta yansıması; kentleşme politikalarına farklı bir bakış açısı kazandırmaya başlamış ve yerel değerleri koruma/sürdürme odaklı planlama yaklaşımları ortaya çıkmıştır. Yavaşlık felsefesi altında ortaya çıkan ve kentsel boyutta ilk olarak 1999 yılında İtalya'da Cittaslow birliği adı altında faaliyet göstermeye başlamış ve günümüzde uluslararası düzlemde oldukça yaygın bir hale gelmiştir.

Cittaslow hareketi temel olarak, küreselleşme sonucu kentlerde yaşanan kontrolsüz büyüme, toplumun yaşam tarzının tekdüzeleşmesi ve kültürel değerlerin yitirilmesi sonucu ortaya çıkan kimliksizleşmeye karşı durarak toplumlara alternatif

ve kaliteli bir yaşam tarzı sunmayı amaçlamaktadır. Cittaslow kentleri bu amaç doğrultusunda yönetilirken, yerel kimliği oluşturan doğal, mimari ve kültürel öğelerin korunması ve desteklenmesinin bu yolda en önemli unsurlardan biri olduğu söylenebilir.

Tüm dünyada hakim olan küreselleşme olgusu, Türkiye'de de özellikle 1980'lerden itibaren her boyutta yerleşimin yapısını etkilemiştir. Hızlı gelişmeye ve yaşamaya odaklı kentsel yaklaşımlar sonucu, kentlerin yerel değerleri yitirilmeye yüz tutmuştur. Tapan'a göre, tarihi değerlerin korunması konusunda Türkiye özelinde yaşanan sorunlar; kültürel mirası koruma kapsamında düzenli politikaların oluşturulmaması sonucu ortaya çıkan; ülkedeki sosyal ve ekonomik çarpıklıklar, tarihi çevreye zarar veren kentsel planlama kararları, toplumun bilinçsizliği, koruma çalışmalarının uygulanmasındaki denetim eksiklikleri, toprak rantı, korumaya ayrılan bütçenin yetersizliğidir (Tapan, 2014).

Bu çalışmada, uluslararası anlamda kabul görmüş ve kentlerin iyi yaşanabilir mekanlara dönüşümü konusuna güncel bir bakış açısı getiren Cittaslow Hareketi'nin kültürel mirasın korunmasına etkileri ele alınmıştır. Bu inceleneme, kentsel sorunlara güncel bir yaklaşım olarak sunulan Cittaslow Hareketi'nin Türkiye özelinde sürdürülebilir kültürel miras koruma politikalarının oluşturulmasına yeni bir bakış açısı sunulması açısından önemlidir.

1.1 Çalışmanın Amacı

Çalışmada; endüstrileşme olgusunun; küresel kültür oluşumu, hızlı yaşam tarzının benimsenmesi, standartlaşan kentlerin ortaya çıkması gibi sonuçlarına alternatif çözümler arayan "yavaşlık" felsefesini benimseyen Cittaslow hareketi ele alınmıştır. Çalışmanın amacı, Cittaslow hareketinin kentlerde somut ve somut olmayan kültürel mirasın korunmasına etkilerinin incelenmesidir.

Cittaslow hareketi, doğrudan kültürel mirasın korunmasına yönelik ortaya çıkmamıştır. Birliğin temel amacı kentlerin çağdaş ve tarihi potansiyelleri arasında

bir denge kurarak iyi yaşanan mekanlar yaratmaktır. Bu bakımdan; yerel kimliklerin, kentsel özgünlüklerin, geleneksel değerlerin korunmasına yönelik çalışmalar sürdürdüğü görülmektedir. Tez çalışmasında birlik kapsamında geliştirilen projelerin, kentlerde yerel ölçekteki koruma politikalarına dolaylı ve doğrudan olumlu/olumsuz etkileri incelenmiştir. Kent yönetimlerini koruma bağlamında dolaylı olarak yönlendiren bir hareketin etkilerinin incelenmesi, ilerleyen yıllarda izlenecek koruma politikalarına ışık tutması açısından önemlidir.

1.2 Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışmanın amaç, kapsam ve yöntemi açıklanmaktadır. İkinci bölümde; kültürel miras kavramının gelişim süreci ve geçmişten günümüze yaşadığı kavramsal değişim irdelenmektedir. Bu irdeleme, koruma kapsamında geliştirilen uluslararası mevzuat üzerinden yapılmaktadır. Ayrıca somut ve somut olmayan kültürel miras kavramlarının gelişimi ve yerel değerlerle ilişkilendirilmesi irdelenmektedir. Ardından, endüstrileşmenin günümüz toplum ve kentlerine önemli bir etkisi olarak ifade edilen küreselleşme olgusu ele alınmaktadır. Ardından, bu olgunun yaratmış olduğu düşünülen hızlı yaşam tarzın eleştiren ve alternatif öneriler getiren toplumsal hareketlerin ortaya çıkış süreci izlenmektedir. Üçüncü bölümde, hızlı yaşam tarzının etkilerine tepki olarak doğan "yavaşlık" felsefesi ve bu düşünce şeklini kentsel boyutta ele alan Yavaş Kent (Cittaslow) hareketi ele alınmaktadır. Kentle ilgili farklı alanlarda oluşturulmuş Cittaslow birliği kriterleri ve faaliyetleri, somut ve somut olmayan kültürel mirasın korunmasına etkileri bağlamında irdelenmektedir. Bölümde, birliğe üye olan, farklı ülkelere ait Yavaş Kent'ler incelenerek ve bu kentlerde hareketin koruma politikalarına etkileri analiz edilmektedir. Bu değerlendirmeler, dördüncü bölüme gelindiğinde Türkiye'de birliğe üye olan yerleşimler üzerinden kapsamlı olarak yapılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'deki Yavaş Kentler'de kültürel mirası koruma amaçlı geliştirilen çalışmalar, alan analiz formlarına işlenmektedir. Alan çalışmaları sonucunda ortaya konan veriler ışığında, Cittaslow hareketinin Türkiye özelinde kültürel mirası koruma politikaları üzerinde yaratmış olduğu

olumlu/olumsuz etkileri değerlendirilmektedir. Ayrıca hareketin içeriği ve Türkiye'deki işleyiş biçimi hakkında öneriler geliştirilmektedir.

Çalışma kapsamında; gözlem, literatür çalışması, alan çalışması, sözlü ve yazılı görüşme, tablolara dönüştürülme, karşılaştırma ve değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır. Farklı ülkelerden incelenen Cittaslow kentleri için yazılı görüşmeler ve literatür taraması şeklinde bir yöntem izlenmektedir. Türkiye'deki Cittaslow kentlerinin incelenmesi sırasında ise, gözlem, yazılı ve sözlü görüşmeler, literatür taraması, alanda gerçekleşen ziyaretler sonucunda; önceden hazırlanmış olan alan analiz formları doldurularak yerleşimler özelinde değerlendirmeler gerçekleştirilmektedir. Sonuç olarak ise, yerleşimler üzerinde gerçekleşen araştırmalar tablolara dönüştürülmektedir. Bu veriler ve elde edilen yerleşim bilgileri ışığında, Cittaslow birliğinin Türkiye kentlerinde kültürel mirasın korunması bağlamında etkileri hakkında değerlendirmelere ulaşılmaktadır.

BÖLÜM İKİ
KÜLTÜREL MİRAS KAVRAMI VE KÜRESELLEŞME

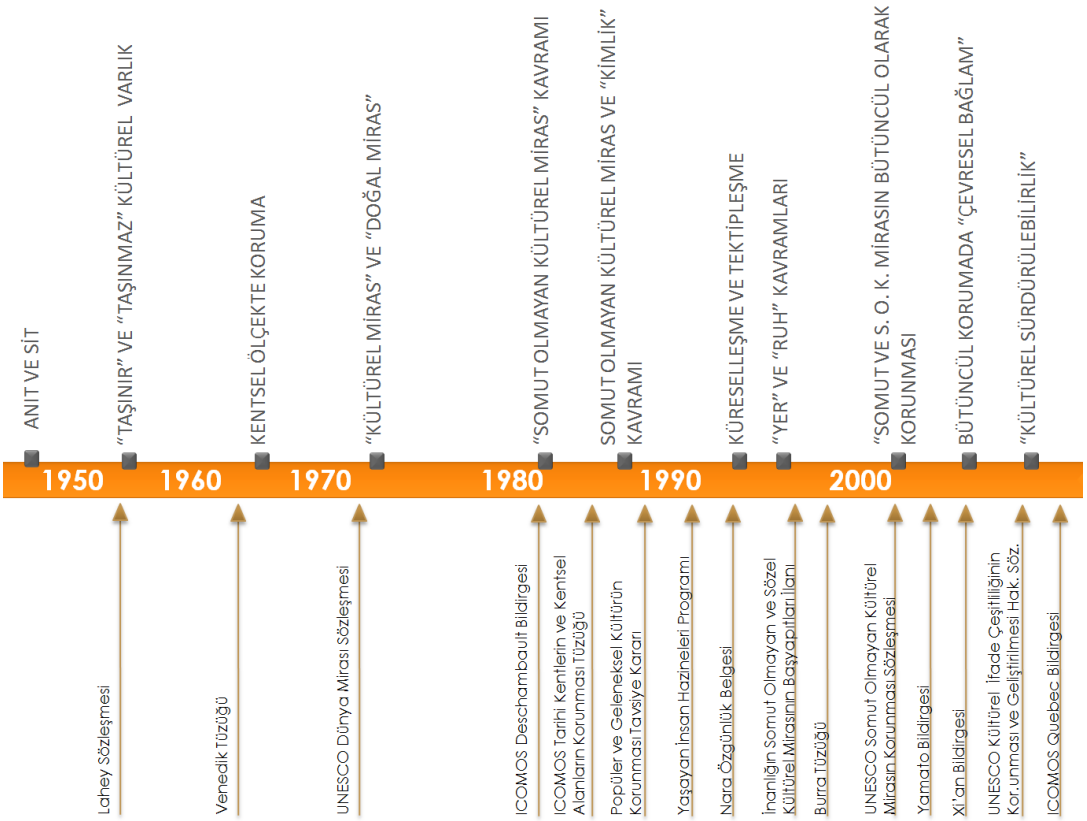
2.1 Kültürel Miras Kavramı

Kültür ve miras kavramları, 20. yüzyıl öncesine bakıldığında farklı anlamlarda ve birbirinden bağımsız iki ifade olarak kullanılmaktaydı. Vecco'nun belirttiği gibi, 18. yüzyılın sonlarında karşımıza çıkan ve Fransızca dilinde "patrimoine" olarak kullanılan miras kavramı, aileden kalan bireysel ürünleri temsil ederken, anlamı genişlemiş ve ulusun ortak mirası kavramı oluşmuştur. Kavramın uluslararası kurumlar arasında kültürel boyut kazanması ise ancak 20. yüzyılın başında gerçekleşmiştir. Bu anlamıyla miras ifadesi, ilk olarak 1931 yılında sanat yapıtlarının araştırılması ve korunmasına yönelik bilimsel yöntemlerin tartışıldığı Atina Konferansı'nda yer almıştır. Uluslararası belgeler incelendiğinde, miras kavramı 1970'lerden sonra, "kültürel miras" anlamına gelen "patrimoine culturel" ifadesi olarak gelişmiştir (Vecco, 2010). Buradan anlaşılmaktadır ki, "miras" kavramı tarihsel süreç içerisinde anlamının genişlemesiyle insanlığın tümünü ilgilendiren ve korunması gerekli bir kavram haline gelmiştir. 1900'lü yılların ilk yarısında "anıt" olarak ifade edilen ve korunması gereken öğeler, 20. yüzyıla gelindiğinde "kültürel miras" olarak tanımlanmıştır. Koruma disiplininin çerçevesi; çeşitli boyutlardaki yapı, yapı grubu ve sitleri bir bütün olarak ele alacak şekilde genişlemiştir.

"Kültürel miras" kavramı ortaya çıktıktan sonra, süreç içerisinde anlamında değişimler olduğu görülmektedir. 20. yüzyılın ilk yarısında sadece somut boyutuyla ele alınmış ve bu yönüyle sınırlı bir alanda tanımlanmıştır. 20. yüzyılın ikinci yarısına gelindiğinde ise kentlerin küreselleşme sürecine girmesiyle beraber, somut olmayan kültürel mirasın da koruma disiplininin bir parçası haline gelmesinin gerekliliği tartışılmaya başlanmıştır. Küreselleşmenin bir sonucu olarak yerel kültürlerin kendilerini ifade etme çabaları, somut olmayan kültürel miras kavramının uluslararası koruma belgelerinde önemli bir başlık haline gelmesini sağlamıştır (Binan ve Cantimur, 2010).

Miras kavramının anlamının genişlemesi ve koruma yaklaşımının günümüzdeki şekline ulaşma sürecini Vecco üç aşamada incelemiştir. İlk aşamada anıt kavramı tekil boyutuyla yapı veya obje olmaktan çıkıp, bütüncül ve çevre bağlamıyla ele alınmaya başlanmıştır. İkinci aşamada kültürel miras açılımı ortaya çıkmış ve bu kavrama dahil olacak tarihi öğelerin seçilmesi için gerekli kriterler değişmiştir. Önceleri sadece tarihi ve sanatsal değer bir parametre olarak kullanılırken, ilerleyen dönemlerde kültürel değeri, kimlik değeri ve anı değeri eklenmiştir. Son aşamada ise miras kavramı sadece maddesel/fiziksel özellikleri ile değil, sınırları genişletilerek ele alınmıştır. Bu şekilde, bir süre reddedilen somut olmayan kültürel miras kavramın tanınması sağlanmış ve korunmasının gerekliliği ortaya konmuştur (Vecco, 2010).

Tablo 2.1 Kültürel miras kavramının uluslararası koruma belgeleri üzerinden gelişiminin kronolojik şeması

Kültürel miras kavramının günümüzde kabul edilen anlam ve koruma yöntemlerinin 20. yüzyılın sonunda şekillendiği söylenebilir. Bu süreç içerisinde, koruma kapsamındaki miras olgusu öncelikle tekil bir yaklaşımdan bütüncüle ve

somut bir boyuttan soyut boyuta taşınmıştır. Çalışmada, bu kavramın gelişim süreci; somut kültürel miras ve somut olmayan kültürel miras kavramlarının uluslararası belgeler üzerinden ele alınmıştır (Tablo 2.1).

2.1.1 Somut Kültürel Miras Kavramı ve Gelişimi

Kültürel miras kavramının 20. yüzyılın ikinci yarısında konu olduğu uluslararası belgelerden; kültürel miras kavramını "taşınır" ve taşınmaz" olarak ele alan **Lahey Sözleşmesi (1954)**, koruma kavramını kentsel boyuta taşıyan **Venedik Tüzüğü (1964)** ve miras kavramını ilk defa "kültürel" ve "doğal" miras başlıkları altında inceleyen **Doğal ve Kültürel Mirasının Korunması Sözleşmesi (1972)** ele alınmıştır. Bu belgelerin, somut kültürel miras kavramının günümüzdeki yaklaşımının oluşmasında önemli yere sahip oldukları söylenebilir.

Miras kavramının gelişimi tüzükler üzerinden incelendiğinde, 1950'lere kadar anıt ve sit olarak ifade edilen kavram 1954'te ilk olarak **Lahey Sözleşmesi**'nde "kültürel varlık" terimi altında ifade edilmiş ve "taşınır kültürel varlık" ve "taşınmaz kültürel varlık" olarak sınıflandırılmıştır. Bu şekilde, korunması gerekli "taşınmaz kültür varlığı*"* sadece geçmişe ait anıt ve sitlerin değil; geleneksel yapı gruplarının ve tarihi meydanların da bu kapsamda olduğu söylenmiştir (Kumid,1954).

Miras kavram ve koruma boyutunun genişlemesi ve günümüz koruma yaklaşımının gelişmesine temel oluşturması açısından önemli rolü olan uluslararası belge, 1964 yılına ait **Venedik Tüzüğü**'dür. Tüzükte;

"Tarihi anıt kavramı sadece bir mimari eseri içine almaz, bunun yanında belli bir uygarlığın, önemli bir gelişmenin, tarihi bir olayın tanıklığını yapan kentsel ya da kırsal bir yerleşmeyi de kapsar. Bu kavram yalnız büyük sanat eserlerini değil, ayrıca zamanla kültürel anlam kazanmış daha basit eserleri de kapsar."

Maddesine yer verilerek zamanla kültürel anlam kazanmış basit eserlerin ve geniş kentsel alanların da koruma kapsamında değerlendirilmesinin gerekliliği ifade edilmiştir. Bu şekilde miras kavramının kentsel ölçekte de ele alınmaya başlandığı söylenebilir (ICOMOS, 1964).

1972 UNESCO Doğal ve Kültürel Mirasının Korunması Sözleşmesi (Dünya Mirası Sözleşmesi) miras kavramını günümüzdeki anlamına taşıyan önemli bir adım olmuştur. Bu sözleşmede miras kavramı ilk defa "kültürel miras" ve "doğal miras" olarak tanımlanmıştır. Kültürel miras kavramı; "anıtlar", "yapı toplulukları" ve "sitler" şekilde tarif edilmiştir. Bu sözleşmeye kadar insan eliyle oluşturulmuş eser odaklı ele alınan kültürel miras kavramı, bir yerin fiziki dokusu ve peyzaj alanlarını kapsayacak şekilde genişlemiştir (Unesco, 1972).

Ele alınan uluslararası belgeler; kültürel miras kavramının ortaya çıkışını ve 1980'lere kadar kültürel miras kavramının koruma disiplini kapsamında somut boyutuyla ele alınış biçimindeki gelişmeleri özetler niteliktedir. Gelişmelerden, kültürel miras kavramının; bulunduğu dönemin koruma yaklaşımıyla etkileşim halinde olduğunu izlemek mümkündür. Günümüzde gelinen noktada, somut kültürel miras kavramı; tarihsel, kültürel ve kimliksel değeri bulunan insan yapımı mimari öğe, mimari öğe grupları ve sitlerin yanı sıra insan yapımı olmayan doğal öğeleri ifade eder hale gelmiş ve koruma disiplinin perspektifini genişletmiştir. Bu şekilde kültürel mirası koruma yöntemleri konusunda yol gösterici ilkeler oluşturulmaya başlanmış ve kentsel boyuta taşınarak bütüncül bir koruma anlayışı ortaya çıkmıştır. İlerleyen yıllarda oluşturulan tüzüklerde ise yeni bir bakış açısı orta çıkmaya başlamış ve somut olmayan kültürel miras kavramı koruma disiplininin önemli bir tartışma konusu haline gelmiştir.

2.1.2 Somut Olmayan Kültürel Miras Kavramı ve Gelişimi

Uluslararası belgeler incelendiğinde, ilk olarak 1980'li yıllardan itibaren, somut olmayan kültürel mirasla ilgili bir takım açılımların yapıldığı söylenebilir. 1980'lerde sit alanları, doğal ve kültürel çevreyi korumaya yönelik yapılan çalışmaların yanı sıra, somut olmayan kültürel miras kavramının genişletilmesine ve somut kültürel miras ile bütünleştirilmesi üzerine gidilmiştir. Küreselleşmeyle beraber koruma kavramının kentler üzerindeki etkileri belirginleşmiş ve bu sebeple tüzüklerde kent, kent kimliği gibi kavramlara değinilmiştir. Bu gelişmenin izlenebilmesi açısından, kültürel mirası maddesel boyutunun dışında ilk defa ele alan **Deschambault**

Bildirgesi (1982), korumada geleneksel kent kültürü kavramının önemini vurgulayan **Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Tüzüğü (1987),** kültürel mirasın tektipleşme tehlikesi altında olduğuna vurgu yapan **Yaşayan İnsan Hazineleri(1994)** programı **İnsanlığın Somut Olmayan ve Sözel Kültürel Mirasının Başyapıtları İlanı (1997)** programı, mekan ve ruh kavramlarını koruma disiplini ile ilişkilendiren **Nara Özgünlük Belgesi (1994)** ve **Burra Tüzüğü (1999)**, somut olmayan kültürel miras alanlarını ayrıntılı olarak tanımlayan ve koruma yöntemlerine kapsamlı bir kılavuz niteliği taşıyan **Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi (2003)**, somut ve somut olmayan kültürel mirası bütüncül bir koruma yaklaşımıyla ele alan **Yamato Bildirgesi (2004)** ve **Miras Yapılarının, Ören Yerlerinin ve Alanlarının Muhafaza Edilmesi ile ilgili Xi'an Deklarasyonu (2005)**, koruma kavramını sürdürülebilirlikle ilişkilendiren **Kültürel İfade Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Hakkında Sözleşme (2005)** ve "yerin ruhu" kavramını kültürel mirası korumanın merkezine koyan **Quebec Bildirgesi (2008)** tarihsel sıra içerisinde incelenmiştir.

Kültürel mirasın fiziksel olmayan boyutunun ele alındığı ilk ve önemli çalışmalardan biri 1982'de ICOMOS tarafından hayata geçirilen **"Deschambault Bildirgesi: Quebec Kültürel Mirasının Korunmasına Yönelik Tüzük"** olmuştur. Tüzükte miras kavramı hakkında "Doğa ve insanın ortak üretimi ve yaratımıdır, kendi bütünlüğünde yaşadığımız yer ve zamanı oluşturur." ifadesi kullanılmıştır. Bu ifade miras kavramının mimariden ve binalardan daha fazlasını kapsadığının vurgulanması açısından kayda değerdir. Mirasın kültürel varlık, coğrafya ve insan öğelerinden oluştuğu ifade edilmektedir (ICOMOS,1982).

Koruma disiplininin kentsel ölçekte gerçekleşmesinin gerekliliğini ele alan uluslararası tüzük ve bildiriler; somut olmayan kültürel miras kavramının da ele alındığı önemli belgeler olmuştur. Bu açıdan **1987 yılına ait ICOMOS Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Tüzüğü** önemlidir. Tüzükte tarihi kentlerin ve meydanların tarihi belge niteliğinin yanı sıra, geleneksel kent kültürüne ait değerleri de barındırdığından söz edilmektedir. Tüzüğün 2. maddesine göre; "*korunması istenen nitelikler kentin veya kentsel alanın tarihi karakteri ve bu*

karakteri oluşturan maddi ve tinsel bileşenlerdir". Endüstrileşme sonucu kentsel değişimle beraber kent mekanında, kültürel değerlere olumsuz etkileri bulunan ihmal ve tahrip söz konusudur. Belge, bu bakımdan Venedik Tüzüğü'nün eksiklerini tamamlama görevi taşımakta ve insanlığın belleğini oluşturan kültürel değerlerin korunmasını desteklemeyi hedeflemektedir. Tüzüğe göre bir kentin korunması ancak yerel halkın katılımıyla başarıya ulaşabileceğini vurgulamaktadır (Kumid, 1987).

Somut olmayan kültürel mirasın tanımlanması kapsamında yapılan çalışmalardan bir diğeri 1989 yılında UNESCO tarafından gerçekleştirilen **"Popüler ve Geleneksel Kültürün Korunması Tavsiye Kararı"** dır. Bu kararda folklor olarak ifade edilen somut olmayan kültürel miras; "kültürel bir topluluğun, grup veya bireyler tarafından ifade edilen ve kültürel veya sosyal kimliklerini yansıttığı sürece beklentilerinin ifadesi olarak kabul edilen gelenek temelli yaratımlarının bütünüdür" şeklinde tanımlanmıştır. Karara göre folklor ögeleri; dil, edebiyat, müzik, dans, oyunlar, mitoloji, ritüeller, gelenekler, el sanatları, mimari vb. sanat dallarını içermektedir. Bu tanımlamayla beraber, somut olmayan kültürel mirasın insanlığın evrensel mirasının bir parçası olduğu ve toplumların kimliklerini ortaya koyma konusunda vazgeçilmez bir öğe olduğu vurgulanmıştır (UNESCO, 1989).

Süreç içerisinde somut olmayan kültürel miras kavramının yaygın olarak kullanılmasını sağlayan diğer çalışmalar 1994 **"Yaşayan İnsan Hazineleri"** programı ve 1997 **"İnsanlığın Somut Olmayan ve Sözel Kültürel Mirasının Başyapıtları İlanı"** programlarıdır. Bu programlar ile toplumlar arası kültürel çeşitliliğin kaynağı olarak ele alınan somut olmayan kültürel mirasın yaşanan küreselleşme ve kültürel tektipleşmeden dolayı tehdit altında olduğuna işaret edilmektedir. Programda somut olmayan kültürel miras, kültürel kimliğin bir parçası olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca belgede, tarihi bir öğenin koruma kapsamına girecek somut olmayan kültürel miras olup olmamasının; *"insan yaratıcılığının bir kanıtı olarak değerinin olmasına, kültürel ve toplumsal gelenekler içerisinde köklülüğünün olmasına, belirli bir toplumu veya grubu temsil etmesine ve kaybolma tehlikesinin bulunmasına"* bağlı olduğu ifade edilmiştir (UNESCO, b.t).

1994 yılında somut ve somut olmayan mirasın bütüncül ele alınarak toplumla olan ilişkisinin vurgulandığı bir diğer belge, ICOMOS **Nara Özgünlük Belgesi**dir. Belgede küreselleşmenin kültür üzerine etkisi vurgulanmış ve şu ifadeye yer verilmiştir;

"Küreselleşme ve bir-örnekleşme baskısıyla karşı karşıya olan ve kültürel kimlik arayışlarının kimi zaman saldırgan bir milliyetçilik ve azınlık kültürlerinin yok sayılması yoluyla sürdürüldüğü bir dünyada, kültür mirasının korunması uygulamalarında da, özgünlüğün dikkate alınmasıyla en büyük katkı, insanlığın ortak belleğinin tüm yönlerine saygı göstermek ve onu aydınlatmak biçiminde kendini göstermiştir."

Belgede ayrıca mekan ve zaman boyutuyla kendini gösteren kültürel miras çeşitliliğinin insanlığın gelişimi için korunması gerektiği belirtilmiş, 7. maddesinde ise kültür ve toplumların kendilerini ifade ediş biçimlerinin korunması gereken soyut ve somut anlatım biçimlerinden geçtiği ifade edilmiştir. Belgede, kültürel mirasın özgünlüğünün belirlenmesinde "yer" ve "ruh" kavramının önemi vurgulanmıştır (ICOMOS 1994).

"Yer" kavramına 1999 yılında ICOMOS tarafından oluşturulan "**Burra Tüzüğü: Kültürel Öneme Sahip Yerlerin Korunması Amaçlı Avustralya Tüzüğü**" nde de değinilmiştir. Tüzükte tarihsel bir yapının veya bölgenin korunmasının o yerin kültürel özelliğinin korunması açısından son derece önemli olduğu ifade edilmiştir. Yer ve kültür arasında ilişki kurularak somut ve somut olmayan mirasın ilişkisi vurgulanmıştır (ICOMOS Avustralya, 2000).

Somut miras, doğal miras ve somut olmayan kültürel miras arasında karşılıklı bir ilişkinin varlığına işaret eden en kapsamlı sözleşmelerden biri 2003 yılında ortaya konan **"UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"** dir. Sözleşmede somut olmayan kültürel miras "toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar" olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamanın yanı sıra, somut olmayan kültürel miras alanları ayrıntılı olarak tarif edilmiştir. Buna göre;

- Somut olmayan kültürel mirasın aktarılmasında taşıyıcı işlevi gören dille birlikte sözlü gelenekler ve anlatımlar,
- Gösteri sanatları,
- Toplumsal uygulamalar, ritüeller ve şölenler,
- Doğa ve evrenle ilgili bilgi ve uygulamalar ile
- El sanatları geleneği

somut olmayan kültürel miras alanlarıdır.

Sözleşmede dikkat çeken bir diğer nokta da, somut olmayan kültürel mirasın korunmasında izlenmesi gereken süreçlerin belirtilmesidir. Bu bağlamda şu şekilde bir madde yer almaktadır: *"Koruma terimi, somut olmayan kültürel mirasın yaşayabilirliğini güvence altına alma anlamına gelir; buna kimlik saptaması, belgeleme, araştırma, muhafaza, koruma, geliştirme, güçlendirme ve özellikle okul içi ya da okul dışı eğitim aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarma olduğu kadar, bu kültürel mirasın değişik yanlarının canlandırılması dahildir."* (UNESCO, 2003). Bu sözleşme, küreselleşmenin yerel kültürler üzerindeki yıkıcı etkilerine karşı, sürdürülebilir kalkınma ve koruma önlemlerinin desteklenmesinin gerekliliğine vurgu yapmaktadır. Ayrıca kültürel miras unsurlarının köklerinden koparılmadan, koruma tedbirlerinin üretilmesinin önemini belirtmektedir (Coşkun ve diğer., 2013).

Yayınladığı tarihe kadar geliştirilen bildirgeleri de dikkate alarak 2004 yılında karara bağlanan **Yamato Bildirgesi**'ndeki **(Somut ve Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Bütünleşik Yaklaşımlar)** en önemli nokta, somut ve somut olmayan kültürel mirasın bütünleşik olarak ele alınmasının gerekliliğinin vurgulanmasıdır. Bildirgede, somut kültürel mirasın korunmasında insana ihtiyaç duyulmazken, somut olmayan kültürel mirasın korunması, ancak onu var eden ve uygulayan insanın yaşam alanlarının korunmasıyla sağlanabileceği ifade edilmektedir. Bildirgede, küreselleşmenin bir etkisi olarak teknolojinin her yerleşime ulaşmasının, küçük yerleşimlerde yere özgü olan somut olmayan değerlerin kaybolmasına sebep olduğundan söz edilmiştir (Metin Basat, 2013).

Somut olmayan kültürel mirasın korunması konusuna değinen bir diğer belge, 2005 yılında imzalanan **ICOMOS Miras Yapılarının, Ören Yerlerinin ve Alanlarının Muhafaza Edilmesi ile ilgili Xi'an Deklarasyonu**'dur. Bu belgede, somut ve somut olmayan kültürel mirasın bütünleşik olarak değerlendirilmesinde çevresel bağlamın (ortam) önemi vurgulanmıştır (Kumid, 2005).

2005 yılına ait bir diğer belge, somut olmayan kültürel mirası tehdit eden unsurları irdelemek ve önlemek amacıyla imzalanan **UNESCO Kültürel İfade Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Hakkında Sözleşme'**dir. Bu dönemdeki uluslararası belgeler incelendiğinde somut ve somut olmayan mirasın, sürdürülebilir sosyal gelişme kavramıyla ilişkilendirildiği görülmektedir. UNESCO'nun 2005 yılına ait sözleşmesinde bu açıdan, küreselleşmeyle beraber tektipleşme ve geleneksel kültürlerin değerini yitirmesi üzerine odaklanılmış, geleneksel bilginin toplumda kültürün sürdürülebilirliği açısından önemli bir konu olduğu vurgulanmıştır (UNESCO, 2005).

2008 yılında Kanada'da imzalanan **ICOMOS Quebec Bildirgesi**, yerin ruhunun muhafaza edilmesinin ancak somut ve somut olmayan kültürel mirasın bütünleşik olarak korunmasıyla gerçekleşebileceğini vurgulamaktadır. Böylece dünyada sürdürülebilir sosyal kalkınma mümkün olabileceği ifade edilmektedir. Burada "yerin ruhu" ile bir yerleşimin sosyal, yaşamsal ve ruhsal yapısı anlatılmak istenmiştir. Somut miras (yapılar, sitler, peyzaj, rotalar) ve somut olmayan miras (anılar, ritüeller, festivaller, geleneksel bilgi, değerler, dokular) olarak açıklanmıştır. Kültürel mirasın korumasında, yerin ruhunun kavranması açısından çok disiplinli bir çalışma şeklinin izlenmesinin gerekliliği vurgulanmıştır (UNESCO, 2008).

20. yüzyılın sonundan günümüze kadar oluşturulan uluslararası belgelerde kültürel miras kavramının somut olmayan yönü ele alınmıştır. Uluslarası koruma mevzuatı üzerinden, kültürel miras kavramının somut ve somut olmayan kültürel mirası koruma yönündeki gelişimi ve küreselleşme olgusunun bu sürece etkisi incelenmiştir. Somut olmayan kültürel miras olarak korunan öğeler UNESCO tarafından sınıflandırılmış ve toplumun yaşayış biçimi ve coğrafya ile doğrudan

ilişkili olduğu tespit edilerek "yaşatarak koruma" yaklaşımı benimsenmiştir. Ayrıca koruma yöntemi olarak somut ve somut olmayan mirasın bütünleşik olarak ele alınmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Kültürel mirasın bütünleşik olarak korunmasına yönelik yaklaşımların; yerel kimlik ve yerel özgünlük gibi kavramları tartışmaya açtığı görülmektedir. Buna bağlı olarak, günümüzde yerellik olgusunu bir yandan tehdit eden, bir yandan ise kuvvetlendiren küreselleşme kavramı, kültürel mirasın korunması bağlamında oluşturulan belgelerin ana başlığı haline gelmiştir. Buradan anlaşılmaktadır ki, süreç içerisinde tarihi öğelerin korunması konusu; tek yapı ölçeğini ilgilendiren tartışmalardan evrensel bir boyuta taşınarak insanlığın ortak bir konusu haline gelmiştir.

2.2 Kültürel Miras ve Küreselleşme Kavramı

Kültürel miras kavramının anlamında süreç içerisinde yaşanan gelişmelerin, korumaya yeni yaklaşımlar kazandırdığı görülmektedir. Kültürel mirası koruma düşüncesinin kentsel boyuta taşınması, somut ve somut olmayan değerlerin bir bütün olarak ele alınmaya başlanmasının en önemli sebeplerinden biri, endüstrileşmenin bir sonucu olan küreselleşme olgusunun ortaya çıkmasıdır. Bu açıdan küreselleşme kavramına kısaca değinilmesi ve kent, yerel kimlik ve kültürel mirasa etkilerinin irdelenmesi önem kazanmaktadır.

2.2.1 Küreselleşme Kavramı

Küreselleşme olgusunu Robertson, ilk ortaya çıkışının "din" olgusunun yaygınlaştırılması amacıyla ortaya çıktığını söylemektedir. Geçmişteki büyük imparatorlukların dini yaygınlaştırarak, çeşitli çıkarlar doğrultusunda kültürel bütünlük oluşturmaları, bir nevi küresel hedefleri olduğunu göstermektedir (Robertson, 1992). Küreselleşme olgusuna farklı bir açılım getiren Harvey ise, 15. yüzyılda ticaretin uluslararası bir boyut kazanmasıyla kapitalizm olgusunun tarihsel süreçteki sonucu olduğunu söylemektedir. "Küreselleşme" kavramı; kapitalizmin,

kendi amacına uygun olarak ürettiği belirli coğrafi düzenlemeleri, ulaşım ve iletişim için üretilmiş alanları, altyapısal ve uzamsal örgütlerin bütünüdür (Harvey, 2011).

20. yüzyılın ikinci yarısında kullanılmaya başlanan ve çağdaş "küreselleşme" kavramının temellerinin ise; toplumları etkisi altına almaya başlayan Endüstri Devrimi'yle atıldığı söylenebilir. Marshall'a göre, çağdaş küreselleşme kavramı, küresel çaplı bir kültürel sistemin ortaya çıkışını ifade etmektedir. Bu küresel kültürün ortaya çıkmasına sebep olan toplumsal ve kültürel sebepler şu şekilde özetlenebilir; dünya çapında bilgi akışının varlığı, küresel tüketicilik kavramının yaygınlaşması, yeni bir yaşam tarzı olarak kozmopolit yaşamın ortaya çıkışı, dünya çapında düzenlenen spor faaliyetleri, devlet hakimiyetlerinin gerilemesi, küresel askeri sistemin ortaya çıkması, dünya genelini ilgilendiren sağlık sorunlarının ortaya çıkması, dünya çapında kurulan siyasal sistemler (Milletler cemiyeti, birleşmiş milletler vb.), ideolojik hareketlerin yayılması, insan hakları kavramının kapsamının genişlemesi ve dinler arası etkileşimdir. Özetle, Marshall küreselleşme kavramını "bir bütün olarak dünyanın somut yapılaşması" olarak tarif etmiştir (Marshall, 1999).

Küreselleşme kavramını özetlemek gerekirse, endüstrileşmenin ekonomik, toplumsal, coğrafi, siyasal vb. alanlardaki yansımalarının bütünüdür. Endüstrileşme sonrası ortaya çıkan bu gelişimlerin dünya genelinde yarattığı etkilerin olumlu veya olumsuz yönleri günümüzün önemli tartışma konularından biridir. Ancak ortak kanı, küresel bir kültürün oluşarak toplumların yaşam tarzlarının benzeşmesi ve teknolojik gelişmelere paralel olarak günlük yaşamın hız kazanmasıyla kültürel ögelerin değersizleşmesidir.

2.2.1.1 Küreselleşmenin Kültürel Miras Üzerine Etkileri

Küreselleşmenin etkileri, öncelikle ekonomik alanda görülürken, 1980'lerle birlikte etki alanları artarak **sosyal, kültürel** ve **kentsel** anlamda yansımaları görülmeye başlamıştır. Küreselleşmenin **sosyal** alandaki etkisini Bauman şöyle açıklamaktadır; modern dünyada sermaye ve mallar küresel bir hareket özgürlüğü yaşarken, insan yerelliğe mahkum olmaktadır. Yerelleşen toplum değersizleşmekte

ve "yeni dünya düzensizliği" ortaya çıkmaktadır (Bauman, 1997). Küreselleşmenin **kültürel** alandaki etkilerine bakıldığında, dünya bilincinin ve toplumlar arası iletişimi güçlendirdiği söylenebilir. Bu da beraberinde kültürel öğelerin yayılmasını ve yerel kültürlerin küresel ölçekte üretilerek yeniden canlılık kazanmasını getirmektedir (Robertson, 1992; Giddens 1998). Diğer yandan Robertson'a göre, küreselleşme insanları iletişimle birbirine yaklaştırırken, toplumlar arası bütünsel bir kültürel eğilim yaratmamaktadır (Robertson, 1992).

Küreselleşmenin **kentler** üzerine etkisi, uluslararası rekabete yönelik politikalar izleyerek yerel gelişmeye ve değerlere odaklı çabaları göz ardı eden yönetimlerin tutumlarıyla başlamıştır. Endüstri devrimi sonrası, teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı seri üretim biçimi, her türlü malzemenin kolayca her yere taşınabilmesi ve kapitalist ekonomi mantığının yaratmış olduğu hızlı kentleşme ihtiyacı: mimari tasarım anlamında kentlerde çevresel bağlamdan kopukluğa sebep olmuş ve standartlaşan mekanlar yaratmıştır. Bu durum; yerel olanın önemsizleşmesi, kültürel mirasın yavaş yavaş yok olması ve kimliksiz mekanların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Kiper'e göre, yerel değerler ve toplumsal kimliklerde yaşanan bu değişimlerin en belirgin etkisi kentler üzerinde; *yönetim sistemine etkisi, fiziksel mekana etkisi ve toplumun yaşam kültürüne* etkisi şeklinde üç şekilde görülmektedir (Kiper, 2006).

Küreselleşen dünyada kentler, küresel ekonomide kendilerine yer edinebilmek amacıyla *yönetim sistemi* tarafından bir yarış içerisine girmek zorunda bırakılmaktadır. Böyle bir ortamda kent yönetimleri, diğer kentlerden farkını ortaya koyabilmek ve kendini öne çıkarmaya odaklı politikalar üretmektedir. Bu politikalarla kamu hizmeti anlayışı değişmekte ve özel sektör önem kazanmaktadır. Kentlerde fiziksel altyapıyı geliştirmek amacıyla kültürel, tarihsel, sosyal ve doğal özellikler "değer pazarlaması" adı altında küresel sermayeye sunulmakta; yerel olanı koruma çabası arka plana itilmektedir (Ergun, Güneş ve Ergun, 2013).

Küreselleşmenin kentler üzerinde yarattığı yönetimsel etkilerin izleri *fiziksel mekanda* da görülmüştür. Artan eşitsizlik ve sömürü kentte farklı gelir ve kültürdeki

kesimlere ait alanların oluşmasına sebep olmuştur. Yerel yönetimlerin küresel yarışa odaklanması; kentte atıl alanların oluşumu, köylerden şehirlere yaşanan göç, hızla artan nüfus ve plansız kentsel büyüme gibi sorunları beraberinde getirmiştir. Bir yandan bazı alanlar ise ranta bağlı yapılaşmaya maruz kalarak kent kimliğinden bağımsız çok katlı ve büyük ölçekli yapılaşmaya yönelmiştir. Bu tür yapılaşmalar ilk bakışta çağımızın gelişen teknolojisinin bir getirisi olarak görülebilse de, kontrolsüz bir şekilde gerçekleşmesi kentin geleneksel dokusunu ezici ve yok edici bir unsur haline gelmiştir. Mekan ve yapı üretmede kullanılan malzeme ve yapım teknolojileri küreselleşmenin etkisiyle dünyanın her yerine ulaşabilmiştir. Bu teknolojinin her toplum tarafından ulaşılabilir olması olumlu bir gelişme olmasına rağmen, yerel kimlikten bağımsız olarak gerçekleşen yapılaşma, kentleri bir aynılaşma sürecine sokmuştur (Kiper, 2006).

Küreselleşmenin etkileri, kentin yanı sıra *toplumun yaşantısına* da yansımıştır. Kent içerisinde oluşan kültürel ve ekonomik tabakalaşma, varlıklı ve yoksul arasında keskin bir fark yaratmıştır. Öte yandan teknolojinin gelişmesiyle dünyanın her yerindeki toplumlara aynı tarz bir yaşam modeli dayatılmış ve tektipleşme ortaya çıkmaya başlamıştır. Yaşamın birçok alanında, yerel ve üretime dayalı olan değerler önemini yitirmeye başlamış ve bunların yerini tek kalıp ve tüketim odaklı alışkanlıklar almıştır (Kiper, 2006).

2.2.1.2 Küreselleşmenin Türkiye'deki Kültürel Miras Üzerine Etkileri

Türkiye, jeo-stratejik konumu, çok kültürlü yapısı ve tarih boyunca milletlerarası diyaloga ev sahipliği yapmasından dolayı küreselleşmenin etkilerine her yönden açık bir durumdadır. Özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de yaşanmaya başlanan ve toplum yapısını küreselleşme olgusuna dahil eden batılılaşma hareketleri; ülkeyi ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel açıdan etkileyen önemli bir faktördür.

19. yüzyılda Osmanlı imparatorluğunda batıya açılma ve kapitalistleşme süreci; kentlerde nüfusun artmasına ve kent mekanlarının büyüyerek yapısının

farklılaşmasına yol açmıştır. Ancak bu kentlileşme, yavaş ilerleyen bir süreç olmuş ve kentlerin büyümesi bir problem olarak görülmemiştir. 1950'lerden sonra kentleşme hızı ülke genelinde oldukça artmış ve büyük oranda köyden kente göç başlamıştır. Bu durum kentlerde düzensiz gelişmeye sebep olurken toplumsal kutuplaşmaya ve eşitsizliğe yol açmıştır. Kente gelerek yerleşme, kente uyum sağlama konusunda ve ekonomik açıdan sıkıntı yaşayan yoksul kesim; kendi yerel kimliklerini ve geçmişlerini geride bırakmak zorunda kalmıştır. Öte yandan yerleştikleri yeni mekanlardaki "kentli kültürü" ile de bütünleşememiştir. Düzenli yaşama alanı bulamayan bu kesim, fiziksel kalitesi düşük yapılaşmaya giderek "kentsel çöküntü alanları" oluşturmuşlardır (Tekeli, 2011). Bu durum sonucunda ortaya çıkan niteliksiz ve kontrolsüz yapılaşma sorunu, yasal düzenlemeler ve yeni liberal politikalarla çözülmek istense de kentsel gelişim ve koruma politikalarındaki eksiklikler nedeniyle kentlerde plansız büyüme devam etmiştir.

1980'lere kadar politik açıdan liberal düşüncenin egemen olmasına rağmen devlet ekonomik ve toplumsal yaşamı denetleyici bir tutum sergilemiştir. Bir kırılma noktası olan 1980'lere gelindiğinde ise Türkiye'nin dünya ekonomik sistemiyle sıkı ilişkiler kurma yoluna gittiği ve yabancı yatırımın özendirilmesine dayalı bir kalkınma stratejisi izlendiği görülmektedir. Ekonomideki bu küreselleşme hareketi; toplumda, küresel tüketim kültürünü benimseyen yeni bir sınıf oluşturarak sosyo-kültürel yapıyı yeniden şekillendirmeye başlamıştır (Sipahi, 2011). Ayrıca toplumun sahip olduğu yerel kültürel ve tarihsel değerlerin korunması öncelikli bir amaç olmaktan çıkmış, kentler atıl alanlara dönüşen ve özgünlüklerinden uzaklaştırılan mekanlar haline gelmeye başlamıştır.

21. yüzyıla gelindiğinde, kırsal alandan kente yaşanan göçler ve kent çeperlerinde gecekondu alanlarının oluşmasına sebep olmuştur, böylece kentlerin farklı bölgeleri arasında dengesiz bir gelişme süreci yaşanmıştır. Kentteki bu dengesiz gelişim sonucu bazı bölgelerde yeni yapılaşma hız kazanırken; geleneksel dokunun yer aldığı mekanlar yoksullaşmaya ve atıl hale gelmeye başlamıştır.

Küreselleşmenin etkisiyle kentlerin yaşam kalitesinin arttırılmasını ön planda tutan kentsel projelerden ziyade, küresel ortamda yarışabilirliğini artırmaya yönelik rantı temel alan çalışmalar; kent mekanlarının çok katlı ve yüksek yoğunluklu yapılar, alışveriş ve işyeri merkezleri, çok katlı ulaşım akslarının inşasını hızlı bir şekilde artırmıştır. Diğer yandan; birçok alanda özelleştirilmeye gidilmesi gibi, kültürel mirasın korunması ve restorasyon alanında da kamusal kaynakların yetersiz olduğu göz önünde bulundurularak yap-işlet–devret yönteminde özel sektöre devredilmiştir. Bu durum tarihi yapıların, tarihi değerini bilinçli bir şekilde korumaktan çok, tarihi yapıların ranta ve turizme yönelik bir araç olarak kullanılması anlayışının yaygın olmasına sebep olmuştur (Kiper, 2006).

Türkiye'de küreselleşmenin etkileri incelendiğinde, her dönem dış sermayenin özendirilmesi çabalarının sonucu olarak; kamu yararına yapılacak hizmetlerden ziyade; gerekli altyapılar oluşturulmadan, hızlı ekonomik ve kentsel büyüme hedeflenmiştir. Bu durum kültürel mirasın günümüzde yaşatılmasını da önemli derece etkilemiştir. Küreselleşme, toplumun yaşantısında kültür çeşitliliğinin sağlanması ve kentlerde çağımızın getirdiği yeniliklere ayak uydurulması açısından olumlu karşılanabilir. Ancak günümüzde gözlenen durum, küreselleşmenin Türkiye'deki kentler üzerinde tek tip bir kültürü yaygınlaştırdığı ve yerel özgünlükleri yok olmakla tehdit ettiği şeklinde ifade edilebilir.

2.3 "Hız" Karşıtı Toplumsal Hareketler

Karşıt toplumsal hareketler, değişen düzene karşı durulması veya var olan düzen karşısındaki memnuniyetsizlik sonucu bir amaç doğrultusunda toplulukların kolektif davranışları olarak tanımlanabilir. Bu hareketler, toplumun sosyal yapısında oluşan eşitsiz ortamın gözle görülür hale gelmesiyle ortaya çıkmaktadır. İlk dönemlerde ortaya çıkan toplumsal hareketlerin yapısına bakıldığında, siyasal gücü ele geçirmeye odaklanan ve ekonomik çıkarlar üzerinden yürüyen siyasi temelli hareketler oldukları görülmektedir. Son dönem hareketlerinin ise devleti kontrol etme amacından uzak ve sivil bir alanda gelişen oluşumlar oldukları söylenebilir. Bunların, küreselleşmenin

meydana getirdiği sorunlar ve süreç içerisinde ortaya çıkan farklı boyutlardan etkilendiği görülmektedir (Çetin, 2008).

Endüstrileşmenin sonucu olarak 20. yüzyılda küresel bir kültürün oluşması, teknolojinin insanları yönetmeye başlaması, toplumların yaşam tarzlarında hızlı olmanın bir zorunluluk haline gelmesi kamuoyunda ses getirmiş ve toplumda "küreselleşme karşıtı toplumsal hareketler" olarak tanımlanan yeni tepkisel oluşumlar ortaya çıkmıştır. Bu hareketlerin bazı savunucuları Özkul'un ifadesine, göre küreselleşme olgusunun kaçınılmaz olmadığını ve belirli bir amaç doğrultusunda toplumlara dayatılan ideolojik bir oluşum olduğunu savunmaktadırlar (Özkul, 2013). Bazı savunucular ise "alternatif küreselleşme" veya "erdemli küreselleşme" kavramları altında, küreselleşen dünyanın olumlu yanlarından yaralanarak yeni bir yaşam tarzı geliştirmeye ve kapitalizme insancıl bir yön katmaya yönelik eylemlerde bulunmaktadırlar (Honoré, 2008).

"Küresel karşıtlığı" veya "alternatif, erdemli küreselleşme" karşıtı olarak da tanımlanan, özellikle Kuzey Amerika ve Avrupa'da ortaya çıkan toplumsal hareketler öncelikle yeni ekonomik politikaların sonucu olarak ortaya çıkan değişimlere bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bu tepkilerin, özellikle kapitalizmin toplumda ortaya çıkardığı eşitsizliğe karşı gelen sivil kuruluşlar, kültürel anlamda ortaya çıkan küreselleşmeyi kabul etmeyen topluluklar ve kapitalist sanayi koşullarının yarattığı kirlenmeye karşı mücadele eden çevreci gruplar tarafından oluştuğu söylenebilir (Tuna, 2005). Özyurt'un ifadesine göre bu gruplar, olgusal bir küreselleşmeden ziyade varolan kapitalist düzenin oluşturduğu; sömürüye, yoksullaştırmaya, kültürsüzleştirmeye karşılardır (Özyurt, 2002).

Tarihsel sürece bakıldığında kapitalist düzene karşı oluşan toplumsal hareketler, dünya ekonomi ve politikasında önemli rolü olan uluslararası kuruluşların toplantılarını protesto etmek üzere ortaya çıkmıştır. Bu hareketlerin en önemli özellikleri, heterojen bir yapıya sahip olması ve bir lider önderliğinde ortaya çıkmış olmamasıdır. Aldemir'e göre, protesto şeklinde ortaya çıkan bu karşı duruş hareketlerinin farklı statü ve ideolojideki insanları bir araya getirmesinin sebebi,

küresel sistemin insanların ve toplumların geleceği üzerinde büyük bir tehdit unsuru haline geldiği düşüncesidir (Aldemir, 2010).

Hira'ya göre, yeni toplumsal hareketlerin önemli özelliklerinden biri; kimlik ve kültürel değerleri öne çıkartarak mevcut sistemin toplumu denetlemesine bir karşı duruş sergilemesidir. Modernleşmenin toplumları tektipleştirmesi, yeni hareketlerin kimlik ve kültür olgusunu merkeze almasını sağlamıştır (Hira, 2016). Kamuoyunda en çok ses getiren toplumsal hareketlerden biri "Yavaş (Slow) Hareketi"nin olduğunu söylemek mümkündür.

Yavaş Hareketi, endüstrileşme ve kapitalizmin bir sonucu olarak küreselleşen dünyada, hayatın her alanında görülen "hızlı yaşam" tarzının yarattığı etkilere çözüm arayışı içinde olan eylemleri bünyesinde barındırmaktadır. Yavaş Hareketi'nin küreselleşme karşıtı görüşlerle ortak amaçlar taşıdığı söylenebilir. Ancak bu hareketin amacı kapitalist sisteme karşı gelmek değil, ona insancıl bir yön katmaktır. Modern hayatın getirdiği yaşam tarzını değiştirerek "hız" ve "yavaşlık" arasında denge kurarak yaşamayı savunmaktadır (Honoré, 2008). Genellikle dünya ölçeğinde sorunlara çözüm arayışında olan toplumsal hareketlerin aksine, Yavaş Hareketi'nin öncelikle yerel boyuttaki sorunlara yöneldiği söylenebilir. Bu hareketin oluşum süreci, faaliyet gösterdiği alanlar ve kültürel mirasın korunması üzerindeki etkileri çalışmanın ilerleyen bölümlerinde ele alınacaktır.

BÖLÜM ÜÇ
HIZLI YAŞAMA KARŞI "YAVAŞ" (SLOW) HAREKETİ

3.1 Hızlı Yaşam Tarzına Karşı "Yavaş" Hareketi

Endüstrileşme ile beraber insanların daha hızlı bir şekilde seyahat etmesine, iletişim kurmalarına olanak sağlayan teknolojik unsurlar gelişmeye başlamıştır. Bu durum beraberinde "hız"la beslenen bir sistemi getirmiş ve hızlı yaşam tarzını yaygınlaştırmıştır. Hız olgusu 20. yüzyılın başından itibaren fark edilmeye başlanmıştır. Hızın toplumsal hayatin bütün alanlarına yayılması sonucu olumsuz etkilerinin görünür hale gelmesiyle, bu durumdan uzaklaşmanın yolları tartışılmaya başlanmıştır.

Küreselleşmenin toplumsal hayata en önemli etkisi, küresel sembol ve markaların oluşumudur. Ayrıca küreselleşme, iletişim ve ulaşım araçlarıyla öncelikle toplumların günlük yaşamını hızlandırmış, daha sonra ise eylem-yer ilişkisini ortadan kaldırmaya başlamıştır. Bu durum dünya üzerindeki bütün yerel özellik ve kültürel kimliklerin birleşerek; yerden bağımsız bir küresel kültürün oluşmasına sebep olmuş ve yerel olan değerleri yok olma tehlikesi altında bırakmıştır (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010).

Küreselleşmenin yarattığı olumsuz etkilere karşı gelişen Yavaş Hareketi'nin temelleri 1980 yılında İtalya'nın Bra kentinde atılmıştır. Hareketin felsefesi, şarap kültürünü yavaş yaşamla bağdaştıran "Libera e Benemerita Associazione Amici del Barolo" (Hür ve Övülen Barolo Şarabı Dostları Derneği) ile siyasi bir oluşum olup İtalya'nın yerel kültürünün korunmasını ön planda tutan "Associazione Ricreativa Culturale Italiana" (İtalyan Kültürünü Canlandırma Derneği) kuruluşlarının brlikte faaliyete geçmesiyle ortaya çıkmıştır. Ancak Yavaş Hareketi, Roma'da gerçekleşen olaylar sonucu ortaya çıkan "Slow Food" (Yavaş Yemek) oluşumuyla ses getirmeye başlamıştır (Petrini ve Padovini, çev. 2012).

İtalya'da ortaya çıkan Yavaş felsefesi, küreselleşmenin günlük yaşama olumsuz etkilerini eleştiren fikirleri ele almaktadır. Alternatif bir yaklaşım olan yavaşlık, kültürel farklılıkların önemini yeniden artırmak ve yerelliğin tekrar ön plana çıkmasını desteklemektedir. Yavaşlık felsefesine göre yaşamsal değerler ve yer kavramı birbiriyle ayrılamaz bir bütündür. Yerel olan, ait olduğu alanda yaşandığı ve deneyimlendiği sürece anlamlıdır (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010).

Yavaşlık kavramı, günümüzde sürdürülebilirlik, ekoloji, kentsel kalite gibi alanlardan beslenmekte ve bu kavramların yayılmasına yardımcı olmaktadır. Yavaşlık zaman içerisinde yemek kültürü, kentsel gelişim, turizm, eğitim gibi hayatın farklı alanlarına yayılmış ve yorumlanmıştır. Bu alanlardan en çok Yavaş Yaşam, Yavaş Yemek ve Yavaş Kent Hareketleri'nin faaliyet gösterdiği söylenebilir.

3.1.1 Yavaş Yaşam (Slow Living) Hareketi

İtalya'da 1980'lerden itibaren bir yaşam felsefesi olarak ortaya çıkan "Yavaş Yaşam"ın temelinde "zaman" kavramı vardır. Hareketin amacı, zaman kavramı ile ilgili oluşmuş düzenin olumsuz etkilerinin azaltılması ve kendine daha çok zaman ayırma konusunda bilinin artmasıdır. Ancak burada söz edilen, modern hayattan izole edilmiş ve her şeyin yavaş ilerlediği bir yaşam biçiminden çok, "zaman" kavramı içerisinde gelişen olguların farkına vararak daha bilinçli yaşamaktır. (Parkins ve Craig, 2006).

Yaşanılan zamanın farkına varılamaması, yaşam tarzlarının bilinçsiz bir şekilde "çalış ve harca" döngüsüne girmesine sebep olmuştur. Bu sorunun giderilmesi, Yavaş Yaşam felsefesinde hızlıdan yavaşa geçiş olarak sembolize edilmiştir. Burada "hızlı" olan eşit olmayan, tekdüze, düşük kaliteli, sürdürülemez, kültürden uzak olarak tarif edilirken; "yavaş" olan ise eşit, özgün, yüksek kaliteli, sürdürülebilir, kültüre duyarlı olarak tanımlanmaktadır (Mayer ve Knox, 2009). "Yavaş Yaşam" fikir olarak 1980'lerden beri bir takım toplulukların kurularak bu felsefenin anlamını ve uygulanabilirliği üzerine tartışmalar ortaya atsa da, kapsamlı bir faaliyet olarak ilk defa İtalya'da ortaya çıkmıştır. Felsefenin bir faaliyet haline gelmesi, "yavaşlık"

kavramının yemek kültürü üzerine uygulanması ile ses getirmiş ve "Yavaş Yemek" akımını ortaya çıkarmıştır.

3.1.2 Yavaş Yemek (Slow Food)

1989 yılında Yavaş Yemek (Slow Food) Hareketi, fast food kültürünün yaygınlaşmasına bir tepki olarak doğmuştur. İsim olarak "fast food" ifadesine bir zıtlık oluşturan oluşumun asıl söylemi, fast food zincirlerine karşı olmaktan öte, küreselleşmenin getirdiği hızlı yaşamaya bir başkaldırı niteliği taşımaktadır. Hareketin simgesi, yavaşlığın bir sembolü olan salyangoz seçilmiştir (Şekil 3.1). Yerel kültürün önemli bir temsili olan yeme olgusunu, hız ve acelecilik karşıtı söylemlerini dile getirmek ve kaybolan değerlere dikkat çekmek amacıyla bir araç olarak kullanmaktadır. Hareket, yeme kültürünün tarım ve çevre gibi alanları etkilediği göz önünde bulundurularak yemek olgusu üzerinden bir felsefe geliştirmiştir (Slow Food, b.t). Honoré, küresel yiyecek endüstrisinin yükselişine karşı duran hareketin somut anlamda eylemlerini; unutulmaya yüz tutmuş yemek çeşitlerini bulmayı ve küresel piyasada yer etmesine yönelik çalışmalar, yerel üreticinin ürünlerinin değerinin farkına varılmasına yönelik girişimler, ekolojik anlamda besinlerin modifikasyona uğramadan özgün yapısını korumaya yönelik çalışmalar olarak özetlemiştir (Honoré, 2008).

Hareket, İtalya'nın Roma kentinde tarihi bir mekan olan İspanyol Merdivenleri'nin bulunduğu alanda kurulmak istenen bir fastfood restoranına karşı bir tepki olarak Carlo Petrini ve bir grup aktivist tarafından bir protesto eylemiyle ortaya çıkmıştır. 1986'dan itibaren Slow Food hareketi dünyanın birçok ülkesine yayılmıştır. Günümüzde merkezi İtalya'nın Bra kentinde olan organizasyon; Yavaş Yemek hareketine dahil olan yerleşimlerin yerel yemek kültürlerini koruma bağlamında gerçekleştirdikleri çalışmalarda fikir ve ekonomik anlamda desteklemektedir (Slow Food, b.t).

Şekil 3.1 Slow Food logosu (Slow Food, 2016)

"Yavaş Yemek" gastronomi alanına odaklanarak yemek faaliyetinin sadece basit bir tüketim aracı olmadığını; kimlik, kültür, yerellik gibi kavramların hayatımızdaki bir biçimi olduğunu savunur. "Yerellik" kavramını açıklamak ve "çok kültürlülük" kavramının önemini vurgulamak açısından somut bir yöntemdir. Bu kavramların tehdit altında olduğu ve modernleşme ile tektipleşen bir yemek kültürü anlayışının yaygınlaşıyor olması, Yavaş Yemek hareketinin ses getirmesinde önemli etken olmuştur. Dickinson ve Lumsdon'a göre "Yavaş Yemek" hareketinin yaygınlaşması; yerel ürünlerle üretilmiş yemeklerin tüketimi, toplumun yediği yemeklerin kontrol edilir hale gelmesi, yerel tarif ve yemek yapma yöntemlerinin sürdürülmesi, kent manzarasının korunması, yerel yemekler tüketilerek dışarıdan gıda temininin azaltılarak enerji tasarrufunun sağlanması" olanaklı kılmaktadır (Dickinson ve Lumsdon, 2010). Bu faydalar irdelendiğinde, hareketin yemek kültürünün yanı sıra kent, sağlık ve çevre ile yakından ilişkili olduğunu söylemek mümkündür.

Yavaş Yemek hareketinin yapısı incelendiğinde, günümüzde gastronomi tabanlı en yaygın sivil toplum kuruluşu olduğu söylenebilir. Kuruluşun yaklaşık 15 ülke tarafından kabul edilmiş olan bir manifestoya ve faaliyetlerin gerçekleşmesini sağlayan çeşitli oluşumlara sahiptir. Bu oluşumlar; Terra Madre, Ark of Taste, Presidia ve Earth Markets'tir (Fondazione Slow Food, b.t). Slow Food felsefesiyle

hareket eden bu alt oluşumlar; farklı hedeflere yönelik çalışıyor olsalar da genel anlamda üreticiyi ekolojik gıda üretimine teşvik etmek, yemek kültürünü korumak, yerel ve geleneksel ürünlerin yaygınlaşmasını (tanıtımını) sağlamak ve yavaş yemek felsefesini insanlara duyurmak amacındadır.

3.2 Yavaş Şehir (Slow City - Cittaslow) Hareketi

Küreselleşmenin etkisiyle tektipleşme tehdidi altında olan kentler, tüketim odaklı hızlı bir yaşam tarzının sürdüğü mekanlara dönüşmeye başlamıştır. Yaşamı etkisi altına alan hıza bir tepki olarak, insanlar daha mutlu ve sağlıklı bir yaşam biçimi arayışına girmişlerdir. Bu arayış yeni bir kentsel gelişim ve kentsel koruma yaklaşımı olarak Yavaş Şehir (Cittaslow) hareketini ortaya çıkarmıştır. Kentsel boyutta bir eylem olarak doğan Cittaslow hareketi, dünya çapında bir kentler birliği haline gelmiştir.

3.2.1 Cittaslow Hareketi'nin Ortaya Çıkışı

1999 yılında İtalya'nın Chianti bölgesinde Greve kentinde, Slow Food hareketinden esinlenerek ancak daha kapsamlı hedefleri olan Yavaş Şehir hareketinin temelleri atılmıştır. Bu şekilde Slow Food hareketi kentsel bir boyuta taşınarak toplum hayatını her yönde etkileyecek bir birlik kurulmuştur. Slow Food hareketine benzer olarak, Cittaslow hareketinin logosu da sırtında tarihi bir yerleşimi taşıyan yavaş bir salyangoz olarak seçilmiş ve slogan olarak "Uluslararası iyi yaşanan kentler ağı" anlamına gelen "Rete internazionale delle Citta del buon vivere" (Şekil 3.2) belirlenmiştir. Cittaslow birliğine, 50.000'den az nüfusu olan küçük kentler belediyeleri aracılığıyla üye olabilmektedir. Üyelik, birliğin kentsel, toplumsal, çevresel, kültürel konularda oluşturduğu kriterlerin en az %50'sini hayata geçirmiş olması koşuluyla gerçekleşmektedir.

Cittaslow, günümüzde küreselleşmenin etkisi ile kentlerin yerel kültürlerinin ve değerlerinin tehdit altında olduğu düşüncesiyle ortaya çıkmış ve yaygınlaşmış bir yerel yönetim yaklaşımıdır. Hareket aynı zamanda uluslararası bir kentler ağıdır. Bu

bakımdan, Doğrusoy ve Dalgakıran'ın belirttiği gibi; Cittaslow hareketi, çalışmalarda bulunduğu bölgenin kimliğine ve sahip olduğu potansiyeline göre şekillenen esnek bir yapıya sahiptir. Hareketin bu esnek yapı altında bütün yerleşimlere sunduğu ortak yol; "yavaşlık" doğrultusunda; kentsel çevre ve toplumlar arası ilişkinin yeniden güçlendirilmesi, yerel değerlerin koruması, yerleşimin çevresel, kültürel ve sosyal potansiyellerinin geliştirilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılmasıdır (Doğrusoy ve Dalgakıran, 2011).

Çalışmada kültürel mirasın korunması kapsamında ele alınan Cittaslow hareketi ile ilgili olarak vurgulanması gereken önemli bir nokta, birliğin doğrudan koruma amacıyla oluşturulmamış olduğudur. Hareket, küreselleşen dünyada modernleşme yolunda ilerlerken, yerel değerlerini ne şekilde koruması gerektiğine çözüm üretme amacındadır (Miele, 2008). Bu açıdan; Doğrusoy ve Dalgakıran'ın ifadesine göre, Cittaslow felsefesi, "yavaşlık" adına teknolojiyi reddetmemektedir. Aksine yerleşimlerde var olan potansiyellerin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi amacıyla teknolojiyi bir araç olarak görmektedir. Yerel potansiyelleri koruma ve sürdürme eylemi, Cittaslow'un hedeflediği gibi tüketime odaklı "yık ve yenisini kur" yerine "yeniden keşfet ve tekrar kur" anlayışı doğrultusunda gerçekleştirilmelidir (Doğrusoy ve Dalgakıran, 2011).

Şekil 3.2 Cittaslow hareketinin logosu (Cittaslow, 2016)

3.2.2 Cittaslow Hareketi'nin İşleyiş Biçimi

Cittaslow Birliği kapsamında koordinasyon komitesi, bilim komitesi ve sekreterya olmak üzere üç organ bulunmaktadır. Ulusal ağların temsilcilerinden oluşan Koordinasyon komitesinin görevi ana kararları almadır. Bilim komitesinin görevi ise hareketin bilimsel altyapısını oluşturmadır. Koordinasyon komitesi başkan, farklı ülkelerden oluşan başkan yardımcıları, üyeler ve onursal başkanlardan oluşmaktadır (Cittaslow Türkiye, b.t-d).

Bir ülkede üç yerleşimin Cittaslow olması durumunda bir ulusal ağ kurulabilir. Bu ulusal ağlar topluluğu kendi ülkelerindeki adaylık sürecini yerel parametreler doğrultusunda yönetir. Ayrıca yerel bağlamda gerekli görülen kriter varsa eklenmesi sağlanır. Kurulan bu ulusal ağ, İtalya'da bulunan Cittaslow genel merkezi ile kendi ülkelerindeki Cittaslow yerleşimlerinin iletişimini sağlar ve ülkelerinde hareketin yaygınlaşması için çeşitli projeler gerçekleştirir (Cittaslow Türkiye, b.t-d).

Cittaslow birliğine üyelik süreci, ağa üye olma amacını açıklayan bir başvuru mektubunun hazırlanmasıyla başlar. Mektup, Cittaslow Türkiye Koordinatörlüğü tarafından ilgili başvuru kriterleri doğrultusunda bütünsel olarak değerlendirilir ve sonuç aday kente bildirilir. Sonucun olumlu olması durumunda Cittaslow Türkiye Bilim Komitesi ve Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği tarafından kente adaylık değerlendirme ziyareti düzenlenir ve bu doğrultuda rapor hazırlanır. Bu aşamada kentin Cittaslow kenti olmasına uygunluğu göz önünde bulundurulmaktadır. Olumlu sonuca varılması durumunda üyelik surecini başlatan aday kent statüsü verilir ve bu doğrultuda bir rapor düzenlenir. Kesin üyelik sürecinin başında Cittaslow Türkiye Koordinasyonu tarafından bir hazırlık raporu düzenlenir. Bu raporda, aday kentin birlik kriterlerine ilişkin eksiklikleri ve kriterler gereğince yapması gerekenler belirtilir ve bir yıl içinde tamamlanması beklenir. Yapılan öneriler doğrultusunda eksiklerini tamamlayan kent, Cittaslow Türkiye Bilim Komitesi ve Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği tarafından bir kez daha ziyaret edilir. Ziyarette yerleşimin yeni durumu ve adaylık sürecinde gerçekleştirilen faaliyetler değerlendirilir. Değerlendirmenin olumlu olması durumunda, kent başvuru dosyasını hazırlar ve

üyelik başvurusunda bulunur. Üyelik başvurusu İtalya'da Cittaslow Genel Merkezi tarafından değerlendirilir ve olumlu sonuçlanmasıyla aday kentin Cittaslow üyeliği onaylanır (Cittaslow Türkiye, b.t-d).

3.2.3 Cittaslow Hareketi'nin Kriterleri

1999 yılında Cittaslow birliğinin belirlediği kriterler, farklı kıtalardan çok sayıda ülkeden yerleşimlerin üyeliğiyle geliştirilmiştir. Birlik kriterleri süreç içerisindeki gereksinimler doğrultusunda periyodik olarak güncellenmektedir. Yeni düzenlemelerle puanlama sistemi getirilmesiyle birliğe üyelik süreci zorlaşmıştır. Ayrıca gelen bir yenilik de, ulusal ağlara yerel kriter ekleme yetkisinin verilmiş olmasıdır. Bu sayede her ülke kendi özellikleri doğrultusunda belirli sayıda yere özgü kriter ekleme olanağına sahiptir. Kriterlerin başlıkları; Çevre Politikaları Kriteri, Altyapı Politikaları, Kentsel Yaşam Politikaları, Tarım, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politika, Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar, Sosyal Uyum, Ortaklıklar şeklinde olup kriter alt maddeleri Cittaslow resmi internet kaynağından incelenebilmektedir (Cittaslow Türkiye, b.t-e).

İnceleme sonucu kriterlerin hedefleri şu şekilde özetlenebilir;

- Çevre politikaları kriteri, kentin insan sağlığı üzerinde yaratacağı olumsuz etkilerin azaltılması, enerji kullanımının çevreye vereceği zararın önüne geçilmesi, sürdürülebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılmasını hedeflemektedir.
- Altyapı politikaları kriteri, kentin yaşam kalitesini önemli derecede etkileyen altyapı konularını ele almaktadır. Kent içi ulaşım, park yeri vb. konuların düzenlenmesini ele almaktadır.
- Kentsel yaşam politikaları kriteri, kentte mevcut mimari dokunun korunarak kente kazandırılması, kentsel mekanların iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kentsel tasarıma yönelik çalışmaların gerçekleşmesini hedeflemektedir. Kriterin temel hedefi kentsel yasam kalitesinin iyileştirilmesi olarak belirtilmiştir. Aynı zamanda kente gelen ziyaretçiye sunulması gereken hizmet ele alınmıştır.

- Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politika kriteri, Yavaş Yemek felsefesinin Yavaş Şehir hareketiyle harmanlandığı kriter olarak ifade edilebilir. Bu kriter kapsamında, yerel ve geleneksel ürünlerin desteklenmesi, sertifikalandırılması ve tanıtılması, yerel mutfak kültürünün yaygınlaştırılması, geleneksel zanaatların yaşatılması, doğal alanların korunması ve bu konuda bilincin artırılmasına yönelik çalışmaların gerçekleşmesi hedeflenmiştir.
- Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar kriteri, kentin değerlerinin ve Cittaslow felsefesinin gelen ziyaretçiye en iyi şekilde tanıtılması hedeflenmiştir. Buna yönelik en önemli faaliyetler yerel halkın farkındalığının artırılması ve iletişim kaynaklarının oluşturulması olarak görülmüştür.
- Sosyal uyum kriteri kentlinin sosyal dayanışma içerisinde yaşamasını sürdürmesi ve farklı kültürlerin birbirine entegre olmasına yönelik çalışmalar gerçekleşmesini hedeflemiştir.
- Ortaklıklar kriteri altında ise yine Yavaş Yemek Hareketi ile iş birliği içinde yavaş felsefesinin kentte benimsenmesine yönelik maddeler bulunmaktadır. Yavaş Yemek birliğinin aktivite ve kampanyalarının desteklenmesinin önemi vurgulanmıştır.

Cittaslow felsefesi; yerel yönetim, belirli bir topluluk veya tek bir birey tarafından özümsenmek istediğinde, herkesin farklı bir çıkarım yapabileceği şekilde geniş bir perspektife sahiptir. Ancak birliğin bu felsefeyi somut hale getirerek kentler üzerinde uygulanması gerekli görülen ana başlık ve alt maddeler haline getirmesi, uluslararası ortamda ortak bir bakış açısı oluşmasını sağlamıştır. Birliğin kriterleri ele alındığında, genel olarak amacın küreselleşmenin kentlerde yaratma riski olan tüketim ve hız odaklı, niteliksiz ve tekdüze yaşam, mimari ve üretim modelinin önüne geçerek, kentlerin sahip olduğu yerel ve geleneksel değerleri koruması olduğu görülmektedir.

3.3 Cittaslow Hareketinin Kültürel Mirası Koruma Üzerindeki Etkileri ve Uluslararası Örnekler

Cittaslow birliği kriterlerinin alt maddeleri incelendiğinde ekolojik tarım, sürdürülebilir kentsel planlama ve kültürel mirasın korunması alanlarını kapsadığı görülmektedir. Birliğin kültürel mirası koruma süreciyle ne derece ilişkili olduğunun irdelenmesi amacıyla; öncelikle birliğin kriterlerinin incelenmesi, çeşitli Cittaslow hareketi üyesi kentlerde birliğin faaliyetleri kapsamında geliştirilen koruma projelerinin analiz edilmesi yolu izlenebilir.

3.3.1 Cittaslow Kriterlerinin Kültürel Mirası Koruma Üzerindeki Etkileri

Cittaslow birliği üyelik kriterlerinden, somut kültürel mirasın korunmasına doğrudan veya dolaylı etkisi olabilecek maddeler incelendiğinde, yoğun olarak Kentsel Yaşam Politikaları kriteri altında yer aldığı söylenebilir. Bu maddelerde yerleşimlerde mevcut geleneksel tarihi dokunun korunması ve geleneksel ticaret yapılarının korunarak işlevlerinin sürdürülmesinin gerekliliği vurgulanmıştır. Sokak mobilyası ve levhalar gibi yerleşimde çağdaş ek niteliğinde olan öğelerin iyileştirilerek kentin genel görünümünü bozacak uygulamaların önlenmesi önerilmektedir. Çevre Politikaları ve Altyapı Politikaları altında yer alan kriterler ise kent merkezinin gündelik yaşantısının kente etkilerinin düzenlenmesini içermektedir. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar kriterinin altındaki maddeler ise doğrudan somut kültürel mirası korumaya yönelik düzenlenmiş olmayıp; kente gelen ziyaretçiye kentin doğru şekilde sunulması ve birliğin desteklenmesi şeklinde bu konuya katkı sağlayabilecek şekilde düzenlenmiştir.

Somut olmayan kültürel mirasın korunması bağlamında etkili olabilecek maddelerin ise yoğun olarak Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar kriteri ile ilişkilendirilmiş olduğu söylenebilir. Bu maddelerde doğrudan somut olmayan kültürel miras öğeleri olan yerel ürün, geleneksel iş teknikleri, geleneksel etkinlikler ve yerel mutfağın korunması ve sürdürülmesinin gerekliliğinden bahsedilmiştir. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar

kriteri kapsamında halkın Cittaslow konusunda eğitimi verilmesi konusuna değinilirken; Sosyal Uyum kriterleri çerçevesinde ise gerçekleşecek çalışmalarda sivil kuruluşların önemi ve toplum içi beraberliğin sağlanmasının gerekliliği vurgulanarak, somut olmayan kültürel mirasın korunmasına dolaylı olarak katkı sağlayabilecek maddelere yer verilmiştir. Ortaklıklar kriteri kapsamında, somut olmayan kültürel mirasın korunmasında önemli bir yeri olan Slow Food aktivitelerinin gerçekleşmesi yönünde çalışmalar yapılmasının gerekliliğine değinilmiştir.

3.3.2 Cittaslow Hareketi Kapsamında Kültürel Mirası Korumaya Uluslararası Örnekler

Cittaslow hareketi dünyanın çok farklı bölgelerindeki yerleşimlerde savunulan ve uygulamaya konulan uluslararası bir yaklaşımdır. Hareketin, çeşitli kültürlerdeki kentlerin farklı potansiyellerini kullanarak kültürel mirasın korunmasında yol gösterici bir politika izlediğinin ortaya konulabilmesi önemli bir konudur. Bu amaçla, farklı ülkelerden Cittaslow yerleşimleri ile görüşmeler gerçekleştirilerek, farklı karakterdeki kentlerde harekete üyelik öncesi ve sonrası kültürel mirası koruma anlayışının irdelenmesi sağlanmıştır. Bu başlık altında ele alınan yerleşimler; yazılı şekilde yönlendirilen soruları yanıtlayan ve yanıtları çalışmaya katkı sağlayabilecek durumda olan Cittaslow kentleri arasından seçilmiştir. Görüşmelerde yer alan sorular aşağıda verilmiştir;

1. Yerleşiminizin Cittaslow birliğine üyeliği, kültürel mirasın yapı ve/veya doku ölçeğinde korunması bağlamında önemli değişimlere sebep oldu mu? Bu bağlamda gerçekleşen projeler hakkında bilgi verir misiniz?

2. Cittaslow birliğinin kriterlerinin kültürel mirasın korunması açısından yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? Bu kapsamda bir öneriniz var mı?

3.3.2.1 Mirande (Fransa)

Şekil 3.3 Mirande kenti tarihi dokusu (Tourisme Mirande Astarac, 2016)

Mirande, Fransa'nın güney batısında 4000 nüfusu olan, Gascony'nin bir ilçesidir. Kırsal bir yerleşim olan Mirande, 13. yüzyıla ortaçağ dönemi tarihi mimari dokusuna sahiptir (Şekil 3.3). Yerleşim gridal plana sahip olup merkezinde bir katedral vardır. Genel olarak dokuyu tarihi ahşap evler ve geçmişte burjuvanın oturduğu taş evler oluşturmaktadır (Cittaslow, b.t-a). Tarihi yerleşim kentsel ve yapı ölçeğinde özgünlüğünü korumaktadır. Yerel yönetim tarafından korunması adına çalışmalar sürdürülmektedir.

Mirande, yerel geleneklerini ve yöresel ürünlerinin çeşitliliğini koruma konusunda oldukça bilinçli bir kent olarak bilinmektedir. Yerleşimde geleneksel olarak her yıl düzenlenen çeşitli etkinliklerle yerel halkın bir araya gelmesi sağlanırken, aynı zamanda kentin ziyaretçilere tanıtımı sağlanmaktadır. Bu etkinliklerden en bilinenleri, kente birçok ziyaretçiyi çeken "Uluslararası Geleneksel Müzik Festivali" ve yöresel mutfağa ait bir ürünün yaşatılmasını sağlayan "Tourteau" bayramıdır.

Ayrıca yılın her haftası pazartesi günü kurulan pazar sayesinde yerel üretici halk ve ziyaretçi ile buluşmaktadır. Bu pazarda yörede üretilen "Gasconny'nin inci sığırı" olarak bilinen ürünü, şarap ve yerel içkilerinin satışı yapılmaktadır (Cittaslow France, b.t).

Mirande'ın sahip olduğu korunmuş ve zengin tarihi kent dokusu ve yaşatılan yerel gelenekleri, kentin 2011 yilinda gerekli kriterleri yerine Cittaslow birliğine katılmasında önemli bir etken olmuştur. Mirande yerel yönetiminin birliğe üyelik öncesi kültürel mirasın korumasına yönelik projeler uygulanmıştır. Cittaslow üyeliği sonrasında ise "Fondation du Patrimoine" (Miras Vakfı) kuruluşunun destekleriyle koruma çalışmalarının devam ettiği bilgisine ulaşılmıştır (C. Coustau-Guilhou, kişisel iletişim, 16 Mart 2016).

Şekil 3.4 Restorasyonu gerçekleşecek olan Mirande Katedrali (Fondation de Patrimoine, 2016)

Mirande kentinde Cittaslow üyeliğinden sonra gelistirilen önemli kültürel mirası koruma projesi, yerel halkın talebi üzerine planlanan Mirande Katedrali'nin Restorasyonu Projesi'dir (Şekil 3.4). (C. Coustau-Guilhou, kişisel iletişim, 16 Mart 2016). Katedralin restorasyonu "Fondation du Patrimoine" kuruluşu tarafından desteklenmektedir. Aynı zamanda kentte düzenlenen konser vb. bazı etkinliklerin gelirleri proje bütçesine eklenmektedir (La Depeche, 2016).

Şekil 3.5 Mirande'de gelenekselleşen "Cittaslow Pazarı" (Ville de Mirande, 2016)

Somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik gerçekleşen en önemli çalışma, 2013 yılından itibaren kurulmaya başlayan "Cittaslow Pazarı"dır (Şekil 3.5). Pazarda sadece yöreye ait ürünler tüketiciye ulaştırılmaktadır (La Depeche, 2016). Pazar kapsamında bazı dönemler, yerel el zanaatlarının sergilenmesi, çeşitli yerel gösteriler sunulması ve yerel mutfak atölyelerinin kurularak ziyaretçiye tanıtım yapılması gibi etkinlikler düzenlenmektedir (Cittaslow France, 2013). Bu etkinlikler Cittaslow'un yanı sıra Slow Food hareketinin felsefesini de yansıtmaktadır.

Mirande yerel yönetimine göre, yerleşim kendi potansiyelleri doğrultusunda Cittaslow birliğinin kriterlerini kendine bir yol gösterici olarak kullanmakta ve projeler geliştirmektedir (C. Coustau-Guilhou, kişisel iletişim, 16 Mart 2016). Mirande kentinde üyelik öncesi kentte zaten var olan kültürel değerleri koruma bilinci, birliğe üyelik sayesinde daha güçlenmiştir.

3.3.2.2 Loix (Fransa)

Loix yerleşimi Fransa'nın güneydoğusunda bulunan Re Adası'nda konumlanmaktadır. Bulunduğu adanın en küçük yerleşimidir ve yaklaşık 680

yaşayanı bulunmaktadır. Yerleşim 18. yüzyılda daha kalabalık bir kent iken günümüzde nüfusu yarıya inmiştir. Günümüzde önemli sayıda ziyaretçi ağırlayan yerleşimde turiste yönelik birçok konaklama imkanı yaratılmıştır. Deniz kenarında konumlanan Loix'in kıyı şeridinde tuz üretimi yapılan geniş bir alan bulunmaktadır (Şekil 3.6). 13. yüzyıldan beri gerçekleşen yerli tuz üretiminin devamının sağlanması ve ender bulunur doğal coğrafi bir özellik olmasından dolayı, kent bu bölgenin korunmasına önem vermektedir. Yerli halk geçimini genel olarak tarım ve bağcılık ile sağlamaktadır. Ayrıca peynircilik, sabunculuk ve zeytincilik de günümüzde yaşamaya devam eden geleneksel mesleklerdir (Ile de Re, b.t-a).

Şekil 3.6 Loix kentinin kuşbakışı görünümü (Ile de Re Communaute de Communes, 2016)

Yerleşim tarihi konut dokusunu ve doğasını günümüzde korumuş durumdadır. Bunu sürdürebilmek amacıyla, yerel yönetim mevcut dokunun korunması ve yeni yapıların inşası konusunda; çağdaş yapıların cephe elemanları ve oranları konusunda belirli kurallara uyulmasını zorunlu tutulması gibi katı yaptırımlarda bulunmaktadır. Yerleşimdeki en önemli tarihi yapılar, 18. yüzyıldan günümüze kalan "Grouin Kalesi", limanda yer alan tarihi değirmen ve "Catherine Kilisesi" dir (Ile de Re Loix, b.t-b).

Yerel halk, yıllardır geleneksel uğraşlarını sürdürmekte ve geçimlerini bu şekilde sağlamaktadırlar. Yaşayan kültürel miras niteliğinde olan bu geçim kaynakları; balıkçılık, tuz üreticiliği, sabunculuk, peynircilik ve zeytinciliktir (Ile de Re Loix, 2016). Yerel halkın bu değerlere sahip çıkması sayesinde yerel üretim devam etmekte ve yöresel ürünlerin yaşatılması sağlanmaktadır. Yerleşimde yerel ürünlerin ziyaretçiye tanıtılması önemli bir konudur.

Şekil 3.7 Catherine Kilisesi (Ilede Re Loix, 2016)

Yerel yönetim, Loix'in birliğe üyelik öncesi zaten Cittaslow ruhuna sahip olduğunu düşünmektedir. Birliğe üye olunmasıyla, uluslararası bir ağ altında toplanmak ve daha iyi bir gelecek yaratmak için kentler arası bir deneyim paylaşımı yaratılacağını düşünmektedir. Bu açıdan Loix gerekli kriterleri yerine getirmek için 2013 yılından itibaren çalışmış ve 2014'te bir Cittaslow kenti olmaya hak kazanmıştır. Üyelik dosyasına göre yerleşimin birliğe üyeliği ile en önemli iki amacı; Loix halkının kaliteli bir yaşam sürdürmesini sağlamak ve Cittaslow ruhu ile yerleşimde yaşatılan somut olmayan kültürel mirasın değerlendirilip sürdürülmesini sağlamaktır (K. Eberwein, kişisel iletişim, 4 Kasım 2014).

Loix kentinde Cittaslow üyeliği öncesi de mimari dokuyu koruma konusunda gerekli prensiplere düzenli olarak uyulduğu görülmektedir. Bu açıdan somut mirası koruma bağlamında kentte önemli bir değişim söz konusu değildir. Yerel mimarinin korunmasına yönelik birliğe üyelik tarihinden itibaren planlanan tek çalışma 2008-2010 yılları arasında başlanan ve bir süre ara verilen "Catherine Kilisesi" restorasyonudur (Şekil 3.7). Çalışmanın yerel yönetim tarafından ve "Fondation du Patrimoine" kuruluşunun desteği ile gerçekleşmesi planlanmakta olup doğrudan Cittaslow hareketi ile bağlantılı bir çalışma olduğu söylenemez (K. Eberwein, kişisel iletişim, 4 Kasım 2014).

Yerleşimde gerçekleşen etkinlikler incelendiğinde, yerel ekonominin canlandırılmasına yönelik olarak somut olmayan kültürel miras öğelerini koruma ve tanıtma amacının olduğu sonucuna varılabilir. Bu çalışmalar arasında en önemlisi, 2013 yılından itibaren düzenlenmeye başlayan ve "%100 Cittaslow etkinliği" olarak lanse edilen "Zeytin Festivali"dir. Bu etkinlikle, binlerce yıldır Loix kentinin en eski yerel ürünü olan zeytinin üretimi teşvik edilmekte ve ziyaretçiye tanıtılmaktadır. Festival yerleşimin tarihi değirmeninde gerçekleştirilmekte ve çeşitli atölye, gösteri ve yarışmalar düzenlenmektedir (Cittaslow France, 2015).

Ayrıca yerleşimde Cittaslow kapsamında ziyaretçinin kenti gezmesi ve tanımasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu bağlamda Loix turizm ofisi görev yapmaktadır. Gerçekleşen en önemli çalışma, ziyaretçinin yerleşimdeki önemli ve tarihi yapıları görmesine yönelik bir gezi güzergahı oluşturulması ve bu konuda bilgilendirme amacıyla broşür hazırlanmış olmasıdır. 9 km'lik güzergahın adı "Slow Gezinti"dir ve slogan olarak "Bu gezintinin tadını çıkarmayı zamana yayın." (Prenez-le temps de savourer ce circuit.) ifadesini kullanmıştır. Bu çalışmanın, birliğin yavaş güzergahlar oluşturulması alt kriteriyle doğrudan bağlantılı olduğu söylenebilir.

Somut olmayan kültürel mirası koruma bağlamında gerçekleşen bir diğer çalışmalar, yerel halkın geçim kaynaklarının ziyaretçiye tanıtılmasıdır. Yerel tuz üretiminde eski çalışma metot ve malzemelerinin belgelenmesi ve sergilenmesi

amacıyla “Eko-müze” (Ecomuseum) kurulmuştur. Ayrıca tuz üretim alanlarının ziyaretçiye tanıtımının sağlanması amacıyla turlar düzenlenmektedir. Ayrıca Loix turizm ofisi, yerleşimde gerçekleşen yerel üretim alanlarının gezilmesi ve yerel mesleklerin tanıtılması sağlanmaktadır. Bu amaçla tarihi kitapların konservasyon uygulamasının gerçekleştiği “Quillet Atöylesi” (Atelier Quillet), arı üreticiliğinin gerçekleştiği “Kraliçe Arı” (Abeille de Ré), midye yetiştiriciliğinin sağlandığı sulak alanlara belirli dönemlerde turlar düzenlenmektedir (Ile de Re Loix, b.t-b).

Yerleşimin Cittaslow üyeliği ile beraber her yıl düzenlenerek geleneksel hale getirilen festivaller oluşturulmuştur. Bu etkinlikler; yerel halkın her yıl bir araya getirilerek açık havada düzenlenen akşam yemekleri, “Altın Kepçe” (La Louche D’or) adındaki geleneksel mutfak etkinliği, her eylül ayının son pazar günü gerçekleşen “Yavaş Pazar” (Slow Sunday) olarak sıralanabilir (Ilede Re Loix,2016). Her yıl yaz aylarında geleneksel yerel ürün pazarı kurulmaya başlanmıştır. Bu etkinlik kapsamında yerel giysiler giyilmekte, atölyeler düzenlenmektedir. Kent merkezinde yerel halk kendi ürünlerini satışa sunmaktadır. Ayrıca “Salyangoz Koşusu” (Snail Run) adında Cittaslow felsefesini temsilen koşu yarışması düzenlenmektedir (Ile de Re Loix, b.t-b).

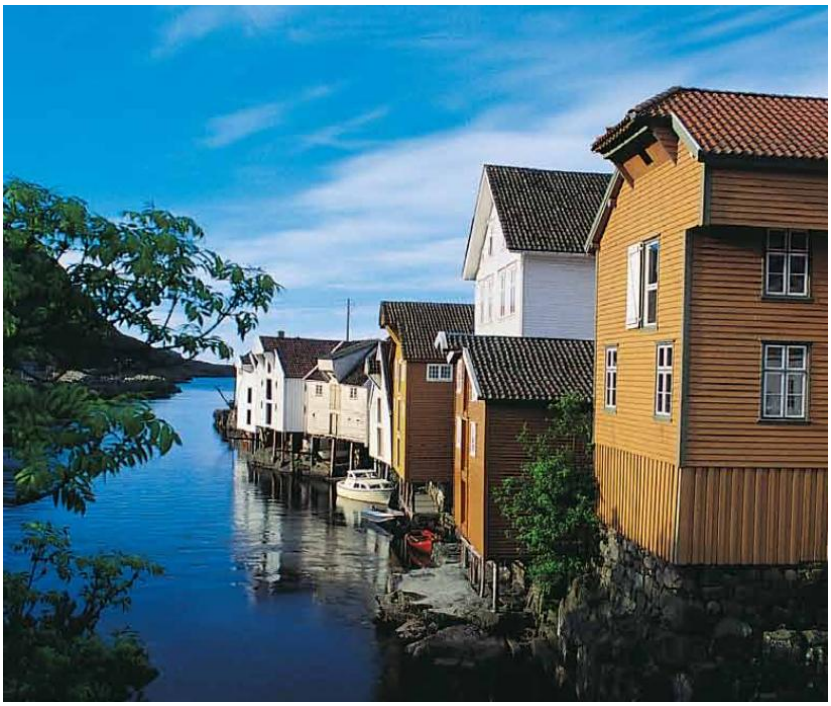
Loix kenti icin; mimari dokusunu, doğal varlıklarını, yüzyıllardır süren geleneksel mesleklerini ve yerel ürünlerine sahip çıkarak yerleşimin ruhunu korumak önemli bir konudur. Yerleşimin Cittaslow birliğine katılması, yerel mirası koruma bağlamında gerçekleşen çalışmaların belirli bir manifesto altında toplanması ve başka kentlerle paylaşılması açısından olumlu bir adım olmuştur. Ayrıca somut olmayan kültürel mirasın yaşatılması, tanıtılması ve ticaretinin sağlanmasına yönelik çalışmalar ele alındığında, yerleşiminin ekonomiyi güçlendirmeye yönelik olarak birlik felsefesini değerlendirdiği de söylenebilir.

3.3.2.3 Sokndal (Norveç)

Sokndal Norveç’in güneyinde yer alan bir kıyı yerleşimidir. Yaklaşık 3350 nüfusa sahiptir ve bulunduğu bölgede en çok ziyaretçi ağırlayan kenttir. Yerleşim, yeşil bir vadi ve büyük kayalıkların bir arada bulunduğu bir bölge olmasından dolayı kendine

özgü bir coğrafyaya sahiptir. Ayrıca jeolojik açıdan ender bulunan bir yapıya sahip olmasıyla bilinmektedir ve Norveç'in en büyük maden işletmeciliği burada bulunmaktadır. Doğal özelliklerinden dolayı yerleşimde geniş bir bölge doğal sit alanıdır. Bu bölgelerin korunması, doğal kaynakların doğru şekilde kullanımı ve ziyaretçiye açılması açısından, yerleşim Avrupa Jeopark Ağı altında çeşitli projeler yürütmektedir. Sokndal, doğal mirasının yanı sıra, yerleşim merkezinde yer alan korunmuş dokusuyla da kendine özgü bir yapıya sahiptir (Sokndal Kommune, 2012).

Sokndal'ın tarihi mimari dokusunu 18. ve 19. yüzyıllarda inşa edilmiş ahşap yapılar oluşturmaktadır. 48 km boyunca kıyı şeridinde uzanan yerleşimde, deniz kenarı boyunca geleneksel ahşap konut ve balıkçı yapıları bulunmaktadır (Şekil 3.8). Geçmişte küçük bir liman olmasından dolayı deniz kıyısında ahşap ticari yapılar bulunmaktadır. Bilinen diğer bir tarihi yapı ise ahşaptan inşa edilmiş Sokndal Kilisesi'dir. Kilise 1803 yılında inşa edilmiş ve o dönemde bölgenin kilise mimarisini yansıtır niteliktedir (Sokndal Kommune, 2012). Yerleşimde bu yapılar korunmakta aynı işlevleriyle korunmaktadır. Uzun süre yerleşimde yeni yapılaşmama olmamıştır. Ancak son yıllarda tarihi doku ile uyumlu otel, sanat galerisi, tiyatro ve müze yapıları inşa edilmiştir.

Şekil 3.8 Sokndal'da kıyı şeridi boyunca devam eden geleneksel ahşap konut ve balıkçı yapıları (J. Nils arşivi, 2014)

Yerleşimde uzun yıllardır yerel halkın geçimini sağladığı geleneksel meslekler, maden işletmeciliği ve balıkçılıktır. Sokndal'ın sahip olduğu somut olmayan kültürel miras öğeleri incelenecek olursa, geleneksel meslekleri ve 2. Dünya Savaşı'na ait tarihsel olaylar olarak sıralanabilir (Djupivogur, 2013). Halk, savaş sırasında yaşanan olaylara, günümüzde sahip olduğu kültürel mirası oluşturmasının en büyük sebebi olduğunu düşündükleri için oldukça bağlıdır. Ayrıca madencilik ve balıkçılık meslekleri Sokndal'ın karakteristik meslekleri olmasından dolayı halk oldukça sahip çıkmış durumdadır.

Sokndal halkının önemli bir kısmı endüstrileşmenin etkisiyle büyük kentlere göç etmeye başlamıştır. Bu durum Sokndal'ın yerel değerleri olan geleneksel mesleklerinin yok olmasına, dükkanların kapanmasına ve kentin yaşamayan bir mekana dönüşmesine sebep olmuştur. Bu durumun farkına varan yerel yönetim, Sokndal'ın 2003 yılında Cittaslow üyesi olmasını sağlamıştır (Sokndal Kommune, 2009).

Cittaslow üyeliğiyle Sokndal, İskandinavya'da ilk yavaş kent olma unvanını almıştır. İtalya dışında Cittaslow olan kentler arasında ise ikinci sıradadır. Ayrıca Norveç'te kurulan "Nordik Yavaş Şehir Ağı" nın üyesidir. Bu ağ altında 8 adet İskandinav Cittaslow üyesi kentler aralarında işbirliği yapmaktadır (Djupivogur, 2013). Sokndal, üyeliğini "iyi yaşam" anlamına gelen "Det gode liv" sloganıyla tanıtmıştır. Yerleşim, Cittaslow kapsamında gerçekleştirmeyi planladıkları çalışmaların amaçlarını, yerel ürünlerin tanıtılması, yerleşimin değerlerini yaşatarak kentin canlı tutulması ve Cittaslow aktivitelerinin düzenlenmesi olarak ifade edilmiştir (Cittaslow, b.t-b).

Sokndal, bir yerleşimin doku ölçeğinde tamamının "Kültürel Mirası Koruma Kurulu" kanunlarıyla korunduğu tek Norveç kenti olarak bilinmektedir. Yerleşim, sahip olduğu mimari dokunun yaşatılması konusunda oldukça hassas olmasından dolayı, birliğe üyelik öncesi de özgünlüğünü korumuş durumdaydı. Jacobsen'e göre, Cittaslow, bu bağlamda kente büyük bir yenilik getirmemiştir (N. Jacobsen, kişisel iletişim, 29 Ekim 2014).

Şekil 3.9 “Sogdalstrand Kulturhotell” için restore edilen yapıların bulunduğu sokaktan bir görünüm (Kjell Ggilje, 2012)

Somut mirasın korunması kapsamında kentte gerçekleşen en önemli proje “Sogdalstrand Kulturhotell” in açılması olmuştur (Şekil 3.9). Proje kapsamında kentte bulunan 10 adet tarihi ahşap yapının hayata döndürülmesi ve bir otel olarak kullanıma açılması olmuştur. Yapıda ayrıca sloganı “yerel ve ev yapımı” olan bir restoran, konferans salonu ve toplantı odası bulunmaktadır (Sogndalstrand Kulturhotell, 2016). Bu proje sayesinde kullanılmamakta olan geleneksel ahşap yapılar yeniden hayata döndürülmüştür. Ayrıca ziyaretçilerin tarihi yapılarda konaklamalarına ve yerel mutfağı tanımalarına olanak sağlamıştır.

Şekil 3.10 “Kjærlighedsvego” etkinliği (Sokndal Kommune, 2016)

Cittaslow üyeliği sonrası somut olmayan kültürel mirası koruma kapsamındaki kentte gerçekleşen en önemli proje, 2003 yılından beri gerçekleşen “Kjærlighedsvego” etkinliğidir (Şekil 3.10). Etkinlik her yılın 39. haftasında gerçekleşmektedir ve yerel halkın bir araya gelerek sosyalleşmesi ve yerel değerlerini paylaşması amaçlanmaktadır. Etkinlik kapsamında konserler düzenlenmekte, gençlerin bir araya gelmesini sağlayacak faaliyetler gerçekleşmekte ve yerel ürün pazarı kurulmaktadır (Sokndal Kommune, 2014).

Sokndal kenti, somut ve somut olmayan kültürel mirasını koruma konusunda duyarlı bir kenttir. Günümüzde izlenen politika, kentin bu mirasının farkına varılması, yeni nesil tarafından sahip çıkılması ve yerleşimin yaşayan ve üreten bir yere dönüşmesidir. Jacobsen’e göre, Cittaslow birliği izlenmek istenen politika için önemli bir adımdır ancak önemli olan yönetimin ve yerel halkın kent için çalışmalar yapmak istemesidir. Kentin Cittaslow birliğine üyeliğindeki en önemli amacı, genç nüfusun kentin değerlerinin farkına varması, çalışması ve gelecekte yerleşime sahip çıkmasıdır (N. Jacobsen, kişisel iletişim, 29 Ekim 2014).

3.3.2.4 Hersbruck (Almanya)

Hersbruck, orta Almanya'da Nuenberg kentinin bir ilçesi olup 1297 yılından beri belediye kanunlarına sahip bir yerleşimdir. Yerleşimin nüfusu 2014'teki resmi sayımlara göre 12.132 olarak bilinmektedir. Ortaçağ'da uzun yıllar Prag ve Almanya'yı birbirine bağlayan önemli bir ticaret merkezi olmuş, tarım ve hayvancılık konusunda gelişmiş bir yerleşim olarak bilinmiştir. Yerleşimin ortaçağ dönemine ait tarihi dokusu tamamen korunmuş durumdadır (Şekil 3.11). Başlıca yerleşime ait bilinen somut miras öğeleri, korunmuş ahşap karkas stürktüre sahip ve dik çatılı konut dokusu ve dar sokaklarının yanı sıra; geç gotik döneme ait Hersbruck Kilisesi, yerel mesleklerin tanıtıldığı "Hintenmuseum" ve Hersbruck ve İsviçre'nin beraber göründüğü peyzajdır (Kultur Pfad Franken, b.t).

Yerleşimin somut olmayan kültürel mirasını tarım ürünleri ve yerel mutfağı ve gelenekselleşen festivalleri oluşturmaktadır. Yerel festivallerin en önemlileri; 1970'den beri düzenlenen ve "Altstadfest" (Eski Kent Festivali), 1980'den beri düzenlenen "Henfenfelder Schlossfestspiele" (Henfenfelder Kalesi Festivali) ve 1931'den beri kutlanan "Hirten, Schafe, Handwerker Feste" (Çoban, Koyun, Zanatkar Festivali) olarak sıralanabilir. Bu geleneksel festivallerin ortak özelliği, kentin tarihi dokusu içerisinde gerçekleşiyor olması ve yerel somut olmayan değerlerin sergilendiği, sunulduğu ve halk tarafından yaşatıldığı etkinlikler olması olarak ifade edilebilir. Ayrıca yerel ürün ve yerel mutfağının korunması amacıyla tarihi kent merkezinde yerel ürün pazarı kurulmaktadır (Hersbrucker Schweiz, b.t).

Şekil 3.11 Hersbruck kentinin korunmuş geleneksel dokusu (Peter Reiser Arşivi, 2015)

Hersbruck kenti 2001 yılında Cittaslow birliğine dahil olarak İtalya dışındaki ilk birlik üyesi kent unvanını kazanmıştır. Knox ve Mayer'e göre, yerleşimin Cittaslow felsefesine yönelik çalışmalar gerçekleştirmesi 1980'lerde ortaya çıkan ve yerleşimin doğal mirasını korumaya yönelik başlatılan "Huntagerprojekt" isimli projeye dayanmaktadır. Bu projeyle; Hersbruck kentinin sınırlarıyla tarım arazilerinin arasında kalan alanı kapsayan peyzajın endüstrileşme sonucu yok olmasının önüne geçilmesi düşünülmüştür. Bu alanın korunmasının önemli bir konu haline gelmesi; hayvancılık ve ağaç yetiştiriciliği için kullanılan önemli bir doğal miras olmasının yanı sıra, yerleşim için tarihi değerinin de olmasıdır. Bu proje kapsamında, sanayileşmenin yaygınlaşmasına yönelik olarak, öncelikle yerel ürünlerin desteklenerek yerel ekonominin güçlendirilmesi amacıyla çalışılmıştır. Yerli üreticilerin yerel restoranlarla iş birliği yapması sağlanmış, yerel ürün fuarları kurulmaya başlanmıştır (Mayer ve Knox, 2006). Yerleşimi, Cittaslow birliğine üyeliğe yönelten bir diğer çalışma ise, günümüze kadar korunarak gelmiş olan tarihi kent dokusunun 2000 yılında tescillenmesi olduğu söylenebilir (C. Schafer- geiger, kişisel iletişim, 6 Nisan 2016). Birliğe üyelikle beraber kültürel mirasın korunması kapsamında gerçekleşen çalışmalar; "Cittaslow Günü" etkinliği, "Küçük Mutfak"

(Miniköche) projesi olarak sıralanabilir. Bu projelerin yanı sıra, 1980'den beri devam eden yerleşimin doğal mirasına sahip çıkılması, yerleşime ait ahşap işçiliğinin desteklenmesi gibi çalışmalar gerçekleşmektedir (Hersbruck, b.t).

Yerleşimde üyelik sonrası yerel ürünlerin ve zanaatların korunmasına yönelik gerçekleşen bir çalışma "Cittaslow Günü" etkinliğinin düzenlenmesi olmuştur. İlk olarak yerel yönetim tarafından Eylül 2014'te düzenlenen bu etkinlik kapsamında yerel zanaatlar, yerel tarım ürünleri ve yerel mutfağın komşu kentlere tanıtılmasına yönelik aktiviteler düzenlenmiştir. Bu amaçla kent içerisinde yerel üretimlerin yapıldığı alanlarda ziyaretçiye yönelik gezi güzergahları düzenlenmiştir (Hersbruck, 2014).

Yerel mutfağın korunmasına yönelik belirli aralıklarla 2005 yılından beri düzenlenen etkinlik "Miniköche" (Küçük mutfak)'dir. Etkinlik Almanya'nın farklı kentlerinde 1989'dan beri gerçekleşmekte olup Cittaslow kapsamında Hersburk'ta dört kere düzenlenmiştir. Etkinliğin amacı, yerleşimin önemli bir somut olmayan kültürel mirası olan yerel mutfağının yerel ve ziyaretçi çocuklara çeşitli faaliyetlerle öğretilmesidir. Bu şekilde çocukların sağlıklı ve yerel mutfak ürünlerine alışması sağlanırken önemli bir kültürel öğenin gelecek nesiller tarafından sürdürülmesi hedeflenmektedir (Plattmeier, 2005).

Hersbruck'un yavaşlık felsefesi ile tanışması öncelikle Slow Food'a yönelik çalışmaların planlanmasıyla başlamış; Cittaslow üyeliğiyle beraber yerel ürünlerin ve doğal kültürel değerlerin korunmasına yönelik gerçekleşen çalışmalarla devam etmiştir. Yerel halk ve yerel yönetim, somut kültürel değerlerinin somut olmayan değerini ayakta tuttuğunu ve yerleşimin bu şekilde kimlik sahibi olduğu bilincindedir. Bu yaklaşımla; Hersbruck yerel halkı daha maliyetsiz ve kolay şekilde yeni yapılar üretmektense, sahip oldukları dokuyu yıllardır korumayı tercih etmişlerdir (C. Schafer- geiger, kişisel iletişim, 6 Nisan 2016). Sahip olunan bu koruma bilinci kent merkezindeki mimari dokunun korunarak günümüze ulaşmasını sağlamış, ancak Hersbruck için çok önemli bir miras olan peyzaj alanlarının korunması konusunda sorunlar yaşanmıştır. Bu sorunların giderilmesi amacıyla,

yerel yönetim Cittaslow felsefesinin benimsenmesini uygun görmüştür. Mayer ve Knox'a göre, Hersbruck'un Cittaslow olmasıyla yerel, kültürel ve tarihi değerlerin ön planda tutulması; doğal ve tarihi çevrenin korunması ile yerel ekonomik kalkınma arasında bir bağ kurulması sağlanmıştır. Bu şekilde yerleşimin gelişim stratejileri diğer kentlere örnek teşkil edecek duruma gelmiştir (Mayer ve Knox, 2006).

3.3.3 Cittaslow Hareketinin Uluslararası Ölçekte Kültürel Mirası Koruma Politikalarına Etkilerinin Değerlendirilmesi

Günümüzde küreselleşme olgusunun dünya genelinde yayılmasının en önemli sebebi Avrupa'da başlamış olan endüstrileşme olarak görülmektedir. Ancak birçok Avrupa ülkesinin endüstrileşme olgusundan olumsuz şekilde etkilenerek yerel değerlerini ve kentsel kimliklerini yok olma tehlikesine karşı, gerekli politikaları uygulayabildiği veya bu konuda bilinç kazanma yönünde adımlar attığı söylenebilir. Bunun yanı sıra, Cittaslow'un temel felsefesi olan yavaşlık olgusunun da temellerinin öncelikle Avrupa'da atılmış olması; buradaki belirli bir kesimin, endüstrileşmenin getirdiği hızlı yaşam tarzına karşı harekete geçme isteğinin uzun zamandır olduğunu göstermektedir.

Cittaslow hareketinin uluslararası kentlerde kültürel mirası koruma bağlamında etkileri incelendiğinde; üye olan kentlerin dikkat çeken ortak özelliklerinin, birliğe üyelik öncesi de koruma konusunda istikrarlı bir politika izleyebildikleri, yönetim ve yerel halkların koruma bilincine sahip olduğudur. Bu kentlerin, küreselleşen kültürün yerel kimlik ve değerlere olan etkilerinin farkına varmış oldukları ve yavaşlık felsefesiyle uyumlu bir yönetim şekli izledikleri görülmektedir.

İncelenen kentlerin genel olarak kendi soyut ve somut potansiyelleri doğrultusunda birlik kriterlerinden yararlandığı görülmektedir. Örneğin bir kentte Cittaslow kriterleri arasından; kentin tarihi merkezini korumaya yönelik kriterinin uygulanmasına duyulan ihtiyaç öne plana çıkarken, bir başka kentte doğal kültürel mirasın korunmasını etkileyecek kriterler veya yerel ürünlerin gelecek nesillere öğretilmesine yönelik kriterler ön plana çıkabilmektedir. Ele alınan kentler arasında

genellikle somut kültürel miras konusunda birlik üyeliği öncesi de belirli bir koruma yaklaşımı izlenmektedir. Ancak Cittaslow ile beraber, somut olmayan kültürel değerlerinin yaşatılmasına yönelik yeni çabalar ortaya çıktığı açıkça görülmektedir.

2001-2014 yılları gibi uzun bir zaman aralığı arasında Cittaslow üyeliği başlayan bu kentlerin, üyelik süreleriyle doğru orantılı şekilde birlik kapsamına giren koruma çalışmaları gerçekleştirmedikleri görülmektedir. Ancak bu yerleşimler arasından; kültürel, tarihi ve doğal değerlerin canlandırılarak yerel halk ve/veya ziyaretçiyi kente çekmeyi hedef edinenlerin; Cittaslow kapsamında daha çok sayıda proje hayata geçirdiği söylenebilir. Buradaki amaç ise; büyük kentlere göç eden yerel halkın yerleşime geri dönüşünün sağlanması, yerel ekonomik kalkınmanın sağlanması veya ziyaretçilerin kente gelerek yerel değerlerin tanıtılmasının sağlanması olarak sıralanabilir.

Uluslararası ölçekte Cittaslow kentleri değerlendirildiğinde, kültürel miraslarının toplumsal ve kentsel kimliklerinin temelini oluşturan önemli öğeler olduğunun farkındalığına sahip oldukları söylenebilir. Ayrıca incelenen kentlerde, ekonomik kalkınma, sürdürülebilir turizm, ekolojik çevre, kentsel koruma gibi farklı disiplinlerin birbiriyle ilişkilendirildiği ve aralarında bağlar kurarak belirli politikalar izlendiği görülmektedir. Bu durum, Cittaslow birliğinin kentsel anlamda birçok alana yönelen yapısıyla uyumluluk gösterir niteliktedir. İncelenen kentler, Cittaslow Hareketi'nin çeşitli alanlardaki kriterlerini kentsel politikalarına entegre etme yönünde çalışmalar göstermektedir. Bu çalışmaların, yerleşimlerin kültürel miraslarının korunması bağlamında doğrudan veya dolaylı olarak olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir.

BÖLÜM DÖRT
TÜRKİYE'DE KÜLTÜREL MİRASI KORUNMAYA YENİ BİR YAKLAŞIM OLARAK CITTASLOW

4.1 Türkiye'de Cittaslow

Şekil 4.1 Türkiye'deki Cittaslow kentleri

Türkiye'de ilk olarak 2009 tarihinde İzmir'in Seferihisar ilçesi, Slow City ünvanı almıştır. Böylece Seferihisar, Türkiye'nin Slow City birliğinin karar merkezi haline gelmiştir. 2010 yılından itibaren ise 10 kent daha birliğe üye olmuştur. Bunlar; sırasıyla Taraklı (Sakarya), Yalvaç (Isparta), Vize (Kırklareli), Gökçeada (Çanakkale), Yenipazar (Aydın), Halfeti (Şanlıurfa), Akyaka (Muğla), Perşembe (Ordu), ve Şavsat (Artvin) ve Uzundere (Erzurum)'dir (Cittaslow Türkiye, b.t-d) (Şekil 4.1).

Çalışmanın bu bölümünde Türkiye'nin farklı bölgelerinde bulunan Cittaslow kentlerinde birliğe üyelikle beraber gerçekleşen veya gerçekleşmesi planlanan koruma uygulamaları irdelenmiştir. Bu amaçla, hazırlanmış olan alan analiz formları, her bölgeden gerekli bilgiler alınarak işlenmiştir. Kentlerde gerçekleşen uygulamalar, kültürel mirası koruma perspektifinde analiz edilmiştir. Bu bağlamda, somut kültürel miras koruma kapsamındaki çalışmalar; kentsel, sokak ve yapı ölçeğinde ele

alınmıştır. Somut olmayan kültürel miras öğelerini koruma kapsamındaki çalışmalar ise toplumsal uygulamalar ve yerel ürün/el zanaatları başlıkları altında ele alınmıştır.

4.1.1 Seferihisar, İzmir (2009)

Şekil 4.2 Seferihisar, Sığacık tarihi dokusu (Cittaslow Türkiye, 2016)

Seferihisar Türkiye'nin batı kıyısında bulunan ve İzmir kent merkezine 45 km uzaklıkta bulunan bir ilçedir. Kentin bulunduğu topraklarda ilk yerleşimin 4000 yıl önce başladığı bilinmektedir. Bölgedeki en eski yerleşim, M.Ö.200'lü yıllara tarihlenen Teos Antik Kenti'dir. Daha sonra bu topraklarda Lidyalılar, İranlılar, Yunanlılar, Makedonyalılar, Ispartalılar ve Romalılar hüküm sürmüş ve 12. yüzyılda Selçuklu topraklarına, 14. yüzyılda ise Osmanlı topraklarına katılmıştır. 20. Yüzyıla gelindiğinde Seferihisar'da Türkler ve Rumlar bir arada yaşamışlardır. Ancak 1922 yılında Rumlar kentten ayrılmış ve Türk halkı tamamen ilçeye yerleşmiştir.

Yerleşimde farklı dönemlerden günümüze kalan birçok tarihi yapı, yerleşimin kültürel mirasını oluşturmaktadır. Bu mirasın en eski döneme tarihleneni Teos Antik Kenti'dir. Ayrıca Seferihisar'da ve çevresinde bir kısmı korunmuş, bir kısmı ise müdahale edilmemiş Selçuklu ve Osmanlılara ait birçok hamam, cami, çeşme ve

konut yapısı bulunmaktadır. Bu yapıların önemli bir kısmı, Seferihisar'ın 6 km batısında bulunan Selçuklular döneminden kalma surlarla çevrili Sığacık yerleşim dokusunda yer almaktadır. Yerleşimde, 16. yüzyılda inşa edilmiş ve bugün kalıntılarına rastlanan Sığacık kalesi bulunmaktadır. Aynı bölgede Kaleiçi tarihi konut dokusu, dar ve organik sokak yapısıyla günümüze kalmıştır (Şekil 4.2).

Farklı dönemlere ait somut kültürel mirası barındıran Seferihisar'da tarihi dokunun izine günümüzde de rastlanmaktadır. Teos Antik Kenti, günümüzde önemli bir bölümü gün yüzüne çıkarılmış ve belgelenmiştir ancak önemli bir bölümü halen araştırılmayı beklemektedir. Seferihisar çevresinde bulunan Osmanlı ve Selçuk dönemine ait tarihi yapıların bir kısmı koruma altına alınmışken, bir kısmı tescillenmiş ancak herhangi bir koruma uygulaması görmemiştir. Sığacık yerleşimindeki Kaleiçi'nde bulunan konut, hamam, cami, medrese yapıları ise günümüzde koruma altına alınmış ve kullanımını sürdürmektedir.

Yerleşimin somut olmayan kültürel mirasını yerel tarımsal ürün yetiştiriciliği ve yerel mutfağı oluşturmaktadır. Yerel tarımsal ürünleri başlıca zeytin, satsuma mandalina, üzüm ve enginardır. Yüzyıllardır üretimi yapılan bu ürünler Seferihisar mutfağının önemli bir parçası haline gelmiş ve gelenekselleşmiştir. Bu ürünler işlenerek zeytinyağı ve şarap da yörenin önemli geleneksel ürünleri haline gelmiştir. Ayrıca yerleşimde arıcılık ve balıkçılık da önemli yerel meslekler olup somut olmayan kültürel mirasın birer parçası haline gelmiştir. Yerel halk geleneksel ürün ve mutfağına önemli derecede sahip çıkmakta ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için geleneksel mesleklerini icra etmeye devam etmektedir.

Seferihisar, İzmir il merkezine yakın olmasından dolayı küresel turizm olgusunun tehdidi altında kalarak tektipleşebilecek potansiyele sahip bir yerleşimdir. Ancak Seferihisar çevresinin sit alanı ile çevirili olması, kentin büyümesine engel olmuş ve çarpık kentleşmenin önüne geçilmiştir. Ayrıca tarihi dokusu, yerel mutfağı, doğal zenginlikleri sayesinde birçok ziyaretçinin ilgi odağı haline gelmiştir. Bu sebeple, yerleşim turizm açısından markalaşarak özgün dokusunu kaybetme potansiyeline sahiptir. Günümüzde Seferihisar merkezi çoğunlukla yeni yapılardan oluşmaktadır ve

tarihi yapı çok az sayıdadır. Seferihisar çevresindeki köylerde cami, hamam, medrese gibi Osmanlı ve Selçuk dönemine ait tek yapı ölçeğinde kültürel miras bulunurken, Sığacık yerleşimi doku ölçeğinde korunmuştur.

Seferihisar, Türkiye'de birliğe ilk üye olan ve günümüzde Cittaslow'un Türkiye temsilcisi haline gelmiş bir ilçedir. Birliğe katılım amacıyla Seferihisar belediyesi tarafından Cittaslow Koordinasyon Komitesi'ne; kentin tanıtımı, katılım sebebi ve kentin geleceğe dönük projelerini kapsayan bir dosya sunulmuştur. Projeler doğrultusunda; Doğrusoy ve Dalgakıran'ın ifadesine göre, Seferihisar yerel yönetiminin birliğe üyelik amacı yerel ekonominin canlandırılması ve turizm potansiyelinin artırılmasıdır (Doğrusoy ve Dalgakıran, 2011). Yerleşimindeki mevcut doğal ve kültürel öğeler, yerel halkın kültürüne bağlılığı ve yerel yönetimin Cittaslow birliği kapsamında çeşitli projeler gerçekleştirmiş olması incelemelerin olumlu sonuçlanmasını sağlamıştır. Böylece Seferihisar, 28 Kasım 2009 tarihinde birliğe dahil olmuştur.

4.1.1.1 Seferihisar'da Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Seferihisar'ın Cittaslow birliğine üye olması ile beraber gelişen süreçte somut mirası koruma bağlamında katkılar sağlayabilecek doku ve yapı ölçeğinde çeşitli çalışmalar gerçekleşmiştir. Yapı ölçeğindeki çalışmalar, Zenşiye Güler Konağı'nın restorasyonu, Düzce Medresesi ve Cami restorasyonu ve tarihi çeşmelerin korunmasına yönelik planlama ve uygulamalardır. Doku ölçeğinde ise Teos Antik kentinin gün ışığına çıkarılarak uygun şekilde korunması ve Sığacık Kaleiçi'ndeki konut dokusunun cephelerinin iyileştirilmesi kapsamında çalışmalar gerçekleşmiştir (C. Balta, Kişisel iletişim, 21 Ocak 2016).

Seferihisar yerleşiminde merkezi bir konuma sahip olan Zenşiye Güler Konağı 1929 yılında konut olarak inşa edildiği bilinmektedir (Şekil 4.3). İlerleyen yıllarda iki kısma ayrılan yapının bir bölümü tekel yapısı olarak işlevlendirilmiştir. Mal

sahibinin adıyla anılan Zenşiye Güler Konağı, 1986 yılında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tescillenmiştir (Seferihisar Belediyesi, 2013).

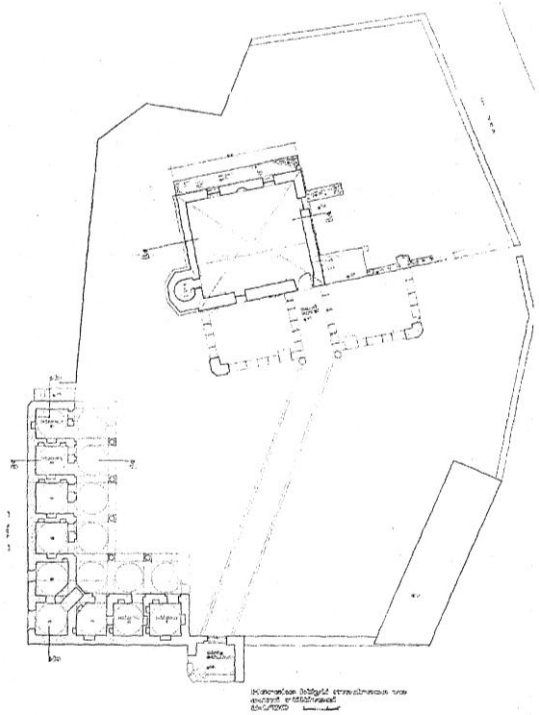

Şekil 4.3 “Kent Belleği Müzesi ve Anı Evi” olarak işlevlendirilen Zenşiye Güler Konağı(2015)

Cittaslow çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla tarihi yapının restore edilerek bir kent belleği müzesine ve yöresel ürünlerin satıldığı bir restorana dönüştürülmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda 2013 yılında yerel yönetim ve mal sahibinin ortak çalışmasıyla yapının restorasyonu gerçekleşmiş ve yeni işlevine kavuşmuştur. Günümüzde tarihi yapı belediye tarafından kiralanmıştır. Konağın üst katı, yerleşimin tarihi ile ilgili belgelerin sergilendiği bir “Kent Belleği Müzesi ve Anı Evi” olarak ziyaretçilere açılmıştır. Alt katında ve bahçesinde ise Seferihisarlı kadınların ürettiği yöresel yemeklerin ziyaretçiye sunulduğu restoran olarak işlevini sürdürmektedir (Seferihisar Belediyesi, 2013a).

Seferihisar kentinin Cittaslow üyeliğinden sonra faaliyete geçen bir diğer yapı ölçeğindeki koruma çalışması ise, Düzce Köyü’nde bulunan Kasım Çelebi Cami ve Medresesi’dir. Osmanlı yapısı olan cami ve medresenin 15. yy.’da inşa edildiği bilinmektedir. Yapılar bulundukları köyde merkez konumda yer almakta ve büyük bir avlu ile birleşmektedirler. Ayboğa’nın verdiği bilgiye göre, cami yapısı moloz taş ve tuğla malzemeden inşa edilmiş ve üst örtüsü kiremit kaplı kırma çatıdan

oluşmaktadır. Medrese yapısı ise L biçim oluşturan dokuz hücreye ve kubbe şeklinde bir kiremit örtü sistemine sahiptir (Şekil 4.4) (Alpboğa, 2004).

Şekil 4.4 Düzce Cami ve Medresesi planı (Tümöz, 1987)

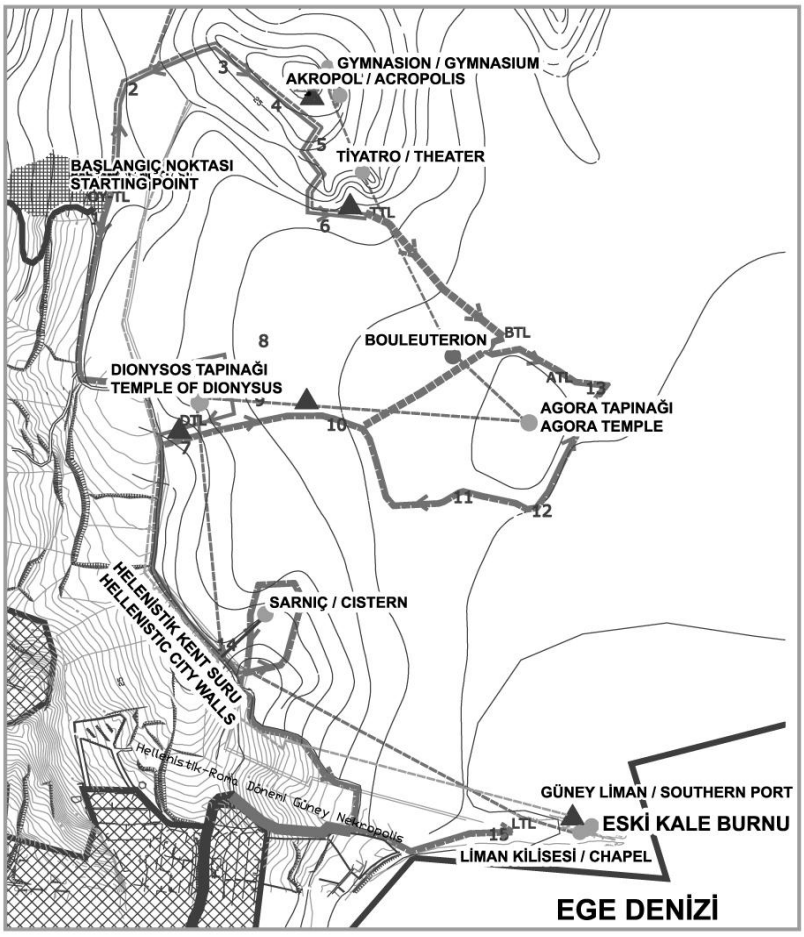
Günümüzde medresenin üst örtüsü bitkilenme sebebiyle bozulmaya uğramış ve önemli bir kısmında malzeme kaybı gerçekleşmiştir(Şekil 4.5) (Alpboğa, 2004). Ayrıca yapının iki ucunda bulunan sütunlar, geçmiş yıllarda başka bir anıtın yapımında kullanılmak üzere sökülmüş ve zamanla medrese yapısında strüktürel bozulmalar yaşanmıştır. Mevcut durumda, cami yapısı geçmiş yıllarda gerçekleşen koruma çalışmalarıyla işlevini sürdürmektedir.

Şekil 4.5 Düzce Medresesi'nin müdahale bekleyen bölümü (Kul Arşivi, 2016)

Önemli derecede bozulmaya uğramış olan medrese yapısının korunması amacıyla 2010 yılından itibaren yerel yönetim tarafından çalışmalara başlanmış, restorasyon projesi hazırlanmış ve onaylanmıştır. Günümüzde yapının etrafında sondaj ve arkeolojik kazı çalışmaları gerçekleşmiştir (F. N. Kul, Kişisel iletişim, 18 Şubat 2016). Koruma çalışmaları yeterli hızda sürdürülmemekte olup, yapılacak olan ödenekler doğrultusunda ise 2016 yılında restorasyon projesinin hayata geçirilmesi planlanmaktadır.

Cittaslow birliğinin arkeolojik sitler üzerinde gerçekleşen çalışmalara en büyük katkıyı sağladığı alan, Teos Antik Kenti olarak ifade edilebilir. Teos Antik kenti, Seferihisar'ın güneybatısında bulunan Antik Ionia bölgesinin 12 kentinden biridir. M.Ö. 1000 yıllarından itibaren yerleşimin olduğu alan, coğrafi konumu sebebiyle tarihsel süreç içerisinde önemli bir ticaret ve sanat kenti olmuştur. Arkeolojik sit alanı içerisinde akropol, antik tiyatro, gymnasion, Dionysos tapınağı, agora, agora tapınağı, bouleuterion, sarnıç, iskele, liman, kilise ve alanı çevreleyen kent surlarının kalıntılarına ulaşılmıştır (Şekil 4.6) (Atilla ve Öztüre, 2011).

Şekil 4.6 Teos Antik Kenti yerleşim planı (Teos Rehberi, 2012)

Yerleşimde ilk kazı çalışmaları 19. yy.'da İngilizler tarafından başlatılmış ve yıllar içerisinde aralıklarla devam etmiştir (Kadıoğlu, 2012). Ancak çok geniş bir alana yayılmış olan arkeolojik mirasın ortaya çıkarılması, korunması amaçlı gerekli işlemlerin uygulanması zor ve maliyetli bir süreç olması sebebiyle, 1950'li yıllardan itibaren sit alanında uzun yıllar herhangi bir çalışma gerçekleşmemiştir (B. Köstem, kişisel iletişim, 6 Kasım 2014).

Seferihisar'ın Cittaslow birliğine üyeliği ile beraber yerleşimin adının duyulur hale gelmesiyle maddi destek artmış ve Teos Antik kentinde gerekli arkeolojik çalışmaların gerçekleşmesine yönelik planlar yapılmıştır. Teos Antik kenti Kazı Projesi ve Ören Yeri Çevre Düzenlemesi Projesi beşer yıllık iki dönem şeklinde planlanmış ve çalışmalar 2010 yılında başlamıştır. Alandaki kazı çalışmalarının

yürütülmesi amacıyla Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Musa Kadıoğlu başkanlığa atanmış ve bir kazı ekibi kurulmuştur. Günümüzde projeye kaynak sağlayanlar Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara Üniversitesi, Türk Tarih Kurumu, yerel valilik ve Seferihisar yerel yönetimidir. Ayrıca çeşitli özel kuruluşlar kazı çalışmalarının gerçekleşmesine maddi destek olmaktadır (Teos arkeoloji, b.t).

Şekil 4.7 Teos Ören Yeri'nde gerçekleşen belgeleme çalışmaları (2015)

Arkeolojik sit alanında bulunan çeşitli yapıların belgeleme, restorasyon ve kazı uygulamaları gerçekleşmekte ve gereği doğrultusunda anastilosis, in situ ya da taşınarak koruma yöntemlerine başvurulmaktadır. Ayrıca, Teos Çevre Düzenlemesi Projesi kapsamında çalışmalar da gerçekleşmektedir. Bu kapsamda ören yerinin yakınına depo ve müze yapısı inşa edilmiştir. Bu yapıda, alandan çıkarılan eserlerin depolanması, konservasyon/restorasyon işlemlerinin yapılması ve sergilenmesi

planlanmaktadır (Şekil 4.7). Ayrıca proje yürütücülerinin çalışma alanları ve konaklama birimlerini içinde barındıran bir kazı evi açılmıştır (Şekil 4.8) . Ören yerinde ayrıca gezi güzergahlarının düzenlenmesi ve bilgi levhalarının yerleştirilmesi gibi ziyaretçiye yönelik çalışmalar devam etmektedir (Teos Arkeoloji, 2015).

Şekil 4.8 Teos kazı alanındaki müze ve depo yapısı (2015)

"Sığacık Kale içi Sokak Sağlıklaştırma Projesi", Cittaslow birliğine üyeliği sonrasında üye kentte gerçekleşen faaliyetler arasında adından en çok söz ettirmiş çalışma olduğu söylenebilir. Kaleiçi geleneksel dokusu, bir-iki katlı bitişik düzende, avlulu, malzeme olarak taş, tuğla ve kerpiçten üretilmiş geleneksel konut ve ticaret yapıları, cami, mescit, hamam, şadırvan, on bir adet 4-5 metre genişliğinde sokak ve küçük meydanlardan oluşmaktadır. Cephede sade bir görünümü olan yapıların giriş kısımları bir niş şeklinde içeri çekilmiş ve genellikle ahşap elemanlar kullanılmıştır.

Şekil 4.9 Müdahale öncesi Kaleiçi sokaklarından bir görünüm (Ertekin, 2012)

Atalan'ın ifadesine göre, sağlıklaştırma çalışması öncesinde yapıların genel olarak plan özellikleri ve cephe oranları korunmuştur. Ancak zamanla özgün cephe elemanlarının değiştirildiği ve dönem eklerinin artarak, yapıların niteliksiz ve dokuyla uyumsuz hale geldiği söylenebilir (Şekil 4.9) (Atalan, 2003). Kaleiçi tarihi dokusunun bulunduğu alanın 1976'da kentsel sit alanı olarak kabul edilmesiyle süreç içerisinde çeşitli ölçeklerde koruma amaçlı imar planları oluşturulmuştur. Ancak düzenli bir koruma politikası izlenememesi sonucu, doku tam anlamıyla korunamamıştır.

Şekil 4.10 Sığacık sokak sağlıklaştırma projesi uygulama aşaması (Proje İzmir, 2014)

2011 yılında planlanmaya başlanan “Sığacık Sokak Sağlıklaştırma Projesi”, yerel yönetim ve İzmir Büyükşehir Belediye’nin ortak çalışması ve İl Özel İdaresi’nin kaynak aktarımıyla 2013 yılında hayata geçirilmeye başlanmıştır (Seferihisar Belediyesi, 2013). 2015 yılına kadar süren projede, Sığacık kentsel sit alanı içerisinde bulunan Osmanlı dönemi sivil mimari yapılarından oluşan geleneksel doku, bir bütün olarak ele alınmış ve çeşitli sağlıklaştırma çalışmaları gerçekleşmiştir (Şekil 4.10). Çalışmalar Seferihisar yerel yönetimi ve İzmir Büyükşehir Belediyesinin ortak çalışmasıyla gerçekleşmiştir.

Şekil 4.11 Sokak sağlıklaştırma sonrası Sığacık Kaleiçi’nden bir görünüm (2015)

Proje kapsamında tarihi dokuyla uyumsuz elektrik, haberleşme hatları ve içme suyu hatları gibi elemanlar yer altına alınmıştır. Müdahale öncesi yer altında olan yağmur suyu hatları ise yenilenerek yer üstüne alınmıştır. Çalışmada sokaklarda bulunan yol taşları estetiği bozmayacak şekilde, dokuya uygun olarak andezit taşlar

ile döşenmiştir. Projede yaklaşık olarak 250 adet konut ve ticaret yapısına müdahale edilmiştir. Yapıların bir kısmının özgün işlevini sürdürmesine karar verilirken, bir kısmı konaklama yapısı veya ticari yapı olarak yeniden işlevlendirilmiştir. Dokudaki niteliksiz çatı, pencere, kapı elemanları tespit edilerek özgününe uygun ve biçimde yenilenmeleri sağlanmıştır. Malzeme seçiminde özgünlüğün yanı sıra konutlarda ikamet eden kullanıcıları olumsuz iklim şartlarından minimum etkileyecek çözümlerin üretilmesi göz önünde bulundurulmuştur. (Şekil 4.11) (Seferihisar Belediyesi, 2014).

Seferihisar için önemli bir somut kültürel miras olan Sığacık konut dokusunun kent yaşamına dahil edilmesine yönelik gerçekleşen müdahale olumlu değerlendirilebilir. Ancak müdahale sırasında, doku genelinde tek tip cephe elemanlarının kullanımı ve özgün cephe özellikleri haricinde süsleme elemanlarının kullanımının gerçekleşmesi; çalışmanın koruma disiplinine katkısını sorgular hale getirmektedir.

4.1.1.2 Seferihisar'da Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Şekil 4.12 Seferihisarlılar Buluşması etkinliğinin logosu (Seferihisar Belediyesi, 2010)

Seferihisar, Cittaslow birliğine üyelik sonrası somut olmayan mirasını korumaya ve yerel halkın bu bağlamda bilinçlenmesine yönelik çeşitli çalışmalarda

bulunmuştur. Günümüzde de yeni projeler oluşturmaya devam etmektedir. Birliğe üyelik sonrası gerçekleşen somut olmayan kültürel mirası korumaya yönelik çalışmalar; toplumsal uygulama ve şölenlerin gerçekleşmesi kapsamındaki "Seferihisarlılar Buluşması" ve "Mandalina Şenliği" projeleridir. Yerel ürünler ve el zanaatlarının korunması kapsamındaki projeler ise "Can Yücel Tohum Merkezi" nin kurulması, "Seferihisar'ın Geleneksel Mutfağı" ve "Yerel Üretici Pazarları" projeleri olarak ifade edilebilir (C. Balta, Kişisel iletişim, 21 Ocak 2016).

"Seferihisarlılar Buluşması", Cittaslow kapsamında yerel yönetim tarafından düzenlenen ve birliğin logosunu kullanarak 2010'den beri her yıl düzenlenen bir şenliktir (Şekil 4.12). Etkinliğin amacı, insanları Seferihisar'a çağırarak yerel gelenek ve değerlerin sürdürülmesinin ve tanıtılmasının sağlanmasıdır. Ayrıca Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelerek Seferihisar'a yerleşen farklı kültürlerin tanıtılması amacıyla yöre temalı çeşitli eğlence ve etkinlikler düzenlenmektedir. Bu kapsamda sergilenen yöresel kıyafetler, yerel yemekler, folklorik danslar ve müzikler gibi somut olmayan değeler, şenliğin önemli bir parçasıdır (Seferihisar Belediyesi, 2012).

Şekil 4.13 Seferihisar 15. Mandalina şenliği (Seferihisar Belediyesi, 2015)

"Mandalina Şenliği" 2009 yılından beri, Seferihisar'ın önemli bir yerel ürünü olan mandalina meyvesinin üreticisinin desteklenmesi, yetiştiriciliğinin teşviki ve tanıtımı amacıyla düzenlenmektedir (Şekil 4.13). Bu kapsamda yerel yönetim tarafından "Mandalina Kral ve Kraliçesi", "En İyi Mandalinalı Yiyecek", "En İyi Mandalinalı Hediyelik Eşya Tasarım Yarışması" gibi etkinlikler düzenlenerek yerel halk ve ziyaretçi şenliğe davet edilmektedir (Seferihisar Belediyesi, 2013a).

"Can Yücel Tohum Merkezi" Seferihisar yerel yönetimi tarafından 2011 yılında başlayan ve yerel ürünlerin korunmasına yönelik gerçekleşen bir oluşumdur. Kurulan bu merkez sayesinde Seferihisarlı halkın yerel tohum kullanarak yöreye ait ürünlerin yok olmasına karşı mücadele edilmektedir. Ayrıca çalışma kapsamında, halkın ve tüketicinin konu hakkında bilgilendirilmesine yönelik her yıl "Tohum Takas Şenliği" düzenlenmektedir (Atilla ve Öztüre, 2011).

Şekil 4.14 Kaleiçi'nde düzenlenen "Üretici Pazarları" (2015)

Yerel ürün ve el zanaatlarının korunmasına yönelik 2009 yılından beri gerçekleşen bir diğer faaliyet "Üretici Pazarları" dır. Seferihisar Belediyesi'nin Salı günleri Seferihisar kent merkezinde, Pazar günleri ise Sığacık Kaleiçi yerleşiminde düzenlediği bu proje (Şekil 4.14), yerel ürünleri ve üretim faaliyetinin korunması,

ayrıca yerel üreticinin aracısız şekilde ziyaretçi ile buluşmasını sağlamaktır. Gelenekselleşen pazarda tezgah açabilmenin tek şartı, Seferihisarlı üreticinin kendi ürettiği yerel ürünü satışa sunmasıdır (Cittaslow Türkiye, b.t-c). Bu şekilde yerel ürünler belirli bir marka olarak ambalajlanmadan ziyaretçinin dikkatini çekmekte ve üretiminin sürdürülmesi teşvik edilmektedir. Ayrıca yerel halkın ekonomisine önemli derecede katkı sağlamaktadır.

Şekil 4.15 "Seferihisar'ın Geleneksel Mutfağı" projesi logosu ve proje kapsamında üretilen yerel ürünler (Seferi Pazar, b.t)

Hıdırlık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi; yerel yönetim, Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği ve İEÜ Mutfak Sanatları ve Yönetimi Bölümü ortaklığı ile "Seferihisar'ın Geleneksel Mutfağı" isimli projesi ile Gelecek Turizmde Sürdürülebilir Turizm Destek Fonu'na başvurmuş ve 2014 yılında bu kapsamda destek almaya hak kazanmıştır (Şekil 4.15). Slow Food felsefesini temel alan çalışmada, yerel mutfak ürünlerinin markalaşması ve üretici pazarlarının yanı sıra internet aracılığı ile tüketiciye ulaştırılması hedeflenmiştir. Bu çalışma, Seferihisar mutfağının korunması ve yaygınlaşarak yerel değerlerin korunmasına katkı sağlaması açısından önemli bir adımdır (Seferipazar, b.t).

4.1.2 Taraklı (Sakarya)

Taraklı, Marmara Bölgesinde, eski İstanbul-Ankara karayolu üzerinde bulunan Sakarya'nın bir ilçesidir. Yerleşime ait en eski kalıntının M.Ö. 1000'li yıllara tarihlendiği Taraklı, Anadolu'nun yaşadığı tüm tarihi devirleri yaşamış ve farklı

isimlerle anılmıştır. Taraklı, İpek yolu üzerinde bulunması sebebiyle seyyahların eserlerinde yer verdikleri bir yerleşim olmuştur (Taraklı Belediyesi, b.t). Taraklı hakkında Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde verdiği şu bilgiler, yerleşimin geçmişteki önemini açıkça yansıtmaktadır.

…kasabası bağlı bahçeli, akarsulu bir dere içinde 500 mamur evli, tahta ve kiremit örtülü şirin bir kasabadır. On bir mihrap ve yedi mahalledir. Çarşı içindeki camii de güzeldir. Bir hamamı, beş hanı, altı çocuk mektebi ve 200 dükkanı vardır. Hepsi kaşık ve tarak yapımıyla uğraştıklarından, şehre Taraklı derler. Dağlar safi şimşir ağacıyla kaplı olduğundan halkı bunları işleyip, Arap ve Aceme gönderirler. Suyu ve havası çok güzeldir. Bütün dağları, ormanlarla kaplı av yeridir. Deresi içinden aktıktan sonra diğer bir nehir vasıtasıyla Sakarya nehrine kavuşur… (Evliya Çelebi, 2005, s. 574)

Şekil 4.16 Taraklı tarihi dokusu (Nevzat Yıldırım, Huzurun İkinci Adresi Taraklı, 2011)

Taraklı somut kültürel miras açısından oldukça zengin bir yerleşim olup günümüzde tarihi dokusunu büyük oranda korumuştur. Yerleşim, ahşap iskelet arası kerpiç dolgulu duvarlar inşa edilmiş, ahşap cephe kaplamalı ve cumbaların evlerden oluşan geleneksel bir dokuya sahiptir (Şekil 4.16). İlk yerleşim günümüzde kalıntıları bulunan ve şehrin en yüksek noktası olan kale ve çevresinde kurulmuştur. Şehrin Türklerin eline geçmesiyle günümüzdeki haliyle merkez; Yunus Paşa Camii, Hacı Murat Camii ve Yusuf Bey Camii'nin bulunduğu bölgede yayılmıştır (Acun, 1996).

Yerleşim 1992 yılında kentsel sit alanı olarak kabul edilmiştir. Özkan'ın çalışmasına göre, yerleşimin mevcut durumu ele alındığında dokuyla uyumlu ve az bozulmuş yapılarla dokuyu bozan yapıların genel olarak homojen bir şekilde dağılmış olduğu söylenebilir. Tescilli yapıların genel olarak cephe ve plan özelliklerinin özgün şekliyle günümüze ulaştığı görülürken; bazı yapıların kullanım doğrultusunda planının değiştiği ve eklemelere maruz kaldığı görülmektedir (Özkan, 2008).

Yerleşimin somut olmayan kültürel mirasını ipek böcekçiliği, ahşap tarak yapımı, kaşıkçılık, semercilik, dokumacılık, kunduracılık, mutaflık, örgücülük, oyacılık gibi geleneksel el zanaatları oluşturmaktadır. 1960'lara kadar bu geleneksel zanaatlar halk tarafından icra edilmiş ve önemli bir geçip kaynağı olmuştur. Ancak sanayileşmenin ve seri üretimin etkisiyle halk, geleneksel zanaatını zaman içerisinde terk etmiştir (Çavaç, 2008).

Yerleşim günümüzde önemli güzergahların dışında kalmıştır. Bu sayede yıllar boyunca, hızlı kentleşmenin etkilerinden uzak kalmış, sakinliğini, geleneksel mimari dokusunu ve doğal güzelliklerini büyük oranda korumuştur. Kayıhan'ın çalışmasına göre Taraklı'nın geleneksel dokusunun günümüze bozulmadan ulaşmasının bir diğer nedeni ise halkın ekonomik durumunun zayıf olması sebebiyle evlerine müdahale edememiş olmalarıdır. Ayrıca yapıların strüktürel açıdan oldukça sağlam olmaları sayesinde, önemli depremlerde bile ayakta kalmıştır ve yerel halk bu açıdan tarihi dokunun korunmasını destekler hale gelmiş ve beton yapılaşmadan uzak kalmak istemişlerdir (Kayıhan, 2001).

Taraklı'nın önemli ölçüde korunmuş geleneksel kent dokusu, yeniden yaşatılmaya ihtiyaç duyan yok olmaya yüz tutmuş el zanaatları, büyük yerleşimlerden uzak kalmış sakin yapısı; yerel yönetimin Cittaslow birliğine başvurusunda önemli etkenler olmuştur. Yerleşimin bir süredir yerel yönetimin ve Tarihi Kentler Birliği'nin desteği ile yapı ölçeğinde koruma çalışmaları gerçekleştiriyor olması, geleneksel zanaatlarının halk tarafından tekrar yaşatılmasının istenmesi, yerleşimde sanayileşmenin olmaması, halkın doğal ve geleneksel tarım yöntemlerini uyguluyor olması, bölgenin sahip olduğu jeotermal kaynak olanakları; Taraklı kentini Cittaslow

birliğine yaklaştırmıştır. Üyelik amacıyla gerekli çalışmalar yapılmış ve Taraklı 2011'den itibaren Cittaslow kenti olmuştur. Üyelik aşamasında; yerleşiminin değerlerini yeniden canlandırmak amacıyla gerçekleşen kentteki çok sayıdaki geleneksel yapıların restorasyonu, Tarihi Kentler Birliği'ne sağlanan katılım, kent çarşısının bir kısmındaki sokakların trafiğe kapatılması çalışmalarının birlik kriterlerine uygunluğu vurgulanmıştır (Taraklı Belediyesi EDEN, 2013).

4.1.2.1 Taraklı'da Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Taraklı'nın Cittaslow birliğine üye olmadan önceki senelerde ve üyelik sürecinde somut kültürel mirası korumak adına, geleneksel dokuda yapı ölçeğinde birçok restorasyon çalışması gerçekleşmiştir. Genel olarak bu restorasyon uygulamalarıyla konutlar işlev değişikliğine uğramış ve konaklama yapılarına dönüştürülerek tekrar kullanılmaya başlamışlardır. Cittaslow üyeliğinden itibaren gerçekleşen koruma çalışmaları ele alındığında ise Hacı Atıf Hanı ve Fenerli Evi yapılarının restorasyonun gerçekleştiği görülmektedir. Doku ölçeğinde ise Taraklı merkezini oluşturan Yunus Paşa Çarşı ve Orhan Gazi Çarşı bölgesinin korunmasına yönelik bir projeden ve Şehit Mehmet Nuri Kocabıyık Parkı olarak adlandırılan bölgenin dokuyla uyumlu bir kent meydanına dönüştürülmesi projesinden söz edilebilir (Ş. Akı, kişisel iletişim, 2 Mayıs 2016).

Şekil 4.17 Hacı Atıf Hanı restorasyon öncesi ve uygulama sırasında avlunun bulunduğu cephenin görünümü (Çetin, 2014)

Cittaslow üyeliği sonrası gerçekleşen yapı ölçeğindeki koruma çalışmalarından biri yerleşimde merkezi bir alanda konumlanan Hacı Atıf Hanı (Taraklı Han) yapısının restorasyonudur. Yapının genel olarak özelliklerine bakıldığında, inşasının XIX. yüzyıl sonu ile XX. yüzyıl başlarına tarihlendiği bilinmektedir. Yapı hımış duvar örgüsü, ahşap cephe elemanları üçgen alınlığı ile Taraklı geleneksel sivil mimarisinin tipik bir örneğidir. Planda U formdadır ve ortasında özgün halinde ahır olarak tasarlanmış olan dikdörtgen avlusu mevcuttur (Çetin, 2014).

Han yapısı, müdahale öncesi özellikle doğu kanadında önemli derecede hasar görmüştür ve taşıyıcı sistemi kısmi olarak görev kaybına uğramıştır. Yıllar içerisinde çeşitli müdahalelerle yapıdaki süsleme özellikleri yok olmuştur. Ancak yapının genel olarak özgün halini koruyarak günümüze ulaştığı bilinmektedir (Çetin, 2014).

Yapının restorasyonu, İl Özel İdaresi'nin kaynak aktarımıyla gerçekleşmiştir. 2010 yılında planlanmış ve 2012 senesinde uygulaması tamamlanmıştır (Ş. Akı, kişisel iletişim, 2 Mayıs 2016). Restorasyon uygulamasında, yerel ustaların desteklenmesi ve yöreye ait malzemelerin kullanımının teşviki amacı ile Türk Federasyon Vakfı tarafından kurulan ve Sakarya Valiliği tarafından desteklenen "Taraklı Restorasyon Atölyesi" bünyesinde, yöresel malzemeler kullanılmış ve yerel halk görev almıştır (Kömürcü, 2007). Restorasyon ve restitüsyon projeleri doğrultusunda yapı tamamen askıya alınmıştır. Cephede önemli oranda malzeme bütünlemesine gidilmiştir. Müdahale sonrası yapının özgün halinde bulunan bir takım süsleme elemanları uygulanmamıştır. Restorasyon projesi sonucunda yapı işlev değişikliğine uğramış ve alt katı dükkan, üst katları butik otel olarak kullanılmaya başlamıştır (Şekil 4.17) (Çetin, 2014).

Yapı ölçeğinde restorasyon projesi gerçekleşen bir diğer konut ise Fenerli Evi olarak bilinen Hacı Haşim Ağa Konağı'dır. 1800'lerin sonunda Haşim Saban tarafından yaptırılan ahşap konut, 2010'daki sahipleri tarafından satılarak mülkiyeti Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası'na devredilmiştir. Fenerli Evi, üç katlı, yığma taş duvar üstüne kerpiç dolgulu ahşap karkas sistemle inşa edilmiştir. Yapının her yöne

hakim fener biçiminde kurgulanmış cihannüması, yerleşimde ona simgesel bir değer katmıştır. Yerel dokuda çoğu yapıda rastlanan ahşap cephe elemanları, ahşap çatı ve üçgen alınlık Fenerli Ev'de de mevcuttur (Elmas, 2013).

Şekil 4.18 Fenerli Evi restorasyon öncesi sokak cephesi görünümü (Fenerli Evi Rölöve Raporu, b.t)

Fenerli Evi'nde müdahale öncesi yapılan analizler doğrultusunda önemli derecede strüktürel deformasyona uğradığı görülmüştür. Yapının bazı cephelerinde, çıkmalarda, çatıda ve cihannüma kısmında çökmeler görülmüştür. Strüktürel hasarların önemli bir kısmı, alana daha sonra yapıldığı düşünülen ahşap karkas ek yapı ve bunun inşa sürecinde ortaya çıktığı düşünülmektedir. Dış etkenler ve strüktürel hasarlar sebebiyle yapıda ayrıca önemli derecede malzeme kaybı, bozulma ve eksilme gibi fiziksel hasarlar ortaya çıkmıştır (Şekil 4.18) (Bursa Orhangazi Üniversitesi, 2015)

Yapının restorasyonu yerel yönetim tarafından üstlenilmiş ve İl Özel İdaresi ve Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası kaynak aktarımında bulunmuştur (Kültür Portalı, 2014). 2015 yılında uygulamaya konan çalışmada, "Taraklı Restorasyon Atölyesi" görev almış ve yerel ürünlerin kullanımı desteklenmiş ve yörenin ustaları uygulamada yer almıştır. Restorasyon ve restitüsyon projeleri doğrultusunda yapı tamamen askıya alınmıştır. Müdahalede gerekli strüktürel sağlamlaştırmalar gerçekleştirilmiş ve fiziksel yenilemeler yerel malzemelerle gerçekleştirilmiştir (Şekil 4.19). Yapı yeni işlevinde müze yapısı olarak kullanılması planlanmaktadır (Hamurcu, 2015).

Şekil 4.19 Restorasyon uygulaması sonrası Fenerli evinin son durumu (Geyve Yöresi, 2015)

Cittaslow üyeliğinden sonra yerleşimde doku ölçeğinde gerçekleşen restorasyon çalışması; Taraklı merkez çarşısını oluşturan arastaların sağlıklaştırma projesi olmuştur. Projenin gerçekleştiği Yunus Paşa ve Orhan Gazi Sokağı Taraklı'nın geleneksel ticari dokusunu oluşturan iki önemli aks niteliğindedir. Bu akslar, özgün halinde bakırcılık, kaşıkçılık, semercilik gibi yerel ürünlerin üretim ve ticaret alanı olan dükkanları barındırdığı bilinmektedir (Özkan, 2008). Ancak günümüze gelindiğinde geleneksel işlevini tam anlamıyla sürdürememiştir. Dükkanların bir kısmı boşaltılmış, bir kısmı ise depo olarak işlevlendirilmiştir. Bilinçsiz müdahaleler sonucu yapılar hasar görmüş, niteliksiz eklemeler yapılmış ve özgün doku bozulmuştur.

Şekil 4.20 Tarihi Yunus Paşa Çarşısı ve Orhan Gazi Çarşısı Sokak Sağlıklaştırma Projesi kapsamında gerçekleşen bir yapının cephe iyileştirme uygulamasının önce ve sonraki durumu (Taraklı Belediyesi Tanıtım Dokümanı, b.t)

Yunus Paşa Çarşısı ve Orhan Gazi Çarşısı'nın sokak sağlıklaştırma projesi 2009 yılından beri planlanmakta olup 2011 yılında yerel yönetimin müellifinde ve ÇEKÜL kuruluşunun desteği ile uygulamaya konmuş ve 2012 yılında tamamlanmıştır (Ş. Akı, kişisel iletişim, 2 Mayıs 2016). Alanda bulunan Osmanlı dönemine ait kerpiç ticaret yapılarından oluşan dokunun sağlıklaştırma projesinde yaklaşık 30 adet yapının cephe sağlıklaştırması gerçekleşmiştir (Şekil 4.20). Alanda bulunan dokuyla uyumsuz tente ve alt yapı elemanları düzenlenmiştir. Yol iyileştirme çalışmaları yapılmış ve sokağa ait zemin kaplamaları yenilenmiştir. Tarihi yapılar günümüzde ticari amaçlı dükkan, yerel halkın faaliyetine yönelik atölye ve restoran gibi işlevlere sahiptir (Taraklı Belediyesi EDEN, 2013). Bu çalışma sayesinde, yerel halk, Taraklı'nın önemli somut olmayan kültürel miras öğeleri olan el zanaatları faaliyetlerini icra edebilecekleri atölyelere ve satışını gerçekleştirebilecekleri dükkanlara sahip olmuşlardır.

Şekil 4.21 Taraklı Kent Meydanı Projesi (Sakarya Belediyesi, 2016)

Taraklı'da gerçekleşen bir diğer geniş ölçekli çalışma Şehit Mehmet Nuri Kocabıyık Parkı olarak bilinen kentsel sit alanının düzenlenmesi ve Taraklı Kent Meydanı'na dönüştürülmesi projesidir (Ş. Akı, kişisel iletişim, 2 Mayıs 2016). 2500 metrekarelik alanda bulunan parkın yerel halk ve ziyaretçi tarafından yeniden kullanılır ve tarihi dokusuyla uyumlu bir meydan oluşturmayı hedefleyen proje kapsamında, yerel halka ve ziyaretçilere yönelik yeşil alan, oturma amaçlı kent mobilyaları ve aydınlatma elemanları yerleştirilerek sosyal alanlar oluşturulmaktadır (Şekil 4.21) (Sakarya Belediyesi, b.t). Proje 2014 yılında başlamış olup yakın bir zamanda tamamlanması planlanmaktadır.

4.1.2.2 Taraklı'da Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Taraklı sahip olduğu önemli konumunu yitirmeden önce, Anadolu'nun somut olmayan kültürel miras öğelerinin önemli bir kısmının yaşandığı bir yerleşim olmuştur. Yerel halk yöreye özgü demircilik, kaşıkçılık, mutafçılık, dokumacılık, saraçlık, semercilik, kunduracılık gibi el zanaatlarını icra etmiş ve geçimini sağlamıştır. Bu değerler yıllar boyunca ustadan çırağa aktarılarak yaşatılmıştır. Ancak küreselleşmenin üretimi etkilemesi ile yavaş yavaş el zanaatları yok olmaya yüz tutmuştur.

Günümüzde Taraklı'nın somut olmayan kültürel değerlerini tekrar canlandırmak için çeşitli kuruluşlarla ortaklaşa çalışmalar yürütülmekte ve Cittaslow kapsamında değerlerin yaşatılmasına yönelik projeler geliştirilmektedir. Bu kapsamda yerel yönetimin amacı, el zanaatlarının son temsilcilerini teşvike etmek, yerel halkın yeniden değerlere sahip çıkması konusunda bilinçlenmesini sağlamak ve yerel değerleri canlı tutarak ziyaretçiyi yerleşime çekmektir. Bu bağlamda, yapı ölçeğinde gerçekleşen koruma çalışmalarıyla tarihi dokuya dükkan ve konaklama işlevi kazandırılması ve tarihi çarşının restorasyonuyla atölye ve dükkanların oluşturulması sayesinde somut olmayan kültürel mirasın yaşayabileceği mekanlar tekrar hayata döndürülmüştür (Taraklı Belediyesi EDEN, 2013). Taraklı Cittaslow sorumlusu ile yapılan görüşmeden alınan bilgiye göre, yerleşimde gerçekleşen diğer çalışmalar "Taraklı Yerel Kültür Derneği"nin kurulması ve "Kınalı Eller" projesidir (Ş. Akı, kişisel iletişim, 2 Mayıs 2016).

Yerleşimin Cittaslow üyeliği sonrası faaliyetlerin kontrol edilmesi amacıyla yerel yönetim tarafından "Taraklı Sakin Şehir Derneği" kurulmuştur. Özellikle somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik projelerin geliştirilmesi amacıyla ise 2012 yılında "Taraklı Yerel Kültür Derneği" kurulmuştur (Ş. Akı, kişisel iletişim, 2 Mayıs 2016). Dernek özellikle başka kentlerde düzenlenen somut olmayan kültürel mirası koruma ve tanıtmaya yönelik festival vb. faaliyetlerde Taraklı'nın yerel kültürünün tanıtılmasına yönelik katılımları gerçekleştirmeye önem vermektedir.

"Kınalı Eller" projesi Taraklı Sakin Şehir Derneği tarafından 2015 yılında hazırlanmıştır. Proje T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Anadolu Efes işbirliği ile gerçekleşen fon destek programına katılarak elemeden geçmiştir. Sakarya üniversitesi ve taraklı yerel kültür derneği tarafından geliştirilmeye devam ederek kaynak sağlamayı hedeflemektedir (Ş. Akı, kişisel iletişim, 2 Mayıs 2016). Proje kapsamında yerel Taraklı kadınlarının unutulmaya yüz tutmuş geleneksel el sanatları (kaşıkçılık, dokuma) ve yöresel mutfağı hakkında eğitim almaları ve istihdam sağlanması düşünülmektedir (Küçük, 2015).

4.1.3 Gökçeada (Çanakkale)

Gökçeada, Antik dönemde adı İmbros (İmroz) olan ve Ege Denizi'nin kuzeydoğusunda Çanakkale Boğazı'nda bulunan 290 kilometre karelik Türkiye'nin en büyük adasıdır (Şekil 4.22). Çanakkale boğazında yer alan adanın geçmişi ilk çağlara kadar uzanmaktadır (Gözüm, b.t). Ada merkezi dışında 10 tane köy yerleşiminin bulunduğu adanın nüfusu 2015 resmi sayımlarına göre 8.906'dır. Özellikle yaz aylarında adaya gelen ziyaretçi sayısı oldukça fazladır. Adaya ulaşım Kabatepe ve Çanakkale'den deniz yoluyla sağlanmaktadır. Turizmin önemli bir geçim kaynağı olduğu adada özellikle inanç ve deniz turizmi için birçok ziyaretçi gelmektedir. Hiçbir sanayi kuruluşu bulunmamakta ve halk geçimini ayrıca organik tarım, hayvancılık, balıkçılıkla sağlamaktadır.

Şekil 4.22 Gökçeada yerleşimi genel görünümü (Gökçeada Kaymakamlığı, 2016)

Gökçeada'ya ait en eski döneme tarihlenen somut mirası Uğurlu Köyü'nde bulunan yaklaşık M.Ö. 6500'lere tarihlenen Uğurlu/Zeytinli Höyük'ü ve Yenibademli Köyü'ndeki yaklaşık M.Ö. 3000'lere tarihlenen Yenibademli Höyük'üdür. Bu arkeolojik alanlarda 1990'lardan beri bazı dönemler kazı çalışmaları devam etmektedir (Gözüm. b.t). Bu alanlar Gökçeada'nın mevcut mimari yapısını; bugün kentsel sit alanı olarak tescil edilmiş geleneksel yerleşim dokusu ve yakın

tarihte kurulmuş yeni yerleşim dokusu oluşturmaktadır. Adanın geleneksel mimari dokusunu oluşturan köyler; "Zeytinli Köyü, Eski Bademli Köyü, Kaleköy, Tepeköy, Dereköy" dür. "Yeni Bademli, Şahinkaya, Şirinköy, Uğurlu, Eşelek köyleri" ise adanın özgün mimari yapısından uzak yeni yerleşim alanlarıdır. Eski yerleşim dokusunu 16. ve 17. Yüzyıllarda kurulmuş olan Rum köyleri oluşturmaktadır. Genelde özgünlüğü korunmuş olan geleneksel köylerin bir kısmı günümüzde hala kullanılırken bir kısmı terk edilmiştir. Köylerde konut yapıları ve kilise, okul, meydan, çamaşırhane, zeytinyağı ve sabun imalathaneleri, kahvehaneler gibi ticari ve sosyal amaçlı yapılar geleneksel dokuyu oluştururken; sokaklar ve meyanlar da yerleşimin önemli parçalarıdır (Erdinç Yetim, 2008). Geleneksel konutlar, basit prizmatik formda, taş malzemeden sade cephelerle tasarlanmıştır. Genellikle avluya sahip olan yapılar iki katlıdır (Ağaryılmaz ve Polat, 2005). Yeni yerleşim dokusunu ise, yeni inşa edilen köyler ve T.C. Toplu Konut İdaresi'nin inşa etmiş olduğu konutlar oluşturmaktadır. Bu yeni yapılardan konut olanları köylerde bulunurken, yeni inşa edilmiş olan yönetim, ticaret ve kamu yapıları adanın merkezinde toplanmıştır (Erdinç Yetim, 2008).

Gökçeada, uzun yıllar Hristiyan ve Müslümanların bir arada yaşadığı bir yerleşim olmasından dolayı günümüzde hala iki farklı kültürün iç içe yaşanmışlığı hissedilmektedir. Günümüzde, adada yaşamaya devam eden Rumlar kendi geleneklerini sürdürmeye devam ederken, Türkler de aynı şekilde kendi geleneklerini sürdürmektedir. Yerleşime ait somut olmayan kültürel değerler, iki farklı kültüre ait geleneksel uygulamalar, bağcılık ve şarap kültürü, yerel mutfak kültürü, yerel organik ürünlerdir. Bağcılık ve şarap kültürü M.Ö. 2900 yıllarından beri adada yaşayan bir değerdir ve günümüzde üretimi devam etmektedir. Adanın yerel mutfak geleneği, Türk ve Rum mutfaklarının harmanlanmasıyla oluşmuştur ve yerel ürünlerin kullanımından oluşmaktadır (Gözüm, b.t).

Günümüzde, Gökçeada somut ve somut olmayan kültürel mirasını önemli derecede korumuştur. Ancak adada oluşan yeni yapılaşma, geleneksel dokuyla uyumsuz ve niteliksiz yapı alanlarının oluşmasına sebep olmuştur. Ayrıca dönem dönem sit alanı olan alanların turizm amaçlı yapılaşmaya yönelik imara açılma

sorunları ortaya çıkmakta ve doğal ve kültürel somut değerler tahrip olma tehlikesi yaşamaktadır (Arkitera, 2012). Özetle, var olan mimari mirasın günümüzde korunduğu ancak yeni yıllardır yapılaşmanın adanın özgünlüğünü kaybetmesi açısından bir tehdit olduğu söylenebilir. Bu durum adanın somut kültürel mirasının yok olma tehlikesi altında olduğunu göstermektedir. Somut olmayan kültürel değerler ise yerel halk tarafından korunmaktadır. Adada sanayileşmeye bir yönelme olmaması sayesinde halk yerel geçim kaynaklarını sürdürmeye devam etmektedir. Son yıllarda etnik çeşitliliği ve sahip olduğu gastronomi alandaki kültürel değerleri adanın tanınırlığını artırmıştır. Bu durum yerleşimin markalaşması ve turizm açısından gelişmesine yol açmıştır.

Gökçeada'nın yavaş felsefesine yönelik ilk çalışmaları; 2002 yılında adanın "Organik Ada" olarak ilan edilmesi ve Avrupa Birliği projeleri kapsamında 2008-2009 yılları arasında üzerinde çalışılan "Organik Yaşamı Adada Öğrenmek" başlıklı proje olarak ifade edilebilir. Yavaş hareketi ile tanışması 2006 yılında bir Slow Food Convivium'u kurulmasıyla başlamıştır. Bu şekilde adada çeşitli eko-gastronomik araştırmalara başlanmış ve faaliyetler yürütülmüştür. Bu süreç içerisinde yerleşimde somut ve somut olmayan kültürel mirasın korunmasına katkı sağlayan çeşitli çalışmalar gerçekleşmiştir (Dünya Gıda, 2012). Bu çalışmalar; tarihi Merkez Çarşısı ve balıkhane gibi ada koruma planı kapsamındaki yapıların restorasyonu, ada genelinde gerçekleşen tarihi yapılara ait cephe düzenlemeleri, Gökçeada'da var olan geleneksel meslek ve el sanatlarını belgelemeye yönelik "Gökçeada'da Geleneksel Meslekler: Sözlü Tarih Çalışması", yerel ürünlerin satışına yönelik kurulan halk pazarı, 2010'da kurulan "Gökçeada Gastronomi Araştırmaları derneği" ve 2010'da kutlanmaya başlanan "Terra Madre Günü" kutlamalarıdır. Projeler, Gökçeada yerel yönetimi, Slow Food Gökçeada Convivium'u ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nin katkılarıyla hayata geçirilmiştir gerçekleşmektedir (Y. Atalay, kişisel iletişim, 27 Haziran 2016). Gerçekleşen bu çalışmalar, yerel yönetimi Cittaslow birliğine üye olmaya yönlendirmiş ve gerekli başvurular yapılarak haziran 2011'de üyelik sağlanmıştır. Bu şekilde Gökçeada, dünyada ilk Cittaslow unvanına sahip ada olmuştur.

4.1.3.1 Gökçeada'da Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Gökçeada Cittaslow sorumlusu ile yapılan görüşmede edinilen bilgiye göre, 2011 yılında Cittaslow'a üye olan yerleşimde birlik kapsamında henüz somut kültürel mirası korumaya yönelik bir çalışma gerçekleşmemiştir. Adada öncelikle somut olmayan kültürel mirası korumaya ağırlık verilmekte ve özellikle Slow Food birliğine bağlı olarak gastronomi alanında projeler gerçekleşmektedir (A. Altın, kişisel iletişim, 21 Haziran 2016).

4.1.3.2 Gökçeada'da Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Türkler ve Rumların yaşam tarzlarının iç içe geçmesi sonucu oluşan Gökçeada'ya ait somut olmayan kültürel miras öğeleri; bir kısmı önceden de aktarıldığı gibi Türk ve Rumlara ait geleneksel uygulamalar, bağcılık ve şarap kültürü, yerel mutfak kültürü, yerel organik ürünler, 1998 yılından beri düzenlenen Gökçeada Film Festivali'dir. Cittaslow birliğine başvuru aşamasında gerçekleşen çeşitli çalışmaların ardından 2011'de üyelikten itibaren hayata geçirilen somut olmayan mirası koruma kapsamındaki çalışmalar şu şekilde sıralanabilir; "Ulusal Eko-gastronomi Kongresi"nin düzenlenmeye başlaması, "Yeryüzü Pazarı" (Earth Market), "Cittaslow Gökçeada ve Eko-Gastronomi Kültürünün Ulusal ve Uluslararası Alanda Tanıtılması Projesi". Ayrıca Cittaslow başvuru belgesinde Gökçeada Kaymakamlığı ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Gökçeada Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu işbirliği ile "Gökçeada Gastronomi Müzesi"nin kurulması planlanmış, ancak henüz hayata geçirilmemiştir (Y. Atalay, kişisel iletişim, 27 Haziran 2016).

"Ulusal Eko-Gastronomi Kongresi", Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Gökçeada Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Gastronomi Bölümü tarafından Güney Marmara Kalkınma Ajansı ve Gökçeada Belediyesi'nin katkılarıyla 2014 yılından itibaren düzenlenmeye başlamıştır. Düzenli olarak her yıl gerçekleşen kongrenin amacı, toplumların önemli bir kültürel zenginliği olan mutfak kültürünün yerel

ürünlere dayandırılması ve çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine uygun şekilde yaşatılmasını sağlamanın yollarını tartışmaktır. Eko-gastronomi olarak ifade edilen bu anlayış, toplumları her yönden etkileyen önemli bir faktör olarak görülmektedir. Konferans'ta tartışılan konular genel olarak Akdeniz Mutfak Kültürü, Türk Mutfak Kültürü, Eko-gastronomi ve Kültürel Kimlik, Eko-gastronomi ve Yerel Toplum, Yavaş Turizm, Slow Food, Cittaslow ve Earth Markets olarak belirlenmiştir. Kongrede tartışma ortamının yaratılmasının yanı sıra, eko-gastronomi ilkelerini benimsemiş çiftçiler, üreticiler ve şeflerle atölyeler gerçekleştirilmektedir. Ayrıca çeşitli etkinliklerle geleneksel Gökçeada mutfağının tanıtımı yapılmaktadır (Eko Gastronomi Kongresi, 2013). Ayrıca kongre kapsamında Slow Food, Cittaslow, mutfak Kültürü vb. konularda araştırmaların yer aldığı bilimsel "Eko-Gastronomi Dergisi" yayınlanmaktadır.

Şekil 4.23 Earth Markets (Yeryüzü pazarı) logosu (Earth Markets, 2016)

Somut olmayan kültürel mirası koruma kapsamında gerçekleşen bir diğer proje 2013'te hayata geçirilen "Cittaslow Gökçeada Yeryüzü Pazarı (Earth Market) Projesi"dir (Şekil 4.23). 12 aylık bir sürede gerçekleşmek üzere hazırlanan proje yerel yönetim ve Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Gökçeada Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu tarafından düzenlenerek Güney Marmara Kalkınma

Ajansı'nın maddi desteği ile gerçekleşmiştir. Projenin somut olmayan kültürel miras ile ilgili olan amaçları şu şekilde belirlenmiştir; yerel değerlerin ziyaretçiye tanıtılması ve markalaşması için tanıtımının yapılması, kültürel ve doğal değerleri ön plana çıkaran etkinliklerin düzenlenmesi, gastronomi turizminin geliştirilmesi (Eko Gastronomi Kongresi, b.t). "Earth Market" oluşumu, Slow Food felsefesi kapsamında oluşturulmuş uluslararası bir yerel ürün pazarı projesidir. Bu pazarlarda, satılan ürünler sadece yerel ürünler olmak zorundadır ve ürünler Slow Food komisyonu tarafından kontrol edilmektedir. Ayrıca Earth Market uygulamasının olduğu bir yerleşimde yerel ürünler konusunda halkı bilgilendirici eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir. Gökçeada'da gerçekleşen Earth Market uygulaması hakkında yapılan akademik bir incelemeye göre; yerel halkın oluşumu benimsemesi amacıyla çeşitli tanıtıcı tabelalar düzenlenmiş, pazara özel bir alan oluşturulmuş, pazarın haftanın her günü açık olması hedeflenmiş ve görsel ilginin artması amacıyla ürün satışının gerçekleşeceği ahşap satış ofisleri oluşturulmuştur (Eşitti ve Demir Harputluoğlu, 2015).

Gökçeada'da gerçekleşen bir diğer proje 2013 yılında hayata geçirilen "Cittaslow Gökçeada ve Eko-Gastronomi Kültürünün Ulusal ve Uluslararası Alanda Tanıtılması Projesi"dir. Çalışma, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Gökçeada Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu tarafından düzenlenerek Güney Marmara Kalkınma Ajansı'nın maddi desteği ile gerçekleşmiştir. Projenin amacı Güney Marmara Kalkınma Ajansı tarafından, adaya gelen ziyaretçilerin, yerleşimin Cittaslow markasına uygun turizm olanakları hakkında bilgilenmesini sağlamak, doğal ve kültürel değerlerini koruyarak ve aktif tutarak turizm potansiyelini artırmak ve Gökçeada'yı tanıtmak olarak ifade edilmiştir. Proje kapsamında; "Gökçeada Tanıtım Rehberi 2014", Gökçeada Yavaş Turizm Rehberi" ve yerel ürünleri ve yerel ürün satışının yapıldığı dükkan ve restoranların tanıtımının yapıldığı "Gökçeada Yerel Ürün Rehberi" düzenlenmiştir (Güney Marmara Kalkınma Ajansı, 2013).

4.1.4 Akyaka (Muğla)

Akyaka, Muğla sınırları içinde yer alan, Ula ilçesine bağlı ve Gökova körfezinin doğu ucunda yer alan bir yerleşimdir. Geçmişi antik döneme uzanan yerleşim, uzun bir süre sakin bir balıkçı köyü olarak keşfedilmeden kalmış; 1970'li yıllarda ise turizm faaliyetlerinin yoğun olarak yaşandığı bir yer haline gelmiştir. Akyaka'nın tanınır hale gelmesinde, yerleşimin doğal güzellikleri olan "Kadın Azmağı" ve sahil şeridi en önemli faktör olarak ifade edilebilir. Günümüzde yerleşimin nüfusu kış aylarında 1500 civarında iken, yaz aylarında 3000-4000 civarında olduğu bilinmektedir (Akyaka, b.t-a).

Akyaka'nın geleneksel mimari dokusunun büyük bir kısmı, Nail Çakırhan öncülüğünde oluşmuştur (Şekil 4.24). Ulalı bir gazeteci, şair ve eğitimi olmamasına rağmen mimar olarak bilinen Nail Çakırhan, 1970'lerden itibaren Akyaka'ya yerleşmiş ve yerleşimin geleneksel mimarisi haline gelen yapılar inşa edilmesini sağlamıştır. Çakırhan, beton yapılaşmaya yönelerek geleneksel dokusunu kaybetmekte olan Akyaka'nın özgünlüğünü kaybetmesinin önüne geçmek amacıyla, Ula'nın geleneksel evlerini günümüz modern mimarisiyle sentezlemiş ve Akyaka'ya ait bir yapı kimliği meydana getirmiştir. Bu çalışmalarıyla çevreye saygılı mimariye öncülük etmesi sayesinde Çakırhan, 1983 yılında önemli bir uluslar arası mimarlık ödülü olan Ağa Han Mimarlık Ödülü'ne layık görülmüştür (Akyaka, b.t-b). "Çakırhan mimarisi" veya "Akyaka mimarisi" olarak tanımlanan mimari tarzın özellikleri, yapıların ayrık düzende, geleneksel Ula eviyle benzer oranda tasarlanmış açıklıklı, açık ve kapalı sofalı, verandalı tek veya iki katlı olmasıdır. Yapım sistemi beton yerine ahşap karkas olarak tasarlanmıştır. İç mekanda merdiven, kapı, dolap, tavan bezemesi gibi öğeler ve dış mekanda çatı elemanları, korkuluklar, çıkmalar, balkon tavan göbek bezemeleri gibi öğelerde tamamen ahşap malzeme kullanılmıştır. Yapıların cepheleri süslemesiz şekilde kireç, ahşap ve taş gibi doğal malzemelerle kaplanmıştır (Değer, 2012). Günümüzde bu konut yapıları özgün hallerini korumakta ve özel mülk veya ziyaretçiler için konaklama yapısı olarak kullanılmaktadır. Konut işlevindeki yapıların yanı sıra, kamu yapıları da benzer özellikte inşa edilmiştir.

Şekil 4.24 Nail Çakırhan'a ait geleneksel Akyaka evi (2016)

Akyaka'nın somut olmayan kültürel mirasını balıkçılık mesleği, Akyaka'nın yerel mutfağı ve yerel tarım ürünleri oluşturmaktadır. Bu ürünler genellikle Ege bölgesinde yaygın olan ot ve sebze yemeklerinden oluşmaktadır. Yerel kadınlar bu ürünlerin ziyaretçiye satışının yapılması ve geleneksel mutfak öğelerinin yaşatılması için üretimine devam etmektedir. Gökova Kadın Çevre Kültür ve İşletme Kooperatifinin desteği ile kurulan organik pazarlarda satışını sağlamaktadır (Erel, 2015). Ayrıca yerel değerleri korumaya yönelik gerçekleşen bir diğer faaliyet; Akyaka'yla bütünleşmiş olan Nail Çakırhan ve kendi gibi sanatçı olan Halet Çambel adına anma günlerinin düzenlenerek bu kapsamda çeşitli kültürel ve sanatsal etkinliklerin oluşturulmasıdır.

Akyaka, Nail Çakırhan'ın çalışmaları sayesinde, Türkiye'de yaşanan betonlaşma ve düzensiz kentleşmeden az derece etkilenmeyi başarmıştır. Çakırhan'ın 1970'lerden sonra yerleşimde yarattığı Ula geleneksel yapılarından etkilenerek oluşturulmuş mimari tarz; günümüzde Akyaka'ya farklı bir kimlik kattığı açıktır. Yerleşim bu kimliği sayesinde ve doğal özellikleriyle dikkat çeken bir yer haline gelmiş ve günümüzde turistik bir mekan haline gelmiştir. Günümüzde yerleşim doku

ölçeğinde özgünlüğünü korumaktadır. Ancak yerleşiminde genel anlamda bir kültürel mirası koruma bilinci oluşmadığı görülmektedir.

Akyaka'nın Cittaslow birliğine üyelik süreci 2010 yılında başlamış ve Haziran 2011 yılında gerçekleşen Sakin Şehirler Genel Kurulu toplantısında kesin adaylık hakkı kazanmıştır. Birliğe üyelik; yerel değerleri kullanarak ekonomiyi canlandırmak ve kentin markalaşmasını sağlayarak turizm potansiyelini artırmak amacını taşımaktadır. Yerleşimin Cittaslow olması, yerel sivil toplum kuruluşları ve üniversite kurumları tarafından oldukça desteklenmiş ve üyelik sonrası birlik kriterlerinin sağlanması amacıyla yapılması gereken çalışmalar planlanmıştır. Bu kapsamda yürütülen önemli bir proje, Atılım Üniversitesi bünyesinde gerçekleşen "Katılımcı Yerel Yönetim ve Yavaş Şehir Uygulama Gereksinimleri Çerçevesinde Akyaka Beldesi Örnek Alan Araştırması" dır. Bu bilimsel araştırma projesi kapsamında, Sakin Şehir olmak için Akyaka'da çözülmesi gereken en önemli konu, geleneksel dokuda yer alan dar sokakların olduğu bölgede, kent içi araç trafiği sorunu olarak görülmüştür. Bu sorun üzerinde kapsamlı analizler yapılmış; Akyaka'nın kapasitesinin üzerinde yoğunluk yaşadığı dönemde yaya ve trafik akışı incelenmiştir. Yaya öncelikli bir trafik akışı düzenlenmesi düşünülmüş ve bir süre hayata geçirilmiş ancak uzun vadede başarı sağlanamamıştır (Aydın ve Tuzlukaya Erdem, 2012).

Akyaka Cittaslow birliği sorumlusu ile yapılan görüşmeler doğrultusunda, yerel yönetimin elinde birliğe üyelik aşamasında gerçekleşen çalışmalar ve ilerleyen süreçte planlanan çalışmalara dair bir faaliyet raporu bulunmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Yetkili kişiden alınan bilgilere göre, Akyaka'nın Sakin Kent ilan edilmesinden bu yana istikrarlı bir çizgi izlenememiş, birliğe üyeliğin devamını gerektirecek uygulamalar gerçekleştirilmemiş ve gerekli maddi sorumluluklar yerine getirilmemiştir. Bir dönem üyelikten ayrılma tehlikesi yaşamış olan kent, günümüzde üyeliğini tekrar gözden geçirmeye başlamıştır. Bu amaçla, yerel yönetim öncelikle Akyaka'nın bir hareketli turizm kenti olarak mı, yoksa sakin bir kent olarak mı ele alınarak Cittaslow kriterlerini uygulayacağı sorgulanmaktadır. Sonraki aşamada Türkiye'de ana merkez olan Seferihisar Cittaslow sorumlularına danışılarak birlik

kriterlerinin uygulanması amacıyla nasıl bir yol izlenmesi gerektiği sorgulanacaktır (O. Özkan, kişisel iletişim, 16 Haziran 2016). Tuzlukaya'nın Akyaka'nın Cittaslow katılım sürecini incelediği çalışmasına göre, ilk aşamada sivil toplum kuruluşları ve yerel halkın önemli desteği olurken, ilerleyen zamanda alınan kararların uygulanmasında yetersiz kalınması, halkın bilgilendirilmesinde eksiklikler gibi sebeplerde yerel yönetime ve birlik faaliyetlerine karşı bir güven kaybı söz konusu olmuştur (Tuzlukaya Erdem, 2012). Cittaslow hareketi kapsamında Akyaka'da henüz çalışma yürütülememiş olmasının bir diğer sebebi ise, Kasım 2012'de 6360 sayılı kanun kapsamında Muğla'nın büyükşehir belediyesine dönüşmesi ile Akyaka'nın Ula ilçesine bağlı bir mahalle haline gelmiş olmasıdır. Bu durumun Akyaka'nın Cittaslow'a kesin adaylık kazandığı döneme denk gelerek yerel yönetim yapısında değişikliklere ve istikrarsızlıklara sebep olduğu söylenebilir.

4.1.5 Yenipazar (Aydın)

Yenipazar, Aydın ilinin 42 km güneydoğusunda ve 2015 resmi sayımına göre 12.937 nüfusa sahip bir ilçedir. İlçenin 5 km doğusunda bulunan Orthasia antik kenti, bu alanda M.Ö. 7. yüzyıldan beri bir yerleşim olduğu göstermektedir. Günümüzde Yenipazar'ın bulunduğu alana en yakın yerleşim 15. yüzyılda Donduran köyü ve çevresine gelen Türkmenlerdir. 17. Yüzyılda buradan ayrılan halk günümüzdeki Yenipazar ilçe merkezine gelmişlerdir. Yeni kurulan bu yerleşimde yerel ürünlerin satılması için düzenli olarak kurulmaya başlanan bir pazar olması sebebiyle ilçenin adı o zamandan beri "Yenipazar" olarak anılmaktadır (Yenipazar Belediyesi, b.t)

Yenipazar'ın en eski somut kültürel mirası Donduran Köyünde yer alan Orthosia Antik Kenti'dir. Günümüzde tarihi yerleşimle ilgili herhangi bir bilimsel kazı gerçekleşmemiş ancak yer altında bulunan tarihi kentte iyi korunmuş bölümler olduğu bilinmektedir. Yenipazar'da antik kent haricinde kent merkezinde 19. yüzyılda inşa edildiği düşünülen konut yapıları ve kamusal yapılar mevcuttur. Bir kısmı ilçe merkezinde bir kısmı ise çevre köylerde bulunan tek veya iki katlı, kagir olarak yerel moloz taş ve tuğla malzemeden inşa edilmiş tek yapı ölçeğinde tescillenmiş olan bu yapıların bir kısmı yerel halk tarafından kullanılırken çoğunluğu

atıl durumdadır (Şekil 4.25). Ayrıca benzer malzemeden üretilmiş tarihi çeşme, köprü, namazgah, kuyu gibi tescilli yapılara da rastlanmaktadır. Bu yapılar genelde müdahale edilmemiş vaziyettedir ve restorasyon projelerinin hazırlanması beklenmektedir. Ayrıca Yenipazar merkezde bulunan 1830 Abdullah Efendi Camii, Yörük Ali Efe Evi, Halk Eğitim Merkezi binası, tarihi yel değirmeni ve Donduran Köyünde bulunan Beyler Kulesi yerleşimin önemli tarihi yapılarıdır. 19. Yüzyıl sonunda inşa edildiği bilinen ve 2000'de restore edilerek müzeye çevrilen Yörük Ali Efe'ye ait ev, yerleşime ait mimarinin görülebilmesi açısından önemli bir tarihi yapıdır.

Şekil 4.25 Yenipazar'da atıl durumda olan geleneksel konut yapısına bir örnek (2016)

Yenipazar'ın somut olmayan kültürel mirasının en önemli öğeleri geleneksel olarak gerçekleşen çeşitli şenlikler ve yerel mutfağıdır. Geleneksel olarak gerçekleşen şenlikler uzun yıllardır düzenlenen Yörük Şenliği, Deve Güreşi Festivali'dir (Cittaslow Türkiye, b.t-h). Ayrıca yeni düzenlenmeye başlayan ancak henüz her yıl gerçekleştirilemeyen Geleneksel Pide Festivali'nden söz edilebilir. Yenipazar yerleşiminde bulunan birçok restoran yerleşime ait yerel mutfak ürünlerini sunmakta, ayrıca düzenli olarak kurulan yerel pazarlarda bu ürünlerin satışı yapılmaktadır. Yerleşime ait bir diğer önemli somut olmayan kültürel miras öğeleri

ise iğne oyası, çömlekçilik, çizmecilik, semercilik ve yorgancılıktır. Bu el zanaatları, günümüzde önemli derece de unutulmaya yüz tutmuş olsa da, eski nesil yerel halk tarafından halen icra edilmektedir.

Yenipazar, 2000'li yıllarda farklı hedefler doğrultusunda ilerleyen yerel belediyeler tarafından yönetilmesi sebebiyle, istikrarlı bir koruma planı oluşturamamıştır. Bu açıdan yerleşimin somut kültürel mirasının önemli oranda korumayarak kendi haline bırakıldığı; somut olmayan değerlerinin ise kısmen yerel halk tarafından sürdürüldüğü ancak bir koruma binicinin olmadığı söylenebilir. 2011 yılında yönetimde olan belediyenin Cittaslow kriterlerinin Yenipazar'da uygulanmasının olumlu olacağını düşünülerek gerekli çalışmalarda bulunulmuş ve yerleşimin birliğe üye olunması sağlamıştır. Yönetimin amacı; birliğin tanınır hale gelmiş olan adını kullanarak yerel değerleri canlandırması ve kentin markalaşmasının sağlanması olarak ifade edilebilir.

4.1.5.1 Yenipazar'da Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Yenipazar'da somut kültürel mirasın korunması bağlamında Cittaslow üyeliği sonrası gerçekleşen çalışma, Çamlık Tepesi Mesire Alanı'nda yer alan ve kent manzarasına hakim olan yel değirmeninin restorasyonu ve çevre düzenlemesidir (Aydoğan, 2015).

Yel Değirmeni tahminen 18. yüzyılda yerleşimin yüksek bir noktasında taş malzemeyle inşa edilmiştir. Yapı, Yenipazar'da hem tarihsel anlatılara konu olmuştur hem de günümüzde yerleşimin simgesi haline gelmiştir (Şekil 4.26). Müdahale öncesi, yapını ve çevresinin atıl olduğu ve değirmenin çatı ve diğer ahşap elemanlarının yok olduğu bilinmektedir.

Şekil 4.26 Çevre düzenlemesi gerçekleşen Yenipazar Yel Değirmeni (2016)

Yel değirmeni restorasyonu ve çevre düzenlemesi kapsamında yapının eksik parçaları tekrar üretilmiş ve değirmen tamamlanmıştır. Değirmenin çevresi temizlenerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca değirmenin bulunduğu mesire alanına ulaşmak amacıyla yer alan ve yaklaşık 100 metre yüksekliğe ulaşımı sağlayan merdiven, yenilenmiş ve renkli seramiklerle kaplanmıştır. "Yavaş merdiven" olarak adlandırılan bu merdivenin üzerine, Cittaslow'u simgeleyen salyangoz, yerleşimin geleneksel festivalini simgeleyen deve ve yerleşimde yer alan Büyük Menderes Nehri'ni anlatan tasvirler işlenmiştir (Şekil 4.27).

Şekil 4.27 Yenipazar'daki "Sakin Merdiven" (2016)

Gerçekleşen çalışmada özellikle mesire alanına çıkan merdivenin düzenlenmesi, Cittaslow birliğine üyeliğin tanıtılması açısından önemli olmuştur. Ayrıca bu sayede ziyaretçiler ve halk değirmenin bulunduğu tepeyi daha çok ziyaret eder hale gelmiştir. Proje 2013 yılında gerçekleşmiş olup yerel yönetim tarafından gerçekleşmiş, merdivenlerin düzenlenmesi ise bir yerel bir kişinin maddi kaynak aktarımı sonucu sağlanmıştır.

4.1.5.2 Yenipazar'da Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Yenipazar'da Cittaslow kapsamında öncelikli olarak somut olmayan kültürel mirasın korunması konusunda çalışmalar yürütüldüğü söylenebilir. Ancak birliğine üyeliğin üzerinden henüz kısa bir süre geçmiş olmasından dolayı, henüz yeterli sayıda projenin gerçekleştiği söylenemez. 2012'den beri yerleşimde somut olmayan

kültürel mirasın korunması bağlamında gerçekleşen çalışmalar; Orthasia Kültür Merkezi'nin kurulması, Yenipazar Geleneksel Pide Festivali'nin düzenlenmesi ve yerel üretici pazarının kurulması olarak sıralanabilir (Aydoğan, 2015).

Orthosia Kültür Merkezi, Yenipazar'a ait kültürel öğelerin belgelenmesi ve saklanması, ayrıca ziyaretçilere tanıtılması amacıyla kurulmuştur. Kent merkezinde bulunan bu küçük çaplı kültür merkezinde, yerel halkın bağışladığı fotoğraflar, geleneksel ev eşyaları, tarım malzemeleri ve el zanaatı ürünleri sergilenmesi düşünülmüştür (Aydın İlk Haber, 2015). Yerel yönetim tarafından ve halkın desteğiyle 2013'te kurulan merkez, faaliyete geçtiği ilk zamanlarda oldukça ilgi görmesine rağmen günümüzde yeterince desteklenmediği söylenebilir Günümüzde merkez kullanılmamakta ve işlevini yerine getirmediği görülmektedir.

Yenipazar'ın yerel mutfağının en önemli öğesi olan pide, yerel halk tarafından oldukça sahip çıkılmakta ve üretimi devam etmektedir. Bu kültürün sürdürülmesi, sahip çıkılan bir yerel ürün konseptli etkinlik düzenlenerek yerel halkın bir araya gelmesinin sağlanması ve ziyaretçinin yerleşime olan ilgisi artırmak amacıyla "Yenipazar Geleneksel Pide Festivali" düzenlenmeye başlamıştır. Yerel yönetim tarafından düzenlenen ve ilki 2014 yılında gerçekleşen festivalde çeşitli yöresel dans ve sahne gösterileri sergilenmiş ve yerel ürünleri destekleyici faaliyetler düzenlenmiştir. Geleneksel hale getirilmek istenmesine rağmen festivale bir sene ara verilmiş, ancak ilerleyen yıllarda devam etmesi planlanmaktadır (Kültür Portalı, 2015).

Yenipazar'ın önemli bir somut olmayan kültürel miras öğesi olan yerel ürünleri ve el zanaatlarının sürdürülmesi ve ziyaretçiye satışının yapılması her zaman üzerinde durulan bir konu olmuştur. Bu bağlamda zaten gelenekselleşmiş olan üretici pazarları, Cittaslow'a üyelik süreciyle daha çok desteklenir hale gelmiş ve pazarların sayısı artmıştır. Ayrıca 2011'de ilk defa "Tohum Takas Şenliği" düzenlenmiştir (Tarım, 2015). El zanaatının desteklenmesi amacıyla ise, Cittaslow birliğine üyelik öncesi 2010 yılında kurulan "Kadın, Çevre, Kültür ve İşletme Kooperatifi" çalışmalarını sürdürmektedir.

4.1.6 Yalvaç (Isparta)

Yalvaç Isparta'nın en büyük ilçesi konumunda tarihi bir yerleşimdir. Akdeniz bölgesinin batısında yer alan yerleşim günümüzde ana ulaşım yollarından uzakta kalarak sakin bir yer haline gelmiştir. Yalvaç'taki en eski yerleşim merkezi Geç Neolitik Çağa aittir. Zaman içerisinde yerleşimin topraklarında Yunan, Roma ve Bizans kentleri yaşamış ve bu dönemlerde askeri ve ekonomik yönden önemli bir merkez olmuştur. Selçuklular zamanında da İstanbul-Konya yolu üzerinden olmasından dolayı önemli bir geçiş güzergahı olan Yalvaç, Osmanlı döneminde Konya'ya, Cumhuriyet'in ilanından sonra ise Isparta'ya bağlanmıştır (Akkan, 2006).

Günümüzde ilçede iki ayrı yerde tarihi yerleşimin izlerine rastlanmaktadır. Bunlardan biri günümüzde sit alanı olan ve Hisar tepesine kurulmuş olan Antiocheia Antik kentidir. Bu kent içerisinde St. Paul Kilisesi, Augustus Kutsal Alanı, Tiberius Meydanı, su kemerleri, Roma hamamı, tiyatro, ana caddeler ve batı kapısı bulunmaktadır. Diğer yerleşim ise tepenin eteklerine Türkler tarafından kurulmuş olan Yalvaç kentidir. Tipik bir Türk kenti olan bu yerleşimde Devlethan Cami ve etrafında oluşan çarşı ve Pazar bulunmaktadır. Organik bir yapıya sahip yerleşim dokusunda ayrıca hamam, geleneksel fırınlar, geleneksel konut yapıları yer almaktadır. Bu yapılar ve dar sokaklardan oluşan geleneksel doku günümüzde halen görülmektedir. Geleneksel Yalvaç evi, kerpiç ve taştan inşa edilmiş, ahşap çatı ve cephe elemanları bulunmaktadır. 2 veya 3 katlı olan konut yapıları genellikle bahçe içerisinde bulunmaktadır ve bahçe duvarları kendiliğinden organik sokak yapısını oluşturmaktadır (Akkan, 2006).

Yalvaç'ın somut olmayan kültürel mirası incelendiğinde, en önemlilerinin yerel Yalvaç mutfağı, ahi geleneğine bağlı olarak yaygınlaşan "Pazar duası" ve geleneksel mesleklerdir. Yerleşimin ortaçağlardan beri önemli bir pirinç yetiştirme alanı olması, günümüzde tahılın ağırlıkta olduğu yerel mutfak kültürü oluşmuştur. "Pazar duası" Yalvaç'ta hafta başında kurulan pazarın halka bereket ve bolluk getirmesi inancıyla bir Ahilik geleneği olarak günümüzde hala sürdürülmekte olan sözlü somut olmayan kültürel miras öğesidir. Yerleşime ait geleneksel meslekler; at arabası yapımcılığı,

keçecilik, saraciye, dericilik, demircilik ve semerciliktir. Ayrıca yüzyıllardır ekmek yapım geleneğinin önemli bir uğraş olmasından dolayı, fırıncılık ve geleneksel kerpiç mahalle fırınları da Yalvaç'ın önemli bir kültürel değeridir (Cittaslow Türkiye, b.t-g).

1980'li yıllara kadar yavaş bir gelişim gösteren Yalvaç, hızlı kentleşmenin etkisiyle bu tarihten sonra hızlı bir değişime ve yapılaşmaya gitmiştir. Uygulamada olan imar planında geleneksel dokuyu korumaya yönelik herhangi bir plan kararı olmaması tarihi yerleşimin özgünlüğünü yitirmesine sebep olmuştur. 2000'lere gelindiğinde özellikle tarihi kent merkezinde bulunan geleneksel konutlar arasındaki bahçeler, yoğun imar hareketleriyle dolmaya başlamış yapıların bir kısmı yıkılmış, hasar görmüş veya değişikliğe uğramıştır. Yıllar içerisinde yerleşim nüfusunun azalması ve halkın yerleşimi terk etmesine bağlı olarak tarihi konutların kiraya verilmesi veya konutların çok hisseli olması da yapı ölçeğinde bakımsızlığın ve özgünlüğün bozulmasının önemli bir sebebidir (Akkan, 2006).

Günümüze yıpranarak gelmiş olan tarihi dokunun iyi duruma getirilmesi ve korunması konusunda 2000'lerden sonra bir farkındalık oluşmuş ve çeşitli çalışmalara başlanmıştır. Bu amaçla yerleşimde "Tarihi Kentler Birliği" ne üyelik, "Yalvaç Kültürel, Doğal Değerlerin Korunması, Geliştirilmesi ve Turizmin Çeşitlendirilmesi Projesi" ve " 1 günde 5000 Yıl Projesi" kapsamında çeşitli somut ve somut olmayan kültürel mirası koruma çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu projelerin gerçekleşmesindeki bir diğer amaç ise, yerleşimin yerel değerlerini tekrar canlandırarak ziyaretçiyi kente çekmektir.

Yalvaç ilçesi, özellikle 2001'den beri Tarihi Kentler Birliği'ne aktif olarak katılmış yıllarda yerel kimliğin korunmasını öngören projeler gerçekleştirmeye başlamıştır. Bu projeler arasında, Kaş Mahallesi cephe ve çevre düzenlemesi, Osmanlı Hamamı restorasyonu, Yalvaç Yemek Evi Restorasyonu, Tıraşzade Konağı Restorasyonu, Eski Deri Fabrikası ve Deri Sanayi Açık Hava Müzesi Projesi en önemlileri olarak sayılabilir. Gerçekleşen çalışmalar, yerleşimi Cittaslow birliğine üyelik sağlanması için önemli bir teşvik olmuştur (Yalvaç Belediyesi, Kişisel iletişim, 14 Haziran 2016).

Ayrıca somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik gerçekleşen geleneksel mahalle fırınlarının yaşatılmasına yönelik gerçekleşen proje de kentin birliğe üye olmasında önemli rol oynamıştır. Proje kapsamında yerel yönetim bu amaçla 20 adet özgününe uygun mahalle fırını oluşturarak hem yerel halkı fırıncılık mesleğini sürdürmeye teşvik etmiş hem de yerel Yalvaç mutfağının önemli bir parçası olan ekmek vb. yerel ürünlerin yaşatılması sağlanmıştır. Günümüzde, yerel kadınlar bu geleneksel fırınlarda hem kendi ihtiyaçları olan yerel ekmek vb. ürünleri üretmekte hem de satışını gerçekleştirmektedirler (Cittaslow Türkiye, b.t-g). Cittaslow kriterlerine uyumlu olmak için çalışmalar yaptığını düşünen Yalvaç yönetimi, özellikle koruma kapsamına giren çalışmalar sayesinde birliğe başvurmuş ve gerekli süreci izleyerek Haziran 2012'de resmen bir Cittaslow kenti olmuştur.

4.1.6.1 Yalvaç'ta Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Yalvaç'ta Cittaslow birliğine üyelik kapsamında gerçekleşen somut kültürel mirası koruma çalışmaları; kentin merkezinde bulunan belirli bir yapı grubuna müdahale edildiği Çınaraltı Çevre düzenlemesi, yapı ölçeğinde gerçekleşen Keçe Evi Restorasyon çalışması ve Yalvaç Osmanlı Hamamı Restorasyonu olarak analiz edilmiştir (E. Kafafçı, Kişisel iletişim, 14 Haziran 2016).

"Çınaraltı Çevre Düzenlemesi Projesi", Yalvaç'ta tarihi kent dokusunun korunması bağlamında çalışmalar yürütülen bir projedir. Tarihi Çınaraltı Meydanı, kentin en önemli kamusal odak noktalarından biri olarak bilinmektedir (Şekil 4.28). Bunun sebebi meydanda bulunan anıtsal çınar, etrafında uzun yıllardır varolan ve halk için önemli bir sosyal mekan olan kahvehaneler bulunmasıdır. Ayrıca Selçuklu Dönemi'nde kentin merkezinin bu noktada olmasından dolayı cami, medrese, hamam gibi tarihi yapıların bu çevrede toplanması meydanın odak noktası olmasını sağlamıştır (Tarihi Kentler Birliği, 2012).

Şekil 4.28 Tarihi Çınaraltı Meydanı'ndan eski bir fotoğraf (Yalvaç Portal, b.t)

1200'lü yıllarda dikildiği bilinen tarihi çınar ağacı 1992 yılında Antalya Koruma Kurulu tarafında tescil edilmiştir. 2000'lerin başında yıllarda Tarihi Çınaraltı Meydanı'nın düzenlenmesi kapsamında çeşitli çalışmalar gerçekleşmiş olsa da, kahvehanelerin cepheleri zamanla farklılaşmış ve görüntü kirliliği ortaya çıkmıştır. "Çınaraltı Çevre Düzenlemesi Projesi" kapsamında özgünlüğü bozulan dükkanların cepheleri tarihi dokuyla uyumlu olacak şekilde ahşap kaplanacak, çatılar yeniden ele alınıp tarihi dokuya uygun kiremit örtü ile kaplanacaktır. Ayrıca tarihi ağaç, kahvehaneler ve tarihi meydanın aydınlatması yeniden ele alınacaktır. 1924 yılında çekilmiş bir fotoğraf kaynak gösterilerek kahvehane sandalyeleri, özgün halinde olduğu gibi ahşap sedir sandalyelerle değiştirilecektir (Yalvaç Belediyesi, Kişisel iletişim, 14 Haziran 2016).

Projenin uygulaması aşama aşama gerçekleşmekte ve günümüzde devam etmektedir. Projelendirme sürecinde çalışma kararları kahvehane sahipleri ile ortaklaşa karar verilmektedir. Finansal kaynak olarak BAKA (Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı) fonu ve yerel yönetimin kendi kaynağı kullanılmıştır. Yerleşim bu proje sayesinde 2012 yılında Tarihi Kentler Birliği tarafından düzenlenen Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması kapsamında

Süreklilik Ödülü'ne uygun görülmüştür (Yalvaç Belediyesi, Kişisel iletişim, 14 Haziran 2016).

Şekil 4.29 Yalvaç'ta "Keçe Evi"(Yalvaç Belediyesi, b.t)

Yalvaç'ta Cittaslow birliğine üyelik sonrası somut kültürel mirası koruma kapsamında gerçekleşen bir diğer çalışma, geleneksel bir Yalvaç evinin "Keçe Evi" ne dönüştürülmesidir (Şekil 4.29). Proje kapsamında, restorasyonu önceden tamamlanmış olan Görgü Mahallesi'ndeki tescilli ve mülkiyeti yerel yönetime ait olan tarihi konutun avlusu ve iç mekanı yeniden düzenlenmiştir. İki katlı kerpiç yapının avlu bölümüne keçe işlemek için kullanılan aletler yerleştirilmiş ve keçecilik mesleğinin tüm aşamalarını gösteren bir düzenleme oluşturulmuştur. Ayrıca yapının zemin katına bir kafeterya konulmuş, üst katında ise keçe ürünlerinin sergilendiği mekanlar oluşturulmuştur (Yalvaç Belediyesi, b.t).

Şekil 4.30 “Keçe Evi” üst katından bir görünüm (Yalvaç Belediyesi, b.t)

Yapının restorasyon çalışması yerel yönetimin kaynak aktarımı sayesinde gerçekleşirken, “Keçe Evi”ne dönüştürülme çalışması BAKA’nın mali desteği ile sağlanmıştır (Yalvaç Belediyesi, b.t). Geleneksel bir konuttan “Keçe Evi” nin düzenlenmesi, tarihi bir yapının yeniden kullanımının sağlanarak somut kültürel mirasa katkı sağlamasının yanı sıra; keçecilik kültürünün ziyaretçiye tanıtılması ve yaşatılmasını sağlayarak somut olmayan kültürel mirasın korunmasına da katkı sağlamıştır (Şekil 4.30).

Somut kültürel mirasın korunması kapsamında incelenen bir diğer proje Yalvaç Osmanlı Hamamı restorasyonudur. Yalvaç’ın Cittaslow birliğine üyeliği öncesi başlatılan bu çalışmada, restorasyon kararları doğrultusunda bir takım çalışmalar gerçekleşmiş ancak belirli dönemlerde uygulamaya ara verilmiş ve proje tamamlanamamıştır (Şekil 4.31). Günümüzde uygulama yeniden başlamış ve devam etmektedir. Tarihi yapı, bölgenin ender Osmanlı su yapılarından olup Yalvaç’ın tek hamamıdır. Taş ve tuğladan inşa edilen yapı; doğu-batı uzanımlı dikdörtgen plana sahiptir. Soyunmalık, soğukluk, sıcaklık, su deposu ve külhan gibi bölümleriyle Türk Hamamı özelliklerini yansıtmaktadır (Yalvaç Belediyesi, Kişisel iletişim, 14 Haziran 2016).

Şekil 4.31 Yalvaç Osmanlı Hamamı yapısının müdahale edilmeden önceki hali (Akkan, 2006)

Restorasyon öncesi oldukça hasarlı olan hamam yapısı büyük oradan yıkılmıştır. Sadece soyunmalık bölümünün bir kısmı ve asıl yıkanma kısmındaki kubbe ve bazı duvarlar ayakta kalabilmiştir. 2003 yılında çalışmalara başlanmış, hamam yapısının belgeleme çalışmaları gerçekleşmiştir ve restorasyon projesi doğrultusunda yapının temizliği yapılmıştır.

2015 yılında yeniden başlayan restorasyon çalışması Yalvaç yerel yönetimi tarafından yürütülmekte olup, Antalya Koruma Kurulu ve Tarihi Kentler Birliği işbirliğinde ve Isparta Valiliği İl Özel İdaresi'nin kaynak aktarımıyla sağlanmaktadır. 2015 faaliyet raporuna göre, gerçekleşen kaynak aktarımıyla beraber yapının bahçe duvarları aslına uygun örülerek yapının güvenliği sağlanmak istenmiştir. Ayrıca soyunmalık bölümünün yıkılan kısmı yeniden ayağa kaldırılmış, iç ve dış cephe boyaları tamamlanmış, ahşap cephe elemanları aslına uygun olarak yenileriyle değiştirilmiş ve elektrik sistemi monte edilmiştir. Restorasyon projesi tamamlandığında hamamın yerel yönetim tarafından bir müze yapısına dönüştürülmesi planlanmaktadır (Yalvaç Belediyesi, 2016).

4.1.6.2 Yalvaç'ta Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Yalvaç'ın somut olmayan kültürel değerlerini önemli ölçüde oluşturan geleneksel el sanatları, günümüzde olukça azalmış olsa da kısmen devam etmektedir. Ancak bu mirası devam ettirecek yerel usta ve çırakların azalması, söz konusu el sanatlarını yok olmakla tehdit etmektedir. Tarihi Yalvaç kentinin özgün halinde bu el sanatlarınım her birini icra edecek arastalar bulunurken, günümüzde çoğu yok olmuştur (Gül ve Boybeyi, 2009). Yerleşimin Cittaslow kapsamında gerçekleştirdiği somut olmayan kültürel mirası koruma çalışmaları el zanaatları ve yerel ürünleri korumaya yönelik olup "Kadınlar Pazarı"nın kurulması ve "Geleneksel Mahalle Fırınları" projesi olarak analiz edilmiştir (Yalvaç Belediyesi, Kişisel iletişim, 14 Haziran 2016).

Yalvaç'ta Cittaslow kapsamında belediyenin düzenlediği "Kadınlar Pazarı" kurulmaya başlamıştır. Uzun yıllardır zaten her pazartesi kurularak gelenekselleşen yerel ürünler pazarı, bu çalışma sayesinde kadınları yerel üretimi desteklemeye teşvik etmiştir. Cittaslow kapsamında çeşitli festivaller düzenlenerek ziyaretçilere yerel ürünlerin tanıtımı yapılmakta, geleneksel yemek kültürünü sürdürmek için "Geleneksel Yemek Yarışması" yapılmaktadır. Ayrıca bu festivaller kapsamında bisiklet kullanımını özendirmek için Toplu Bisiklet turu düzenlenmektedir. Ahilik geleneğinin sürdürülmesi amacıyla, yerel pazarın olduğu her gün "Pazar Duası" geleneği sürdürülmektedir (Cittaslow Türkiye, b.t-g).

4.1.7 Vize (Kırklareli)

Vize, Marmara bölgesinin Trakya bölümünde, Kırklareli'nin doğusunda, İstanbul'a 140 km uzaklıkta bulunan ve 2015 resmi sayımlarına göre 13.095 nüfusa sahip bir ilçedir. Vize'nin bulunduğu alandaki ilk kent M.Ö. 4000'de kurulan Trakya Krallığı olmuştur. Süreç içerisinde Romalılar, Bizanslılar, Slavlar, Peçenekler ve Osmanlılara ev sahipliği yapmış, 1920'lerde yılları Yunanlıların eline geçmiş ve1922'de yılında Türk topraklarına tekrar katılmıştır. Tarih öncesi dönemde M. Ö. 4000-1000 yıllarına ait Neolitik döneme ait kalıntıların bulunduğu ilçe, diğer ev

sahipliği yaptığı devletlere de ait kültürel mirası barındırarak çok katmanlı tarihi mimari dokuya sahip bir yerleşim olarak bilinmektedir (Vize Belediyesi, b.t).

Vize önemli tarihi geçmişi sayesinde zengin bir somut kültürel mirasa sahiptir. Tarihi dokuda yer alan önemli yapılar şu şekildedir; Gazi Süleyman Paşa Camii (Küçük Ayasofya), Şerbetdar Hasan Bey Camii, Vize Kalesi ve Surlar, Antik Tiyatro, Ferhat Bey Hamamı, Ferhat Bey Çeşmesi, Karakoçak Tepe, Asmakayalar Mağara Manastırı oluşturmaktadır (Cittaslow Türkiye, b.t-f). Yerel halk mimarisini oluşturan konut yapıları genel olarak avlu içerisinde çoğunluğu ahşap ve/veya yığma taştan tek katlı olarak inşa edilmiştir. Farklı bölgelerinde ise ahşap iskeletli kerpiç konutlara da rastlanmaktadır. Günümüzde her döneme ait somut kültürel miras öğesi, yapı ve doku ölçeğinde korunmuş durumdadır ve kısmi olarak müdahale görmüştür (Ceylan, 2011). Kırklareli belediyesi ve Vize yerel yönetimi, somut kültürel mirasın korunması konusunda çeşitli çalışmalar gerçekleştirerek her dönem aktifliğini korumaktadır. Bu çalışmalar genel olarak; ulusal ve uluslararası sivil kuruluşlarda görev almak, kültürel miras kapsamında sempozyumlar düzenlemek, kültür varlıkları envanteri düzenlemek çeşitli koruma projeleri geliştirmek şeklinde ifade edilebilir. Ayrıca Vize Tarihi Kentler Birliği üyesi olup 2010'da "Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışmasında "Mimar Sinan Mahallesi, Büyük Cami Sokak, Karakol Caddesi, Hisar Caddesi ve Çevresi Kentsel Tasarım ve Geliştirme Projesi" ödül kazanmıştır (Tarihi Kentler Birliği, 2011).

Vize'de; Bulgaristan, Romanya, Yunanistan, Arnavutluk ve Yugoslavya'dan göç ederek gelen farklı kültürden toplulukların bulunması sebebiyle çok kültürlü bir halkı bünyesinde barındırmaktadır. Buna rağmen Vize halkı günümüzde geleneklerini harmanlamış ve Trakya kültürü anlayışı içinde yaşamaktadır. Yerleşime ait somut olmayan kültürel değerlerin önemli bir parçası olan el zanaatları, dokumacılık, arabacılık, ağaç işçiliği, boyamacılık, çömlekçilik, zelve yapımcılığı, saraçlık, nalbantlık, çarık yapımcılığı ve takunya yapımcılığıdır. 20. yüzyıla kadar bu meslek dalları icra edilmiş ve yerel halk kendi ihtiyacını, kendi ürününü üreterek sağlamıştır. Neredeyse her ailenin bir dokuma tezgahı olduğu ve özellikle dokumacılık

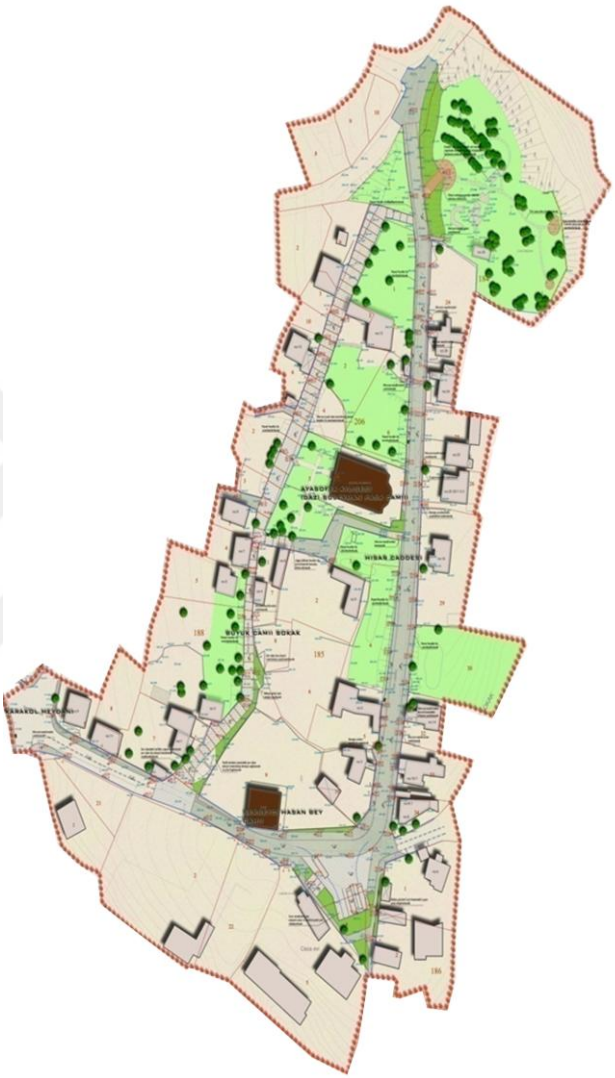
geleneğinin oldukça yaygın olduğu bilinmektedir. Ancak günümüzde makineleşmeyle beraber, bu geleneksel sanatlar büyük oranda yok olmuştur, geleneksel atölyeler kapanmıştır. Günümüzde el sanatlarının tekrar hayata döndürülmesi amacıyla çeşitli kültürel eğitim kursları düzenlemektedir (Kurtulmuş, 2010). Yöreye ait bir diğer somut olmayan kültürel miras öğesi de yerel mutfağı ve ıhlamur ağaçlarıdır. Günümüzde yerel restoranlar da yöreye ait ürünler satılmaktadır. Yerleşimde sık yetişen ıhlamur ağacı ise yerleşimin bir sembolü olarak kullanılmakta ve önemli bir yerel kültürel değer olarak ele alınmaktadır.

Trakya Kalkınma Ajansı Kırklareli Yatırım Destek Ofisi'nin koordinatörlüğünde Vize ilçesi 2010 yılı sonunda Cittaslow kenti olmak amacıyla çeşitli çalışmalara başlamıştır. Süreç içerisinde, Cittaslow'un yerel yönetim ve halka tanıtılması, birliğe adaylık dosyasının hazırlanmasında ve projelerin geliştirilmesinde Trakya Kalkınma Ajansı'nın oldukça katkısı olduğu söylenebilir (Ahmet, 2012). Vize'nin birliğe üyeliğini sağlayan kültürel mirası koruma kapsamındaki planlanan çalışmalar şu şekildedir; "Mimar Sinan Caddesi Sokak Sağlıklaştırma Projesi", "Antik Dönem Trak Evi Canlandırması", Antik Tiyatronun rekonstrüksiyonu, Ferhat Bey Hamamı ve Çeşmesi'nin restorasyonudur. Adaylıktan önce gerçekleşen ve başvuru formunda yer verilen diğer kültürel mirası koruma çalışmaları ise geleneksel el zanaatlarını ve yerel mutfağını yaşatmaya yönelik gerçekleşen çalışmalar ve düzenli olarak gerçekleşmekte olan Vize Ulusal Kültür ve Tarih Sempozyumu'dur (Vize Cittaslow Komisyonu, 2011). Yerel yönetime göre, Vize'nin sahip olduğu doğal ve kültürel miras bir kalkınma modeli oluşturmak için önemli öğelerdir. Bu açıdan Vize'nin Cittaslow birliğine üyeliği, hem kültürel mirasını koruması hem de ulusal ve uluslar arası ölçekte tanınır hale gelmesi açısından gerekli görülmüştür. Yerleşim, Haziran 2012'de gerekli işlemleri tamamlamış ve Cittaslow kenti olmuştur.

4.1.7.1 Vize'de Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Vize, ulusal ve uluslar arası ölçekte faaliyet gösteren ve kültürel mirası korumaya katkıları bulunan çeşitli oluşumlarda aktif olarak yerel değerlerini sürdürmeyi hedefleyen bir kenttir. Cittaslow birliğine üyelik süreciyle beraber, somut kültürel

mirası koruma kapsamında geliştirilen projelerin sayısında önemli bir artış olduğu söylenebilir. Bu projelerin bir kısmı hayata geçirilmişken, büyük kısmı ise henüz proje geliştirme aşamasındadır. Birliğe üyelik sonrası gerçekleşen ve somut kültürel mirası korumaya yönelik çalışma, Kale Mahallesi'nde çeşitli bölgelerde gerçekleşen sokak sağlıklaştırma çalışmalarıdır.

Şekil 4.32 Kale Mahallesi'nde gerçekleşen sokak sağlıklaştırma proje taslağı (Vize Belediyesi Dokümanı, 2011)

Kale Mahallesi'nde gerçekleştirilen sokak sağlıklaştırma projesi, bozulmakta ve özgünlüğünü kaybetmekte olan kentsel alanların yenilenmesine ve tarihi dokuyla bir bütünlük sağlamasına yönelik geliştirilmiştir. Çalışma; Hisar Caddesi, Büyük Cami Sokak, Ağıl Sokak, Yatır Sokak, Paşa Sokak, Dar Sokak, Mektep Sokak ve Nüzhet

Erez Sokak, Karakol Caddesi ve Çamlık alanında faaliyet gösterilmiştir (Şekil 4.32). Proje alanı, II. Derece sit alanı olup üzerinde dini yapı ve sivil mimari yapılarını barındırmaktadır. Çalışmada müdahale edilen alanlar, tarihi yapıların çevresinde bulunan yol ve merdivenler, konut yapılarının bahçe duvarları ve meydanlar olmuştur (Vize Belediyesi Cittaslow Komisyonu, b.t).

Şekil 4.33 Kale Mahallesi sokak sağlıklaştırma projesine ait uyulama sırasında ve sonrasından bir görünüm (Vize Belediyesi arşivi, 2011 ve 2012)

Proje kapsamında, alanda bulunan 20 sivil yapının altyapı ve üst yapı hizmetleri sağlanmış, alandaki sokak ve caddelerin tüm altyapı ve üst yapısı tamamlanmıştır (Şekil 4.33) (Cittaslow Türkiye, b.t-f). Alanda bulunan tarihi yapıların süreç içerisinde dokuyla uyumsuz inşa edilen bahçe duvarları yenilenmiş ve doku genelinde bir bütünlük sağlayacak şekilde ahşap harpuştalı yığma taş duvarlar şeklinde inşa edilmiştir(Vize Belediyesi Cittaslow Komisyonu, b.t). Gerçekleşen çalışmada tarihi yapılarla uyumlu malzeme seçimlerine dikkat edilmiştir. Çalışma yerel yönetim tarafından yürütülmüş, proje bedeli ise bir kısım yerel yönetim bir kısım Trakya Kalkınma Ajansı tarafından karşılanmıştır. 2010 planlanan proje Tarihi Kentler Birliği Yarışması kapsamında ödüle layık görülmüştür. Belirli bir aşaması 2012'de biten çalışma, 2014 yılında son bulmuştur.

4.1.7.2 Vize'de Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Vize yerel yönetimi, özellikle yerleşimin Cittaslow birliğine adaylığı beraberinde, somut olmayan kültürel mirası koruma kapsamında gerçekleştirilmek üzere çeşitli projeler geliştirmiştir. Bu projeler, yerel gelenekleri ve kültürleri canlandırmak ve tanıtmak amacıyla gerçekleşen "Antik Dönem Trak Köyü Canlandırma Projesi" ve yerel ürün ve el zanaatlarını korumaya ve tanıtmaya yönelik kurulan "Vize Kalkınma Kooperatifi", "Vize Sakin Şehir Derneği" ve "Trakya Yemek Kültürü Projesi"dir (Vize Cittaslow Komisyonu, 2011).

"Antik Dönem Trak Köyü Canlandırma Projesi" 2011 yılında yerleşimin Cittaslow birliğine adaylığı sırasında planlanmaya başlanmıştır. Proje gerçekleşme aşamasında Trakya Kalkınma Ajansı tarafından faaliyet desteği almaya hak kazanmıştır. Çalışma kapsamında 11 bin metrekarelik Trak Dönemine ait arkeolojik sit alanında mevcut durumun iyileştirilmesi ve uygun alanlarda Antik Trak Dönemini tanıtıcı mekanların yaratılması planlanmaktadır. Bu kapsamda Trak dönemine ait bazı önemli ahşap yapıların rekonstrüksiyonunun gerçekleştirilmesi ve Trak Dönemine ait Megalitik Kutsal Alanı'nın bulunduğu bölgenin Arkeopark'a dönüştürülerek korunması düşünülmektedir (Vize Belediyesi, 2011). Ayrıca Trak Sanatçıları Sokağı, Trak Köyü, Trak Atölyesi ve konsepte uygun restoran ve konaklama birimleri oluşturulması düşünülmektedir. Proje 2012'de projelendirilmiş ancak henüz gerçekleşmemiştir. Proje sayesinde alanın ziyaretçiye tanıtılması ve alanda çeşitli festivallerin düzenlenerek Trak kültürünün canlandırılması düşünülmektedir (Cittaslow Türkiye, b.t-f).

Geleneksel el zanaatları ve yerel ürünlerin korunması, yaygınlaştırılması ve tanıtımının yapılmasına yönelik Cittaslow kapsamında geliştirilen çalışmaların düzenlenmesi amacıyla 2012 yılında Vize Kalkınma Kooperatifi" ve "Vize Sakin Şehir Derneği" kurulmuştur. "Vize Kalkınma Kooperatifi" altında ilçenin sembolü haline gelen ıhlamurun ziyaretçiye tanıtımı desteklenmiş, yerel üreticinin ürünlerini satabilecekleri satış merkezleri oluşturulmuştur. "Vize Sakin Şehir Derneği"

çalışmaları kapsamında ise Cittaslow birliğini halka tanıtıcı, "Vize Kültür Gecesi" gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Etkinliklerde yöresel yemek yarışmaları düzenlenmesi, yöresel kıyafet sergisi gibi faaliyetler gerçekleştirilmektedir (Vize Cittaslow Komisyonu, 2011).

Somut olmayan kültürel mirasın korunması kapsamında gerçekleşen bir diğer çalışma "Trakya Yemek Kültürü Projesi"dir. Çalışma, Vize belediyesi ve Tsarevo Belediyesi (Bulgaristan-Dayko) iş birliği ile gerçekleşmiştir. Proje kapsamında, iki kültürün yerel mutfağının tanıtılması, özellikle genç kuşaklar arasında sağlıklı, geleneksel gıda tüketiminin teşvik edilmesi, yerel Slow Food birliğinin kurulması ve Slowfood birliğinin katkılarıyla okullar için eğitim programları düzenlenmesi, Cittaslow faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir (Cittaslow Türkiye, b.t-f). 2012'de hayata geçirilmeye başlayan proje kapsamında üzerinde çalışılan bir diğer konu, Trakya'nın ilk Slow Food örgütlenmesinin kurulmasıdır.

4.1.8 Perşembe (Ordu)

Şekil 4.34 Perşembe ilçesinden genel bir görünüm (Perşembe Belediyesi, 2016)

Perşembe Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer alan Ordu'ya bağlı dağlık bir kıyı yerleşimdir. Buradaki topraklarda yerleşimin en az 2500 yıl önce başladığı bilinmektedir. Perşembenin bulunduğu kıyıda deniz ticaretini İyonlu ve Miletliler başlatmıştır. Zamanla Cenevizli limana hakim olmuş ve burada bugünkü Kaleyaka Mahallesi'nin Kalecik mevkiine kale inşa etmişlerdir. 1945 yılına kadar adı "Vona" olan Perşembe ilçesinin kuruluşu; 19. yüzyılın ilk yarısında, Kozağzı Deresi'nin güneyinde bulunan küçük teknelerin yanaşabileceği bir iskelenin yapılışı ile başlamış ve zamanla denizci ailelerin bu topraklara yerleşmesiyle kent genişlemiştir (Cittaslow Türkiye, b.t-b). Günümüzde yerleşimin nüfusu 2015 resmi sayım verilerine göre 31.094'tür

Şekil 4.35 Perşembe'de geleneksel bir konut örneği (Karadeniz, 2014)

Perşembe'nin kent merkezinde, somut kültürel mirasını oluşturan geniş alana yayılmış bir tarihi doku günümüzde mevcut olmamakla birlikte (Şekil 4.34), çeşitli dönemlere ait tek yapı ölçeğinde miras öğelerine rastlanmaktadır. Bunlar Medreseönü Afırlı Cami, Efirli Cami, Jasonum-Yason Burnu Feneri ve Kilisesi'dir. Hoynat Adası'nın üzerinde bulunan ve orta çağda inşa edildiği bilenen Hoynat Kalesi'nin duvarları ve burç izleri bulunmaktadır (Ordu Kültür ve Turizm Bakanlığı, b.t). Ayrıca Perşembe çevresindeki köylerde yerel mimari tarzda 1900'lerin başında inşa edilmiş ahşap konut yapıları (Şekil 4.35), taş köprüler ve taş değirmenlere rastlanmaktadır (Karadeniz, 2014). Perşembe, geçmişte denizle ilişkili bir karaktere

sahip ve yapılaşmanın yoğun yaşanmadığı bir yerleşim olarak bilinmektedir. Ancak özellikle 2000'li yıllarda Karadeniz kıyı şeridinde gerçekleşen karayolu çalışmaları, Perşembe sahilinde büyük bir alan kaplamış ve kentin deniz ile olan bağlantısını koparmıştır. Kent merkezinde gerçekleşen yeni yapılaşmanın ise çoğunlukla betonarme ve niteliksiz olduğu görülmektedir.

Yerleşimin somut olmayan kültürel mirasını halkın önemli geçim kaynağı olan balıkçılık ürünleri, fındık, yerel mutfak ürünleri, taş işçiliği, ağaç işçiliği ve baharın gelişinin kutlandığı geleneksel Mayıs Yedi Bayramı ve Geleneksel Aybastı Festivali oluşturmaktadır. Yörenin başlıca tarım ürünü olan fındık, kilim ve oya ürünlerinde motif olarak tasvir edilmesiyle, baston yapımı ve sepet yapımında kullanılmasıyla farklı yöresel el sanatlarını da ortaya çıkarmıştır. Ağaç işçiliğinin bir kolu olarak; balıkçılık faaliyeti tekne yapımcılığını, yörenin müzikleri ise saz yapımcılığının gelişmesini sağlamıştır. Özellikle ilçenin köylerinde yaşayan yerel halkın günümüzde hala geçimlerini, somut olmayan kültürel mirası oluşturan mesleklerden sağladıkları söylenebilir (Karadeniz, 2014).

Perşembe ilçesinin büyük şehirlerden uzak kalmış olması ve kentin deniz kıyısı ve dağ yamacı arasında kalmış olması, fazla yapılaşmanın önüne geçmiştir. Ancak merkezde oluşan yeni yapılaşmanın, yerel mimariyi ve ilçenin doğal değerlerini koruma bilinciyle tezatlık oluşturur durumda olduğu söylenebilir. İlçede var olan tarihi yapılar halen ayaktadır ve işlevlerini sürdürmektedir. Ancak kültürel mirası koruma kapsamında çalışmalar gerçekleşmemekte ve buna yönelik politikalar izlenmemektedir. Yerleşimin kültürel değerleri, yerel yönetim tarafından günümüzde turizm potansiyeli olarak değerlendirilmekte ve ilçenin "kültür turizmi" konusunda markalaşmasına yönelik bir kalkınma stratejisi izlenmektedir (Karadeniz, 2014).

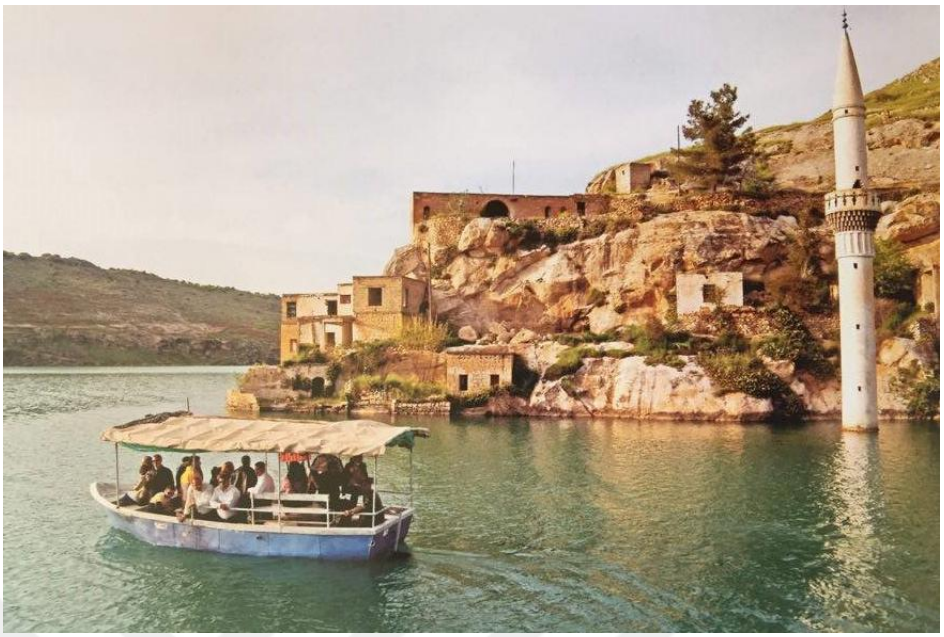
Perşembe 2012 yılında Cittaslow ünvanı almaya hak kazanarak Karadeniz'in ilk Yavaş Kenti olmuştur. Yerleşimin birliğe üyeliğine dair yazılı bir dokümana ulaşılamamış, Perşembe Cittaslow sorumlusu ile gerçekleşen görüşmeler doğrultusunda bilgi edinilmiştir. Alınan bilgilere göre, yerleşim sahip olduğu somut olmayan kültürel değerler ve doğal değerlerin günümüzde korunmuş olmasına bağlı

olarak birliğe üyelik için gerekli olan kriterleri sağlanmıştır. Yerel yönetimin Cittaslow birliğine üyelik amacı, "sürdürülebilir turizm" olgusunun geliştirilmesi olan Perşembe'de kültürel mirasın korunması politikalarına katkı sağlayacak bir proje henüz gerçekleşmemiştir. Görüşmede, yerleşimde Cittaslow kapsamında gerçekleşen çalışmalar; kent merkezinde tarihi görünümlü saat kulesi yapımı, yapımı devam eden "Perşembe Sokak İyileştirme Projesi" kapsamında gerçekleşecek olan kent merkezinde ana arterlerin bakım, onarım ve peyzaj düzenlenmesidir. Bu projelerin kentin görünümünde yüzeysel iyileştirmeler yaparak turizmi canlandırma amacıyla gerçekleştiği açıktır. Planlanmakta olan çalışmalar ise "Perşembe Meydan Projesi", "Cittaslow Perşembe'nin Turizm ve Medya Araçlarının Geliştirilmesi Projesi" ve kent merkezinde bulunan yapıların cephelerinin boyanması çalışmasıdır. Yerel ürünlerin satışının yapılmasına yönelik çalışma ise "Perşembe Organik Gıda Pazarı"nın kurulmasıdır. 2015 yılında planlanan pazar projesi henüz hayata geçirilmemiştir (Ş. Yamak, kişisel iletişim, 15 Nisan 2016).

4.1.9 Halfeti (Şanlıurfa)

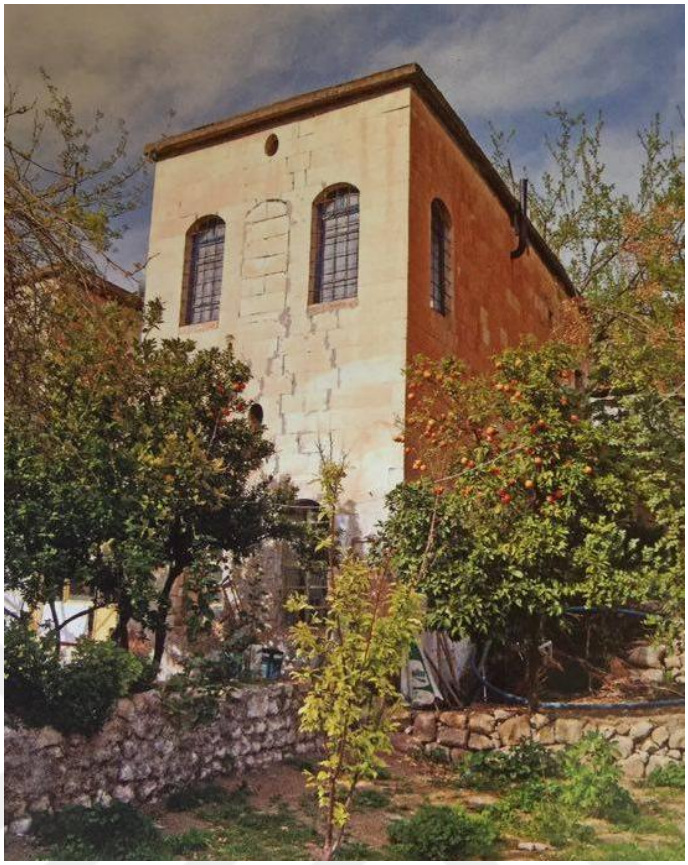
Halfeti, Şanlıurfa ilinde yer alan ve Fırat nehrine kıyısı bulunan bir ilçedir (Şekil 4.36). Nehir üzerinde önemli bir geçiş noktası olmasından dolayı geçmişte önemli bir ticaret noktası olmuştur. Bu açıdan tarihsel süreç içerisinde Asur, Süryani, Arap, Bizans Osmanlı gibi çok sayıda devletin egemen olmasından dolayı farklı dönem yapılarını barındırmaktadır (Halfeti Belediyesi, kişisel iletişim, 29 Mart 2016).Yerleşim nüfusu 2015 resmi sayımına göre 37.930'dur. Yerleşimde sanayi gelişmemiştir. Yerel halk geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlamaktadır. Ayrıca kentin Cittaslow üyeliğinden sonra turizm de önemli bir geçim kaynağı olmaya başlamıştır.

Tarihi Halfeti kenti, coğrafi özelliklerinden dolayı geniş alana yayılma imkanı bulamamıştır. Kentsel ölçekte incelendiğinde tarihi dokunun vadi yönüne paralel uzanan ana caddelerden oluştuğu görülmektedir. Kıyı şeritte daha çok az katlı ticari yapıların ve yeşil alanların; iç kesimde yüksek katlı idare ve kamu yapılarının yer aldığı görülmektedir (Bakırcı, 2002).

Şekil 4.36 Halfeti'den bir görünüm (GAP ve Turizm, 2012)

Tarihi kent merkezini oluşturan konutlar geniş taş avlular içerisinde konumlanmaktadır. Geleneksel Halfeti evleri kesme taştan bağdadi harçla yapılmıştır ve düz damlıdır. İnşasında kullanılan taşlar yöreye özgüdür. Genelde iki katlı olan evler, her biri Fırat nehrini görecek şekilde eğimli arazide konumlanmıştır(Şekil 4.37). Başlıca önemli konut yapıları, Bey Konağı, Kanneci Konağı ve Hamamlı Ev'dir (Güneydoğu Tanıtım Projesi, 2007). Yerleşim ve çevresinde geleneksel konut dokusunun yanı sıra bulunan önemli tarihi yapılar Halfeti Merkez Camii, Savaşan Köyü ve Kilisesi, Çekem Mahallesi ve Mezarlığı, Rumkale, Latifzade Hamamı, Çekem Mahallesi Mescit ve Türbesi, Saylakkaya Köyü Kilisesi, Kalkan Köyü Hanı, Aziz Nerses Kilisesi'dir (Halfeti Belediyesi, kişisel iletişim, 29 Mart 2016).

Şekil 4.37 Geleneksel Halfeti konut yapısı (GAP ve Turizm, 2012)

Halfeti zengin somut kültürel mirasının yanı sıra birçok somut olmayan kültürel değere de sahiptir. Halfeti'nin somut olmayan kültürel mirasını, yerleşimin yerel mutfağı, sıra geceleri geleneği, yerel müziği ve yerel kıyafetleri oluşturmaktadır. Ayrıca fıstık yetiştiriciliği, kuşbazlık, bakırcılık, keçecilik, kazazlık ve abacılık zanaatları yerleşimde yıllardır icra edilen geleneksel meslekler olarak somut olmayan kültürel mirasın önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Güneydoğu Tanıtım Projesi, 2007). Halk, yerel geleneklerini halen sürdürmektedir ve kentin tarihi bölümünde geleneklerin ziyaretçiye tanıtılmasına yönelik faaliyetler gerçekleşmektedir.

İlçenin önemli bir kısmı, 2000 yılında GAP kapsamında faaliyete geçen Birecik Barajı'nın göl suları altında kalmıştır (Şekil 4.38). Bu durum ilçe merkezinin 7 km ötedeki Karaotlak bölgesinde yeni yerleşim alanlarının oluşturulmasına ve yaşayanların buraya taşınmasına sebep olmuştur. Yerleşik halkın yaklaşık olarak yarısı, 2001 yılında yeni şehre taşınmışlardır. Geleneksel mimari ve malzemeden

inşa edilen konutları terkeden halk, Yeni Halfeti'de betonarme ve tek tip konutlara yerleştirilmiştir. Ayrıca kıyıda yer alan birçok tarım alanı ve yeşil alan sular altında kalmıştır. Türkelli'nin ifadesine göre, Neolitik dönemden beri bir yerleşim alanı olan Halfeti ve çevresindeki kıyıların barındırdığı zengin kültürel miras alanını sular altında bırakan baraj projesi sebebiyle insanlığın dünü ve bugünü arasına bir set çekilmiştir (Türkelli, 2012). Günümüzde sular altında kalan ve eski Halfeti olarak anılan tarihi bölge, çeşitli uygulamalarla kurtarılmaya, korunmaya ve turistik amaçla yeniden hayata kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Şekil 4.38 Halfeti'nin önceki ve sonraki durumu (Bazur, t.b)

Halfeti, kendine özgü mimari dokusu ve yaşayan somut olmayan değerleri ile tanınan bir kenttir. Büyük bir kısmının 2000 yılında sular altında kalmasıyla beraber Halfeti, önemli bir gündem konusu olmuştur. Yaşanan bu olumsuz durum oldukça eleştirilmiş ve sualtında kalan yapıların ne şekilde korunması gerektiği tartışılmaya başlanmıştır. Ayrıca yerel halkın özgün konutlarını terk ederek kimliksiz mekanlara taşınmak zorunda kalması da Halfeti hakkındaki tartışmaların başında gelmektedir. Yerleşim sular altında kalmasıyla "saklı kent", "kayıp kent" olarak anılmaya başlanmış ve ziyaretçilerin yoğun ilgi gösterdiği bir kent haline gelmiştir.

Günümüzde kaybolan mimari dokunun korunması bağlamında sınırlı sayıda çalışma gerçekleşirken, turizme katkı sağlamaya yönelik projelere de önem verilmektedir. Halfeti'nin zengin somut ve somut olmayan kültürel mirası, sakin yapısı ve kültürel değerlerini koruma çabası; yerleşimin Cittaslow birliğine üye olmasında önemli bir etken olmuştur. Yerel yönetim, gerekli kriterleri yerine getirerek Halfeti'nin 2013 yılında Cittaslow kenti olmasını sağlamıştır. Başvuru

belgesinde, yerleşimdeki mevcut kültürel miras öğelerine değinilmiş ve kültürel mirasın korunması kapsamında; tarihi kent merkezinde bulunan yapıların restorasyonu, el zanaatları ile uğraşan yerel halkın desteklenmesi, yerel ürünlerin kullanımının teşviki, tarihi mekanların ziyaretçiler için düzenlenmesine yönelik projelerin gerçekleşeceği belirtilmiştir (Halfeti Belediyesi, kişisel iletişim, 29 Mart 2016).

4.1.9.1 Halfeti'de Gerçekleşen Somut Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Halfeti'de Cittaslow üyeliği öncesi, GAP eylem planı kapsamında kültürel mirası korumaya ve turizme katkı sağlamaya yönelik çeşitli projeler geliştirilmiştir. Bu kapsamda geliştirilen çalışmalar, yerleşimin Cittaslow kriterlerine uygunluğunu artırmaya katkı sağlayacak nitelikte olmuştur. 2012 yılından beri çalışmaları devam eden bu projeler şu şekildedir; Halfeti Koruma Amaçlı İmar Planı çalışmaları, Eski Halfeti Sokak Sağlıklaştırma projeleri, Sakin Şehirde Yavaş Turizmin Geliştirilmesi ve Şelaleli Konak'ın Sosyal Tesise Dönüştürülmesi projeleri (GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, 2016). Cittaslow üyeliği sonrası yerleşimde planlanan ve bir kısmı gerçekleşen somut kültürel mirası koruma çalışmaları çoğunlukla, GAP eylem planı altında planlanan projelerle paralel ilerlemektedir.

Halfeti kenti kısa bir süredir Cittaslow birliğine üye olması sebebiyle henüz birçok proje planlanma veya gerçekleşme aşamasındadır. Bu koruma çalışmalarından yapı ölçeğinde gerçekleşeni Halfeti Merkez Cami Kurtarma Restorasyon ve Çevre Düzenlemesi Projesi'dir. Doku ölçeğinde ise Halfeti Kentsel Sit Alanı Kıyı Şeridi İyileştirme Projesi, Savaşan Köyü Sağlıklaştırma Projesi ve Eski Halfeti (Atatürk ve Orta Caddesi) Sokak Sağlıklaştırma Projeleridir (M. Topalan, kişisel iletişim, 29 Mart 2016). Yerleşimin özellikle somut kültürel mirasın korunması konusunda kendine özgü sorunlarının olması, diğer Cittaslow kentlerinden ayrılmasını beraberinde getirmektedir. Sular altında kalan alanın en kısa sürede kurtarılarak yok olmasının önüne geçilmesinin gerekliliği ve olağanüstü bir hal alan kent yaşantısının

düzenlenmesi; somut kültürel mirasın korunması politikalarının oluşturulmasını zorunlu hale getirmiştir.

Cittaslow üyeliğinden sonra yerleşimde yapı ölçeğinde uygulaması yakın bir zamanda başlayacak olan koruma çalışması Halfeti Merkez Cami Kurtarma Restorasyon ve Çevre Düzenlemesi Projesi'dir. Durukan'ın ifadesine göre; cami 1260/1844 yılında inşa edilmiş ve çeşitli dönemlerde birçok onarım görmüştür. Yapı eğimli arazi üzerinde yüksek bir platform üzerinde yer almaktadır. Cami yapısı ibadet mekanı, kuzeyinde son cemaat yeri, doğu ve güney cephelerinde eyvan kuruluşunda dükkanlar, batıda avlu ve imam evinden oluşur (Durukan A.,1999).

Şekil 4.39 Halfeti Merkez Cami'nin suya batan iki cephelerinin görünümü (Baz, 2015)

Halfeti Merkez Cami'nin bir kısmı, 2000 yılında Birecik barajının yapımıyla doğu cephesi hariç diğer cephelerden su almaya başlamış ve kısmen sular altında kalmıştır (Şekil 4.39). Barajın tarihi cami yapısı üzerinde yarattığı yıpranma ve strüktürel tehlikeye karşılık 2001, 2006 ve 2010 senelerinde bir takım koruma projeleri hazırlanmıştır. Bu projelerde; cami etrafının istinat duvarı ile çevrilerek suyla bağlantısının kesilmesi, caminin taşınarak korunması ve caminin bulunduğu yerde

daha yüksek bir platform üzerine yerleştirilmesi seklinde yöntemler izlenmesi planlanmıştır. Ancak bu projeler kurulca yetersiz bulunmuştur (TBMM, 2011).

Son olarak gerçekleşmesine karar verilen koruma yönteminin restorasyon projesi hazırlanmış ve Şanlıurfa Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun onayından geçmiştir. Bu projeye göre cami yapısı, olduğu yerde taşları numaralandırılarak sökülecek ve özgün yerinden yaklaşık 1,75 cm yükseltilerek yeniden inşa edilecektir Camiyi kurtarma çalışması Kültür ve Turizm Bakanlığı, Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ortaklaşa bir çalışması olarak yürütülecektir (M. Topalan, kişisel iletişim, 29 Mart 2016).

Şekil 4.40 Halfeti Kentsel Sit Alanı Kıyı Şeridi İyileştirme Projesi'nin gerçekleştiği alan (2016)

Halfeti Kentsel Sit Alanı Kıyı Şeridi İyileştirme Projesi, yerleşimin sular altında kalmasından sonra yeniden düzenlenmesi yerel halk ve ziyaretçi için yaşanır hale getirilmesi açısından önemlidir. Çalışmada, asıl yerleşim alanının bulunduğu doğu kıyısında çeşitli düzenlemeler gerçekleşmiş, batı kıyısına ise bağlantı sağlanmıştır (Şekil 4.40) (M. Topalan, kişisel iletişim, 29 Mart 2016).

Kentin sular altında kalmasından önce, kıyı şeridinde ticari yapılar, sayfiye yerlerinin bulunduğu ve halkın önemli bir geçim kaynağı olan bağ ve tarım alanlarının bulunduğu bilinmektir. Günümüzde ise bağ ve tarım alanlarının tamamı, ticari geleneksel yapıların önemli bir kısmı sular altında kalmıştır. Bazı yapılar kısmen sular altında kalmış ve kurtarılmayı beklemektedir. Ayrıca kıyı boyunca turizme yönelik yeni yapılaşmalar görülmektedir

Şekil 4.41 Eski Halfeti merkezde inşa edilen asma köprü (Truva Dergisi, 2016)

Proje kapsamında nehir kenarına istinat duvarı inşa edilerek kent boyunca 3 metre genişliğinde bir sahil şeridi oluşturulmuştur. Bu şekilde, suların istila ettiği kıyı boyunca, gelen ziyaretçiye yönelik bir kentsel düzenleme gerçekleştirilmiştir. Alanda kente gelen ziyaretçilerin kullanımına yönelik teknelerin, Eski Halfeti kıyı şeridine yanaşması amacıyla yüzer iskele yapımı gerçekleşmiştir. Ayrıca karşı kıyıya yaya ulaşımına hizmet edecek asma köprü inşa edilmiş ve çevresinin düzenlenmesi sağlanmıştır (Şekil 4.41). 2011 yılında planlanmaya başlayan proje, kentin Cittaslow birliğine üyeliğinden sonra, 2013-2014 yılları arasında gerçekleşmiştir. Proje yerel yönetim tarafından yürütülmüş ve Karacadağ Kalkınma Ajansı Turizm Altyapısına Mali Destek Programı kapsamında kaynak aktarımında bulunulmuştur (M. Topalan, kişisel iletişim, 29 Mart 2016).

Savaşan Köyü Sağlıklaştırma Projesi, doku ölçeğinde gerçekleşmesi planlanan bir çalışmadır. Yerleşimin geçmişi hakkında fazla bilgiye ulaşılamamaktadır. Geleneksel dokunun 1936-1982 yılları arasında oluşturulduğu bilinmektedir. Eski Halfeti'nin kuzeyinde nehir kıyısında bulunan yerleşimde Halfeti ile benzer yapım tekniği ve malzeme kullanılarak inşa edilmiş konut dokusu mevcuttur. En fazla 3 katlı inşa edilen yapıların bir kısmının en üst katı sonradan betonarme olarak eklenmiştir. Bunun dışında bir cami ve kayalara oyulmuş bir kilisesi bulunmaktadır. Evlerin terk edilmiş olmasından dolayı birçoğu yıkılmaya yüz tutmuştur (Şekil 4.42) (Koruma Kurulları, 2013).

Şekil 4.42 Savaşan Köyü'nün nehirden görünümü (Baz, 2015)

Günümüzde Savaşan Köyü'nde bulunan geleneksel konutların yaklaşık yarısı, köyün okulu ve tarım alanlarının çoğu sular altında kalmıştır. Ayrıca kesme taştan inşa edilmiş köyün camisinin büyük bir kısmı sular altında kalmıştır ve sadece minare kısmı su üstündedir. Tamamen terk edilmiş olan köy, Eski Halfeti konut dokusuna göre daha hızlı yıpranmıştır. Halfeti'nin Cittaslow birliğine üyeliği sonrası, köy 2013 yılında kentsel sit alanı olarak kabul edilmiş ve 33 adet konut yapısı tescil edilmiştir. Kentsel sit alanında koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenmiş ve yürürlüğe konmuştur.

Tescil işlemleri tamamlanan dokuda ilerleyen dönemlerde restorasyon, sokak sağlıklaştırma projelerinin hazırlanması planlanmaktadır. Ayrıca Savaşan Kaya Kilisesi Restorasyon ve Çevre Düzenlemesi Projesi de hazırlanması düşünülen çalışmalar arasındadır. Gerçekleşen ve planlanan çalışmalar yerel yönetim, Şanlıurfa Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından üstlenilmektedir (Koruma Kurulları, 2013).

Doku ölçeğinde proje hazırlık aşamasında olan bir diğer koruma çalışması Atatürk Caddesi ve Orta Cadde'nin sokak sağlıklaştırma projeleridir. Atatürk Caddesi kıyıda uzanan, Orta Cadde ise buna paralel iç kesimde kalan ikinci caddedir. Cadde üzerlerinde geleneksel kesme taştan inşa edilmiş tescilli Halfeti yapıları bulunmaktadır. Sokak Sağlıklaştırma Projesi kapsamında Atatürk ve Orta Cadde boyunca uzanan tarihi dokuda cephe iyileştirmesi gerçekleşmesi planlanmaktadır. Proje Şanlıurfa Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından üstlenilmiş olup proje müellifi özel bir kuruluştur. Proje onaylandıktan sonra 2017 yılında gerçekleşmesi planlanmaktadır (M. Topalan, kişisel iletişim, 29 Mart 2016).

4.1.9.2 Halfeti'de Gerçekleşen Somut Olmayan Kültürel Mirası Korumaya Yönelik Çalışmalar

Halfeti'nin somut olmayan kültürel mirasını, Şanlıurfa'ya da özgü olan yerel mutfağı, sıra geceleri geleneği, yerel müziği ve yerel kıyafetleri oluşturmaktadır. Halfeti ilçesine özgü kültürel değerler ise fıstık yetiştiriciliği ve siyah gül yetiştiriciliği olarak ifade edilebilir (Güneydoğu Tanıtım Projesi, 2007). Somut olmayan kültürel mirasın korunması konusunda çeşitli çalışmalara başlanmıştır. Ancak birliğine üyeliğin üzerinden henüz kısa bir süre geçmiş olmasından dolayı genel olarak plan aşamasında olan projeler bulunmaktadır. Yerel halkın kültürüne bağlılığı ve ziyaretçinin yerleşime olan ilgisi ile beraber, planlanmakta olan çalışmaların Cittaslow üyeliği kapsamında hız kazandığı söylenebilir.

Şekil 4.43 Halfeti kentine girişte Cittaslow Birliğini tanıtıcı levhada kentin bir simgesi olarak "siyah gül" tasviri (Baz, 2015)

Halfeti'nin sadece bu yerleşime özgü en önemli somut olmayan kültürel mirası siyah gül yetiştiriciliğidir (Şekil 4.43). Geçmişi hakkında kesin bir bilgiye ulaşılamayan siyah gülün sadece Eski Halfeti bölgesinde yetiştiği bilinmektedir. Siyah gül yetiştiriciliğinin en çok yapıldığı nehir kenarı, 2000'den sonra Birecik Barajı'nın suları altında kalmıştır. Bu nedenle yerel halk yetiştiriciliği Yeni Halfeti'de sürdürmek istemiş ancak bitkinin burada siyah olarak yetişmediği görülmüştür. Aydoğan'ın verdiği bilgiye göre, siyah gül bitkisinin yetiştiriciliğinin yaygınlaşması ve sürdürülmesi amacıyla 2013 yılından sonra eğitimler verilerek uygun yerlerde seralar oluşturulmuştur. Ayrıca bitkinin tescil edilmesi için düzenlenmesi planlanan "siyah gül festivali" için Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi ve Çukurova Üniversitesi çalışmalar başlatmıştır (Aydoğan,2015).

Şanlıurfa'da özellikle Halfeti'de yetişen ve yöre halkı tarafından "yeşil altın" olarak nitelendirilen fıstığın "Urfa fıstığı" olarak tescillenmesi amacıyla bir çalışma yürütülmüştür. Bu kapsamında Halfeti Kent Konseyi tarafından Slow Food altında yürütülen "Lezzet Gemisi" (The Ark of Taste) vakfına başvuruda bulunulmuştur. Bu şekilde yetişen fıstığın Türkiye ve dünyada "Urfa fıstığı" olarak tanınması sağlanacaktır. Ürünün tanınırlığının artması ve üreticinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bu ürünün ziyaretçiye tanıtılması kapsamında Halfeti

kaymakamlığı turizm satış noktalarında satışı gerçekleşmektedir (TBMM Ziraat Mühendisleri Odası, 2015).

4.1.10 Şavsat (Artvin)

Şavşat ilçesi Doğu Karadeniz Bölgesi'nde dar ve engebeli bir alan üzerine kurulmuş Artvin'e bağlı bir yerleşimdir. Yerleşim çok büyük bir oranda ormanla kaplı olup yoğun yapılaşmanın olduğu küçük bir kent merkezinden ve çevreye dağılmış küçük ölçekli köylerden oluşmaktadır. Resmi sayım verilerine göre 2015 yılı nüfusu 17.524'tür. En eski yerleşimin M.Ö. 2000'li yıllara ait olduğu düşünülürken M.Ö. 950 yıllarına ait Demir Çağı uygarlıklarına ait bulgulara rastlanmaktadır. Yerleşimin bulunduğu alanın sırasıyla Urartulular, Saka Türkleri, Romalılar, Sasaniler ve Osmanlı Devleti'nin topraklarına katıldığı bilinmektedir. 1920'lerin başında Ruslar tarafından işgal edilen yerleşimde, 1928 yılında Şavşat ilçesi olarak belediye teşkilatı kurulmuştur (Şavşat Belediyesi, 2015).

Şekil 4.44 Geleneksel Şavşat Evi (2016)

Şavşat somut kültürel mirasını oluşturan en önemli öğe geleneksel Şavşat Evleri'dir (Şekil 4.44). Yerleşimin engebeli coğrafyasına bağlı olarak şekillenen evler, toprağın eğim çizgisine paralel inşa edilerek toprak alanına müdahale en aza indirilmiştir. İki katlı olarak inşa edilen Şavşat Evi, ahır ve ahırdan çıkılan bir yaşama mekanından oluşan ve ağırlıklı olarak ahşap malzemeden oluşturulmuş yapılardır. En önemli özelliklerinden biri "yaka" adı verilen bir geçme tekniği ile inşa edilmesi, açıklık elemanlarında da bu yöntem kullanılarak menteşe gibi metal malzemeye ihtiyaç duyulmamasıdır. Evin cephesinde görülen en karakteristik özellik ise, yapının 3 yanını çeviren "ayvan" ve evin manzaraya hakim cephesinde bulunan "köşki" isimli çıkmadır (Şavşat Kaymakamlığı, 2012). Yerleşimde bulunan ve farklı dönemlere tarihlenen diğer yapılar ise, Cevizli (Tibet) Manastırı, Şavşat Kalesi, Veliköy ve Kocabey Köyü Eski Ahşap Camileri, Meydancık Taş Kemer Köprüsü ve Satlet Kilisesi ve Mezarlığı'dır (Köklü, 2015). Günümüzde Şavşat'tın özellikle merkezinde, inşa edilen yeni yapıların neredeyse tamamı betonarmeden oluşmakta ve niteliksiz durumdadır. Yerleşimde ayrıca betonarme be ahşabın beraber kullanıldığı yapılar da mevcuttur. Bu yapılarda alt kat beton, üst kat ise ahşap olarak inşa edilmektedir (Şekil 4.45).

Şekil 4.45 Şavşat kent merkezinde beton yapılaşma ve yerel mimariyle benzer şekilde tasarlanmış etkinlik merkezi (2016)

Şavşat'ın somut olmayan mirasını yerel mutfak ürünleri, kilimcilik, sepetçilik, demircilik, dokumacılık, halk oyunları ve yerel türküler oluşturmaktadır. Yerleşimin büyük kentlerden uzak konumu yerel halkın kültürlerine bağlı kalmasını sağlamıştır. Özellikle yerel mutfak ürünleri ve kilimcilik geleneği yaşamaya devam etmektedir (Şavşat Belediyesi, b.t). Ayrıca bir kısmı günümüzde unutulmaya yüz tutmuş yerleşimin önemli gelenekleri olarak bilinen Ciritdüzü at yarışmaları, karüstü güreşleri ve Satave Gevrek Festivali, Meşeli Karagöl Festivali, Sahara Pancarı Festivali, Marioba Yayla Yürüyüş Şenliği'nden de söz edilebilir (Köklü, 2015). Daha yakın zamanda kutlanmaya başlanan festivaller ise Kış Şenliği, Çavdarlı Festivali ve Şavşat Kültür ve Sanat Festivali olarak sıralanabilir.

Günümüzde Şavşat yerleşiminde bulunan geleneksel konut dokusunun korunması bağlamında restorasyon uygulamalarının gerçekleşmediği ancak yapıların özgünlüğünü koruyarak hala yerel halkın yaşamını sürdürdüğü yapılar olarak ayakta kaldığı söylenebilir. Geleneksel evler dışında bazı yapılarda, farklı yıllarda restorasyon çalışmalarının gerçekleştiği bilinmektedir. 2000'lerde gerçekleşen bu çalışmalar incelendiğinde en önemlilerinden biri, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 2014 yılında restore edilen ahşap Kocabey Cami'dir (Cittaslow Türkiye, 2014). Bir diğeri ise en az 7 yıldır devam eden Şavşat Kalesi kazı çalışmalarıdır. Yerleşimde yeni yapılaşmanın yoğun olarak kent merkezinde gerçekleştiği görülmektedir. Yeni yapıların çoğu yüksek katlı ve betonarme şekilde inşa edilmekte ve yerleşimin özgünlüğü ve doğal yapısıyla tezatlık oluşturduğu söylenebilir. Ayrıca ahşap malzemeden ve geleneksel yapıyla benzer görünüm sergileyerek yerel mimariyle uyumlu olması planlanarak tasarlanan kamu ve konaklama yapıları bulunmaktadır. Bunlar kent meydanında bulunan kahvehane, milli parkta yer alan konaklama tesisleri, üst katı ahşap alt katı betonarme olarak tasarlanan etkinlik merkezi ve restoran olarak tasarlanan "Şavşat Evi" dir. Bu yapılar arasında "Şavşat Evi", Şavşat'ın yerel değerlerini tanıtmaya yönelik işlevlendirilmiştir (Şekil 4.46). Yerel mimariyle benzer tipolojide tasarlanmış ve yerleşimin yüksek bir noktasında konumlanarak Şavşat manzarasına hakim olan yapıda yöresel mutfak ürünleri sunulmakta ve yöresel kıyafet ve kilimler sergilenmektedir.

Şekil 4.46 “Şavşat Evi” olarak tasarlanan restoran ve kültür evi (2016)

Şavşat Haziran 2015 tarihli Cittaslow Genel Kurulu’nun onayı ile birliğe üyelik belgesine sahip olmuş ve Türkiye’nin 10. Yavaş Kent’i haline gelmiştir. Yerleşimin Cittaslow olmasında Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı’nın önemli katkıları olmuştur. Yerleşimin birliğe üyeliğine dair yazılı bir belgeye ulaşılamamıştır. Cittaslow sorumlusu ile yapılan görüşmeler sonucunda yerleşimin üyelik süreci ve sonrasıyla ilgili bilgi alınmıştır. Şavşat Cittaslow sorumlusuyla gerçekleşen görüşme doğrultusunda; birliğe üyelik aşamasında Şavşat köylerinde günümüzde yaşatılan el sanatlarının tespiti, düzenli olarak gerçekleşen festivallerin tespiti, yerleşimde kültürel öğeleri sergilemeye yönelik mekanların tespiti ve günümüzde kullanımı devam eden geleneksel yapıların tespitinin gerçekleştiği öğrenilmiştir. Kısaca, yerleşimde varlığı sürdürülen somut ve somut olmayan kültürel miras öğelerinin analizi yapılarak yerleşimin birliğe uygunluğu analiz edilmiştir. Analizlerde, yılın farklı dönemlerinde yerleşimde gerçekleşen Kış Şenliği, Çavdarlı Festivali ve Şavşat Kültür ve Sanat Festivali’nin düzenli olarak gerçekleşiyor olması önemli bir etken olmuştur. 2012 yılında inşa edilen “Şavşat Evi” ise kültürel değerlerin ziyaretçiye tanıtılmasına yönelik bir çalışma olmasından dolayı kayda değer görülmüştür (F. Özcan, kişisel iletişim, 30 Haziran 2016).

Şekil 4.47 Şavşat merkezinde Cittaslow bilgilendirme noktası (2016)

Yerleşimin birliğe üye olması için yeterli sayıda kriter uyumlu bulunsa da, çok sayıda kritere uygunluk için daha çalışmaların gerçekleşmesi beklenmektedir. Ancak yerleşimin üyeliğinin henüz yeni olmasından dolayı somut ve somut olmayan kültürel mirası koruma bağlamında bir proje henüz mevcut değildir. Alınan bilgiye göre, henüz kadın ve çocuk dayanışmasına yönelik bir takım çalışmaların gerçekleştiği, düzenlenen festivallerde Cittaslow tanıtımın yapıldığı, halkın bilgilendirilmesi amacıyla merkeze tanıtım ofisinin kurulduğu (Şekil 4.47) ve 2016 yılı 40. Turizm Haftası Şenlikleri'nin Cittaslow birliğinin tanıtılması amacıyla Şavşat'ta düzenlendiği tespit edilmiştir (F. Özcan, kişisel iletişim, 30 Haziran 2016).

4.1.11 Uzundere (Erzurum)

Erzurum'un ilçesi olan Uzundere, Uluslararası Cittaslow Kurulu toplantısı sonucu Mart 2016 yılında Cittaslow birliğine kesin üyelik kazanarak Türkiye'nin 11. Sakin Kent'i olmuştur. Çalışma kapsamında üyeliğin yeni olmasından dolayı herhangi bir değerlendirme" yapılamamıştır (Uzundere Belediyesi, 2016).

4.2 Türkiye'deki Cittaslow Kentlerinin Kültürel Mirası Koruma Bağlamında Değerlendirilmesi

Bu çalışmada, Türkiye'deki Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik sonrası geliştirilen projeler somut kültürel miras ve somut olmayan kültürel miras sınıflandırması altında incelenmiştir. Bu bölümde ise, Cittaslow hareketinin kültürel mirası koruma sürecine etkilerinin ortaya konması amacıyla, geliştirilen projelerin içerik ve kapsamları ile ilgili elde edilen veriler derlenerek çeşitli tablolar oluşturulmuştur.

Öncelikle, **Türkiye'de Cittaslow birliğine üye kentlerde kültürel mirasın korunmasıyla ilişkili birlik kriterlerinin değerlendirmesi** yapılmıştır (Tablo 4.1). Bu bağlamda, kültürel mirasın korunması ile ilişkilendirilen birlik kriterlerinin uygulanması sonucu, Cittaslow hareketinin koruma politikalarına doğrudan ve dolaylı etkileri analiz edilmiştir.

Bir diğer değerlendirme şekli, **Türkiye'deki Cittaslow kentlerinde üyelik sonrası koruma kapsamında geliştirilen projelerin kültürel miras bağlamında sınıflandırılması** üzerinden sağlanmıştır (Tablo 4.2). Bu kapsamda, alan çalışması aşamasında kullanılmış olan sınıflandırma şekli kullanılarak; geliştirilen projeler somut ve somut olmayan kültürel miras başlıkları altında analiz edilmiştir. Tabloda, birliğe üyelik yıllarına göre ele alınan kentlerin, Cittaslow kapsamında odaklandıkları koruma alanı/ölçeği üzerinden değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'deki Cittaslow kentlerinde geliştirilen çalışmaların aşamaları, her proje özelinde belirlenmiştir (Tablo 4.2). Proje aşamaları, geliştirilen projelerden planlama veya uygulama aşamasında olanlar ile tamamlanmış olanlar olmak üzere üç başlık altında analiz edilmiştir. Tablolarda, her projenin başlangıç/tamamlanma yılları ile kentlerin birliğe üyelik tarihleri belirtilmiştir.

Alan analiz çalışmasında kullanılan sınıflandırma şekli, değerlendirme bölümünde **Cittaslow kentlerinde geliştirilen projelerin somut ve somut olmayan kültürel**

miras kapsamında analizinin oluşturulmasını sağlamıştır (Tablo 4.3). Bu kapsamda oluşturulan tabloda, her kentte birliğe üyelik sonrası geliştirilen projeler somut ve somut olmayan kültürel miras başlıkları altında sınıflandırılarak oranlar elde edilmiştir. Bu oranlarla, Cittaslow birliğinin Türkiye'deki somut ve somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik politikalara ne şekilde ağırlık verildiği değerlendirilmiştir.

Son olarak, **Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik bağlamında geliştirilen projelerde finans kaynağı olarak rol alan kurum ve kuruluşlar**ın tespiti yapılmıştır (Tablo 4.4). Bunlar; kamu, özel sektör, STK (sivil toplum kuruluşları) ve diğer (üniversite, ekonomik kalkınma ajansları, yerel halk gibi çeşitli alanlar) başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Bu kapsamda yapılacak değerlendirmeler, birliğe üye kentlerde, projelerin gerçekleşmesine yönelik finans desteğinde bulunan kurum ve kuruluşların etkilerinin belirlenmesi açısından önemlidir.

Tablo 4.1 Türkiye'de Cittaslow birliğine üye kentlerde kültürel mirasın korunmasıyla ilişkili birlik kriterlerinin değerlendirmesi

Kültürel Mirasın Korumasıyla İlişkili Birlik Kriterleri	2009	2011					2012		2013	2015
	Seferihisar	Taraklı	Gökçeada	Akyaka	Yenipazar	Yalvaç	Vize	Perşembe	Halfeti	Şavşat
Kentsel Yaşam Politikaları										
Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin arttırılması için programlar	X	X	-	-	X	X	X	-	X	-
Atölyelerin korunması ve değerlerinin arttırılması – doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması	X	X	X	-	-	X	-	-	X	-
Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması	X	X	-	-	-	X	-	-	X	-
Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması	X	X	X	-	X	X	-	-	X	-
Tarımsal, Turistik, esnaf ve Sanatkarlara Dair Politika										
Agroekolojinin geliştirilmesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması	X	X	-	-	-	-	-	-	-	-
Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin arttırılması	X	X	-	-	-	-	-	-	-	-
Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi	X	-	-	-	-	-	X	-	-	-
Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin arttırılması	X	X	-	-	-	-	-	-	-	-
Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim için Planlar										
Yavaş güzergahların mevcut olması	-	-	-	-	X	-		-	-	-
Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek	X	-	-	-	-	-	X	-	-	-
Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi	-	X	-	-	-	-	X	-	-	-
Sosyal Uyum										
Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti	X	X	X	-	-	-	X	-	-	-
Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Farklı kültürlerin entegrasyonu	X	-	-	-	-	-	X	-	-	-
Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortaklıklar										
Slow Food aktiviteleri ve kampanyaları için destek	X	-	X	-	-	-	-	-	-	-
Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slow Food veya diğer kurumlar ile desteklemek	X	-	X	-	-	X	X	-	-	-

Türkiye'de geliştirilen Cittaslow projelerinin kültürel mirasın korunması bağlamındaki kriterlere etkilerinin değerlendirilmesi yapılmıştır (Tablo 4.1). Cittaslow hareketinin yerleşimlerde yaygınlaşabilmesi açısından birlik kriterlerinin kentsel politikalara entegre edilebilmesi oldukça önemlidir. Bu bakımdan Türkiye'deki birliğe üye kentlerde kültürel mirasın korunması kapsamında geliştirilen projelere katkı sağlayan birlik kriterlerinin analiz edilmesi gerekli görülmüştür. Bu doğrultuda, kültürel mirasın korumasıyla ilişkilendirilen birlik kriterleri belirlenmiş ve bunların doğrudan veya dolaylı etkileri saptanmıştır. Bu doğrultuda kentler özelinde aşağıdaki tespitleri yapmak mümkündür;

- Seferihisar'da gerçekleşen çalışmalar, büyük oranda kentteki tarihi değeri olan yapıların kente kazandırılması yönünde olmuştur. Bu mekanların yerel ürünlerin ticaretinin yapılmasında kullanılmasını öneren kriterler sağlanmıştır. Yerel zanaat ürünlerinin korunması ve desteklenmesini içeren kriterlere doğrudan katkı sağlayan projeler gerçekleşmiştir. Ayrıca yerel halkın bilgilendirilmesi, toplumsal ortaklık ve uyum sağlanmasına yönelik kriterleri destekleyen çalışmalar da gerçekleşmiştir.

- Taraklı'da gerçekleşen koruma kapsamındaki çalışmalar yoğun olarak kente ait tarihi değerlerin korunmasını öneren kriterleri ve geleneksel el zanaatlarının korunarak değerinin artırılmasına yöneliktir. Ayrıca Cittaslow kapsamındaki sivil toplum kuruluşlarının desteklenmesini öneren kriterler de uygulanmıştır.

- Gökçeada'da gerçekleşen çalışmalar ele alındığında yerel ürünlerin kente gelen ziyaretçiye tanıtılması ve satışının sağlanmasına yönelik alanların yaratılması ve Slow Food hareketi kapsamına giren çalışma ve kampanyaların desteklenmesine yönelik kriterler uygulanmıştır.

- Yenipazar'da tarihi önemi olan alanların düzenlenerek kente geri kazandırılması ve yavaş güzergahlar oluşturulması fikrini öneren kriterlere uyum sağlanmıştır.

- Yalvaç'ta gerçekleşen koruma çalışmaları ele alındığında, Kentsel Yaşam Politikaları kriteri altında yer alan ve tarihi değeri bulunan kentsel alanların yeniden

değerlendirilmesi, tarihi alanlarda yerel ürün ticaretinin sağlanması ve yerel ürünlerin satışının gerçekleşmesini öneren kriterlere uyum sağlandığı görülmektedir.

- Vize'de genel anlamda her ana kriterden alt başlıkları ilgilendiren çalışmaların gerçekleştiği; ancak yoğun olarak yerel halkın bilgilendirilmesine yönelik ve Cittaslow Hareketi'ni destekleyici kuruluşların kurulmasına yönelik kriterlerin sağlandığı söylenebilir. Ayrıca kente ait önemli alanların iyileştirilmesi ve Slow Food Hareketi'nin desteklenmesine katkı sağlayacak alt kriterler sağlanmıştır.

- Halfeti'de gerçekleşen çalışmaların sadece Kentsel Yaşam Politikaları kriter başlığı altında; kentin yaşam kalitesinin artırılması, kent planlamasının sürdürülebilirliğinin sağlanması ve kent için değeri olan alanların iyileştirilmesine yönelik çalışmalar gerçeklemiştir.

Türkiye genelinde ise ortaya konan veriler şu şekildedir;

- Kentlerde koruma politikaları kapsamındaki çalışmalar en çok Kentsel Yaşam Politikaları başlığı altında bulunan alt kriterlere uyum sağlar niteliktedir. Bu alt kriterler, kent için belirli bir değeri bulunan alanların iyileştirilerek yeniden kullanımının sağlanması ve bu alanların yerel ürünlerin ticaretinin yapılması amacıyla kullanılması şeklinde özetlenebilir.

- Türkiye genelinde uyum sağlanan diğer ana başlık ise Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politika kriteridir. Bu başlık altındaki kriterlere uyum sağlanması; yerel ve el ürünlerinin korunması, markalaşması ve ticaretinin yapılmasına etkisi bulunan projelerin gerçekleşmesi sonucu olduğu söylenebilir.

- Diğer kriterlere ise; belirli yerleşimlerde, ilgili derneklerinin kurulmasının teşviki, Cittaslow hakkında eğitim verilmesi ve Slow Food kampanyalarının desteklenmesi doğrultusunda uyum sağlandığı söylenebilir.

Türkiye'de Cittaslow kentlerinde geliştirilen koruma projelerinin katkı sağladığı düşünülen kültürel mirasın korumasıyla ilişkili birlik kriterleri üzerinden yapılan değerlendirmeler şu şekildedir;

- Birliğin Türkiye'de öncüsü olan ve en çok sayıda çalışmanın gerçekleştiği Seferihisar'da birlik kriterlerine nicelik olarak en fazla katkının sağladığı görülmektedir. Ayrıca bütün kriterlerin dengeli şekilde kentin koruma sürecine entegre olduğunu söylemek mümkündür.

- Taraklı, Yalvaç ve Halfeti gibi Cittaslow kapsamında yapı ve doku/yapı grubu ölçeğinde koruma projeleri geliştirmeye yönelen kentlerin; yoğun olarak kentsel yaşam politikaları kriterine katkı sağladıkları söylenebilir. Bu durum, bu kriterin kültürel mirasın korunması ile bağlantılı olduğunu göstermektedir. Öte yandan ağırlıklı olarak yerel değerlerin korunması konusuna odaklanan Gökçeada ve Yenipazar kentlerinin de kentsel yaşam politikaları kriterlerine en fazla katkı sağladığı söylenebilir. Bu durum; birlik kriterlerinin hem somut hem somut olmayan kültürel mirasın bütüncül olarak korunmasına katkı sağladığını göstermektedir.

- Birliğe üye kentlerde geliştirilen projeler ile birliğe üyelik süresi arasındaki ilişki değerlendirildiğinde; kentlerin üyelik sürelerinin, kriterlerin kültürel mirası koruma politikalarına ne derece entegre edildiği konusunda doğrudan bir etkisi olmadığı ortaya konmuştur. Diğer bir deyişle, bazı kentler birliğe uzun süredir üye olmasına rağmen, geliştirilen projeler bu duruma paralel olarak artmamaktadır. Bu bağlamda birliğe üyelik süresinin değil, geliştirilen proje nicelik ve niteliklerinin önemli olduğu görülmektedir.

- Birliğe üyelik sonrası geliştirilen projelerin içeriklerinin, kentlerin kültürel mirası koruma politikalarına doğrudan ve dolaylı etkisi bulunan birlik kriterlerinin içerikleriyle paralel oldukları söylenebilir. Bu bakımdan, katkı sağlandığı düşünülen kriterlerin, her kentin Cittaslow'a yaklaşım şeklini doğrudan yansıttığı ifade edilebilir.

Tablo 4.2 Türkiye'de Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik sonrası geliştirilen projelerin kültürel mirası koruma bağlamında değerlendirilmesi

	Birliğe Üyelik Sonrası Geliştirilen Projeler	Kültürel Miras							Proje Aşaması		
		Somut Kültürel Miras				Somut Olmayan Kültürel Miras					
		Yapı	Sokak	Doku / Yapı Grubu	Sit	Toplumsal Uygulamalar ve Şölenler	Yerel Ürünler	Geleneksel El Zanaatları	Plan aşamasında	Uygulama aşamasında	Tamamlanmış
SEFERİHİSAR - İZMİR (2009)											
1	Seferihisar Kent Belleği ve Anı Evi Projesi (2013)	**X**									**X**
2	Kasım Çelebi Camii Ve Fatih Medresesi Rölöve Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri (2012-...)	**X**								**X**	
3	Teos Antik Kenti Kazısı - Teos Ören Yeri Çevre Düzenleme Projesi (2010-...)				**X**					**X**	
4	Sığacık Kale İçi Sokak Sağlıklaştırması (2012-2015)			**X**							**X**
5	Seferihisarlılar Buluşmaları (2010'dan itibaren her yıl)					**X**					**X**
6	Mandalina Şenliği (2009'dan itibaren her yıl)						**X**				**X**
7	Can Yücel Tohum Merkezi (2011)						**X**				**X**
8	Seferihisar'ın Geleneksel Mutfağı (2014)						**X**				**X**
9	Üretici Pazarlarının kurulması (2009'dan itibaren her Pazar günü)						**X**	**X**			**X**
	Toplam	**2**	**-**	**1**	**1**	**2**	**4**	**1**	**-**	**2**	**7**
TARAKLI - SAKARYA (2011)											
1	Hacı Atıf Hanı (Taraklı Han) Restorasyon Projesi (2012)	**X**									**X**
2	Fenerli Evi Restorasyon Projesi (2015)	**X**									**X**
3	Yunus Paşa Çarşısı ve Orhan Gazi Çarşısı Sokak Sağlıklaştırma Projesi (2012)		**X**								**X**
4	Şehit Mehmet Nuri Kocabıyık Parkı ve Taraklı Meydan Projesi (2014-...)				**X**					**X**	
5	Kınalı Eller Projesi						**X**	**X**	**X**		
6	Taraklı Yerel Kültür Derneği Çalışmaları (2012)						**X**	**X**			**X**
	Toplam	**2**	**1**	**-**	**1**	**-**	**2**	**2**	**1**	**1**	**4**
GÖKÇEADA - ÇANAKKALE (2011)											
1	Ulusal Eko-Gastronomi Sempozyumu (2014'den itibaren her yıl)						**X**				**X**
2	Yeryüzü Pazarı (Earth Market) Projesi (2013'ten itibaren)						**X**				**X**
3	Cittaslow Gökçeada ve Eko-Gastronomi Kültürünün Ulusal ve Uluslarası Alanda Tanıtılması Projesi (2013)						**X**				**X**
	Toplam	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3**	**-**	**-**	**-**	**3**
AKYAKA - MUĞLA (2011)											
YENİPAZAR - AYDIN (2011)											
1	Tarihi Yel Değirmeni Çevre Düzenlemesi (2013)	**X**									**X**
2	Yenipazar Geleneksel Pidesi Festivali (2014'te kutlanmıştır.)					**X**	**X**				**X**
3	Orthosia Kültür Merkezi'nin Kurulması (2013)						**X**	**X**			**X**
4	Yerel Üretici Pazarı'nın kurulması (2010'dan 2016'ya kadar)						**X**				**X**
	Toplam	**1**	-	**-**	**-**	**1**	**3**	**1**	**-**	**-**	**4**

Tablo 4.2 Türkiye'de Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik sonrası geliştirilen projelerin kültürel mirası koruma bağlamında değerlendirilmesi (devamı)

Birliğe Üyelik Sonrası Geliştirilen Projeler		Kültürel Miras							Proje Aşaması		
		Somut Kültürel Miras				Somut Olmayan Kültürel Miras					
		Yapı	Sokak	Doku / Yapı Grubu	Sit	Toplumsal Uygulamalar ve Şölenler	Yerel Ürünler	Geleneksel El Zanaatları	Plan aşamasında	Uygulama aşamasında	Tamamlanmış
YALVAÇ - ISPARTA (2012)											
1	Keçe Evi Restorasyon Projesi (2012)	**X**									**X**
2	Yalvaç Osmanlı Hamamı Restorasyon Projesi (2003'ten itibaren aralıklı olarak devam ediyor.)	**X**								**X**	
3	Çınaraltı Çevre Düzenlemesi (2012-...)			**X**						**X**	
4	Yalvaç Kadınlar Pazarı'nin kurulması (2010'dan 2014'e kadar)						**X**	**X**			**X**
	Toplam	**2**	**-**	**1**	**-**	**-**	**1**	**1**	**-**	**2**	**2**
VİZE - KIRKLARELİ (2012)											
1	Kale Mahallesi Tarihi Dokusu Sokak Sağlıklaştırması (2010-2014)				**X**						**X**
2	Vize Kalkınma Kooperatifi'nin Kurulması (2012)						**X**	**X**			**X**
3	Vize Sakin Şehir Derneği'nin kurulması (2012)						**X**				**X**
4	Trakya Yemek Kültürü Projesi (2012)						**X**				**X**
	Toplam	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**	**3**	**1**	**-**	**-**	**4**
PERŞEMBE- ORDU (2012)											
HALFETİ – ŞANLIURFA (2013)											
1	Merkez (Ulu) Cami Kurtarma Restorasyonu ve Çevre Düzenlemesi Projesi (projelendirme aşamasında)	**X**									**X**
2	Savaşan Köyü Sağlıklaştırma Projesi (projelendirme aşamasında)			**X**					**X**		
3	Eski Halfeti (Atatürk ve Orta Caddesi) Sokak Sağlıklaştırma Projeleri (projelendirme aşamasında)			**X**					**X**		
4	Halfeti Kentsel Sit Alanı Kıyı Şeridi İyileştirme Projesi (2013-2014)				**X**						**X**
5	Gül Festivali (projelendirme aşamasında)						**X**		**X**		
	Toplam	**1**	**-**	**2**	**1**	**-**	**1**	**-**	**3**	**-**	**2**
ŞAVŞAT – ARTVİN (2015)											
UZUNDERE – ERZURUM (2016)											

Alan analiz çalışmalarından elde edilen sonuçlar ışığında gerçekleştirilen bir diğer değerlendirmede, **Türkiye'deki Cittaslow kentlerinde üyelik sonrası koruma kapsamında geliştirilen projelerin somut ve somut olmayan kültürel miras bağlamında sınıflandırılması** yapılmıştır (Tablo 4.2). Geliştirilen projeler, somut kültürel miras (yapı, sokak, doku/yapı grubu, sit) ve somut olmayan kültürel miras (toplumsal uygulamalar ve şölenler, yerel ürünler, geleneksel el zanaatları) başlıkları altında sınıflandırılmıştır. Yapılan saptamalar her kent özelinde toplam sayısal verilere dönüştürülmüştür. Bu şekilde kentlerde, üyelik sonrası geliştirilen çalışmaların hangi koruma alanlarına yoğun olarak yöneldiği hakkında sonuçlar elde edilmiştir. Doğru değerlendirmeler yapılabilmesi amacıyla; tablo oluşturulurken, kentlerin birliğe üyelik tarihleri kronolojik olarak ele alınmış ve her projenin gerçekleşme yılı belirtilmiştir. Her kent özelinde edilen veriler şu şekildedir;

- Somut kültürel mirasın korunması kapsamında birliğe 2009 yılında üye olan Seferihisar'da yapı ölçeğinde 2, doku/yapı grubu ölçeğinde 1 ve sit ölçeğinde 1; birliğe 2011'de üye olan Taraklı'da yapı ölçeğinde 2, sokak ölçeğinde 1 ve sit ölçeğinde 1; Yenipazar'da sadece yapı ölçeğinde 1; birliğe 2012'de üye olan Yalvaç'ta yapı ölçeğinde 2, doku/yapı grubu ölçeğinde 1; Vize'de sadece sit ölçeğinde 1 ve birliğe 2013'te üye olan Halfeti'de yapı ölçeğinde 1, doku/yapı grubu ölçeğinde 2 ve sit ölçeğinde 1 proje geliştirilmiştir. Somut kültürel mirasın korunması kapsamında 2011 yılı üyesi Gökçeada ve Akyaka, 2012 yılı üyesi Perşembe ve 2015 yılı üyesi Savsat kentlerinde herhangi bir proje geliştirilmediği tespit edilmiştir.

- Somut olmayan kültürel mirasın korunması kapsamında ise Seferihisar'da toplumsal uygulamalar ve şölenler alanında 1, yerel ürünlerin korunması alanında 4 ve geleneksel el zanaatlarının korunması alanında 1, Taraklı'da yerel ürünlerin korunması alanında 2 ve geleneksel el zanaatlarının korunması alanında 2, Gökçeada'da sadece yerel ürünlerin korunmasına yönelik 3; Yenipazar'da toplumsal uygulamalar ve şölenlerin korunması alanında 1, yerel ürünlerin korunması alanında 3 ve el geleneksel el zanaatlarının korunması alanında 1; Yalvaç'ta yerel ürünlerin korunması alanında 1 ve geleneksel el zanaatlarının korunması alanında 1;

geleneksel el zanaatlarının korunması alanında 1; Halfeti'de ise sadece yerel ürünlerin korunması alanında 1 proje geliştirilmiştir. Somut olmayan kültürel mirasın korunması kapsamında Akyaka, Perşembe ve Şavşat'ta geliştirilen proje bulunmamaktadır.

Bu veriler ışığında Türkiye'de Cittaslow birliğine üyelik sonrası geliştirilen projelerin kültürel miras korunmasındaki etkilerinin değerlendirilmesi yapılmıştır;

- Türkiye'de Cittaslow birliğinin öncü kenti olarak ifade edilen Seferihisar'da çok sayıda projenin üretildiği görülürken; yerel ürünlerin korunması alanına ağırlık verildiği söylenebilir. Yapı, doku ve sit ölçeğinde de çeşitli projeler geliştirilmiş olmasına rağmen sokak ölçeğinde henüz bir proje gerçekleştirilmemiştir. Seferihisar Türkiye'de birliğe ilk üye olması nedeniyle, çok sayıda proje geliştirilmiştir. Ancak bazı projelerin temelinde, kentin markalaştırılmasının benimsenmesi nedeniyle turizm alanında yaşanan orantısız artışlar, birlik felsefesiyle çelişir şekilde olumsuzluklara da yol açmıştır.

- Oldukça iyi korunmuş bir dokuya sahip Taraklı'da; bu dokunun korunmasına yönelik olarak sokak ve sit ölçeğinde koruma projelerinin geliştirilmesine üyelik sonrasında da devam edilmiştir. Bunun yanı sıra, yerel ürün ve el zanaatlarının korunması da önemsenmiş ve bu doğrultuda çalışmalar yapılmıştır.

- Yapılan çalışmalarda Gökçeada'nın Cittaslow felsefesini ağırlıklı olarak Slow Food faaliyetlerine yönelik kente entegre etme amacının olduğunu söylemek mümkündür. Tabloya göre, Gökçeada'da sadece yerel ürünlerin korunması alanında proje geliştirilmiş olması bunu destekler niteliktedir.

- Yenipazar'da kent yönetiminin yerel değerleri canlandırarak kente bir marka değeri kazandırma hedefiyle daha çok yerel ürünlerin korunmasına yönelik projeler geliştirmiştir. Öte yandan, kültürel mirasın korunmasına yönelik yeterli projenin geliştirilmemiş olması olumsuz olarak değerlendirilebilir.

- Birliğe 2012'de üye olan Yalvaç kentinde, Taraklı'da olduğu gibi üyelik öncesi gerçekleşen yapı ölçeğindeki çalışmalar üyelik sonrası da devam etmiştir. Üyelik sonrası somut kültürel mirasın koruması kapsamında diğer ölçeklerde ve somut olmayan kültürel mirasın korunması bağlamında da çalışmalar yürütülmüştür. Ancak projelerin sürdürülebilirliği konusunda olumsuzluklar söz konusudur.

- Vize kentinde somut kültürel mirasın korunması bağlamında gerçekleşen sit ölçeğindeki proje, kentin tarihi bir alanını kapsaması bakımından olumlu bir uygulamadır. Ancak çevre ve cephe düzenlemesini içeren projenin koruma bağlamında yeterli nitelikte olmadığını söylemek mümkündür. Yerleşimde yerel değerlerin korunması alanında kurulan sivil oluşumlar ise, ilerleyen dönemlerde faaliyetler geliştirilmesi durumunda verimli olabilecek niteliktedir.

- Kentsel koruma durumu diğer kentlerle karşılaştırıldığında özel bir konumda olan Halfeti kenti hakkında değerlendirme yapılma aşamasında, birliğin yeni üyelerinden olma durumu da göz önünde bulundurulmalıdır. Kentte yapı, doku ve sit gibi farklı ölçeklerde projeler geliştirilmiş olması olumludur. Geliştirilen projelerin amaç ve uygulama bakımında koruma odaklı sürdürülmesi ve yerel halkın yeni yerleşim alanlarında somut olmayan değerlerini korumaya yönelik projelerin de geliştirilmesi durumunda, Halfeti olumlu bir Cittaslow yerleşimi olarak değerlendirilebilir.

Yapılan tespitler ışığında, **Türkiye'deki Cittaslow kentlerinde geliştirilen çalışmaların proje aşamaları** analiz edilmiştir. Birliğe üyelik sonrası geliştirilen projelerin 2016 yılı itibariyle plan aşaması, uygulama aşaması ve tamamlanmış olma durumları hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Elde edilen verilere göre; Seferihisar'da geliştirilen 9 proje içerisinden 2'si uygulama aşamasında olup 7'si tamamlamış; Taraklı'da 6 proje içerisinden 1'i plan aşamasında, 1'i uygulama aşamasında olup 4'u tamamlanmış; Gökçeada'da 3 projenin hepsi tamamlanmış; Yalvaç'ta 4 projenin 2'si uygulama aşamasında olup 2'si tamamlanmış, Vize'de 4 projenin hepsi tamamlanmış ve Halfeti'de 5 projenin 3'u plan aşamasındayken 2'si tamamlanmıştır. Akyaka, Perşembe ve Şavşat'ta henüz herhangi bir proje plan,

uygulama aşamasında veya tamamlanma durumunda değildir. Bu veriler ışığında yapılan değerlendirmeler şu şekildedir;

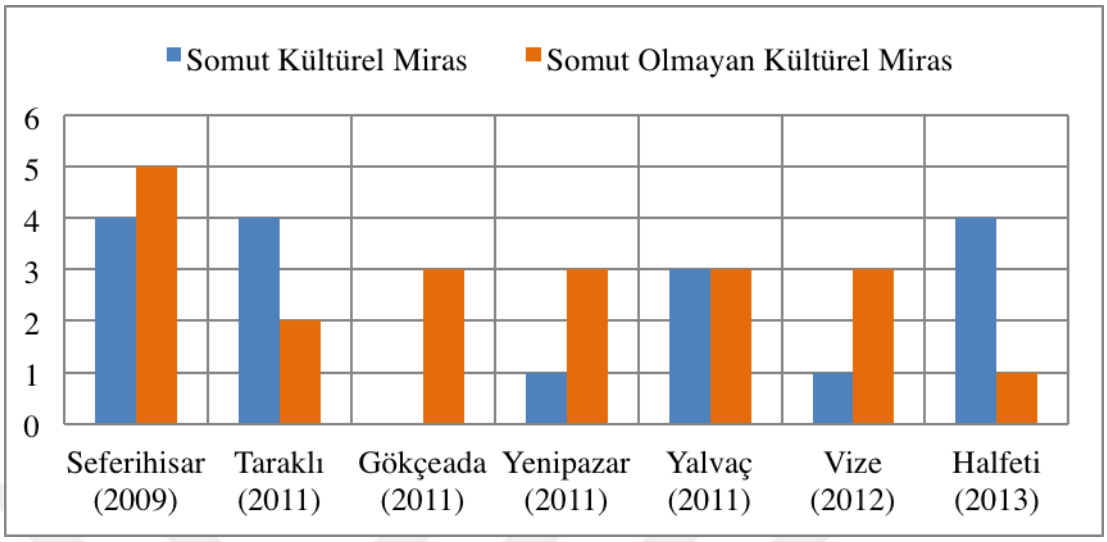
- Yapı ölçeğinde Seferihisar'da geliştirilen Kasım Çelebi Camii ve Fatih Medresesi Rölöve Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri, Taraklı'da geliştirilen, Şehit Mehmet Nuri Kocabıyık Parkı ve Taraklı Meydan Projesi, Yalvaç'ta geliştirilen Yalvaç Osmanlı Hamamı Restorasyon Projesi ve Çınaraltı Çevre Düzenlemesi'nin henüz uygulama aşamasında olması; çalışmaların sürdürülebilirliğinin sağlanması ve tamamlanması konusunda olumsuzluklar yaşandığı şeklinde söylenebilir. Bu durumun sebebi; projeden sorumlu kurumun çalışma yürütme konusunda yetersiz kalması, birlik kapsamında gerekli denetimlerin yapılmaması, gerekli kaynak aktarımlarının yapılmaması olarak değerlendirilebilir.

- Seferihisar'da Teos Antik Kenti Kazısı'nın ise geniş bir alanı kapsayan ve uzun süreçli bir uygulama olması sebebiyle günümüzde hala uygulama aşamasındadır. Projenin tamamlanabilmesi için; düzenli şekilde yönetilmesi ve finansman kaynaklarının devamlı olarak sağlanabilmesi önemlidir.

- Halfeti'de projelendirme aşamasında olan Savaşan Köyü Sağlıklaştırma Projesi Eski Halfeti (Atatürk ve Orta Caddesi) Sokak Sağlıklaştırma Projeleri'nin henüz uygulama aşamasına geçmemiş olmasının sebebi ise; birliğe adaylık aşamasında ve üyeliğin sağlandığı ilk dönemlerde aktif bir proje geliştirme süreci izlenirken, uzun vadede bu çalışmaların sürdürülmemesidir. Bu açıdan, geliştirilen projelerde projelendirme, uygulama ve kaynak aktarımının istikrarlı bir şekilde sürdürülebilmesi önemlidir.

- Genel anlamda nicelik olarak tamamlanmış projelerin fazla olması, planlanan projelerin sonuca ulaşması açısından olumlu değerlendirilebilir. Ancak plan aşamasında az sayıda projenin mevcudiyeti; birliğe üyelikten belirli bir sure sonra yeni projeler geliştirilmesi konusunda yerel yönetimlerin eksik kaldığının bir göstergesi olarak ifade edilebilir.

Tablo 4.3 Türkiye'de Cittaslow kentlerinde geliştirilen projelerin somut ve somut olmayan kültürel miras kapsamında analizi

Cittaslow kentlerinde geliştirilen projelerin somut ve somut olmayan kültürel miras kapsamında analizi üzerinden gerçekleştirilecek değerlendirmeler, birliğin etkilerinin ortaya konması açısından gerekli görülmüştür. Geliştirilen projelerin bu şekilde sınıflandırılması; güncel bir yaklaşım olan somut ve somut olmayan kültürel mirasın bütüncül olarak korunmasının, birlik kapsamında ne derece etkili olduğunun görülmesi açısından önemlidir.

Elde edilen verilere göre kültürel mirası koruma politikalarına etkisi bulunan; Seferihisar'da somut kültürel mirasa 4, somut olmayan kültürel mirasa 5, Taraklı'da somut kültürel mirasa 4, somut olmayan kültürel mirasa 2; Gökçeada'da sadece somut olmayan kültürel mirasa 3, Yenipazar'da somut 1, somut olmayan kültürel mirasa kültürel mirasa 3; Yalvaç'ta hem somut hem somut olmayan kültürel mirasa 3'er, Vize'de somut kültürel mirasa 1, somut olmayan kültürel mirasa 3 ve Halfeti'de somut kültürel mirasa 4 somut olmayan kültürel mirasa yönelik 1 proje geliştirilmiş olduğu analiz edilmiştir. Bu veriler ışığında yapılan değerlendirmeler şu şekildedir;

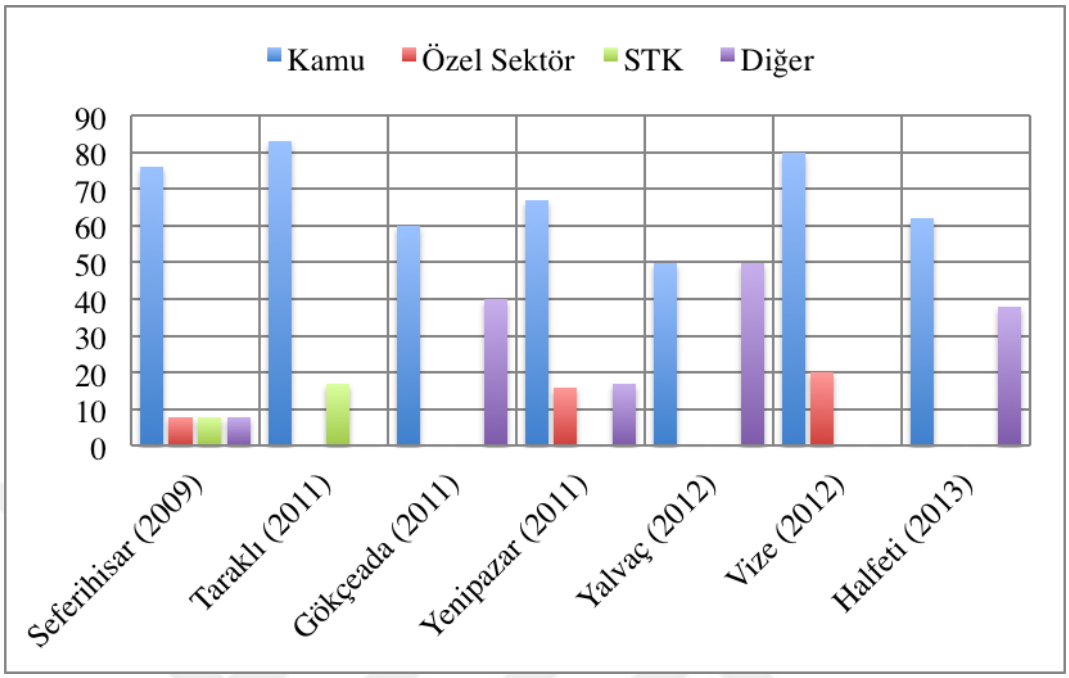
- Türkiye genelinde bakıldığında, somut ve somut olmayan kültürel mirasın korunması bağlamında denge sağlamış olan tek kent Yalvaç iken, somut olmayan kültürel mirasın korunmasına yönelik geliştirilen projelerin çoğu kentte sayıca daha fazla olduğu görülmektedir.

-Seferihisar ve Vize'de somut olmayan kültürel mirası korumaya yönelik projelerin sayıca fazla olması, yerel yönetimin; kentin yerel değerlerinin canlanması ve kentin tanınır hale gelmesine yönelik kültürel mirası koruma politikaları izlemelerinden kaynaklanmaktadır. Bu yaklaşım doğrultusunda, yerel yönetimler ağırlıklı olarak somut olmayan kültürel mirasın korunması bağlamında projeler geliştirmiştir.

- Somut kültürel mirasın korunmasına yönelik projelerin ağırlıkta olmasında; Taraklı'da birliğe üyelik öncesi yapı ölçeğinde gerçekleşen koruma çalışmalarının etkisi olduğu düşünülürken; Halfeti'nin sular altında kalmış somut kültürel mirasını kurtarmaya yönelik özel bir durumunun etkisi olduğu söylenebilir.

- Birlik kriterlerini Slow Food faaliyetleri geliştirmeye yönelik değerlendiren Gökçeada'da ise sadece somut olmayan kültürel mirasın korunması bağlamında projeler geliştirmiş olduğu görülmektedir. Bu sebeple, Gökçeada'nın birlik yaklaşımını her alanda entegre edemediği söylenebilir.

Tablo 4.4 Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik bağlamında geliştirilen projelerde finans kaynağı olarak rol alan kurum ve kuruluşlar

Cittaslow kentlerinde birliğe üyelik bağlamında geliştirilen projelerde finans kaynağı olarak rol alan kurum ve kuruluşların analizi sonucu; her yerleşimde en fazla kamu kuruluşlarının ekonomik anlamda destek sağladıkları görülmektedir. Ayrıca Seferihisar'da özel sektör, STK ve diğer kuruluşların; Taraklı'da STK'nın, Gökçeada'da diğer başlığı altında üniversitelerin; Yenipazar'da özel sektörün; Yalvaç'ta diğer başlığı altında kalkınma ajansının, Vize'de özel sektörün ve Halfeti'de diğer başlığı altında kalkınma ajansı ve yerel halkın finans sağladığı görülmektedir. Bu veriler ışığında şu değerlendirmeler yapılabilir;

- Türkiye genelinde kamu kuruluşları başlığı altında; yerel yönetimlerin finans kaynağı aktarımda bulundukları görülmektedir. Bu durum, Cittaslow hareketinin yerel projeler geliştirmeye yönelik bir oluşum olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, Türkiye'de birliğin yerel belediyeler araçlığıyla yürütüldüğünün bir göstergesidir.

- Seferihisar'da Teos Antik kenti Kazı Projesi ve Ören Yeri Çevre Düzenlemesi Projesi'nde ve Taraklı'da Yunus Paşa Çarşısı Ve Orhan Gazi Çarşısı Sokak

Sağlıklaştırma Projesi kapsamında sivil toplum kuruluşlarının finans sağlamasıyla birliğin sivil oluşumlarla işbirliği gerçekleştirmesi olumlu örneklerdir.

- Gökçeada'da geliştirilen çalışmalarda kalkınma ajansı ve üniversitenin katkıları, Yenipazar'da Orthosia Kültür Merkezi'nin kurulması ve "Sakin Merdiven" projesinin gerçekleştirilmesinde yerel halkın katkıları, Halfeti'de ise Halfeti Kentsel Sit Alanı Kıyı Şeridi İyileştirme Projesi ve Siyah Gül Festivali'nin düzenlenmesinde kalkınma ajansı ve üniversite katkılarının olduğu görülmektedir. Hem somut hem somut olmayan kültürel mirası koruma projelerinin geliştirilmesinde çeşitli alanlardaki kuruluşların katkısının olması olumludur.

BÖLÜM BEŞ
SONUÇ VE ÖNERİLER

Endüstri devrimi ile ortaya çıkan ekonomik büyüme ve teknolojik gelişimin toplumları her yönde etkilemesi sonucu günümüzde ortaya çıkan yenidünya düzeni 'küreselleşme' kavramı olarak bir kelimeyle anlatılabilir. Küreselleşme sürecinin günümüzde vardığı noktada en önemli etkisi, toplumlar arası yarattığı etkileşimle kültürel ve mekansal anlamda homojenleşme olarak ifade edilmektedir. Bu etkileşim, toplumları bir araya getirerek dünya üzerinde bir birlik oluşmasını sağlamasına rağmen; toplumlarda hızlı yaşam tarzını hakim kılmasının ve kültürel çeşitliliğin yok olmasının ve temel sebebi olarak görülmektedir. Bu durum, kentlerde birçok sorunu beraberinde getirmiştir. Küreselleşmenin birleştirici gücü, kentleri mekansal, sosyal ve kültürel anlamda birbirine benzeterek zamanla kimlik kaybına yol açmaya başlamıştır. Büyük kentler düzensiz ve tektipleşerek büyümeye ve yoğun nüfus artışına maruz kalarak kimlik kaybına uğrarken; küçük yerleşimler ise küresel ekonomiyle mücadele ortamında yerelliğin önemsizleştiği mekanlar haline gelmeye başlamıştır.

Kentlerde yaşanan tekdüzeleşmenin, kent kimliğinin oluşmasını sağlayan kültürel miras öğelerinin korunmasında olumsuz anlamda etkilediği söylenebilir. Kentlerde inşa edilen niteliksiz ve yerel doku ile uyumsuz yeni yapılar, gelişen teknolojinin her kentte aynı malzeme ve yapı tekniğini yaygınlaştırması, kentte çevresel bağlamda iyileştirme çalışmalarına öncelik verilmemesi ve mevcut tarihi mimari dokunun korunmasına yeterince önem verilmemesi gibi güncel sorunlar kültürel mirasın yok olma tehlikesi altına girmesine sebep olmuştur. Yerel mesleklerin yerini seri üretime bırakması, geleneksel kültürel ve sosyal etkinliklerin sürdürülmeyerek unutulmaya yüz tutması, yerel ürünlerin değersizleşerek yerini dünya çapında yaygın kimliksiz ürünlere bırakması, tüketime odaklı yaşam tarzının yaygınlaşması ise somut olmayan kültürel mirası yok olmayla tehdit eder hale gelmiştir. Bu şekilde kent mekanları kimliklerini kaybetmeye ve kalitesiz yerlere dönüşmeye başlamıştır. Toplumlar, yaşadıkları kent mekanının karakterinden bağımsız olarak alışkanlıklar kazanmaya ve yere özgü değerlerini göz ardı etmeye başlamışlardır.

Kültürel mirasın korunması konusunda ortaya çıkan sorunlar, uluslararası anlamda bu duruma gerekli çözümlerin bulunması amacıyla çeşitli tartışmaları ortaya çıkarmıştır. Bu tartışmalar öncelikle kültürel miras kavramına yönelik ortaya çıkarılan uluslararası belgeler üzerinden tartışılmış ve dünyaya duyurulmuştur. İlk olarak miras kavramının ne anlam ifade ettiğini sorgulayan belgeler, zamanla küreselleşmenin ve hızlı yasam tarzının kültürel miras üzerinde yarattığı olumsuzlukları vurgular hale gelmiştir. Süreç içerisinde tehlike altında olan kültürel değer ve standartlaşan toplum yaşantısına, hız ve yavaşlık arasında denge kuran çeşitli yaklaşımlar doğmuştur. Yeni bir yaklaşım olarak, küreselleşmiş dünya düzeninde tektipleşen kültürel bir öğe olan 'yemek kültürü' temsili olarak ele alınmıştır. Bu şekilde tüketim odaklı yaşam tarzına karşıt bir hareket oluşmaya başlamıştır. Slow Food olarak adlandırılan ve temelini 'yavaşlık' felsefesinin oluşturduğu bu yaklaşım, günümüz standartlaşmış fast food (hızlı yemek) alışkanlıklarını eleştirerek yerel ve geleneksel değerlerin önemi vurgulanmıştır. İnsanların gerçekleştirdikleri faaliyetlerden zevk almaları, yaşadıkları mekanın farkına varmaları ve kendi kimliklerine ait değerleri özümseyerek yaşamayı temel alan 'yavaşlık' hareketi, yemek kültüründen sonra hayatın her alanına yayılmıştır. Günümüzde en yaygın olarak süren ve birçok yerleşimi etkileyen şekli ise Cittaslow (Yavaş Kent) hareketi olarak ortaya çıkmıştır.

Cittaslow hareketinin; amaçları, işleyiş biçimi ve içerdiği kriterler incelendiğinde dünya üzerinde tüm kentlere hitap eden ve çevresel, politik, ekonomik ve kültürel anlamda yerleşimlere alternatif bir yönetim ve yaşam biçimi sunmaya yönelik çalıştığı söylenebilir. Temel yaklaşım, az nüfuslu yerleşimlerin her anlamda kendi potansiyelini ortaya çıkararak çağın gereklerinin kente ve topluma kazandırılması, kentsel yaşam kalitesinin artırılması, yerel değerlerin ve farklılıkların ön plana çıkarılması ve sürdürülebilir çevre kaynaklarının teşvikinin sağlanmasıdır. Bu amaçlar doğrultusunda ilerleyen bir hareketin işleyişinde, kültürel mirasın korunması önemli bir yere sahiptir. Birliğin kriterleri incelendiğinde kültürel mirasın korunmasına yönelik hem doğrudan hem de dolaylı olarak katkı sağlayacak birçok maddenin yer aldığı görülmektedir.

Tez çalışmasında, Cittaslow hareketinin Türkiye'de kültürel mirası korumaya etkilerinin irdelenmesi yönelik yapılan değerlendirmeler ışığında, birlik kapsamında geliştirilen projelerin koruma politikalarına doğrudan ve dolaylı etkileri; yönetim, uygulama ve katılım başlıkları altında ortaya konmuştur (Tablo 5.1).

Tablo 5.1 Türkiye'de Cittaslow hareketinin kültürel mirası korumaya olumlu ve olumsuz etkileri

Olumlu Etkiler
- Bir kentte ekonomik, sosyal, kentsel gelişim ve koruma politikalarının bütünleşik ele alması gerekliliğinin farkına varılması. - Kültürel mirasın korunmasında yerel yönetimin etkinliğinin artması. - Birlik kriterlerinin, yerleşimin eksik yönlerinin ortaya konulmasında kılavuz niteliği taşıması. - Geliştirilen projelere finans desteği sağlanması. - Gerçekleşen projelerle yerleşimlerin yerel kültürlerinin tanıtılması. - Korunmaya yönelik faaliyetlere yerel halkın katılımının sağlanması.
Olumsuz Etkiler
- Yapay bir yerel kimlik yaratmaya yönelik festiva düzenlenmesi, pazar kurulması vb. projeler oluşturulması. - Birliğin adının turizm amaçlı bir marka unsuru olarak kullanılması sonucu oluşturulan koruma bilincinden uzak projelerin geliştirilmesi. - Artan insan ve araç trafiği. - Planlanan veya gerçekleşen projelerin bir kısmının devamlılığının sağlanamaması. - Yerel halkın Cittaslow kapsamında yeterince bilgilendirilmemesi.

Türkiye'nin Cittaslow felsefesi ile tanışmasının olumlu etkilerinden biri, bir kentin ekonomik, sosyal, kentsel gelişim ve koruma politikalarının bütüncül ele alınmasının gerekliliğinin fark edilmesi olmuştur. Bu farkındalığın, birliğin çeşitli

alanlarda oluşturulmuş kriterlerinin etkisiyle oluştuğu söylenebilir. Ayrıca birlik kriterlerinin varlığı, dolaylı olarak yerleşimin eksik yönlerinin ortaya konulması ve bu kapsamda projelerin oluşturulmasına ön ayak olmuştur. Bir diğer olumlu etki ise, kültürel mirasın korunmasının her yerleşim özelinde ele alınmaya başlaması ve yerel yönetimin bu konudaki etkinliğinin artmasıdır. Cittaslow'un koruma projelerinin uygulanmasına olumlu etkilerinden biri, yerleşimin "Yavaş Kent" veya "Sakin Kent" statüsüyle gündeme getirilerek tanınır hale gelmesi ve geliştirilen projeler için finansal destek olanaklarının yaratılmasıdır. Uygulama alanındaki diğer bir olumlu etki ise birlik kriterlerinin yerel kültürlerini tanıtmaya teşvik edici projelerin geliştirilmesi konusunda yerleşimleri yönlendirmesidir. Yerel halkın koruma çalışmalarına katılımına yönelik olumlu etki ise, bazı yerleşimlerde oluşturulan projelerde yerel halkın katılımının sağlanmasıdır. Bu katılım özellikle somut olmayan kültürel mirasın korunması kapsamında geliştirilen projeleri kapsamaktadır.

Yönetim bakımından birliğin olumsuz etkisi, birçok yerel yönetimin koruma adı altında yapay bir yerel kimlik yaratmaya yönelik projelerden dolayı ortaya çıkmaktadır. Bu duruma özelikle yerel festivaller ve yerel ürün pazarları oluşturulmasına yönelik hazırlanan projeler örnek olarak verilebilir. Bu projeler yerleşimlerde kültürel değerin canlandırılması ve ziyaretçinin kente gelmesi amacıyla oluşturulmuş görünse de, gerçek olmayan bir kent kimliği yaratmaya sebep olmaktadırlar. Ayrıca gerçekleşen bir takım projelerde, yavaşlık felsefesinin içselleştirilemediği ve birliğin adının turizm amaçlı bir marka unsuru olarak kullanıldığı gözlenmiştir. Bu durum bazı çalışmaların kültürel mirası koruma disiplini altında gerçekleşse de asıl amacından sapmasına neden olmuştur. Özellikle somut kültürel mirasın korunması kapsamında geliştirilen ve kültürel ve tarihi değeri korumaktan ziyade kente bakımlı bir görünüm sağlamaya yönelik yüzeysel olarak gerçekleşen sokak ve cephe sağlıklaştırma projeleri örnek olarak verilebilir. Uygulama alanında olumsuz etki ise; kentlerin yerel değerlerinin ziyaretçilere tanıtılması amacıyla geliştirilen projelerin bazı kentlerde ciddi ziyaretçi artışına sebep olması ve günümüzde Cittaslow felsefesine zıt bir durum oluşturacak seviyeye gelmesidir. Bazı yerleşimlerde bu durum kent ekonomisini olumlu yönde etkilese de, insan ve araç trafiğinin artması yerleşimlerin niteliğini olumsuz etkiler hale gelmiştir.

Uygulama konusundaki bir diğer önemli etki ise, kentlerde birliğe katılım aşamasında ve üyeliğin ilk dönemlerinde aktif olarak projeler geliştirilmiş olmasına rağmen, yerel yönetimlerin istikrarlı olmaması ve Cittaslow genel merkezinin yetersiz denetimi sonucu plan veya uygulama aşamasındaki projelerin bir kısmının devamlılığının sağlanamamasıdır. Bir diğer olumsuzluk, birçok kentte yerel halkın birlik konusunda bilgilendirilmemesidir. Bu durum, yerel halkın birlik kapsamında geliştirilen projeleri benimsememesine sebep olmaktadır.

Türkiye için birliğe adaylık çalışmaları ve üyelik sonrası süreçte önemli olan konu, kültürel mirasın korunması disiplinine dolaylı olarak yaklaşım getiren Cittaslow felsefesinin özünün iyi kavranması ve somut faaliyetlere dönüştürülebilmesidir. Bunun gerçekleşmesi öncelikle, sadece Cittaslow üyeliği sağlamaktan öte; genel yönetimin, yerleşimin yerel yönetim birimlerinin ve halkın kültürel mirasına sahip bir temelinin olmasıdır. İkinci olarak Cittaslow genel koordinasyon merkezinin, aday kentleri doğru bilgilendirmesi, yönlendirmesi ve üyelik sonrası sık sık takip etmesi önemli bir konudur. Kriterler üzerinden puanlama sistemi ile işleyen üyelik sürecinde, gerçekleşen projelerin niceliğinin yanı sıra niteliğinin de incelenmelidir. Üçüncü olarak ise, yavaş kent olma sürecinde birlik kriterlerinin yerleşimlere gösterdiği yolun yanı sıra, her ülkenin sahip olduğu koşullar üzerinden ek kriterler sunmaları etkili bir yöntem olacaktır. Cittaslow merkez yönetiminin ülkelere son yıllarda tanımış olduğu bu yetki, henüz Türkiye'de hayata geçirilmemiştir. Kültürel mirasın korunması kapsamında Türkiye özelinde sunulması gerekli olabilecek ek kriterler hareketin işleyişi, uygulanması ve katılımla ilişkili olarak aşağıdaki gibi sıralanabilir;

Hareketin işleyişi ile ilgili ek kriter önerileri:

- Geliştirilen projelere yönelik yerel yönetimin çeşitli kuruluşlarla işbirliği yapması.
- Yerel yönetimin değişmesi durumunda, geliştirilen projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanması.
- Kent özelinde korumaya yönelik sivil kuruluşların oluşturulması.

Uygulama ile ilgili ek kriter önerileri:

- Yeni yapılaşmanın kentin özgün dokusunu olumsuz etkilemeyecek şekilde gerçekleştirilmesi.
- Kente gelen ziyaretçi sayısının kontrolünün sağlanması.

Katılım ile ilgili ek kriter önerileri:

- Yerel halkın geleneksel mesleklerini sürdürmelerinin teşvik edilmesi.
- Yerel halkın Cittaslow kapsamında geliştirilen projeler hakkında bilgilendirilmesi.

Sonuç olarak, küresel kültürün yaratmış olduğu hızlı yaşam tarzı; günümüzde bir yavaşlık bilinciyle dengelenmeye çalışılmaktadır. Burada karşı durulan konu, doğrudan hız olgusu değil; yitirilen yerel değerler ve oluşan kimliksiz mekanlardır. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de küreselleşmenin olumsuz etkilerini her kentte görmek mümkündür. Bu bakımdan, dünyanın önemli bir bölümünü etkilemiş olan yavaşlık yaklaşımının, Cittaslow aracılığıyla kentlerimizde uygulanması olumludur. Birlik, kültürel mirasın korumasıyla doğrudan ilişkili olmasa da, dolaylı şekilde etkileri görülmektedir. Bu etkilerin olumlu sonuçlar yaratabilmesi, Cittaslow'un temel amacı olan; kentin yerel kimliğinin korunması ve kaliteli yaşam ortamlarının oluşturulması arasındaki dengenin sağlanmasıyla gerçekleşebilir. Bu dengenin kentin her alanına entegre edilmesi durumunda, Cittaslow kültürel mirasın korunması sürecine olumlu katkıları olan bir hareket olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

Acun, H. (1996). *Sakarya ili Taraklı ilçesi ve Yunus Paşa Camii* (1. Baskı). Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ahmet, S. (2012). *Kırklareli için turizmde yeni bir marka ve kalkınma modeli olarak Cittaslow (Sakin Şehir) Vize.* Trakya Kalkınma Ajansı Kırklareli Yatırım Destek Ofisi.

Ahunbay, Z. (2009). *Tarihi çevre koruma ve restorasyon* (5. Baskı). İstanbul: Yem Yayın.

Ağaryılmaz, İ. ve Polat, E. O. (2005). *Gökçeada yerleşim yerleri ve mimarisi. Gökçeada kitabı* içinde (93-126). Çanakkale: Gökçeada Belediyesi Yayınları.

Akkan, Ş. (2006). *Isparta Yalvaç Kaş Mahallesi geleneksel konut dokusu koruma ve geliştirme önerisi.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Akyaka (b.t-a), *Akyaka hakkında*. 11 Temmuz 2016, http://www.akyaka.org/akyaka/

Akyaka (b.t-b). *Çakırhan mimarisi.* 11 Temmuz 2016, http://www.akyaka.org/cakirhan/cakirhan_mimarisi_aladag.htm

Aldemir, N. C. (2010). *Küreselleşme karşıtı sosyal hareketler*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Ankara.

Alpboğa, M. (2004). *Seferihisar'daki Türk devri yapıları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Atilla, A. N. ve Öztüre, N. (2011). *Seferihisar Teos'tan sakin bir şehre* (1. Baskı). İzmir: Ötüre Kültür Yayını-11.

Atalan, Ö. (2003). *Seferihisar Sığacık tarihi çevre araştırması.* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Aydın İlk Haber (2015). *Yenipazar Orthosia kültür merkezi açıldı*. 11 Haziran 2016, www.aydinilkhaber.com/yenipazar-orthasia-kultur-merkezi-acildi-25934h.htm

Aydın, C. ve Tuzlukaya, Ş. (2012). *Katılımcı yerel yönetim ve yavaş şehir uygulama gereksinimleri çerçevesinde Akyaka beldesi örnek alan araştırması final raporu*. Bilimsel Araştırma Projesi, Atılım Üniversitesi, Ankara.

Aydoğan, S. (2015). *Sürdürülebilir mimarlıkta sakin şehir (Cittaslow) yaklaşımı*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Bakırcı, M. (2002). Türkiye'de baraj yapımı nedeniyle yer değiştiren bir şehir "Halfeti". *Coğrafya Dergisi, 10*, 55-78, 28 Mayıs 2016.

Bauman, Z. (1997). *Globalization, the human consequences.* New York: Polity Press.

Binan, D.U. ve Cantimur, B. (2010).Koruma alanında somut ve somut olmayan boyutlarıyla miras kavramının gelişimi ve "yerin ruhu". N. Özaslan Ve D. Özkut, (Ed.). *Mimari korumada güncel konular* içinde (175-191). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Bursa Orhangazi Üniversitesi (2015). *Fenerli Evi rölöve raporu*. 10 Mayıs 2016, https://paftablog.files.wordpress.com/2015/10/rc3b6lc3b6ve-raporu-26-ekim1.pdf

Ceylan, M. A. (2011). Vize'de (Kırklareli) yerleşmenin gelişimi. *Marmara Coğrafya Dergisi, 23,* 53-92. 5 Mart 2016, Marmara Dergipark.

Cittaslow (b.t-a). *Cittaslow Mirande*. 2 Mayıs 2016, www.cittaslow.org/network/location/329

Cittaslow (b.t-b). *Cittaslow Sokndal.* 8 Mayıs 2016, http://www.cittaslow.org/network/location/225

Cittaslow (1 Kasım 2013). *Fete a Mirande: vitrine Cittaslow et produts locaux*. 2 Mayıs 2016, http://cittaslow.fr/fete-a-mirande-gers-vitrine-cittaslow-et-produits-locaux/

Cittaslow France (23 Ekim 2015). *Le 31 Octobre, Loix organise la seconde edition de la fete de l'olive: en evenement 100% Cittaslow*. 5 Mayıs 2016, http://cittaslow.fr/le-31-octobre-loix-organise-la-seconde-edition-de-la-fete-de-lolivier-un-evenement-100-cittaslow/

Cittaslow Gökçeada (b.t). *Cittaslow Gökçeada Earth Market projesi.* 20 Haziran 2016, http://www.cittaslowgokceada.com/

Cittaslow Türkiye (2014a). *Şavşat inceleme gezisi*. 30 Haziran 2016, http://cittaslowturkiye.org/savsat-inceleme-gezisi/

Cittaslow Türkiye (b.t-b). *Cittaslow Perşembe*. 14 Temmuz 2016, http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-persembe/

Cittaslow Türkiye (b.t-c). *Cittaslow Seferihisar – projeler*. 19 Mayıs 2016, http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar/

Cittaslow Türkiye (b.t-d). *Cittaslow uluslararası organizasyonu*. 20 Şubat 2016, http://cittaslowturkiye.org/#turkiye

Cittaslow Türkiye (b.t-e). *Cittaslow üyelik kriterleri*. 15 Ekim 2016, http://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/

Cittaslow Türkiye (b.t-f). *Cittaslow Vize.* 5 Mart 2016, http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-vize/

Cittaslow Türkiye (b.t-g). *Cittaslow Yalvaç*. 15 Haziran 2016, http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-yalvac/

Cittaslow Türkiye (b.t-h). *Cittaslow Yenipazar*. 11 Haziran 2016, http://cittaslowturkiye.org/cittaslow-yenipazar/

Coşkun, S., Uçar, Sever A., Adanalı, Y., Erkmen, S. E., Kaynakçı A. G. ve Un H. (2013). *Gelenekten geleceğe: Türkiye'de somut olmayan kültürel miras*, T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.

Çavaç, Z. (2008). *Sakarya ili Taraklı ilçesinde el sanatları ve zanaatları.* Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Çetin, N. B. (2008). *Küreselleşme olgusunun farklı boyutlarıyla toplumsal yansıması: küreselleşme karşıtı hareketler (Türkiye Örneği).* Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Çetin, Y. (2014). Bir geç dönem Osmanlı şehir hanı: Taraklı Han (Hacı Atıf Hanı). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*, 202-209. 10 Mayıs 2016, www.sosyalarastirmalar.com/cilt7/sayi29pdf/cetin_yusufx.pdf

Değer, G. (2012). *Muğla kent merkezi geleneksel dokusunun araştırılması: Muğla-Merkez, Ula ve Yeşilyurt evlerinin karşılaştırmalı değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Doğrusoy, İ. T. ve Dalgakıran A. (2011). An alternative approach in sustainable planning: slow urbanism. *International Journal of Architectural Research, 5* (1), 127-142. 15 Ekim 2016, http://archnet-ijar.net/index.php/IJAR/article/view/223

Durukan, A. (Ed.). (1999). *Birecik, Halfeti, Suruç, Bozova ilçeleriyle Rumkale'deki taşınmaz kültür varlıkları* (1. Baskı). Ankara: Başbakanlık Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Dairesi Başkanlığı.

Eko Gastronomi Kongresi (2013). *Cittaslow Gökçeada eko-gastronomi kongresi*. 20 Haziran 2016, http://kongre.cittaslowgokceada.com/

Elmas, E. (2013). *Tarihi Sakarya bölgesinde sivil mimari: geç 19. yüzyıl ve erken 20. yüzyılda taraklı konutlarının analizi.* Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Erdinç, Yetim L. (2008). *Gökçeada ve Bozcada'nın doğal kültürel peyzaj özelliklerinin belirlenmesi koruma ve geliştirme olanakları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Erel, H. (Editör). (2015). Sabah Aktüel. [Televizyon programı]. Ankara: TRT.

Erol, Ö. (Şubat 2012). *Yavaş Şehir, Yavaş Yemek ve Gökçeada*, Dünya Gıda Dergisi. 20 Haziran 2016, www.dunyagida.com.tr/haber.php?nid=2900

Eşitti, B. ve Demir Harputluoğlu, D. (2015). Cittaslow şehirlerde yerel halkın Earth Market'e yaklaşımı: Gökçeada destinasyonu örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, *Cilt 3* (1), 64-71.

Evliya Çelebi (2005). Y. Dağlı, A. A. Kahraman, (Haz.), M. S. Koz (Ed.), *Evliya Çelebi seyahatnamesi, Cilt 2-2* (1. Baskı) içinde 574. İstanbul: Yapı Kredi Yayıncılık.

Ergun, C., Güneş, M. ve Ergun, A. D. (2013). *Kent üzerine özgür yazılar* (1. Baskı). İstanbul: Bağlam Yayınları.

Fondazione Slow Food (b.t). *Slow Food foundation for biodiversity*. 20 Şubat 2016, http://www.fondazioneslowfood.com/en/

Giddens, A. (1998). *Modernliğin Sonuçları* (2. Baskı). (E. Kuşdil, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Orjinal çalışma basım tarihi 1990).

Güney Marmara Kalkınma Ajansı (2013). *Cittaslow Gökçeada ve eko-gastronomi kültürünün ulusal-uluslararası alanda tanıtılması projesi.* 20 Haziran 2016, www.gmka.org.tr/proje/cittaslow_gokceada_ve_eko-gastronomi_kulturunun_ulusal-uluslararasi_alanda_tanitilmasi_projesi

Gözüm, Ü. Y. (Ed.). (b.t). *Sakin Ada (Cittaslow) Gökçeada* (1. Baskı). İstanbul.

Gül, H. ve Boybeyi, S. (Ed.). (2009). *Geçmişten günümüze Isparta* (1. Baskı). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Güneydoğu Tanıtım Projesi (2007). *Güneydoğu Anadolu rehberi "Şanlıurfa"*, 262-304. Şanlıurfa.

Halfeti Tarihçesi, (b.t.). 10 Nisan 2016, http://www.halfeti.gov.tr/tarihce

Hamurcu, S. (2015). *Taraklı'nın sembolü Fenerli Konak'ın restorasyonu tamamlandı.* 12 Mayıs 2016, https://www.cihan.com.tr/tr/taraklinin-sembolu-fenerli-konakin-restorasyonu-tamamlandi-1887418.htm

Harvey, D. (2011). *Umut Mekanları* (2. Baskı). Z. Gambetti, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları. (Orjinal çalışma basım tarihi 2000)

Hersbruck (b.t). *Eltoffen und Herzlich*. 5 Mayıs 2016, http://hersbruck.de/stadt-und-gaeste/stadtportrait/cittaslow/

Hersbrucker Schweiz (b.t). *Kultur, Feste*. 5 Mayıs 2016, http://hersbruckerschweiz.de/kultur/feste/

Hersbrucker Zeitung (2014). *Cittaslow tag 2014*. 5 Mayıs 2016, http://hersbruck.de/stadt-und-gaeste/stadtportrait/cittaslow-aktionen/

ICOMOS (1964). *Venedik Tüzüğü*. 25 Ocak 2016, http://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Tuzukler2&dil=tr

ICOMOS (1982). *Deschambault bildirgesi: Quebec kültürel mirasının korunmasına yönelik tüzük*. 25 Ocak 2016, www.kumid.net/euproject/admin/userfiles/dokumanlar/K-Deschambault-Bildirgesi,-ICOMOS,-1982.pdf

ICOMOS (1987). *Tarihi kentlerin ve kentsel alanların korunması tüzüğü***.** 25 Ocak 2016, www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_0884650001353670152.pdf

ICOMOS (1994). *Nara özgünlük belgesi*. 25 Ocak 2016, http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_0280118001353669454.pdf

ICOMOS (2000). *The Burra charter*. 27 Ocak 2016, http://australia.icomos.org/wp-content/uploads/BURRA_CHARTER.pdf

ICOMOS (2005). *Miras yapılarının, ören yerlerinin ve alanlarının muhafaza edilmesi ile ilgili Xi'an deklarasyonu*. 27 Ocak 2016, www.kumid.net/euproject/admin/userfiles/dokumanlar/K-XIAN-deklerasyonu,-2005.pdf

Ile de Re (b.t-a). *Histoire de l'ile de Re*. 2 Mayıs 2016, http://www.iledere.com/decouvrez-lile-de-re/culture-et-patrimoine/histoire-de-lile-de-re

Ile de Re (b.t-b). *Le patrimoine*. 2 Mayıs 2016, http://www.iledere-loix.fr/decouvrir/le-patrimoine-de-loix/

Kadıoğlu, M. (2012). *Teos rehber kitap.* Ankara: T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı ve Ankara Üniversitesi Teos Arkeoloji Kazısı Başkanlığı.

Kadıoğlu, M. (2015). *Teos 2015 yılı çalışma programı.* 18 Mayıs 2016, *http://www.teosarkeoloji.com/multimedia/kazi-programlari/teos_2015_%c3%87al%c4%b1%c5%9fma_program%c4%b1.pdf*

Karadeniz, C. B. (2014). *Sürdürülebilir turizm bağlamında sakin şehir Perşembe,* uluslararası sosyal araştırmalar dergisi, 7, 84-107. 14 Temmuz 2016, www.sosyalarastirmalar.com/cilt7/sayi29pdf/bahtiyar_cemile.pdf

Kayıhan, K. S. (2001). *Taraklı'da "tarihi okuyarak" gezebilirsiniz,* Mimarlık Dergisi, 297, 58-60. 20 Mayıs 2016, Mimarlık.

Keskin, E. B. (2010). *Sürdürülebilir kent kavramına farklı bir bakış olarak yavaş şehirler: Seferihisar örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.

Kiper, P. H. (2006). *Küreselleşme sürecinde kentlerin tarihsel-kültürel değerlerinin korunması, Türkiye Bodrum örneği* (1. Baskı). Ankara: Sosyal Araştırmalar Vakfı.

Knox, P. L., Mayer H. (2009). *Small town sustainability, economic, social and environmental ınnovation*, Berlin: Birkhauser.

Köklü, A. (2015). *Şavşat Turizm Rehber* (1. Baskı). Artvin: Şavşat kaymakamlığı köylere hizmet götürme birliği.

Kömürcü, İ. (2007). *Restorasyon atölyesi. 20 Mayıs 2016, http://www.Tarakliajans.Com/İndex.Asp?Netpaper.Ankamedya=News&News_Code=964&Haber=Restorasyon_Atolyesi*

Kultur Pfad Franken (b.t). *Local history of Hersbruck*. 5 Mayıs 2016, http://www.kulturpfad-franken.de/englisch/hersbruck/hersbruck.html

Küçük, İ. (2015). *Kınalı eller atölye projesi gerçekleşti.* 21 Mayıs 2016, http://www.netgaste.com/kinali-eller-atolye-projesi-gerceklesti-13801h.htm

Kültür Portalı (2015). *Yenipazar geleneksel pide festivali*. 11 Haziran 2016, www.kulturportali.gov.tr/turkiye/aydin/etkinlik/yenipazar-geleneksel-pide-festivali

Kurtulmuş, Z. (2010). *Kırklareli folklorundan (halk kültürü) örnekler*. 4 Mart 2016, http://www.kirklarelikulturturizm.gov.tr/Eklenti/23996,kirklareli-folklorundan-ornekler.pdf?0

Koruma Kurulları (2013). *Şanlıurfa kültür varlıklarını koruma bölge kurulu karar no: 749.* 28 Mayıs 2016, http://www.korumakurullari.gov.tr/Eklenti/22532,sanliurfa-halfeti-savasan-koyu-eski-savasan-kentsel-sit-.pdf?0

La Depeche Gazetesi (2013). *Mirande, marché Cittaslow: la douceur de vivre.* 2 Mayıs 2016, http://www.ladepeche.fr/article/2013/12/02/1765759-mirande-marche-cittaslow-la-douceur-de-vivre.html

La Depeche Gazetesi (2016). *Un Concert pour la restauration de l'eglise*. 2 Mayıs 2016, http://www.ladepeche.fr/article/2016/03/28/2313198-un-concert-pour-la-restauration-de-l-eglise.html

Loix Office de Tourisme (2016). *Ile de Ré Loix brochure*. 5 Mayıs 2016, *http://www.iledere-loix.com/nos-extras/brochures-touristiques/*

Loix Office de Tourisme (b.t). *Cittaslow projects already ımplemented in Loix* Fondation du Patrimoine. 5 Mayıs 2016, http://www.iledere-loix.com/files/2016/03/Citta-Slow-projects-already-implemented-in-Loix.pdf

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji sözlüğü* (3. Baskı) (O. Akınhay, D. Kömürcü, Çev.). Ankara: Bilim Sanat Yayınları. (Orjinal çalışma basım tarihi 1994, 1998)

Mayer, H. Ve Knox, P. L. (2006). Slow Cities: sustainable places in a fast world, *journal of urban affairs, 28,* (4), 321-334. 5 Mayıs 2016, http://urizen-geography.nsm.du.edu/~psutton/AAA_Sutton_WebPage/Sutton/Courses/Geog_4020_Geographic_Research_Methodology/Course_Documents/Seminal_Papers_Geography/SlowCities.pdf

Metin Basat, E. (2013). Somut ve somut olmayan kültürel mirası birlikte koruyabilmek. *Milli Folklor,* (100), 61-71. 27 Ocak 2016, www.millifolklor.com/tr/sayfalar/100/06-.pdf

Miele, M. (2008). Cittaslow: Producing slowness against the fast life. S*pace and Policy, 12* (1), 135-156.

Nordic Cittaslow Network (2013). *Sokndal*. 8 Mayıs 2016, http://www.djupivogur.is/gogn/nordic_cittaslow_eng.pdf

Ordu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (b.t). 14 Temmuz 2016, www.ordukulturturizm.gov.tr/

Özkan, S. S. (2008). *Taraklı'nın fiziksel ve tarihsel dokusu, sivil ve anıtsal mimarlık örnekleri Hacı Rıfatlar Konağı restorasyonu*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Özyurt, C. (2005). *Küreselleşme sürecinde kimlik ve farklılaşma* (2. Baskı). İstanbul: Açılım Kitap Yayınevi.

Parkins ,W. ve Craig, G. (2006). *Slow living*. New York: Berg Publishers.

Petrini, C. ve Padovini, G. (2012). *Slow Food devrimi Arcigola'dan Terra Madre'ye; yeni bir yaşam ve yemek kültürü.* (Ç. Ekiz, Çev.). İstanbul: Sinek Sekiz Yayınevi.

Plattmeier, W. (2005). *Europa minikoeche Hersbruck.* 5 Mayıs 2016, http://www.minikoeche.eu/historie/group/66

Robertson, R. (1992). *Globalization social theory and global culture* (1. Baskı). Londra: Sage Publication.

Sakarya Belediyesi (b.t). *Meydan projesinde geri sayım.* 20 Mayıs 2016, www.sakarya.bel.tr/1/Haber/tarakli-yeni-meydanina-kavusuyor/7254

Seferihisar Belediyesi (2012). *Seferihisarlılar buluşması başlıyor*. 19 Mayıs 2016, http://seferihisar.bel.tr/seferihisarlilar-bulusmasi-basliyor/

Seferihisar Belediyesi (2013a). *Gelecek nesillere büyük miras.* 19 Mayıs 2016, http://seferihisar.bel.tr/gelecek-nesillere-bueyuek-miras/

Seferihisar Belediyesi (2013b). *Seferihisar mandalina şenliğine hazır.* 12 Mayıs 2016, http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-mandalina-senligi-ne-hazir0000/

Seferihisar Belediyesi (2014). *Sığacık'a altın dokunuş*. 19 Mayıs 2016, http://seferihisar.bel.tr/sigacik-a-altin-dokunus/

Seferipazar (b.t). *Seferihisar'ın geleneksel mutfağı projesi. 19 Mayıs 2016,* http://seferipazar.com/index.php?route=pavblog/blog&id=13

Sipahi, E. B. (2011). *1980 sonrası yeni liberalizm ve küreselleşmenin etkisinde yeni bir kentsel gelişme biçimi olarak güvenlikli siteler: Konya örneği*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Slow Food (b.t). *Our history and structure*. 15 Şubat 2016, http://www.slowfood.com/

Sokndal Guide (2012). *The good life in Sokndal*. 8 Mayıs 2016, http://www.sokndal.kommune.no/internett/hovedmeny/turistinfo/english/sokndal-guide

Sokndal Kommune (2009). *Cittaslow- Melding – det gode liv i Sokndal*. 8 Mayıs 2016, http://www.sokndal.kommune.no/internett/hovedmeny/om-sokndal/cittaslow/readimage.aspx?pubid=12dc83b0-4008-4456-b50a-44654623d953

Sokdal Kommune (2014). *Kjærlighedsvego - gje kjærlighed heila åre!*. 8 Mayıs 2016, http://www.sokndal.kommune.no/internett/hovedmeny/om-sokndal/cittaslow/kjaerlighedsvego

Sogdalstrand Kulturhotell (2016). *Hotel with unique characteristics.* 8 Mayıs 2016, http://www.sogndalstrand-kulturhotell.no/home

Şavşat Belediyesi (2015). *Şavşat tanıtım broşürü*. Artvin.

Şavşat Belediyesi (b.t). *Cittaslow Şavşat kültür*. 30 Haziran 2016, http://visitcittaslowsavsat.com/kultur-culture/

Şavşat Kaymakamlığı (2012). *"Geleneksel Şavşat evi" bilgilendirme tabelası*.

Tapan, M.(2014). *Koruma sorunlarımız, mimarlık ve kentleşme* (1. Baskı). İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.

Taraklı Belediyesi (b.t). *Cittaslow Taraklı tanıtım dokümanı.* Taraklı.

Taraklı Belediyesi EDEN (2013). *EDEN Avrupalı seçkin destinasyonlar başvuru formu*. Sakarya.

Tarım (2015). *Yerli tohumu yaşatmaya çalışıyorlar*. 11 Haziran 2016, http://tarim.com.tr/Haber/27511/Yerli-Tohumu-Yasatmaya-Calisiyorlar.aspx

Tarihi Kentler Birliği (2011). *Tarihi ve kültürel mirası koruma proje ve uygulamalarını özendirme yarışması 10* (1. Baskı). İstanbul: ÇEKÜL Vakfı.

Tarihi Kentler Birliği (2013). *Tarihi ve kültürel mirası koruma proje ve uygulamalarını özendirme yarışması 12* (1. Baskı). İstanbul: ÇEKÜL Vakfı.

TBMM (2011). *TBMM dilekçe komisyonu genel kurul karar cetveli Sayı: 14*. 28 Mayıs 2016, www.tbmm.gov.tr/komisyon/dilekce/belge/kararlar/d23/gkcetvel30.pdf.

TBMM Ziraat Mühendisleri Odası (2015). *Şanlıurfa 'da üretilen fıstık tescil istiyor*.28 Mayıs 2016, http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=23993&tipi=24&sube=20

T.C. Kalkınma Bakanlığı GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (2016). *GAP idaresi 2015 yılı faaliyet raporu*. 28 Mayıs 2016, http://yayin.gap.gov.tr/pdf-view/web/index.php?Dosya=88abda0e38

Tekeli, İ. (2011). Türkiye'de *kentlerdeki kültürel oluşum üzerine düşünceler. kent, kentli hakları, kentleşme ve kentsel dönüşüm* (1. Baskı) içinde (163-179). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Teos Arkeoloji Projesi (b.t). *Özkaynaklar ve sponsorlar.* 18 Mayıs 2016, http://www.teosarkeoloji.com/sponsorlar

Tuna, O. D. (2005). Küreselleşme karşıtlığının gelişimi üzerine. *Küreselleşme ve alternatif küreselleşme,* içinde (105-106). Ankara: Phoenix Yayınevi.

Tuzlukaya Erdem, Ş. (2012). *Cittaslow uygulama gereksinimleri çerçevesinde örnek alan çalışması: Akyaka örneği*, BAP- 1011-04- projesi katılımcı yerel yönetim ve 'Yavaş Şehir' uygulamalar çerçevesinde Akyaka beldesi örnek alan çalışması.

Türkelli, H. (2012).*Fırat'ın dili olsa zorunlu göç ve yeniden yerleşim sürecinde mekan – kültür etkileşimi: Halfeti örneği.* Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Türkiye Kültür Portalı (2014). *İl projeleri.* 11 Mayıs 2016, www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sakarya/ilprojeleri/tarakli-fenerli-ev

UNESCO (1954). *Lahey sözleşmesi: silahlı çatışma halinde kültürel varlığın korunması sözleşmesi*. 25 Ocak 2016, http://www.kumid.net/euproject/admin/userfiles/dokumanlar/K-Lahey-Sozlesmesi-UNESCO,-1954.pdf.

UNESCO (1972). *Doğal ve kültürel mirasının korunması sözleşmesi (dünya mirası sözleşmesi).* 25 Ocak 2016, http://whc.unesco.org/en/conventiontext/

UNESCO (1989). *Popüler ve geleneksel kültürün korunması tavsiye kararı*. 25 Ocak 2016, www.unesco.org.tr/dokumanlar/somut_olmayan_km/folklor.pdf

UNESCO (b.t). "*Yaşayan insan hazineleri" ulusal sistemlerinin kurulmasına ilişkin kılavuz ilkeleri*. 25 Ocak 2016, www.unesco.org.tr/dokumanlar/somut_olmayan_km/UNESCOYIH.pdf

UNESCO (2003). *Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi*. 27 Ocak 2016, http://www.unesco.org/culture/ich/doc/src/00009-TR-PDF.pdf

UNESCO (2005). *Kültürel ifade çeşitliliğinin korunması ve geliştirilmesi hakkında sözleşme.* 25 Ocak 2016, www.unesco.org.tr/dokumanlar/kulturel_ifadelerin_cesitliligi/SOZLESME.pdf

UNESCO (2008). *Quebec declaration on the preservation of the spirit of place.* 27 Ocak 2016, http://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-646-2.pdf

Uzundere Belediyesi (2016). *Uzundere Türkiye'nin 11. Sakin Şehri oldu*. 14 Temmuz 2016, http://www.uzundere.bel.tr/haber_detay.asp?id=178

Vecco, M. (2010). A definition of cultural heritage: from the tangible to the intabgible*, Journal Of Cultural Heritage, 11*, 321-324. 21 Ocak 2016, Sciencedirect.

Ville de Mirande (b.t). *Histoire et patrimoine*. 2 Mayıs 2016, www.mirande.fr/fr/information/72913/histoire-patrimoine

Vize Cittaslow Komisyonu (2011). *Cittaslow kriterlerinde Vize'nin durumu ön değerlendirme raporu*, Kırklareli.

Vize Belediyesi Cittaslow Komisyonu (b.t). *Vize Cittaslow sunumu*. 5 Mart 2016, http://www.vize.bel.tr/

Yalvaç Belediyesi (2016). *2015 yılı faaliyet raporu.* 15 Haziran 2016, http://yalvac.bel.tr/yonetim/images/upload/1460098297570754f989f3f.pdf

Yalvaç Belediyesi (b.t). *Keçe Evi.* 15 Haziran 2016, http://yalvac.bel.tr/index.php?sayfa=kentrehberidetay&h=746

Yazman, D. (2012). *Gökçeada'ya kıydılar*. 20 Haziran 2016,*www.arkitera.com/haber/10331/gokceadaya-kiydilar*

Yenipazar Belediyesi (b.t). *Yenipazar'ın tarihçesi*. 11 Haziran 2016, http://yenipazarbel.com/yenipazarin-tarihcesi.html

Yurtseven, H. R., Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş hareketi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

EKLER

EK-1 Türkiye'deki Cittaslow Kentlerinin Alan Analiz Formları

ALAN BİLGİLERİ	**YERLEŞİM ADI**	SEFERİHİSAR	
	BAĞLI OLDUĞU ŞEHİR	İZMİR	
	BÖLGENİN GEÇİM KAYNAĞI	(X) TARIM ( ) ENDÜSTRİ (X) HAYVANCILIK (X) TURİZM	
	YERLEŞİM TÜRÜ	(X) İLÇE ( ) BELDE ( ) KÖY	
CİTTA SLOW	**BİRLİĞE ÜYELİK TARİHİ**	2009	
		BİRLİĞE ÜYELİKTEN ÖNCE	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN SONRA**
	NÜFUS	21.406 (1990) - 28.603 (2009)	35.960 (2014)
	BİRLİĞE ÜYELİK SONRASI FİNANSAL KAYNAK AKTARIMI	(X) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM ( ) DİĞER (X) SİVİL KURULUŞ (X) ÖZEL SEKTÖR	
ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT KÜLTÜREL MİRAS**		
	ANIT	( ) ARKEOLOJİK	
		(X) OSMANLI / CUMHURİYET DÖNEMİ	SEFERİHİSAR KENT BELLEĞİ VE ANI EVİ PROJESİ
			KASIM ÇELEBİ CAMİİ VE FATİH MEDRESESİ RÖLÖVE RESTİTÜSYON VE RESTORASYON PROJELERİ
		( ) DİĞER	
	SİT ALANI	(X) ARKEOLOJİK	TEOS ANTİK KENTİ KAZISI - TEOS ÖREN YERİ ÇEVRE DÜZENLEME PROJESİ
		(X) KENTSEL	SIĞACIK KALE İÇİ SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMASI
		( ) DOĞAL	
		( ) TARİHİ	
ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS**		
	TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	( ) YAZINSAL/SÖZLÜ SANATLAR	
		( ) GÖSTERİ SANATLARI	
		(X) GELENEKSEL FESTİVAL/ KUTLAMA/ ŞÖLENLER	SEFERİHİSARLILAR BULUŞMALARI
			MANDALİNA ŞENLİĞİ
	YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	(X) YEREL ÜRÜNLER	CAN YÜCEL TOHUM MERKEZİ
			SEFERİHİSAR'IN GELENEKSEL MUTFAĞI
			ÜRETİCİ PAZARLARI
		(X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI	ÜRETİCİ PAZARLARI

YAPI ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ADI	ZENŞİYE GÜLER KONAĞI		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI	( ) CUMHURİYET DÖNEMİ YAPISI	
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	1929		
PROJE ADI	SEFERİHİSAR KENT BELLEĞİ VE ANI EVİ PROJESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2013
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI			
KORUMA ÇALIŞMALARI	( ) RESTORASYON – SAĞLAMLAŞTIRMA ( ) RESTORASYON – BÜTÜNLEME ( ) RESTORASYON – YENİLEME ( ) RESTORASYON – TEMİZLEME (X) REKONSTRÜKSİYON (X) YENİDEN İŞLEVLENDİRME		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- KONUT YAPISI 1986 YILINDA KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI TARAFINDAN KORUNMASI GEREKLİ TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIĞI OLARAK TESCİLLENMİŞTİR. RESTORASYONU 2013 YILINDA GERÇEKLEŞMİŞTİR.

- RESTORASYON ÇALIŞMASI MAL SAHİBİ VE SEFERİHİSAR BELEDİYESİNİN ORTAK ÇALIŞMASI SONUCU GERÇEKLEŞMİŞ VE GÜNÜMÜZDE BELEDİYE TARAFINDAN KİRALANMIŞTIR.

- YAPI GÜNÜMÜZDE İŞLEV DEĞİŞİMİNE UĞRAMIŞTIR. ÜST KATI KENT MÜZESİ, MİSAFİRHANE OLARAK KULLANILMAKTA VE BAĞIŞLANAN YEREL MİRAS ÖĞELERİ ARŞİVLENMEKTE VE SERGİLENMEKTEDİR. ALT KAT İSE YEREL HALKIN HAZIRLADIĞI YÖRESEL ÜRÜNLERİN SATIŞA SUNULDUĞU BİR RESTORAN NİTELİĞİNDEDİR.

DOKU veya SOKAK ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ADI	SIĞACIK KALE İÇİ YERLEŞİM DOKUSU		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI ÖLÇEĞİ	(X) KENTSEL SİT ( ) SOKAK (X) YAPI GRUBU		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	19.YY.		
PROJE ADI	SIĞACIK KALE İÇİ SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMASI		
PLANLANDIĞI TARİH	2011	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012-2015
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	(X) DOKU	YAPILARIN CEPHE RÖLÖVELERİ ALINARAK, VERİLER DOĞRULTUSUNDA MÜDAHALE KARARLARI ALINMIŞTIR.	
	( ) SOKAK		
KORUMA ÇALIŞMALARI			
DOKU ÖLÇEĞİ	(X) GÖRSEL KİRLİLİK YARATAN UNSURLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ ( ) GEREKLİ GÖRÜLEN SOKAKLARIN YAYALAŞTIRILMASI (X) KENTSEL KALİTEYİ ARTIRMAYA YÖNELİK DÜZENLEME ( ) GELEN ZİYARETÇİLERE YÖNELİK DÜZENLEME (X)KENTTEKİ YENİ ÖĞELERİN (SOKAK MOBİLYASI VS.) TARİHİ DOKUYLA UYUMUNUN SAĞLANMASI		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- ELEKTRİK HATLARI, HABERLEŞME HATLARI, İÇME SUYU HATLARI GİBİ GÜNÜMÜZ İHTİYAÇLARINA HİZMET EDEN ELEMANLAR YER ALTINA ALINARAK GÖRSEL KİRLİLİK ÖNLENMİŞTİR. MÜDAHALE ÖNCESİ YER ALTINDA OLAN YAĞMUR SUYU HATLARI YENİLENEREK YER ÜSTÜNE ALINMIŞTIR.

- MEVCUT ÇALIŞMA SONUNDA YOL TAŞLARI, DOKUYA UYGUN OLARAK ANDEZİT TAŞLAR İLE DÖŞENMİŞTİR.

SOKAK ÖLÇEĞİ	(X) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA (X) CEPHE TEMİZLİĞİ

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- PROJE KAPSAMINDA YAKLAŞIK OLARAK 250 TARİHİ KONUTA MÜDAHALE EDİLMİŞTİR. YAPILARIN BİR KISMI KONUT OLARAK ÖZGÜN İŞLEVİNİ SÜRDÜRMÜŞ, BİR KISMI İSE KONAKLAMA YAPISI VEYA TİCARİ YAPI OLARAK İŞLEVLENDİRİLMİŞTİR.

- YAPILARIN ÇATI, PENCERE, KAPI ELEMANLARINDA BOZULMALAR TESPİT EDİLEREK ÖZGÜNÜNE UYGUN BİÇİMDE YENİLENMELERİ SAĞLANMIŞTIR. MALZEME SEÇİMİNDE ÖZGÜNLÜĞÜN YANI SIRA , KONUTLARDA İKAMET EDEN KULLANICILARI OLUMSUZ İKLİM ŞARTLARINDAN MİNİMUM ETKİLEYECEK ÇÖZÜMLERİN ÜRETİLMESİ GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULMUŞTUR.

YAPI ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ADI	DÜZCE KÖYÜ KASIM ÇELEBİ CAMİİ VE MEDRESESİ		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	( ) SİVİL MİMARİ YAPISI (X) DİNİ YAPI (X) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YA ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	15.YY.		
PROJE ADI	KASIM ÇELEBİ CAMİİ VE FATİH MEDRESESİ RÖLÖVE RESTİTÜSYON VE RESTORASYON PROJELERİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2010	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI			
KORUMA ÇALIŞMALARI	( ) RESTORASYON – SAĞLAMLAŞTIRMA ( ) RESTORASYON – BÜTÜNLEME ( ) RESTORASYON – YENİLEME ( ) RESTORASYON – TEMİZLEME ( ) REKONSTRÜKSİYON ( ) YENİDEN İŞLEVLENDİRME		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- CAMİ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KURULU MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN 1995 YILINDA, MEDRESE İSE 1986 YILINDA TESCİLLENMİŞTİR.

- CAMİİ VE MEDRESESİNİN RÖLÖVE RESTİTÜSYON VE RESTORASYON PROJELERİ İZMİR 1 NUMARALI K.V.K BÖLGE KURULU MÜDÜRLÜĞÜNDEN ONAY SÜRECİ TAMAMLANMIŞ VE 2012 YILI İÇERİSİNDE UYGULAMANIN BAŞLATILMASIYLA İLGİLİ ÇALIŞMALARA BAŞLANMIŞTIR.

ARKEOLOJİK MİRASIN KORUNMASI KAPSAMINDA GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ADI	TEOS ANTİK KENTİ		
YAPI ÖLÇEĞİ	( ) TESCİLLİ TEKİL YAPI (X) ARKEOLOJİK SİT ( ) KENTSEL SİT	( ) DOĞAL SİT ( ) TARİHİ SİT	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	M.Ö. 11. YY.		
PROJE ADI	TEOS ANTİK KENTİ KAZISI - TEOS ÖREN YERİ ÇEVRE DÜZENLEME PROJESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2010	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2010- …
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER: ÜNİVERSİTE
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	(X) SİVİL KURULUŞ (X)ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER: İL ÖZEL İDARESİ

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	(X) ÖREN YERİ	- KENT ÇAPINDA DİJİTAL BELGELEME ÇALIŞMALARI GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ VE ALANDAKİ MİMARİ YAPILAŞMA HAKKINDA BİLGİLER ARŞİVLENMİŞTİR. - KAZI VE YÜZEY ARAŞTIRMALARINDA ORTAYA ÇIKAN ESERLER, ÖREN YERİNİN YAKININA İNŞA EDİLEN KAZI DEPOSUNDA SAKLANMIŞTIR.
	(X) YAPI	- ALANDAKİ DİONYSOS TAPINAĞI VE ANTİK TİYATRO 3D LAZER TARAMA İLE BELGELENMİŞTİR

KORUMA ÇALIŞMALARI

ÖREN YERİ	(X) MİRAS ALANININ TAHRİBİNE SEBEP OLACAK YAPILANMA PLANLARININ DÜZENLENMESİ (X) KAZI ÇALIŞMALARININ YÖNETİMİ (X) ZİYARETÇİLERE YÖNELİK YAPILANMA ÇALIŞMALARIN DENETLENMESİ

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- UZUN YILLARDIR GERÇEKLEŞTİRİLEMEYEN KAZILAR, GEREKLİ MADDİ DESTEK VE TEŞVİKLERLE 50 YIL SONRA TEKRAR BAŞLAMIŞTIR.

- TEOS ÖREN YERİ ÇEVRE DÜZENLEME PROJESİ KAPSAMINDA TEOS DEPO – MÜZE BİNASI İNŞA EDİLMİŞTİR. BURADA ESERLERİN DEPOLANMASI, SERGİLENMESİ, KONSERVASYON/RESTORASYON İŞLEMLERİNİN YAPILMASI PLANLANMAKTADIR. AYRICA PROJE YÜRÜTÜCÜLERİNİN ÇALIŞMA VE KONAKLAMA İHTİYAÇLARINI GİDERECEK BİR KAZI EVİ İNŞA EDİLMİŞTİR. BU KAPSAMDA GERÇEKLEŞEN BİR DİĞER ÇALIŞMA, ZİYARETÇİLERİN EN KISA YOLDAN ÖREN YERİNİ GEZEBİLDİKLERİ BİR GÜZERGÂH HAZIRLANMASI VE LEVHALAR DÜZENLENMESİDİR. BU ÇALIŞMALAR SAYESİNDE ALAN ÖREN YERİ STATÜSÜNE KAVUŞMUŞTUR.

YAPI	(X) ANASTİLOSİS ÇALIŞMASI (X) MİMARİ ÖGELERİN YERİNDE KORUNARAK SERGİLENMESİ (X) MİMARİ ÖGELERİN TAŞINARAK SERGİLENMESİ

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- ÖREN YERİNDE MADDİ AÇIDAN VE GEREKLİ EKİPMAN VE UZMAN KİŞİLERİN SAĞLANABİLİRLİĞİNE BAĞLI OLARAK AŞAMA AŞAMA KAZI ÇALIŞMALARI SÜRDÜRÜLMEKTEDİR. KAZIDA İHTİYAÇ DOĞRULTUSUNDA ANASTİLOSİS, İN SİTU YA DA TAŞINARAK KORUMA YÖNTEMLERİNE BAŞVURULMAKTADIR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	-			
PROJE ADI	SEFERİHİSARLILAR BULUŞMALARI			
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2010	
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:	
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:	

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI (X) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER		X	X	X	- SEFERİHİSAR'IN YEREL ÖRF VE ADET, YEREL MUTFAĞI GİBİ SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASINI YAŞATMAK VE GELEN ZİYARETÇİYE TANITMAK AMACIYLA HER YIL YAKIN TARİHLERDE DÜZENLENEN BİR ŞENLİK OLUŞTURULMUŞTUR. - FARKLI KÜLTÜRLERİ BİR ARAYA GETİRMEK VE TANITMAK AMACIYLA SEFERİHİSAR'DA YAŞAYAN FARKLI TOPLULUKLARIN DA YÖRESEL SOMUT OLMAYAN MİRASLARINI TEMSİL EDECEKLERİ ETKİNLİKLERİN DÜZENLENMESİ SAĞLANMAKTADIR.

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI					

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL MANDALİNA		
PROJE ADI	MANDALİNA ŞENLİĞİ		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2009
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI (X) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER		X	X	X	- SEFERİHİSAR'IN ÖNEMLİ VE ESKİ BİR ÜRÜNÜ OLAN MANDALİNANIN KENTİN KİMLİĞİNDE YARATTIĞI ETKİNİN VURGULANMASI VE TANITILMASI AMACIYLA HER YIL DÜZENLENEN BİR ŞENLİK OLUŞTURULMUŞTUR. BU ŞEKİLDE YEREL ÜRÜNÜN MARKALAŞMASI, ÜRETİCİNİN DESTEKLENMESİ SAĞLANMAKTADIR.

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI					

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL TOHUMLAR		
PROJE ADI	CAN YÜCEL TOHUM MERKEZİ		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2011
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI					- KURULAN MERKEZ İLE SEFERİHİSAR'IN YEREL TOHUMLARININ KULLANIMININ TEŞVİKİ AMAÇLANMIŞTIR. YEREL TOHUMLARA ULAŞILABİLİRLİK SAĞLAMA VE ÜRETİMİNİN DESTEKLENMESİ İSTENMEKTEDİR - YEREL HALKIN, YEREL TOHUMLARLA ÜRETİM YAPARAK KENDİ İHTİYAÇLARINI KARŞILAMALARI SAĞLANIRKEN, AYNI ZAMANDA TÜKETİCİLERİN DE KONUYLA İLGİLİ BİLGİLENDİRİLMESİ AMAÇLANMAKTADIR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	SEFERİHİSAR'IN YEREL ÜRÜN VE EL ZANAATLARI		
PROJE ADI	ÜRETİCİ PAZARLARI		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2009
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER (X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- YEREL ÜRÜNLERİN KORUNMASI, ÜRETİMİNİN DESTEKLENMESİ, YEREL ÜRETİCİ VE ZİYARETÇİYİ BULUŞTURMAYI HEDEFLEYEN BİR PROJEDİR. BU AMAÇLA SALI GÜNLERİ SEFERİHİSAR MERKEZDE, PAZAR GÜNLERİ İSE SIĞACIK KALE İÇİNDE ÜRETİCİ PAZARLARI KURULMAYA BAŞLANMIŞTIR. - PAZARDA TEZGAH AÇABİLMENİN TEK ŞARTI, SEFERİHİSAR'DA ÜRETİCİNİN KENDİ ÜRETTİĞİ YEREL ÜRÜNLERİ SATIŞA SUNMASIDIR. BU ŞEKİLDE YEREL HALK ARACISIZ BİR ŞEKİLDE TÜKETİCİYE ULAŞABİLEREK KENDİ EKONOMİLERİNE ETKİ SAĞLARKEN, AYNI ZAMANDA ZİYARETÇİYE YEREL ÜRÜNLER SUNULABİLMEKTEDİR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL MUTFAK		
PROJE ADI	SEFERİHİSAR'IN GELENEKSEL MUTFAĞI		
PLANLANDIĞI TARİH	2014	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2014
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:	
KAYNAK SAĞLAYAN	(X) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER: ANADOLU EFES, BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KALKINMA PROGRAMI (UNDP)	

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- SLOW FOOD HAREKETİNİN FELSEFESİNİ TEMEL ALARAK KURULAN "SEFERİHİSAR'IN GELENEKSEL MUTFAĞI" PROJESİ, "GELECEK TURİZMDE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM DESTEK FONU" ÇALIŞMALARININ ÖNCÜLÜĞÜNDE HAYATA GEÇİRİLMİŞTİR. - PROJE KAPSAMINDA YEREL MUTFAK ÜRÜNLERİNİN MARKALAŞMASI VE ÜRETİCİ PAZARLARININ YANI SIRA İNTERNET ARACILIĞI İLE TÜKETİCİYE ULAŞTIRILMASI HEDEFLENMEKTEDİR. BU ŞEKİLDE SEFERİHİSAR'IN ÖNEMLİ BİR MİRASI OLAN YEREL MUTFAK ÜRÜNLERİNİN YAŞATILMASININ SAĞLANMASI PLANLANMAKTADIR.

ALAN BİLGİLERİ	**YERLEŞİM ADI**	TARAKLI		
	BAĞLI OLDUĞU ŞEHİR	SAKARYA		
	BÖLGENİN GEÇİM KAYNAĞI	(X) TARIM ( ) ENDÜSTRİ ( ) HAYVANCILIK (X) TURİZM		
	YERLEŞİM TÜRÜ	(X) İLÇE ( ) BELDE ( ) KÖY		
CITTASLOW	**BİRLİĞE ÜYELİK TARİHİ**	2011		
		BİRLİĞE ÜYELİKTEN ÖNCE	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN SONRA**	
	NÜFUS	8284 (1980) – 9212 (2000)	6.991 (2015)	
	BİRLİĞE ÜYELİK SONRASI FİNANSAL KAYNAK AKTARIMI	(X) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM ( ) DİĞER ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) ÖZEL SEKTÖR		

ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS	**SOMUT KÜLTÜREL MİRAS**			
	ANIT	ARKEOLOJİK MİRAS		
		(X) OSMANLI / CUMHURİYET DÖNEMİ	HACI ATIF HANI (TARAKLI HAN) RESTORASYONU	
			FENERLİ EVİ (HACI HAŞİM AĞA KONAĞI) RESTORASYONU	
		( ) DİĞER		
	SİT ALANI	( ) ARKEOLOJİK		
		(X) KENTSEL	YUNUS PAŞA ÇARŞISI VE ORHAN GAZİ ÇARŞISI SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA PROJESİ	
			ŞEHİT MEHMET NURİ KOCABIYIK PARKI VE TARAKLI MEYDAN PROJESİ	
		( ) DOĞAL		
		( ) TARİHİ		

ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS	**SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS**		
	TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	( ) YAZINSAL/SÖZLÜ SANATLAR	
		( ) GÖSTERİ SANATLARI	
		( ) GELENEKSEL FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER	
		(X) YEREL ÜRÜNLER	TARAKLI YEREL MUTFAĞI
		(X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI	TARAKLI'YA AİT EL SANATLARI (KAŞIKÇILIK, DOKUMA) VE TARAKLI MUTFAĞI

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

YAPI ADI	HACI ATIF HANI (TARAKLI HAN)		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	XX. YÜZYIL BAŞI		
PROJE ADI	HACI ATIF HANI (TARAKLI HAN) RESTORASYONU		
PLANLANDIĞI TARİH	2010	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012
PROJE MÜELLİFİ	(X) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	(X) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	RÖLÖVE VE RESTORASYON VE RESTİTÜSYON PROJELERİ HAZIRLANMIŞTIR.		
KORUMA ÇALIŞMALARI	( ) RESTORASYON – SAĞLAMLAŞTIRMA (X) RESTORASYON – BÜTÜNLEME (X) RESTORASYON – YENİLEME (X) RESTORASYON – TEMİZLEME ( ) REKONSTRÜKSİYON (X) YENİDEN İŞLEVLENDİRME		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- YAPININ RESTORASYONUNDA, TARAKLI RESTORASYON ATÖLYESİ BÜNYESİNDE YEREL ÜRÜNLERİN KULLANIMI DESTEKLENMİŞ VE YÖRENİN USTALARI GÖREV ALMIŞTIR.

- RESTORASYON VE RESTİTÜSYON PROJELERİ DOĞRULTUSUNDA YAPI TAMAMEN ASKIYA ALINMIŞTIR. CEPHEDE ÖNEMLİ ORANDA MALZEME BÜTÜNLEMESİNE GİDİLMİŞTİR. MÜDAHALE SONRASI YAPININ ÖZGÜN HALİNDE BULUNAN BİR TAKIM SÜSLEME ELEMANLARI UYGULANMAMIŞTIR. RESTORASYON PROJESİ SONUCUNDA YAPI İŞLEV DEĞİŞİKLİĞİNE UĞRAMIŞ VE ALT KATI DÜKKÂN, ÜST KATLARI BUTİK OTEL OLARAK KULLANILMAYA BAŞLAMIŞTIR.

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

YAPI ADI	FENERLİ EVİ (HACI HAŞİM AĞA KONAĞI)		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	XVIII. YY. SONU		
PROJE ADI	FENERLİ EVİ (HACI HAŞİM AĞA KONAĞI) RESTORASYONU		
PLANLANDIĞI TARİH	2013	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2015
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER: SAKARYA TİCARET VE SANAYİ ODASI
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	RÖLÖVESİ ALINMIŞTIR, RESTORASYON VE RESTİTÜSYON PROJELERİ HAZIRLANMIŞTIR.		
KORUMA ÇALIŞMALARI	(X) RESTORASYON – SAĞLAMLAŞTIRMA ( ) RESTORASYON – BÜTÜNLEME (X) RESTORASYON – YENİLEME (X) RESTORASYON – TEMİZLEME ( ) REKONSTRÜKSİYON (X) YENİDEN İŞLEVLENDİRME		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- YAPININ RESTORASYONUNDA, TARAKLI RESTORASYON ATÖLYESİ BÜNYESİNDE YEREL ÜRÜNLERİN KULLANIMI DESTEKLENMİŞ VE YÖRENİN USTALARI GÖREV ALMIŞTIR. RESTORASYON VE RESTİTÜSYON PROJELERİ DOĞRULTUSUNDA YAPI TAMAMEN ASKIYA ALINMIŞTIR.

- MÜDAHALEDE GEREKLİ STRÜKTÜREL SAĞLAMLAŞTIRMALAR GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ VE FİZİKSEL YENİLEMELER YEREL MALZEMELERLE GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR. YAPI YENİ İŞLEVİNDE MÜZE YAPISI OLARAK KULLANILACAKTIR.

DOKU veya SOKAK ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ADI	YUNUS PAŞA ÇARŞISI VE ORHAN GAZİ ÇARŞISI		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI ÖLÇEĞİ	( ) KENTSEL SİT (X) SOKAK ( ) YAPI GRUBU		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	(X) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	OSMANLI DÖNEMİ YAPILARI		
PROJE ADI	YUNUS PAŞA ÇARŞISI VE ORHAN GAZİ ÇARŞISI SOKAK SAĞ. PROJESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2009	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	(X) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	( ) DOKU		
	(X) SOKAK	YUNUS PAŞA ÇARŞISI VE ORHAN GAZİ ÇARŞISI'NDA BULUNAN 70 ADET OSMANLI DÖNEMİNE AİT TİCARİ YAPININ RÖLÖVE PROJELERİ HAZIRLANMIŞTIR.	
KORUMA ÇALIŞMALARI			
DOKU ÖLÇEĞİ	( ) GÖRSEL KİRLİLİK YARATAN UNSURLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ ( ) GEREKLİ GÖRÜLEN SOKAKLARIN YAYALAŞTIRILMASI ( ) KENTSEL KALİTEYİ ARTIRMAYA YÖNELİK DÜZENLEME ( ) GELEN ZİYARETÇİLERE YÖNELİK DÜZENLEME ( )KENTTEKİ YENİ ÖĞELERİN (SOKAK MOBİLYASI VS.) TARİHİ DOKUYLA UYUMUNUN SAĞLANMASI		
ÇALIŞMA KAPSAMI:			
SOKAK ÖLÇEĞİ	(X) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ( ) CEPHE TEMİZLİĞİ		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- ORHANGAZİ VE YUNUSPAŞA ÇARŞILARINDA BULUNAN OSMANLI DÖNEMİNE AİT KERPİÇ YAPILARDAN OLUŞAN ARASTALARIN SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA PROJELERİ GERÇEKLEŞMİŞTİR.

- YAKLAŞIK 30 ADET YAPININ CEPHE SAĞLIKLAŞTIRMASI GERÇEKLEŞMİŞTİR. ALANDA BULUNAN DOKUYLA UYUMSUZ TENTE VE ALT YAPI ELEMANLARI DÜZENLENMİŞTİR. YOL İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI YAPILMIŞ VE SOKAĞA AİT ZEMİN KAPLAMALARI YENİLENMİŞTİR.

- TARİHİ YAPILAR GÜNÜMÜZDE TİCARİ AMAÇLI DÜKKAN, YEREL HALKIN FAALİYETİNE YÖNELİK ATÖLYE VE RESTORAN GİBİ İŞLEVLERE SAHİPTİR.

DOKU veya SOKAK ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ADI	ŞEHİT MEHMET NURİ KOCABIYIK PARKI VE TARAKLI MEYDANI		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI ÖLÇEĞİ	(X) KENTSEL SİT ( ) SOKAK (X) YAPI GRUBU		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	( ) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI (X) DİĞER: MEYDAN	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	OSMANLI DÖNEMİ		
PROJE ADI	ŞEHİT MEHMET NURİ KOCABIYIK PARKI VE TARAKLI MEYDAN PROJESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2014	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2016 YILI İÇERİSİNDE TAMAMLANMASI PLANLANMAKTADIR.
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ (X)ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	( ) DOKU		
	( ) SOKAK		
KORUMA ÇALIŞMALARI			
DOKU ÖLÇEĞİ	( ) GÖRSEL KİRLİLİK YARATAN UNSURLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ ( ) GEREKLİ GÖRÜLEN SOKAKLARIN YAYALAŞTIRILMASI (X) KENTSEL KALİTEYİ ARTIRMAYA YÖNELİK DÜZENLEME (X) GELEN ZİYARETÇİLERE YÖNELİK DÜZENLEME (X)KENTTEKİ YENİ ÖĞELERİN (SOKAK MOBİLYASI VS.) TARİHİ DOKUYLA UYUMUNUN SAĞLANMASI		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- TARAKLI KENTSEL SİT ALANI İÇERİSİNDE YER ALAN VE KENT MERKEZİNDE BULUNAN 2500 METREKARELİK ALANDA BULUNAN PARKIN KENT MEYDANINA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ PLANLANMAKTADIR. PROJE KAPSAMINDA, BU ALANIN TARAKLI TARİHİ MİMARİ YAPISI İLE UYUMLULUK GÖSTERMESİ PLANLANMAKTADIR.

- YEREL HALKA VE ZİYARETÇİLERE YÖNELİK YEŞİL ALAN, OTURMA AMAÇLI KENT MOBİLYALARI VE AYDINLATMA ELEMANLARI YERLEŞTİRİLEREK SOSYAL ALANLAR OLUŞTURULMAKTADIR.

SOKAK ÖLÇEĞİ	( ) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ( ) CEPHE TEMİZLİĞİ

ÇALIŞMA KAPSAMI:

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	TARAKLI'YA AİT EL SANATLARI (KAŞIKÇILIK, DOKUMA) VE TARAKLI YEREL MUTFAĞI		
PROJE ADI	KINALI ELLER		
PLANLANDIĞI TARİH	2015	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2015
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	(X) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER (X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X		X	- TARAKLI SAKİN ŞEHİR DERNEĞİ BÜNYESİ ALTINDA OLUŞTURULMUŞ BİR PROJEDİR. PROJE KAPSAMINDA YEREL TARAKLI KADINLARININ UNUTULMAYA YÜZ TUTMUŞ GELENEKSEL EL SANATLARI (KAŞIKÇILIK, DOKUMA) VE YÖRESEL MUTFAĞI HAKKINDA EĞİTİM ALMALARI VE İSTİHDAM SAĞLANMASI HEDEFLENMEKTEDİR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	TARAKLI'YA AİT EL SANATLARI (KAŞIKÇILIK, DOKUMA) VE TARAKLI MUTFAĞI		
PROJE ADI	TARAKLI YEREL KÜLTÜR DERNEĞİ ÇALIŞMALARI		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMALARI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER (X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- KURULAN DERNEK KAPSAMINDA YEREL HALKIN GELENEKSEL DEĞERLERİNİ KORUMAYA TEŞVİK ETMEK AMAÇLI ÇALIŞMALAR DÜZENLENMEKTEDİR. - BAŞKA KENTLERDE DÜZENLENEN SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMA VE TANITMAYA YÖNELİK FESTİVAL VB. FAALİYETLERDE TARAKLI'NIN YEREL KÜLTÜRÜNÜN TANITILMASINA YÖNELİK KATILIMLAR SAĞLANMAKTADIR.

ALAN BİLGİLERİ	**YERLEŞİM ADI**	GÖKÇEADA		
	BAĞLI OLDUĞU ŞEHİR	ÇANAKKALE		
	BÖLGENİN GEÇİM KAYNAĞI	(X) TARIM (X) HAYVANCILIK	( ) ENDÜSTRİ (X) TURİZM	
	YERLEŞİM TÜRÜ	(X) İLÇE	( ) BELDE	( ) KÖY
CITTASLOW	**SLOW CİTY BİRLİĞİNE ÜYELİK TARİHİ**	2011		
	NÜFUS	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN ÖNCE** 8.875 (2000) – 7.074 (2010)	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN SONRA** 8.906 (2015)	
	BİRLİĞE ÜYELİK SONRASI FİNANSAL KAYNAK AKTARIMI	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULU ( ) ÖZEL SEKTÖR (X) DİĞER: ÜNİVERSİTE, GMKA		

ALANDAKİ KÜLTÜREL	**SOMUT KÜLTÜREL MİRAS**		
	ANIT	( ) ARKEOLOJİK	
		( ) OSMANLI / CUMHURİYET DÖNEMİ	
		( ) DİĞER	
	SİT ALANI	(X) ARKEOLOJİK	
		(X) KENTSEL	
		( ) DOĞAL	
		( ) TARİHİ	

ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS**		
	TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	( ) YAZINSAL/SÖZLÜ SANATLAR	
		( ) GÖSTERİ SANATLARI	
		(X) GELENEKSEL FESTİVAL/ KUTLAMA /ŞÖLENLER	
	YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	(X) YEREL ÜRÜNLER	ULUSAL EKO-GASTRONOMİ SEMPOZYUMU
			YERYÜZÜ PAZARI (EARTH MARKET)
			CITTASLOW GÖKÇEADA VE EKO-GASTRONOMİ KÜLTÜRÜNÜN ULUSAL VE ULUSLAR ARASI ALANDA TANITILMASI PROJESİ
		( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI	

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL ÜRÜNLER VE GELENEKSEL GÖKÇEADA MUTFAĞI		
PROJE ADI	ULUSAL EKO-GASTRONOMİ SEMPOZYUMU		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2014
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) DİĞER: ÜNİVERSİTE ( ) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) DİĞER: ÜNİVERSİTE, GMKA (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER () GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- KONGRENİN AMACI, TOPLUMLARIN ÖNEMLİ BİR KÜLTÜREL ZENGİNLİĞİ OLAN YEMEK MUTFAK KÜLTÜRÜNÜN YEREL ÜRÜNLERE DAYANDIRILARAK VE ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİNE UYGUN ŞEKİLDE YAŞATILMASINI SAĞLAMANIN YOLLARINI TARTIŞMAKTIR. - EKO-GASTRONOMİ İLKELERİNİ BENİMSEMİŞ ÇİFTÇİLER, ÜRETİCİLER VE ŞEFLERLE ATÖLYELER GERÇEKLEŞTİRİLMEKTEDİR. - GELENEKSEL GÖKÇEADA MUTFAĞI'NIN TANITIMI YAPILMAKTADIR. - KONGRE KAPSAMINDA BİLİMSEL "EKO-GASTRONOMİ DERGİSİ" YAYINLANMAKTADIR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL ÜRÜNLER VE GELENEKSEL GÖKÇEADA MUTFAĞI				
PROJE ADI	YERYÜZÜ PAZARI (EARTH MARKET)				
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2013		
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) DİĞER: ÜNİVERSİTE ( ) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR				
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) DİĞER: ÜNİVERSİTE, GMKA (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR				

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER		X	X	X	

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- "EARTH MARKET" OLUŞUMU, SLOW FOOD FELSEFESİ KAPSAMINDA OLUŞTURULMUŞ ULUSLAR ARASI BİR YEREL ÜRÜN PAZAR PROJESİDİR. - BU PAZARLARDA, SATILAN ÜRÜNLER SADECE YEREL ÜRÜNLER OLMAK ZORUNDADIR VE ÜRÜNLER SLOW FOOD KOMİSYONU TARAFINDAN KONTROL EDİLMEKTEDİR. EARTH MARKET UYGULAMASININ OLDUĞU BİR YERLEŞİMDE YEREL ÜRÜNLER KONUSUNDA HALKI BİLGİLENDİRİCİ EĞİTİM FAALİYETLERİ DÜZENLENMEKTEDİR. - YEREL HALKIN OLUŞUMU BENİMSEMESİ AMACIYLA ÇEŞİTLİ TANITICI TABELALAR DÜZENLENMİŞ, PAZARA ÖZEL BİR ALAN OLUŞTURULMUŞ, PAZARIN HAFTANIN HER GÜNÜ AÇIK OLMASI HEDEFLENMİŞ VE GÖRSEL İLGİNİN ARTMASI AMACIYLA ÜRÜN SATIŞININ GERÇEKLEŞECEĞİ AHŞAP SATIŞ OFİSLERİ OLUŞTURULMUŞTUR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL ÜRÜNLER VE GELENEKSEL GÖKÇEADA MUTFAĞI		
PROJE ADI	CITTASLOW GÖKÇEADA VE EKO-GASTRONOMİ KÜLTÜRÜNÜN ULUSAL VE ULUSLAR ARASI ALANDA TANITILMASI PROJESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2010	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2013
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) DİĞER: ÜNİVERSİTE ( ) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) DİĞER: ÜNİVERSİTE, GMKA (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X		- PROJENİN AMACI, ADAYA GELEN ZİYARETÇİLERİN, YERLEŞİMİN CİTTASLOW MARKASINA UYGUN TURİZM OLANAKLARI HAKKINDA BİLGİLENMESİNİ SAĞLAMAK, DOĞAL VE KÜLTÜREL DEĞERLERİNİ KORUYARAK VE AKTİF TUTARAK TURİZM POTANSİYELİNİ ARTIRMAK VE GÖKÇEADA'YI TANITMAKTIR. - PROJE KAPSAMINDA; "GÖKÇEADA TANITIM REHBERİ 2014", GÖKÇEADA YAVAŞ TURİZM REHBERİ" VE YEREL ÜRÜNLERİ VE YEREL ÜRÜN SATIŞININ YAPILDIĞI DÜKKAN VE RESTORANLARIN TANITIMININ YAPILDIĞI "GÖKÇEADA YEREL ÜRÜN REHBERİ" DÜZENLENMİŞTİR

ALAN BİLGİLERİ	**YERLEŞİM ADI**	YENİPAZAR				
	BAĞLI OLDUĞU ŞEHİR	AYDIN				
	BÖLGENİN GEÇİM KAYNAĞI	(X) TARIM ( ) ENDÜSTRİ (X) HAYVANCILIK ( ) TURİZM				
	YERLEŞİM TÜRÜ	(X) İLÇE ( ) BELDE ( ) KÖY				
SLOW CITY ÜYELİK	**SLOW CİTY BİRLİĞİNE ÜYELİK TARİHİ**	2011				
		BİRLİĞE ÜYELİKTEN ÖNCE				**BİRLİĞE ÜYELİKTEN SONRA**
	NÜFUS	17.630 (1990) - 13.078 (2011)				12.937 (2015)
	BİRLİĞE ÜYELİK SONRASI FİNANSAL KAYNAK AKTARIMI	(X) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM ( ) DİĞER ( ) SİVİL KURULUŞ (X) ÖZEL SEKTÖR				
ALANDAKİ KÜLTÜREL	**SOMUT KÜLTÜREL MİRAS**					
	ANIT	**YAPI ADI**	**ARKEOLOJİK MİRAS**	**OSMANLI / CUMH. DÖNEMİ MİRASI**	**DİĞER**	
		TARİHİ YEL DEĞİRMENİ ÇEVRE DÜZENLEMESİ		X		
	SİT ALANI	**SİT ADI**	**ARKEOLOJİK SİT**	**KENTSEL SİT**	**DOĞAL SİT**	**TARİHİ SİT**
ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS**					
	TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	( ) YAZINSAL/SÖZLÜ SANATLAR	-			
		( ) GÖSTERİ SANATLARI	-			
		( ) GELENEKSEL FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER				
	YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	(X) YEREL ÜRÜNLER	YENİPAZAR PİDESİ FESTİVALİ			
			YEREL ÜRÜNLER VE GELENEKSEL YENİPAZAR MUTFAĞI			
		(X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI	YENİPAZAR EL ZANAATLARI			

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

YAPI ADI	TARİHİ YEL DEĞİRMENİ		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	( ) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI (X) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	XIX. YÜZYIL		
PROJE ADI	TARİHİ YEL DEĞİRMENİ ÇEVRE DÜZENLEMESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2012	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2013
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ (X)ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI			
KORUMA ÇALIŞMALARI	( ) RESTORASYON – SAĞLAMLAŞTIRMA (X) RESTORASYON – BÜTÜNLEME ( ) RESTORASYON – YENİLEME ( ) RESTORASYON – TEMİZLEME ( ) REKONSTRÜKSİYON ( ) YENİDEN İŞLEVLENDİRME		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- YAPININ EKSİK PARÇALARI TEKRAR ÜRETİLMİŞ VE DEĞİRMEN TAMAMLANMIŞTIR.

- DEĞİRMENİN ÇEVRESİ TEMİZLENEREK GEREKLİ DÜZENLEMELER YAPILMIŞTIR.

- DEĞİRMENİN BULUNDUĞU MESİRE ALANINA ULAŞMAK AMACIYLA YER ALAN VE 100 METRE YÜKSEKLİĞE ULAŞIMI SAĞLAYAN MERDİVEN, YENİLENMİŞ VE RENKLİ SERAMİKLERLE KAPLANMIŞTIR. "YAVAŞ MERDİVEN" OLARAK ADLANDIRILAN BU MERDİVENİN ÜZERİNE, CITTASLOW'U SİMGELEYEN SALYANGOZ, YERLEŞİMİN GELENEKSEL FESTİVALİNİ SİMGELEYEN DEVE VE YERLEŞİMDE YER ALAN BÜYÜK MENDERES NEHRİ'Nİ ANLATAN TASVİRLER İŞLENMİŞTİR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YENİPAZAR PİDESİ		
PROJE ADI	YENİPAZAR GELENEKSEL PİDE FESTİVALİ		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2014
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) DİĞER: (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) DİĞER: (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER (X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI			X	X	- YENİPAZAR'IN PİDE KÜLTÜRÜNÜ SÜRDÜRÜLMESİ, SAHİP ÇIKILAN BİR YEREL ÜRÜN KONSEPTLİ ETKİNLİK DÜZENLENEREK YEREL HALKIN BİR ARAYA GELMESİNİN SAĞLANMASI VE ZİYARETÇİNİN YERLEŞİME OLAN İLGİSİ ARTIRMAK AMACIYLA "YENİPAZAR GELENEKSEL PİDE FESTİVALİ" DÜZENLENMEYE BAŞLAMIŞTIR. - FESTİVALDE ÇEŞİTLİ YÖRESEL DANS VE SAHNE GÖSTERİLERİ SERGİLENMİŞ VE YEREL ÜRÜNLERİ DESTEKLEYİCİ FAALİYETLER DÜZENLENMİŞTİR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YENİPAZAR EL ZANAATLARI			
PROJE ADI	ORTHOSİA KÜLTÜR MERKEZİ'NİN KURULMASI			
PLANLANDIĞI TARİH	2013	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2013	
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) DİĞER: (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR			
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) DİĞER: (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR			

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) YEREL ÜRÜNLER (X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI	X		X	X	- ORTHOSİA KÜLTÜR MERKEZİ, YENİPAZAR'A AİT KÜLTÜREL ÖĞELERİN BELGELENMESİ VE SAKLANMASI, AYRICA ZİYARETÇİLERE TANITILMASI AMACIYLA KURULMUŞTUR. - YEREL HALKIN BAĞIŞLADIĞI FOTOĞRAFLAR, GELENEKSEL EV EŞYALARI, TARIM MALZEMELERİ VE EL ZANAATI ÜRÜNLERİ SERGİLENMEKTEDİR. - MERKEZ, FAALİYETE GEÇTİĞİ İLK ZAMANLARDA OLDUKÇA İLGİ GÖRMESİNE RAĞMEN GÜNÜMÜZDE YETERİNCE DESTEKLENMEDİĞİ SÖYLENEBİLİR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL ÜRÜNLER VE GELENEKSEL YENİPAZAR MUTFAĞI		
PROJE ADI	YEREL ÜRETİCİ PAZARLARI		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2010-2016
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) DİĞER: (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) DİĞER: (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	-ZATEN GELENEKSELLEŞMİŞ OLAN ÜRETİCİ PAZARLARI, CİTTASLOW'A ÜYELİK SÜRECİYLE DAHA ÇOK DESTEKLENİR HALE GELMİŞ VE PAZARLARIN SAYISI ARTMIŞTIR. - 2011'DE İLK DEFA "TOHUM TAKAS ŞENLİĞİ" DÜZENLENMİŞTİR. - EL ZANAATININ DESTEKLENMESİ AMACIYLA, CİTTASLOW BİRLİĞİNE ÜYELİK ÖNCESİ 2010 YILINDA KURULAN "KADIN, ÇEVRE, KÜLTÜR VE İŞLETME KOOPERATİFİ" ÇALIŞMALARINI SÜRDÜRMEKTEDİR.

ALAN BİLGİLERİ	**YERLEŞİM ADI**	YALVAÇ		
	BAĞLI OLDUĞU ŞEHİR	ISPARTA		
	BÖLGENİN GEÇİM KAYNAĞI	(X) TARIM ( ) ENDÜSTRİ (X) HAYVANCILIK ( ) TURİZM		
	YERLEŞİM TÜRÜ	(X) İLÇE ( ) BELDE ( ) KÖY		
CITTASLOW	**SLOW CİTY BİRLİĞİNE ÜYELİK TARİHİ**	2012		
	NÜFUS	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN ÖNCE**	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN SONRA**	
		85.053 (1990) - 52.223 (2012)	47.769 (2014)	
	BİRLİĞE ÜYELİK SONRASI FİNANSAL KAYNAK AKTARIMI	( ) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM ( ) DİĞER ( ) SİVİL KURULU ( ) ÖZEL SEKTÖR		

ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT KÜLTÜREL MİRAS**		
	ANIT	( ) ARKEOLOJİK	
		(X) OSMANLI / CUMHURİYET DÖNEMİ	KEÇE EVİ RESTORASYONU
			YALVAÇ OSMANLI HAMAMI RESTORASYONU
			ÇINARALTI ÇEVRE DÜZENLEMESİ
		( ) DİĞER	
	SİT ALANI	( ) ARKEOLOJİK	
		( ) KENTSEL	
		( ) DOĞAL	
		( ) TARİHİ	
ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS**		
	TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	( ) YAZINSAL/SÖZLÜ SANATLAR	
		( ) GÖSTERİ SANATLARI	
		( ) GELENEKSEL FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER	
	YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	(X) YEREL ÜRÜNLER	KADINLAR PAZARI
		( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI	

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

YAPI ADI	KEÇE EVİ		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	XIX. YÜZYIL		
PROJE ADI	KEÇE EVİ RESTORASYONU		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	(X) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	YAPININ RESTORASYON UYGULAMASI CITTASLOW ÜYELİĞİ ÖNCESİNDE GERÇEKLEŞMİŞTİR.		
KORUMA ÇALIŞMALARI	( ) RESTORASYON – SAĞLAMLAŞTIRMA ( ) RESTORASYON – BÜTÜNLEME ( ) RESTORASYON – YENİLEME ( ) RESTORASYON – TEMİZLEME ( ) REKONSTRÜKSİYON (X) YENİDEN İŞLEVLENDİRME		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- TARİHİ KONUTUN AVLUSU VE İÇ MEKANI YENİDEN DÜZENLENMİŞTİR. İKİ KATLI KERPİÇ YAPININ AVLU BÖLÜMÜNE KEÇE İŞLEMEK İÇİN KULLANILAN ALETLER YERLEŞTİRİLMİŞ VE KEÇECİLİK MESLEĞİNİN TÜM AŞAMALARINI GÖSTEREN BİR DÜZENLEME OLUŞTURULMUŞTUR.

- YAPININ ZEMİN KATINA BİR KAFETERYA KONULMUŞ, ÜST KATINDA İSE KEÇE ÜRÜNLERİNİN SERGİLENDİĞİ MEKANLAR OLUŞTURULMUŞTUR

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

YAPI ADI	YALVAÇ OSMANLI HAMAMI		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	( ) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI (X) DİĞER	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	OSMANLI DÖNEMİ		
PROJE ADI	YALVAÇ OSMANLI HAMAMI RESTORASYONU		
PLANLANDIĞI TARİH	2003	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	UYGULAMA AŞAMASINDA
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	BELGELEME ÇALIŞMALARI, CITTASLOW BİRLİĞİNE ÜYELİK ÖNCESİ GERÇEKLEŞMİŞTİR.		
KORUMA ÇALIŞMALARI	( ) RESTORASYON – SAĞLAMLAŞTIRMA ( ) RESTORASYON – BÜTÜNLEME (X) RESTORASYON – YENİLEME (X) RESTORASYON – TEMİZLEME (X) REKONSTRÜKSİYON (X) YENİDEN İŞLEVLENDİRME		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- HAMAM YAPISININ BAHÇE DUVARLARI ASLINA UYGUN ÖRÜLEREK YAPININ GÜVENLİĞİ SAĞLANMAK İSTENMİŞTİR.

- SOYUNMALIK BÖLÜMÜNÜN YIKILAN KISMI YENİDEN AYAĞA KALDIRILMIŞ, İÇ VE DIŞ CEPHE BOYALARI TAMAMLANMIŞ, AHŞAP CEPHE ELEMANLARI ASLINA UYGUN OLARAK YENİLERİYLE DEĞİŞTİRİLMİŞ VE ELEKTRİK SİSTEMİ MONTE EDİLMİŞTİR

- RESTORASYON PROJESİ TAMAMLANDIĞINDA HAMAMIN YEREL YÖNETİM TARAFINDAN BİR MÜZE YAPISINA DÖNÜŞTÜRÜLMESİ PLANLANMAKTADIR.

DOKU veya SOKAK ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ADI	ÇINARALTI MEYDANI ÇEVRE YAPILARI		
YAPI DÖNEMİ	( ) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI ÖLÇEĞİ	( ) KENTSEL SİT (X) YAPI GRUBU	( ) SOKAK	
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	14. YÜZYIL		
PROJE ADI	ÇINARALTI ÇEVRE DÜZENLEMESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2012	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	UYGULAMA AŞAMASINDA
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	(X) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	( ) DOKU	-	
	( ) SOKAK	-	
KORUMA ÇALIŞMALARI			
DOKU ÖLÇEĞİ	(X) GÖRSEL KİRLİLİK YARATAN UNSURLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ ( ) GEREKLİ GÖRÜLEN SOKAKLARIN YAYALAŞTIRILMASI ( ) KENTSEL KALİTEYİ ARTIRMAYA YÖNELİK DÜZENLEME ( ) GELEN ZİYARETÇİLERE YÖNELİK DÜZENLEME (X)KENTTEKİ YENİ ÖĞELERİN (SOKAK MOBİLYASI VS.) TARİHİ DOKUYLA UYUMUNUN SAĞLANMASI		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- ÖZGÜNLÜĞÜ BOZULAN DÜKKANLARIN CEPHELERİ TARİHİ DOKUYLA UYUMLU OLACAK ŞEKİLDE AHŞAP KAPLANACAK, ÇATILAR YENİDEN ELE ALINIP TARİHİ DOKUYA UYGUN KİREMİT ÖRTÜ İLE KAPLANACAKTIR.

- TARİHİ AĞAÇ, KAHVEHANELER VE TARİHİ MEYDANIN AYDINLATMASI YENİDEN ELE ALINACAKTIR.

- 1924 YILINDA ÇEKİLMİŞ BİR FOTOĞRAF KAYNAK GÖSTERİLEREK KAHVEHANE SANDALYELERİ, ÖZGÜN HALİNDE OLDUĞU GİBİ AHŞAP SEDİR SANDALYELERLE DEĞİŞTİRİLECEKTİR.

SOKAK ÖLÇEĞİ	( ) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ( ) CEPHE TEMİZLİĞİ

ÇALIŞMA KAPSAMI:

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL ÜRÜNLER		
PROJE ADI	YALVAÇ KADIN PAZARI		
PLANLANDIĞI TARİH	2010	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2014
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER (X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI			X	X	- KADINLARI YEREL ÜRETİMİ DESTEKLEMEYE TEŞVİK ETMEK AMAÇLANMIŞTIR. - ÇEŞİTLİ FESTİVALLER DÜZENLENEREK ZİYARETÇİLERE YEREL ÜRÜNLERİN TANITIMI YAPILMAKTA, GELENEKSEL YEMEK KÜLTÜRÜNÜ SÜRDÜRMEK İÇİN "GELENEKSEL YEMEK YARIŞMASI" YAPILMAKTADIR. - FESTİVALLER KAPSAMINDA BİSİKLET KULLANIMINI ÖZENDİRMEK İÇİN TOPLU BİSİKLET TURU DÜZENLENMEKTEDİR. - AHİLİK GELENEĞİNİN SÜRDÜRÜLMESİ AMACIYLA, YEREL PAZARIN OLDUĞU HER GÜN "PAZAR DUASI" GELENEĞİ SÜRDÜRÜLMEKTEDİR.

ALAN BİLGİLERİ	**YERLEŞİM ADI**	VİZE	
	BAĞLI OLDUĞU ŞEHİR	KIRKLARELİ	
	BÖLGENİN GEÇİM KAYNAĞI	(X) TARIM ( ) ENDÜSTRİ (X) HAYVANCILIK (X) TURİZM	
	YERLEŞİM TÜRÜ	(X) İLÇE ( ) BELDE ( ) KÖY	
CITTASLOW	**SLOW CİTY BİRLİĞİNE ÜYELİK TARİHİ**	2012	
	NÜFUS	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN ÖNCE** 32.276 (2000) – 28.611 (2011)	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN SONRA** 27.422 (2015)
	BİRLİĞE ÜYELİK SONRASI FİNANSAL KAYNAK AKTARIMI	(X) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM ( ) DİĞER (X) SİVİL KURULUŞ ( ) ÖZEL SEKTÖR	

ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT KÜLTÜREL MİRAS**		
	ANIT	( ) ARKEOLOJİK	
		( ) OSMANLI / CUMHURİYET DÖNEMİ	
		( ) DİĞER	
	SİT ALANI	(X) ARKEOLOJİK	KALE MAHALLESİ TARİHİ DOKUSU SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMASI
		( ) KENTSEL	
		( ) DOĞAL	
		( ) TARİHİ	

ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS**		
	TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	( ) YAZINSAL/SÖZLÜ SANATLAR	
		( ) GÖSTERİ SANATLARI	
		( ) GELENEKSEL FESTİVAL/ KUTLAMA/ ŞÖLENLER	
	YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	(X) YEREL ÜRÜNLER	VİZE KALKINMA KOOPERATİFİ
			VİZE SAKİN ŞEHİR DERNEĞİ
			TRAKYA YEMEK KÜLTÜRÜ PROJESİ
		(X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI	VİZE KALKINMA KOOPERATİFİ

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

ARKEOLOJİK MİRASIN KORUNMASI KAPSAMINDA GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

YAPI ADI	KALE MAHALLESİ TARİHİ DOKUSU		
YAPI ÖLÇEĞİ	( ) TESCİLLİ TEKİL YAPI (X) ARKEOLOJİK SİT ( ) KENTSEL SİT		( ) DOĞAL SİT ( ) TARİHİ SİT
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	BİZANS VE OSMANLI DÖNEMİ		
PROJE ADI	KALE MAHALLESİ TARİHİ DOKUSU SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMASI		
PLANLANDIĞI TARİH	2010	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2014
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	(X) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ (X)ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER: İL ÖZEL İDARESİ
	AÇIKLAMA: İZMİR İL ÖZEL İDARESİ VE İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TARAFINDAN KAYNAK AKTARIMI GERÇEKLEŞMİŞTİR.		
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	( ) ÖREN YERİ	-	
	( ) YAPI	-	
KORUMA ÇALIŞMALARI			
ÖREN YERİ	(X) MİRAS ALANININ TAHRİBİNE SEBEP OLACAK YAPILANMA PLANLARININ DÜZENLENMESİ ( ) KAZI ÇALIŞMALARININ YÖNETİMİ (X) ZİYARETÇİLERE YÖNELİK YAPILANMA ÇALIŞMALARIN DENETLENMESİ		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- KALE MAHALLESİ'NDE GERÇEKLEŞTİRİLEN SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ÇALIŞMALARINDA HİSAR CADDESİ, BÜYÜK CAMİ SOKAK, AĞIL SOKAK, YATIR SOKAK, PAŞA SOKAK, DAR SOKAK, MEKTEP SOKAK VE NÜZHET EREZ SOKAK, KARAKOL CADDESİ VE ÇAMLIK ALANINDA FAALİYET GÖSTERİLMİŞTİR.
- MÜDAHALE EDİLEN ALANLAR, TARİHİ YAPILARIN ÇEVRESİNDE BULUNAN YOL VE MERDİVENLER, KONUT YAPILARININ BAHÇE DUVARLARI VE MEYDANLAR OLMUŞTUR.
- ALANDA BULUNAN 20 SİVİL YAPININ ALTYAPI VE ÜST YAPI HİZMETLERİ SAĞLANMIŞ, ALANDAKİ SOKAK VE CADDELERİN TÜM ALTYAPI VE ÜST YAPISI TAMAMLANMIŞTIR. ALANDA BULUNAN TARİHİ YAPILARIN SÜREÇ İÇERİSİNDE DOKUYLA UYUMSUZ İNŞA EDİLEN BAHÇE DUVARLARI YENİLENMİŞ VE DOKU GENELİNDE BİR BÜTÜNLÜK SAĞLAYACAK ŞEKİLDE AHŞAP HARPUŞTALI YIĞMA TAŞ DUVARLAR ŞEKLİNDE İNŞA EDİLMİŞTİR. GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMADA TARİHİ YAPILARLA UYUMLU MALZEME SEÇİMLERİNE DİKKAT EDİLMİŞTİR.

YAPI	( ) ANASTİLOSİS ÇALIŞMASI ( ) MİMARİ ÖGELERİN YERİNDE KORUNARAK SERGİLENMESİ ( ) MİMARİ ÖGELERİN TAŞINARAK SERGİLENMESİ

ÇALIŞMA KAPSAMI:

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL ÜRÜNLER VE GELENEKSEL EL ZANAATLARI				
PROJE ADI	VİZE KALKINMA KOOPERATİFİNİN KURULMASI				
PLANLANDIĞI TARİH	2012	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012		
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:		
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:		

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER (X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- İLÇENİN SEMBOLÜ HALİNE GELEN IHLAMURUN ZİYARETÇİYE TANITIMI DESTEKLENMİŞTİR. - YEREL ÜRETİCİNİN ÜRÜNLERİNİ SATABİLECEKLERİ SATIŞ MERKEZLERİ OLUŞTURULMUŞTUR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL ÜRÜNLER		
PROJE ADI	VİZE SAKİN ŞEHİR DERNEĞİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2012	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI					- CİTTASLOW BİRLİĞİNİ HALKA TANITICI, "VİZE KÜLTÜR GECESİ" GİBİ ÇEŞİTLİ ETKİNLİKLER DÜZENLENMEKTEDİR. ETKİNLİKLERDE YÖRESEL YEMEK YARIŞMALARI DÜZENLENMESİ, YÖRESEL KIYAFET SERGİSİ GİBİ FAALİYETLER GERÇEKLEŞTİRİLMEKTEDİR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	VİZE YEREL MUTFAĞI				
PROJE ADI	TRAKYA YEMEK KÜLTÜRÜ PROJESİ				
PLANLANDIĞI TARİH	2011	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2012		
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		(X) DİĞER: BULGARİSTAN YEREL YÖNETİMİ		
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR		( ) DİĞER:		

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- ÇALIŞMA, VİZE BELEDİYESİ VE TSAREVO BELEDİYESİ (BULGARİSTAN-DAYKO) İŞ BİRLİĞİ İLE GERÇEKLEŞMİŞTİR. - İKİ KÜLTÜRÜN YEREL MUTFAĞININ TANITILMASI, ÖZELLİKLE GENÇ KUŞAKLAR ARASINDA SAĞLIKLI, GELENEKSEL GIDA TÜKETİMİNİN TEŞVİK EDİLMESİ, YEREL SLOW FOOD BİRLİĞİNİN KURULMASI VE SLOWFOOD BİRLİĞİNİN KATKILARIYLA OKULLAR İÇİN EĞİTİM PROGRAMLARI DÜZENLENMESİ, CİTTASLOW FAALİYETLERİNİN YAYGINLAŞTIRILMASINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR YÜRÜTÜLMEKTEDİR.

ALAN BİLGİLERİ	**YERLEŞİM ADI**	HALFETİ		
	BAĞLI OLDUĞU ŞEHİR	ŞANLIURFA		
	BÖLGENİN GEÇİM KAYNAĞI	(X) TARIM (X) HAYVANCILIK	( ) ENDÜSTRİ (X) TURİZM	
	YERLEŞİM TÜRÜ	(X) İLÇE	( ) BELDE	( ) KÖY
CITTASLOW	**SLOW CİTY BİRLİĞİNE ÜYELİK TARİHİ**	2013		
	NÜFUS	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN ÖNCE** 4165 (1990) – 38.737 (2013)	**BİRLİĞE ÜYELİKTEN SONRA** 37.930 (2015)	
	BİRLİĞE ÜYELİK SONRASI FİNANSAL KAYNAK AKTARIMI	( ) GENEL YÖNETİM (X) DİĞER KARACADAĞ KALKINMA ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) ÖZEL SEKTÖR: AJANSI, GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ	(X) YEREL YÖNETİM	
ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT KÜLTÜREL MİRAS**			
	ANIT	( ) ARKEOLOJİK		
		(X) OSMANLI / CUMHURİYET DÖNEMİ	MERKEZ (ULU) CAMİ	
		( ) DİĞER		
	SİT ALANI	**SİT ADI**		
		( ) ARKEOLOJİK		
		(X) KENTSEL	SAVAŞAN KÖYÜ SAĞLIKLAŞTIRMA PROJESİ	
			ESKİ HALFETİ (ATATÜRK VE ORTA CADDESİ) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA PROJELERİ	
			HALFETİ KENTSEL SİT ALANI KIYI ŞERİDİ İYİLEŞTİRME PROJESİ	
		( ) DOĞAL		
		( ) TARİHİ		
ALANDAKİ KÜLTÜREL MİRAS ÖĞELERİ	**SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS**			
	TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	( ) YAZINSAL/SÖZLÜ SANATLAR		
		( ) GÖSTERİ SANATLARI		
		( ) GELENEKSEL FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER		
	YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	(X) YEREL ÜRÜNLER	GÜL FESTİVALİ	
			YEREL FISTIĞIN TESCİLLENMESİ VE ÜRETİMİNİN DESTEKLENMESİ	
		( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

YAPI ADI	MERKEZ (ULU) CAMİ		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI	( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI	( ) DİĞER
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	( ) SİVİL MİMARİ YAPISI (X) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	1260/1844		
PROJE ADI	MERKEZ (ULU) CAMİ KURTARMA RESTORASYON VE ÇEVRE DÜZENLEMESİ PROJESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	YAPIM AŞAMASINDA
PROJE MÜELLİFİ	(X) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
KAYNAK SAĞLAYAN	(X) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	RÖLÖVE VE RESTORASYON PROJELERİ KURUL TARAFINDAN ONAYLANMIŞTIR.		
KORUMA ÇALIŞMALARI	( ) RESTORASYON – SAĞLAMLAŞTIRMA ( ) RESTORASYON – BÜTÜNLEME ( ) RESTORASYON – YENİLEME ( ) RESTORASYON – TEMİZLEME (X) REKONSTRÜKSİYON ( ) YENİDEN İŞLEVLENDİRME		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- GÜNÜMÜZDE ONAYLANAN PROJEYE GÖRE CAMİ YAPISI ÖZGÜN YERİNDEN YAKLAŞIK 1,75 CM YÜKSELTİLEREK YENİDEN İNŞA EDİLECEKTİR. ÇALIŞMA KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI, ENERJİ VE TABİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI VE VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN ORTAKLAŞA BİR ÇALIŞMASI OLARAK YÜRÜTÜLECEKTİR.

DOKU veya SOKAK ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA				
SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR	**YAPI ADI**	SAVAŞAN KÖYÜ		
	YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER	(X) CUMHURİYET DÖNEMİ YAPISI	
	YAPI ÖLÇEĞİ	(X) KENTSEL SİT (X) YAPI GRUBU	( ) SOKAK	
	YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
	YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	1936-1982		
	PROJE ADI	SAVAŞAN KÖYÜ SAĞLIKLAŞTIRMA PROJESİ		
	PLANLANDIĞI TARİH	2014-2015	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	-
	PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
	KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER: GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ
	PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
	BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	(X) DOKU	- KÖY 2013 YILINDA KENTSEL SİT ALANI OLARAK KABUL EDİLMİŞ VE 33 ADET KONUT YAPISI TESCİL EDİLMİŞTİR. - KENTSEL SİT ALANINDA KORUMA AMAÇLI İMAR PLANI YAPILINCAYA KADAR, GEÇİŞ DONEMİ KORUMA ESASLARI VE KULLANMA ŞARTLARI BELİRLENMİŞ VE YÜRÜRLÜĞE KONMUŞTUR.	
		( ) SOKAK		
	KORUMA ÇALIŞMALARI			
	DOKU ÖLÇEĞİ	( ) GÖRSEL KİRLİLİK YARATAN UNSURLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ ( ) GEREKLİ GÖRÜLEN SOKAKLARIN YAYALAŞTIRILMASI ( ) KENTSEL KALİTEYİ ARTIRMAYA YÖNELİK DÜZENLEME ( ) GELEN ZİYARETÇİLERE YÖNELİK DÜZENLEME ( )KENTTEKİ YENİ ÖĞELERİN (SOKAK MOBİLYASI VS.) TARİHİ DOKUYLA UYUMUNUN SAĞLANMASI		
	ÇALIŞMA KAPSAMI: HENÜZ UYGULANMIŞ PROJE BULUNMAMAKTADIR.			
	SOKAK ÖLÇEĞİ	( ) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ( ) CEPHE TEMİZLİĞİ		
	ÇALIŞMA KAPSAMI: HENÜZ UYGULANMIŞ PROJE BULUNMAMAKTADIR.			

DOKU veya SOKAK ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA				
SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR	**YAPI ADI**	ESKİ HALFETİ (ATATÜRK VE ORTA CADDESİ)		
	YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
	YAPI ÖLÇEĞİ	(X) KENTSEL SİT ( ) SOKAK (X) YAPI GRUBU		
	YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAPI ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
	YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	OSMANLI DONEMİ YAPILARI		
	PROJE ADI	ESKİ HALFETİ (ATATÜRK VE ORTA CADDESİ) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA PROJELERİ		
	PLANLANDIĞI TARİH	-	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	PROJE AŞAMASINDA
	PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER:
	KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
	PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
	BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	( ) DOKU	HENÜZ PROJE HAZIRLANMA SÜRECİNDEDİR.	
		( ) SOKAK		
	KORUMA ÇALIŞMALARI			
	DOKU ÖLÇEĞİ	( ) GÖRSEL KİRLİLİK YARATAN UNSURLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ ( ) GEREKLİ GÖRÜLEN SOKAKLARIN YAYALAŞTIRILMASI ( ) KENTSEL KALİTEYİ ARTIRMAYA YÖNELİK DÜZENLEME ( ) GELEN ZİYARETÇİLERE YÖNELİK DÜZENLEME ( )KENTTEKİ YENİ ÖĞELERİN (SOKAK MOBİLYASI VS.) TARİHİ DOKUYLA UYUMUNUN SAĞLANMASI		
	ÇALIŞMA KAPSAMI: HENÜZ PROJE HAZIRLANMA SÜRECİNDEDİR.			
	SOKAK ÖLÇEĞİ	( ) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ( ) CEPHE TEMİZLİĞİ		
	ÇALIŞMA KAPSAMI: HENÜZ PROJE HAZIRLANMA SÜRECİNDEDİR.			

DOKU veya SOKAK ÖLÇEĞİNDE GERÇEKLEŞEN ÇALIŞMA

SOMUT KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

YAPI ADI	HALFETİ KENTSEL SİT ALANI KIYI ŞERİDİ		
YAPI DÖNEMİ	(X) OSMANLI DÖNEMİ YAPISI ( ) CUMH. DÖNEMİ YAPISI ( ) DİĞER		
YAPI ÖLÇEĞİ	(X) KENTSEL SİT ( ) SOKAK (X) YAPI GRUBU		
YAPI TÜRÜ/TÜRLERİ	(X) SİVİL MİMARİ YAPISI ( ) DİNİ YAPI ( ) KÜLTÜR YAPISI ( ) İDARİ YAPI	( ) ENDÜSTRİYEL / TİCARİ YAP ( ) ASKERİ YAPI ( ) SU YAPISI ( ) MEZAR YAPISI ( ) DİĞER:	
YAPIM TARİHİ/DÖNEMİ	OSMANLI DONEMİ YAPILARI		
PROJE ADI	HALFETİ KENTSEL SİT ALANI KIYI ŞERİDİ İYİLEŞTİRME PROJESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2011	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	2013-2014
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	(X) DİĞER: KARACADAĞ KALKINMA AJANSI, GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR			
BELGELEME – ENVANTER ÇALIŞMALARI	(X) DOKU	FIRAT NEHRİ KENARINDA BULUNAN KONUT YAPILARININ RÖLÖVE VE RESTİTÜSYON ÇALIŞMALARI, KORUMA KURULUNA SUNULMAK ÜZERE HAZIRLANMAKTADIR.	
	( ) SOKAK		
KORUMA ÇALIŞMALARI			
DOKU ÖLÇEĞİ	( ) GÖRSEL KİRLİLİK YARATAN UNSURLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ ( ) GEREKLİ GÖRÜLEN SOKAKLARIN YAYALAŞTIRILMASI (X) KENTSEL KALİTEYİ ARTIRMAYA YÖNELİK DÜZENLEME (X) GELEN ZİYARETÇİLERE YÖNELİK DÜZENLEME ( )KENTTEKİ YENİ ÖĞELERİN (SOKAK MOBİLYASI VS.) TARİHİ DOKUYLA UYUMUNUN SAĞLANMASI		

ÇALIŞMA KAPSAMI:

- KENTE GELEN ZİYARETÇİLERİN KULLANIMINA YÖNELİK TEKNELERİN, ESKİ HALFETİ KIYI ŞERİDİNE YANAŞMASI AMACIYLA YÜZER İSKELE YAPIMI GERÇEKLEŞMİŞTİR.
- KENTE GELEN ZİYARETÇİLERİN KULLANIMINA YÖNELİK VE ESKİ HALFETİ BÖLGESİNİN KARŞI KIYIYA YAYA ULAŞIMINA HİZMET EDECEK ASMA KÖPRÜ İNŞA EDİLMİŞ VE ÇEVRESİNİN DÜZENLENMESİ SAĞLANMIŞTIR.

SOKAK ÖLÇEĞİ	( ) SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA ( ) CEPHE TEMİZLİĞİ

ÇALIŞMA KAPSAMI:

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	SİYAH GÜL				
PROJE ADI	GÜL FESTİVALİ				
PLANLANDIĞI TARİH	2013	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	-		
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ ( ) DİĞER: (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR				
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) SİVİL KURULUŞ (X) DİĞER: YEREL HALK (X) YEREL YÖNETİM ( )ÖZEL SEKTÖR				
PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR					
TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					
YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER ( ) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- HALFETİ'NİN YEREL ÜRÜNÜ OLAN SİYAH GÜL BİTKİSİNİN YETİŞTİRİCİLİĞİNİN YAYGINLAŞMASI VE SÜRDÜRÜLMESİ AMACIYLA EĞİTİMLER VERİLEREK SERALAR OLUŞTURULMUŞTUR. AYRICA BİTKİNİN TANITIMI İÇİN SİYAH GÜL FESTİVALİ DÜZENLENMESİ İÇİN ÇALIŞMALAR YAPILMAKTADIR.

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI KORUMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

MİRAS ADI	YEREL FISTIK		
PROJE ADI	YEREL FISTIĞIN TESCİLLENMESİ VE ÜRETİMİNİN DESTEKLENMESİ		
PLANLANDIĞI TARİH	2015	**GERÇEKLEŞTİĞİ TARİH**	PROJE AŞAMASINDA
PROJE MÜELLİFİ	( ) GENEL YÖNETİM (X) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:
KAYNAK SAĞLAYAN	( ) GENEL YÖNETİM ( ) YEREL YÖNETİM	( ) SİVİL KURULUŞ ( )ÖZEL SEKTÖR	( ) DİĞER:

PROJE KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

TOPLUMSAL UYGULAMALAR VE ŞÖLENLER	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) GÖSTERİ SANATLARI ( ) FESTİVAL/KUTLAMA/ŞÖLENLER					

YEREL ÜRÜNLER VE EL ZANAATLARI	ENVANTER ÇALIŞMASI	HALKI BİLGİLENDİRME	ZİYARETÇİYE TANITIM	ETKİNLİK DÜZENLEME	**ÇALIŞMA HAKKINDA AÇIKLAMA**
(X) YEREL ÜRÜNLER (X) GELENEKSEL EL ZANAATLARI		X	X	X	- ŞANLIURFA'DA ÖZELLİKLE HALFETİ'DE YETİŞEN FISTIĞI "URFA FISTIĞI" OLARAK TESCİLLENMESİ AMACIYLA SLOW FOOD KAPSAMINDA YÜRÜTÜLEN "THE ARK OF TASTE" (LEZZET GEMİSİ) VAKFINA BAŞVURUDA BULUNULMUŞTUR. BU ŞEKİLDE YETİŞEN FISTIĞIN TÜRKİYE VE DÜNYADA "URFA FISTIĞI" OLARAK TANINMASI SAĞLANACAKTIR. - ÜRÜNÜN TANINIRLIĞININ SAĞLANMASI VE ÜRETİCİNİN DESTEKLENMESİ AMAÇLANMAKTADIR. - ÜRÜNÜN ZİYARETÇİYE TANITILMASI KAPSAMINDA HALFETİ KAYMAKAMLIĞI TURİZM SATIŞ NOKTALARINDA SATIŞI GERÇEKLEŞMEKTEDİR.